Año 1

R-1
21

Josel.

Josephtarnes

Dale

2

TESTAMENTVM RAYMVNDI LVLLI DOCTISSIMI ET CELEBERRIMI PHILOSOPHI, DVOBVS LIBRIS VNIVERSAM ARTEM CHYMICAM COMPLECTENS.

ITEM

EIVSDEM COMPENDIVM ANIMAE TRANSMVTATIONIS artis metallorum.

SECVNDA *editio multorum exemplarium collatione infinitis locis castigatior.*

COLONIAE AGRIPPINAE, *Apud Ioannem Birckmannum.*

ANNO,

M. D. LXXIII.

Cum Gratia & Priuilegio Cæsar. Maiestatis.

OMNIBVS CHYMICAE ARTIS INdagatoribus *Ludolphus Verdemannus S.*

CVM viderem, optimi naturalium occultarumque artiũ amatores, multos adulterinos libros falsaque Recepta, vt vocant, passim inter Alchymiæ studiosos versari, quibus & quàm plurimi decepti sunt, & adhuc falluntur, nihil me vtilius facturum existimaui, quàm si huiusmodi aliquem proponerem, ex quo & naturæ veritas appareret, & apud multos iam inueterata falsitas innotesceret. Excitarunt ad hoc me amici non pauci, ijque quorum nec auctoritatem omnino aspernari, nec veritatem planè negligere debui. Ac verò cùm

rò cùm mihi Raymundus Lullus in manibus esset, Philosophus omni genere literarum instructus, facilè me cùm huius artis amor, tum amicorum honesta petitio mouit, vt illius Testamentũ diligenter descriptum, & Compendium animæ transmutationis multis partibus auctum typographis darem. Testamentum quidem nunquam impressum fuit, eaque res multos fucatis libris deluſos in errorem impulit. Diuisit ipse Raymundus illud in Theoricam & Practicam, dedicauitque Eduardo V. Anglorum Regi, anno à Christo nato M.CCC. XXXII. Compendium verò animæ transmutationis editum fuit Francofurti, sed mutilatum, & vix dimidia parte absolutum, multisque mendis deformatum. A nobis autem iam perfectum & purgatum est, ita vt planè à priore aliud appareat. Hos itaq; libros omnibus vobis harum artium studiosis offero, vt inde rerum veritatem, ipsamq; naturam perspiciatis & cognoscatis, in qua re sola totius

tius artis perfectio consistit. Hic enim Lullus illa ipsa minera demonstrabit, vnde verus Mercurius & sulfur extrahuntur. Ne verò putetis ipsum vos statim intellecturos, sed paulatim multoque studio & diligentia vos optimè tandem illius mentem reconditamq; scientiam cognituros esse certò vobis persuadeatis. Ne quee nim Philosophorum scripta ex verborũ cortice, sed ex naturæ viribus intelliguntur. Nã persæpè illi verborum inuolucris atque integumentis res pulchras & difficiles occultarũt, ne ad tãtis mysterijs indignos præstantissimæ illæ artes emanarent. Secretum enim, quemadmodum ipse auctor testatur XXIX. capite, non datur nisi filijs Philosophiæ, id est, inquisitoribus & indagatoribus veritatis. Neque verò fieri potest, vt ij rectè naturam intelligant, qui non omni cogitatione motuque animi in illius occultis operationibus inquirẽdis versantur. Nam, vt idem capite XXXI. ait, si filius artis negligens fuerit in per-

legendo & perſcrutando, cæcus ibit ad praxim. Diligentia profectò perpetua ad hanc rem opus eſt, atque ita fiet, vt cum fructu artis myſteria percipiatis, nẽpe MENTSRVVM AVT G. VEGETABILE, quo vno perfecta corpora metallica in materiam primam, ſcilicet in ſulfur & argentum viuum tranſmutantur: ex quibus deinde creatur medicina vera, & non ante, vt videre eſt in capite LXVI. Atque hac diligenti conſideratione futurum eſt, vt & falſorum Alchymiſtarum recepta, in quibus ne ſcintilla quidem veritatis elucet, contemnatis, vt eam viam, quam natura in omnibus operationibus præſcribit, ſequamini. Id quod non ſolum vobis ſummæ voluptati, verum etiam maximæ vtilitati futurum eſt. A vobis igitur maximopere peto & quæſo, vt meam voluntatem, atque amicam admonitionem gratis animis accipiatis, & cùm OCCVLTVM FECERITIS MANIFESTVM,

atque

atque optatum finem consecuti fueritis, Philosophico more omnia alienos ab hac arte celetis, & Deo ter Optimo Maximo pro beneficio hoc gratias agatis. Vale, Coloniæ, VIII. Kalend. Martij, Anno à Christo nato. M. D.LXVI.

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IESV CHRISTI. INCIPIT TESTAMENTVM MAGISTRI RAYmundi Lulli, & primùm de Theorica.

DEVS QVI GLORIOSE *omnipotens existis, propter te amare, diligere & recolere incipimus artem præsentem, vt filijs veritatis patefiat, quod in parte occultatum fuit à nobis, et vt fiat illis cõplementum tam excellentissimæ nobilisqúe partis philosophiæ, quã manifestabimus in hoc nostro abbreuiato volumine, quæ est de transmutatione nõ solum perfecta, immò perfectissima, ad quam sophistæ nũquam pertingere possunt, & sine causa hanc inclytam scientiã diffamãt: & ideo istum dictum librum relinquimus filijs nostræ doctrinæ per modum testamenti, quem diuidimus in tres libros principales: scilicet theoricam, practicam, et codicillum. quæ tres partes distinguuntur in quatuor distinctiones, quæ*

sunt figuræ circulares, definitiones, mixtiones, & applicationes differentiales, pro secundo libro practicali & pro primo theoricali. Iste liber in quatuor distinctiones diuisus est, & sunt primò figuræ circulares, definitiones, mixtiones, & applicationes differentes secundo libro practicali, et primo libro theoricali. In nomine et reuerentiæ, potentiæ & sapientiæ cœlestis, tibi fili doctrinæ clarificare intendimus donum nobis datum per processum necessarium, sine quo plenaria noticia illius rei, quæ est vna, compositiuæ de illis entibus, quæ sunt materia naturæ, quæ per dissolutiones reperta sunt & reperiuntur, & in vijs ordinarijs non patiuntur videri. Et ob hoc, quia dissolutiua doctrina perquisitè anhelat, suspirat, & desiderat finem, & ad finem consumationis venire tu æterna & suprema potestas illuminare velis Christianos & in te credentes, ad videndum et cognoscendum veritatem per antiquos fabricatam, sine qua hæc scientia q̃ melior est nobilioris partis philosophiæ, integrari non possit, & ad nos introducẽdum, quia iam tempus est, vt definitiones illius ponere debeamus.

DE

De definitionibus huius artis, & de plactu naturæ, & quid sit theorica, & quid practica.

CAP. I.

ENtia realia stantia in suis primordialibus & succedentibus principijs dant noticiam & causam cognoscendi naturã corporum, & mediorum, ac extremitatũ cognitarum, quæ sunt causa veræ permutationis ipsorum & transmutationis, secũdum ipsorum radices, in forma sphæca & specie permanente per dispositiones suas, inquantum sunt permutabiles & in toto transmutabiles in veram formam vtilem perfectorum, essentiam conseruando inquantum est possibile, ipsa ducere ad supremum & perfectum temperamentum. Sed in hoc libro cùm in discontinuatione loquimur physica, mandatũ habemus de magistra domina naturæ. Quia ipsa nobis manifestè apparuit, & sua opera nobis aperuit, & aperta ostendit. Ideo flendo & gemendo contra nos clamãdo dixit. Heu quid ammodo faciam, quoniã instrumenta mea mihi auferre & tollere conantur, et secreta mea depredari, & discooperire me

volunt. Et illa quæ formaui per licentiam dei & magiſtri mei, ad mortem volunt me expedire. Ille eſt dolor, quem domina dixit natura corã ſuo presbytero, gemo atque lugeo: & verè tã ꝓfundè flebat, quòd nullum erat cor illam videns, quin compaſsione moueretur, ac ipſius amore à fletu retardaretur. Nã tãtus eius corporis dolor erat, quod vſq; ad ſpaſmum ducta fuit propter dolorem & diſplicentiam, quam habebat propter opera bona, quæ in hoc mundo fecerat, adeo quòd ea dimittere volebat, nec ea amplius facere curabat, dũ tamen licentiam à deo magiſtro ſuo poſſet obtinere, cùm eum requiſiuiſſet ſuper illo. Et ob hoc mandatum ſuſcepimus, quòd ſua inſtrumenta habemus ſecretare, & cuſtodire à manibus inimicorũ ſuorum. Et hæc omnia in ſecũdo libro declarabimus, ſi intrare poteris. Et ideo iſte liber primus diuiſus eſt & partitus in quinque partes, & quinque diuiſiones, per generalia capitula.

Cùm autem huius partis philoſophiæ nõ poſsit tradi practica ſine theorica præcedente, dicimus quòd theorica eſt in parte illa, in qua diſpoſitiones tranſmutabilium & mutabilium corporum ad tempera

mentum

mentum docentur, & demonſtrantur in tanto, quantum eſt neceſſarium ad perfectionem noſtri magiſterij. Practica verò eſt illa pars, in qua forma & modus rectè operandi deſcribitur, ſecundũ exigẽtiam diſpoſitionis præcognitæ per theoricam. Et ideo, quia neq; diſpoſitiões corporum ſupradictorum, neq; ſuæ naturæ poſſunt eſſe cognitæ, niſi per conſideratione rerum naturalium & innaturalium & cõtra naturã, pro meliori intellectu diuidimus theoricam in tres partes, cùm diſpoſitiones totius corporis permutabilis in genere non ſint niſi tres, ſcilicet temperamentum, intemperamentum & neutralitas. Primò ſciendum eſt, quòd temperamentum ſub rebus naturalibus comprehenditur, quia formaliter ſua complexio eſt de partibus ſubtilibus & ſimul adunatis. In quarum compoſitionibus partium philoſophi diffusè locuti ſunt, largè accipientes, in quantum potuerunt comprehendere continuationem & aggregationem partium, quando continuitas illa compoſitionem ſuam accipit. Intemperamentum autem comprehenditur ſub rebus quæ contra naturam ſunt, & ideo corruptio alio nomine vocatur, vel veri elon-

gatio temperamenti, cum qua totum & ſine ea nihil. Neutralitas verò cõtinet medium partium prædictarum, alio nomine dicta ligamenta dictarum extremitatum, temperamenti videlicet & intemperamẽti, aliâs dicitur diſpoſitio media inter duas contrarietates.

De temperamento corporum, & intemperamento, & neutralitate, & de medicina, & de inſtrumentis naturalibus & innaturalibus & contra naturam.

CAP. II.

ET ideo debes aduertere, quòd verum temperamentum eſt diſpoſitio naturalis corporum perfectorum, per quam actiones naturales perfectæ ſunt in perfectione medicinæ, in qua ſine alio medio perficiuntur, quæ intrant per totum, & per hoc debet eſſe naturæ diſpoſitio qualitatis omnium corporum, & non actionis. Quia ſi corpus medicinale non eſt benè temperatum, ceſſaret omnino ad mutandum corpora imperfecta ad perfectionem, quæ cum debita proiectione perficitur: verùm tunc nominatur potens temperamentum ſolummodo, quod ſit

aptum

aptum ad complendum actionem, quę ſibi datur per complexionem ſui temperamenti, cum complemento, quod ei datur per viam & modum proiectionis notæ. Hæc actio reddit & ordinat medicinam aptam & habilem per ſuum temperamentum. Ad cuius cognitionem debet principaliter intendi & dirigi intentio illius, qui opus noſtrum laborat terminare nobili tẽperamento per inſtrumentum ſapientiæ prudentis. Quia conſiderationes, quę circa temperamentum non ſunt, nullo modo debent iſti rei congruere. Nam extraneæ & elongatę ſunt à voluntate & conſiderationibus artificis, & per hoc talis conſiderator exul efficitur à toto fine bono, ſicut ille, qui eſt extraneus, & alienatus per ſuum opus ſuperfluum & phantaſiam ſuã, quã perſcrutatus eſt. Veruntamẽ temperamẽtum acquiritur per ingenium naturæ, aut magiſtri voluntatem in formento per intellectum ad vnamentum rerum pertinentium & miſcibilium ſcientiæ & artis informatiuę in medicina vnum habitum conſtituentis vel diuerſos aut plures. Quia temperamentum ſicut eſt perfectiuum actionis, non clarius cognoſcitur, vel rectius conſeruatur aut reperitur, quã

per dictam ſcientiam, quia ſiue ſit vnus habitus, vel diuerſi: omni tamen tempore vnus eſt ſolus terminus, & modus conſeruandi rectos terminos producendi ad finem dictum temperamentum, quod volumus ſignificari per C. Intemperamentum, ſiue non temperamentum, eſt vna innaturalis diſpoſitio corruptibilis, quæ fit per elementariam diſſolutionem, per quam immediatè corrumpuntur actiones rerum indiuidualium & naturæ, per

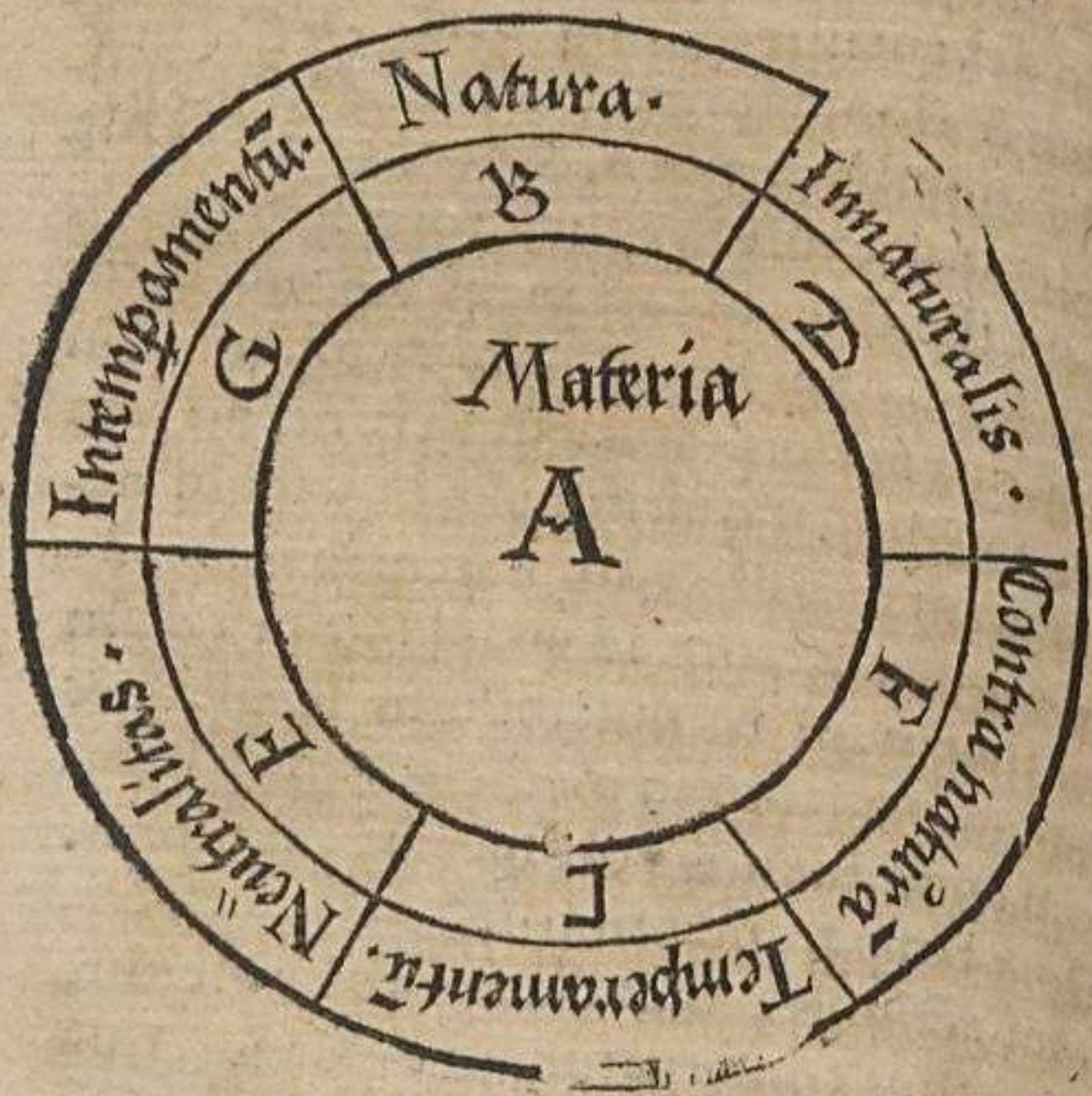

elonga-

elongationem aut labilitatem ſui temperamenti, quod venerat per continuitatem & colligantiam ſuarum partium compoſitarum compoſitione. Et illud intemperamentum volumus ſignificari per G. in cõuerſione de D. & F. in G.

Neutralitas, neutraliter media, vel mediocritas, eſt diſpoſitio in qua per modũ medij ſe habituant actiones ſui ſubiecti, ad conſeruationem ſpeciei, quantũ ad initium experientiæ ſenſus, & eſt ſignificãda per E. quę eſt deſcendens de B. & F. reuertens in D. per quem formatus eſt C. ſicut promiſimus in practica, quæ eſt huius libri ſecunda pars, dicere. Cùm diximus theoricam noſtram in tres partes diuidi, & ab illis partibus conuenit tibi fili deuallare, ꝓpterea debes conſiderare, quòd omnes partes theoricæ dupliciter accipiuntur, ſcilicet accipiendo terminos ſtrictius, quàm capi poterunt ſecundum naturam ſuorum generum, ſecundum id, quod in ſe ſunt. Et aliquotiens ſecundum quod ſunt ſigna recta & propinquiora ſecundum naturam ad aliquid ſignificabilem reſpectum per cognitionem in corporibus temperabilibus. Sed fili doctrinæ, conſideratio prima eſt, debitè proce-

dere in ordine doctrinæ intellectualis aut intellectiuæ, sicut reperies declaratum in tractatu de quæstionibus, capitulo quæstionali artis abbreuiatæ, in decima quęstione. de quo secundus liber huius scientię & artis completus est. quia nobilis memoria & nobilis instinctus & appetitus debet poni & fixari in corde artificis, cui secretũ nostrum debet manifestari, in reuelatione quæ mouetur à creatore totius intelligentiæ. Quia consideratione huius secundæ partis sine fore faciendo naturæ nos ponemus secundum exigentiam magisterij nostri per processum nobis diuinitus reuelatum, & nostrum secretum, quod est instrumentum perfectiuum totius nostri magisterij, & totius naturæ, & illud ostendemus & docebimus filium artis, quod si sit fidelis & bonus, non reuelabit, & specialiter filiorum artis ac sciẽtiæ inimicis, nec illis, qui contra naturam operantur. Quia verè nunquam ab ore humano exiuit illud, quod reperiet in secunda parte huius libri post theoricam.

De principijs naturæ in vniuersali, & qualiter sunt extracta omnia à massa confusa, ad cõparationem magni mundi, de quatuor elementis: & de quatuor primordialibus principalibus principijs: & de omnibus rebus, per magnam mundi formam eas reducendo ad magisterium nostrum, quod est forma minor sicut minor mundus per miraculum.

CAP. III.

PRincipia naturalia primordialia & succedentia in opere naturæ, sunt vniuersaliter omnes extremitates, quæ esse possunt, & eorum media, sicut declarabimus naturam primordialium principiorũ sub posse naturæ & dei regis supremi & imperatoris cœlestis, qui solus in trinitate sine principio & fine creator est, & superior omnium prædictorum principiorum succedentium, quæ extremitates & media in suis operibus naturæ sunt nominata. hanc naturam supremus deus primò de nihilo creauit sua pura liberalitate & voluntate, in quadam pura substantia, quę vocatur essẽtia quinta, in qua tota natura comprehẽditur, de meliori & puriori parte huius substantiæ, in tres partes diuisæ,

crea-

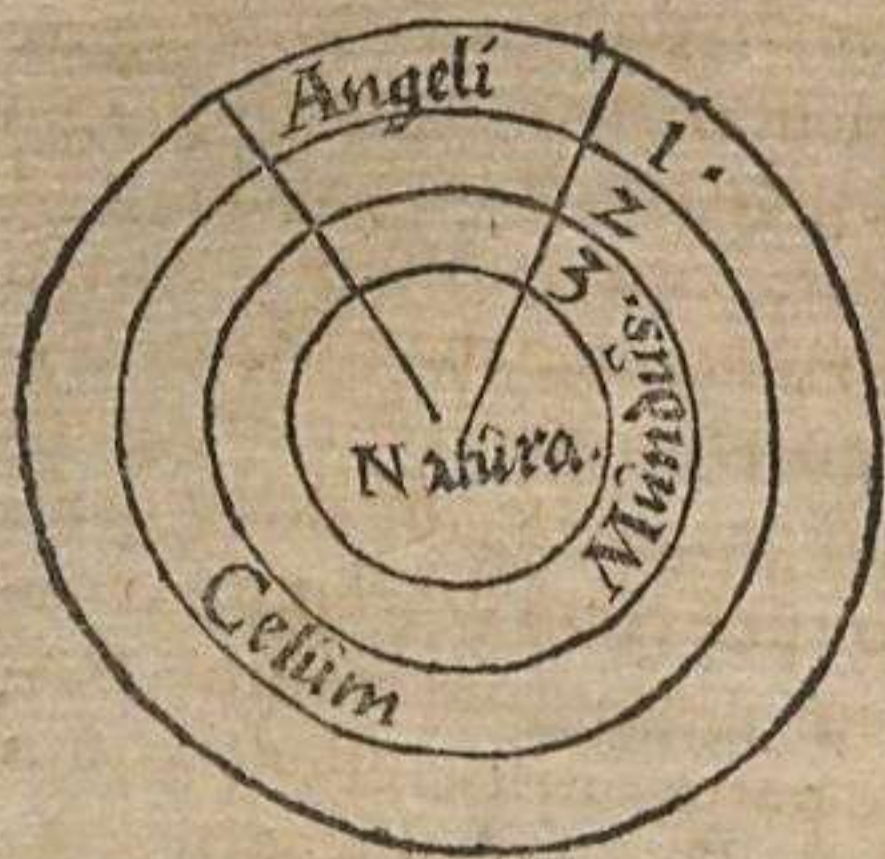

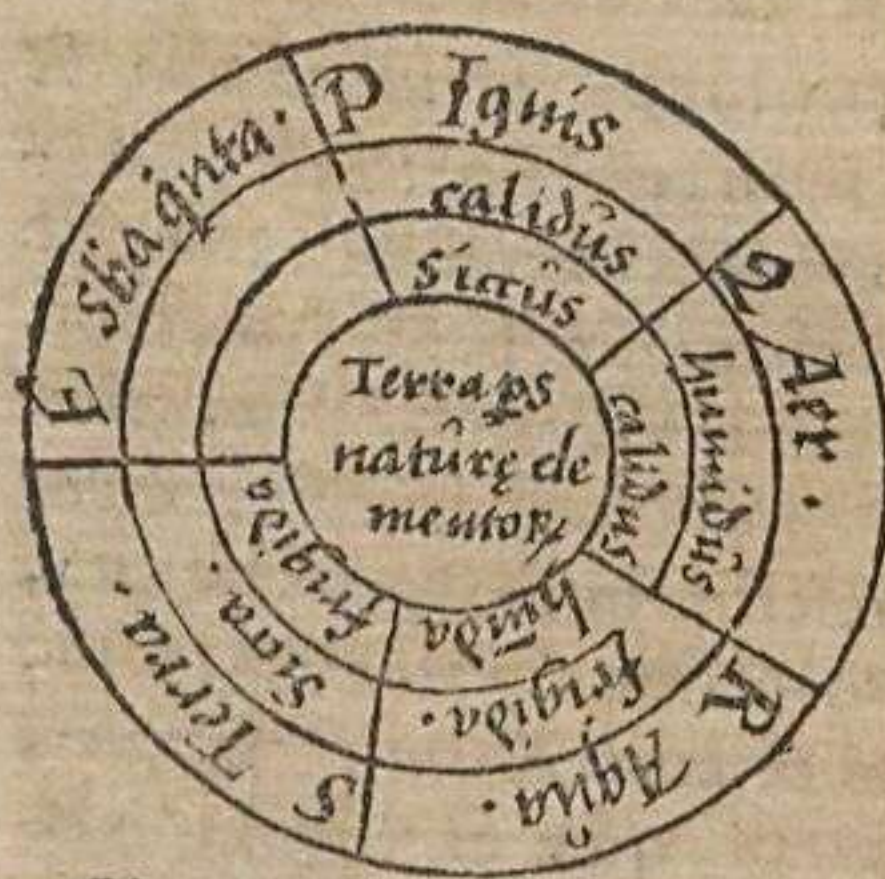

creauit altiſſimus angelos, de ſecũda cęlos, planetas & ſtellas. Et de tertia minus pura fecit mundum inferiorem. Et hoc filius doctrinæ debet intelligere, nõ ſicut tradimus, ſed quẽ admodũ totum volũtate ſuperioris dei creatum eſt ſimul, ſine aliqua ſucceſsionis operatione, & ſine aliqua materia præcedente, quæ ſucceſsionem generis aſpiciat, quia aliter non eſſet creatio, nec operatio diuina, quæ reſpicit creationem entitatis venientis ſcientificè per creationem de nihilo in vera entitate ſubſtãtiali. Quapropter fili hoc, quod dice-

dicemus & iam diximus, velis intelligere cum ſpiritu ſcientifico, & non agiographico, nec vulgarifico, quia ſic loquimur ad reſpectum naturæ operationum, cuius tu habes aſsimilari in noſtro magiſterio, & ideo dicimus cũ ſermone exẽpli, & quod nos benè intelligas, ſicut iam dictum eſt, & non vt ſcribitur. Nam ſupremus creator hanc partem in quinque diuiſit. Creauit namque de parte puriori eſſentiã quintam elementorum, rei cœleſtis participalem, quam per O. ſignificamus. Et de hac quatuor fecit partes, de quarũ prima puriori fecit ignem, qui eſt primum elementum. De ſecunda poſt eam magis pura, fecit aërem, qui eſt ſecundum elementum. De tertia verò puriori poſt aerem, fecit aquam, quę eſt tertiũ elementum. De quarta autem minus pura fecit terram, quæ eſt vltimum elementum. Primum autem volumus ſignificari per P. ſecundum per Q. tertium per R. & quartum per B. Inquantum natura in elemẽtalibus eſt magis perfecta, cum parua perfectione in toto perficitur. Nam vna ab alia perficitur, per cõcordantiam proprietatum ſuarum, & earum quinti inſtrumenti, rei cœleſtis participantis, & in illa, quę ab illis elementis po

ſtea

ſtea deſcendit, cum parua natura, perfectione ſcilicet generationis, & corruptionis, & è conuerſo, quia ſuus inſtinctus ſiue appetitus immediatè veniens eſt à creatione naturæ. Et ideo non perfectum eſt omnino, quod agit natura, reſpectu perfectionis, quæ à creatore venit, non per naturam. Quia tunc illud eſt ſine deſtructione perfectum. Ille enim inſtinctus vel appetitus naturæ, non poteſt rem perfectam facere, niſi perficiatur diuina ſcientia intellectuali, ſicut in humana natura, quæ eſt rectificata per intelligentiam diuinam, ſicut per bonum artificem opus pulchrum & bonum perficitur. Per hoc poteſt artis filius intelligere primorum elementorum naturam, poſt diuiſionem ſubſtantiæ tertiæ primordialiter creatæ, non tamen intelligat, quòd ſubſtantia eorum ſit ſimplex elementum quintum, ſed ſubſtantia quarta, aut tertia, aut ſecunda, aut prima elementata de quinta parte, quam vocamus elementum primordiale & ſubſtantiam ſimplicem, per quam dictæ quatuor ſubſtantiæ elementales ſunt elementatę, quęlibet ſecundum ſuam naturam, prout ſuprà declarauimus. Iſta quatuor elementa ſic creata remanent pu

ra &

ra & clara ratione claræ partis naturæ, ab eorum creatiõe vſque ad tempus presbyteri, cuius peccato natura exiuit, qui vocabatur genus, & ab eo à tempore à natu. Sed poſtmodum mortui ſunt homines, aues, beſtiæ, piſces, & aliqua naſcentia terræ deſtructa & cremata, per deſtructionem generationis, quæ verſa eſt de corruptione in generationem, & poſtmodum de generatione in corruptionem. Et ſimiliter de corporibus impuris eſt mundus reſolutus, & elementa corrupta, per quam corruptionem omnia per naturam facta & viuentia ſunt, & fuerunt paruę durationis. Quia natura in ſua materia groſſa & corrupta non poteſt tam perfectum quid facere, ſicut faciebat in ſuo principio, quod plus non habet ad continuandum ſuum opus primum. Imo natura vtitur imperfectione ad corruptionem tendente, quia de die in diem naturam elementorum minus puram inuenit, quia illud, quod poſuit in opere, perfectum opus emendare non poteſt, ſed ſemper paulatiuè decreſcit. Semper tamen natura ſecundum ſuum poſſe componit, & ponit ſimul partes fortiores ligamenti. Et per hãc doctrinam fili artis intendere poteſt verbum

bum Saluatoris, quod in fine mundi omnia consumet, quando veniet ad iudicandum sæculum per ignem, videlicet omne illud, quod non erit de veritate dictorum elementorum, & omne illud, quod est de malo & impuro compositum & factum, confundetur, & proijcietur in abyssum: omne autem illud, quod ignis prædictus cœlestis de virtutibus & pura veritate reperiet supra suam sphærã, viuaciter requiescet in æternum, & veniet supra saluatos felices: & malum & impurum supra damnatos cadit. per hoc autem potest elucidari & declarari consideratio, quòd omnis res in fine ad proprium locum ibit suum, vnde primo mouebatur. Est etiam intelligendum, quòd terra hæc, quam colimus, non est verum elementũ, sed à vero quinto elementata est elemẽto, pòst per quintam substantiam elementalẽ corporis benè elementati, cuius terra formata est de quinta causa, & tunc reperies vacuũ à virtute formatiua prout corpus sine anima, & sicut putredo congregata in vno in materia sine forma composita de prędicta infectione per reciprocam actionem elemẽtorum vnius ad alterum. In centro autem est terra pura, & verum elementum, quam

gnis

ignis ardere non poterit in die terroris, & sic de alijs elemẽtis. Tu cum elucidatione per elucidationẽ intelligas clarè, & addas principalem substantiam materialem, de qua sine diuisione omnia formata in vno fuerũt, quamuis per diuisionem rerũ loquuti fuerimus, non tamẽ sit separata sua species, quę est essentia quinta, quia subtrahes totam principalitatem elementorũ compositorum. Et clarè cognoscas omnium rerum tria esse principia, videlicet artificiale, exemplare, & materiale.

Primum radicale principium artificiale, Deus est, omnium creator. secundũ principium exemplare ab ipso Deo mouetur, qui dictus est sapientia. tertium verò succedens principium, quod est materia, creata per Deum, id est, sapientiam. quæ mouetur ab ipso, est primordiale elementum, quod appellamus hyle, quod tibi, si benè intellexisti, declarauimus, quod quidem quærere non est tibi præsumendum in sua simplici specie, ad incipiendum opus nostrum, quamuis sine ipso scire opus nostrũ non possemus, neque ad finem deducere. Sed ipsum in composita specie quærere debemus, ipsamque purgare, & per ignem euacuare, vt sit pura & clara, vt suprà diximus,

mus, quòd omnia elementa creata sunt à dicta substãtia, & ab ipsa viuificata, ad creandum & corrumpendum. Quia necessarium est, vt naturaliter apparet, cùm omnis res sub lunæ globo existẽs sit creata & formata à dicta materia, quæ est hyle vocitata, quòd de illa sit maior influentia in omni re elementata, plus in vna, quàm in alia, sicut per naturam reperimus, & quòd ibidem quiescit. Per hoc autem, quòd sis certus, quòd nulla res mundi potest esse sine hac creata & non generata, quia ipse est collector & colligantia totius corporis elementati in opere naturæ, & ideo ipsum ὕλην vocamus naturam, & totius elementati primordiale principium, hoc est, omnium rerum elementatarum, quia in sua substãtia simplex. Elementa, quæ sunt materia naturæ, primitùs per diuinam separationem fuere creata, videlicet, terra, aqua, & aer & ignis, quæ sunt elementata corpora ex primordiali principio, & simplici elemento, quod est in eis. Et ex isto intellectu, pcedit cronica Methanostrica, quæ dicit, quòd species elementorum in suis solis terminis inuenta, & in dicto suo principio, quod est primordiale principiũ rerum suarum. Quare si istam quæris materiam,

riam, ad hanc intende, & illam esse purum subiectum, quod est vnio & motio formarum, & in quo omnis forma in possibilitate retenta est, quia fluxibilitates & labilitates infinitas ipsa in motione continet, secundum illarum formarum diuersitatem tam extremas, quàm medias, quas accipit in semetipsa. Et ideo per similitudinem ab aliquibus nominatur receptaculum formarum, quæ ex materia nascuntur cœlesti, quæ fieret supra naturam suam. Et per alios philosophos fuit forestum vocitata, comparando eam rei grossæ & crudæ, ratione suæ possibilitatis. Et per alios philosophos fuit possibilitas appellata, quia nullam formam habet actualiter, sed omnem formam per possibilitatem ipsa continet, quasi inclusam velut silentium sine auditu, vel qui non vident, nec videri possunt propter tenebrositatem. Et sic debet intelligi ista materia, quasi de ipsa nihil intelligant. Et ideo scriptum est, quòd ipsa est forma mundi, in quo autem modo ordinata sunt elemẽta in mundo, de quibus omnia sunt generata, prout optimè patebit, & declarabimus in capitulo sequenti.

De forma minori, & de principijs naturæ mineralis ſimplicis per extremitates & media.

CAP. III.

CVm de maiori forma determinatum ſit, poſtea deſcendẽdo de minori determinabitur. In qua ſunt principia ſuccedentia in opere naturæ magis propinqua ſecundum extremitates medijs ſuarum operationum propinquiorum. Et cùm

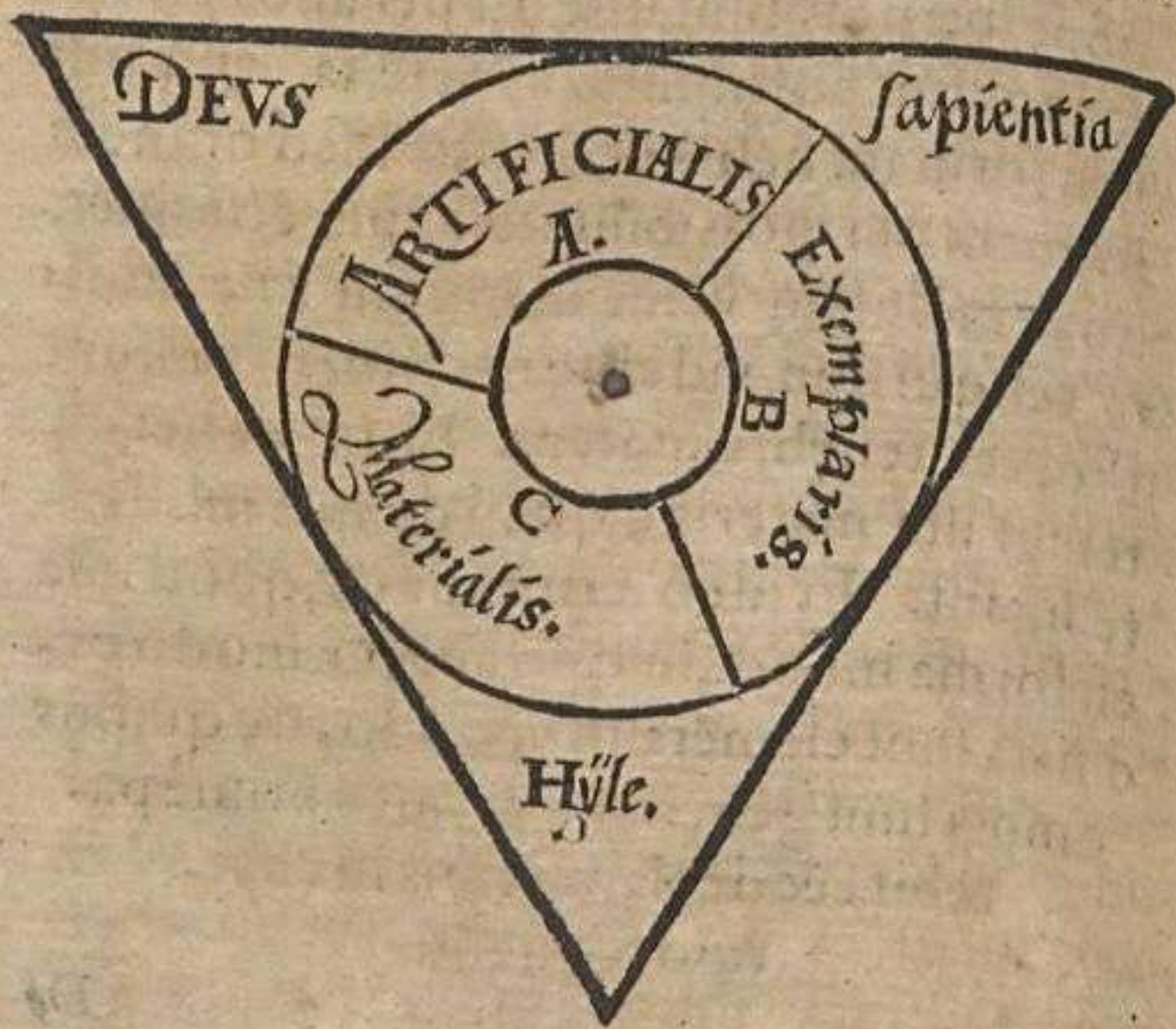

dixc-

dixerimus ſuprà, quòd principia ſunt vniuerſaliter omnes extremitates, & omnia ipſarum media, hîc dicimus, quòd primũ & principale medium extremum vel extremitas, ſunt quatuor elementa ſuperius dicta, quæ ſunt extremitates elementatę, & ſignificantur per B. Secundum ſunt vapores compoſiti ex ipſis elementis immediatè de prima compoſitione naturæ, & ſine medio dicti, ſignificati per C. in quos vapores omnia corpora elementata reſoluũtur, ad intrandum nouam generationem. & velis hoc retinere & intelligere, quoniam generaliter tibi loquor, ad attingendum finem illius, quod perquiritur. Tertium eſt aqua clara compoſita ex dictis vaporibus per condenſationem ſuæ naturæ, quæ venit in dictos vapores quatuor elementorum, & illa eſt res argento viuo magis propinqua, quod quidem reperitur ſupra terram currens & fluens. Et iſtud argentum viuum in omni corpore elementato ſuccedente à materia aëris eſt propriè generatum. Et ideò ipſius humiditas eſt valdè ponderoſa, per aeritatem homogeniam, diſcurrentem per motum venti, per venas perforatas ſubterraneas, & cadit in mineris ſulfureis cauſatis ex vaporibus ca-

lidis & ſiccis, & eſt ſignificatum per D. Quartum eſt quædam ſubſtantia procedens ex minera ſua, & infra ipſam, magis propinqua naturæ metallorum, quæ calcantis & azoth vitreus ab aliquibus nominatur, quę eſt terra & minera metallorũ. & alio nomine vocatur vriſius, lucens & album, in occulto rubeum, nigrum & viride publicè, habet colorem lacertæ venenoſæ, immediatè generatus ex argẽto viuo materia ſuprà dicta, impregnata ex dicto vapore calido & ſicco ſulfureo in ſua reſolutione cõgelata in lacertam, in quo eſt forma & ſpecies ſpiritus fœtẽtis in mixtione, cuius eſt calor mineralis multiplicatus, qui eſt vita metalli, & eſt ſignificatum per E. Quintum extremum vel extremitas, ſiue medium ſunt vapores immediatè generati per reſolutionem & rarefactionem dicti vitrioli vitrificabilis. & hæc eſt prima & proximior materia generationi omnium metallorum impregnata & apprehenſa à naturali calore viuificatiuo, in forma & ſpecie aquæ viuæ, de qua omnes huius artis inueſtigatores intelligere habent, in opere naturæ eſſe argentum viuum, ſed nõ tale, quale inuenitur ſuper terram, nec erit, quouſque in ſanguinem apoſtematum

& vene-

& venenosum primitùs vertatur, & significatur per F. Sextum extremum sunt sulfura facta per successionē, immediatè generata per naturam à substantia viua dictæ aquæ, de quorum vaporibus omne aliud argen. viuum coagulatur, & est retinaculum rectum dictorum vaporū in illo metallo, cuius est vapor. Et hoc fit secundum depurationem, quam materia recipit per naturam, cum informatione tali, qualis sibi administratur ad formā & speciem dicti metalli. Et talia sulfura significata sunt per G. Septimum extremum sunt metalla generata ex dictis vaporibus sulfureis, & argento viuo per successiuam decoctionē, & sunt vera extrema siue extremitates, siue media imperfecta clausura, & in omni opere naturæ significato per H. Sed p corruptionem, quando extra ipsorū mineras extracta sunt, intendit natura rubificare & rubiginare, ad redeundum per motus circulares, illa corrumpendo, & iterū generando, tantum quòd terminentur in nouā generationem, per digestionem in suis mineris, in quibus sunt inclusi vapores resoluti ab illis corrupti, propter grauitatē suorum elementorum instinctu naturali, & ibidem suo motu digeruntur, quousq; in

ſpeciem meliorem terminentur, ſicut generatio carnis fit in corpore animalis, per cibi & potus digeſtionem, prout breuiter declaratur in magica ſciẽtia & arte, quod ſic incipit: manifeſtum de generatione & corruptione in metallis, &c. Et cùm ibidẽ deſcribitur de terminatione metaphorica & literali, quod cũ alchymiſta nitatur dare aliquibus metallis formam, quæ ſit ſimilis alteri metallo, ſimilis eſt pictori, qui in materia ligni vel lapidis infigit & figurat formam hominis, aut beſtiæ artificialiter, quæ forma diſcrepat & differt à materia. Quare in illo caſu dictum eſt, quod cũ forma ſit ſuæ materiæ extranea, breui tempore corrumpitur, taliaque opera non bonis naturę operibus aſsimilantur, & de hac aſſimilatione vide capitulum, quod incipit: Cùm igitur, &c. Tales enim alchymiſtæ & pictores in ſuis operibus & materia nõ aſſimilantur operi naturæ, quia dare neſciũt informatiuam virtutem materiæ conuenienti, quæ inſtitutionem & inſtinctum habet recipiendi illam, quando ei adminiſtrata eſt per informatorẽ naturalem, ſed per ſcientiam & artem cognitam, ipſa quæ eſt naturæ ſubſtrata, quę exemplaris eſt dicta. Magiſter ſubtilis ingenij ac ingenioſus in

ſuo

ſuo opere aſsimilatur operi naturę in conſeruatione ſpeciei mineralis, & format rẽ tali virtute, quòd ſuperat omnem curſum naturæ. Et per hoc potes cognoſcere, ꝙ opus naturale poteſt regi ſcientia & arte operatoris, ſecundum proprij inſtrumenti doctrinam. Et ſcito fili, quare homines neſciunt vti eorum memoria, entia & entitates mutabiles & vertibiles inueſtigando, neque eorum voluntatem eligendo, & recipiendo etiam bona, mala, quæ ſunt contra naturam, dimittendo. Et quia iſtas potentias in artificijs ponere neſciunt, quæ ſunt illorum inſtrumenta, & de quibus te in ſecunda parte artificiali noſtra informabimus, vt entia realia poſsis attingere in magiſterio noſtro, qui per actiuitatem illarum ſcientiam habituatam cum delectatione recipies, per quam intellectus cum vna ſpecie attingit aliã, & in ordine vnius ſpeciei attingit ordinem alterius ſpeciei, & ſic habebis ordinatam delectationem ad intelligendum proprium & commune. Et ob hoc ſcientiæ, quæ ſunt poſitiuæ & non probatiuæ, groſsificant intellectum, & impediunt illum ad intelligendum neceſsitates entium veriſsimorum, ſicut declaratũ eſt in arbore philoſophiæ deſiderata in

tertia distinctione, in capitulo, Intellectus de passionibus F. Q. Per quod apparet, q̃ multi in magisterio nostro per ignorantiam habent mordinatam passionẽ. Quare fili per capitulum succedẽs, alia tibi dabimus principia, tali intentione, quòd ante dicta metalla significabuntur per H. Et sit nota illorum, qui non habent patientiam in magisterio.

De principijs huius magisterij, & de quibus factum est, & quot sunt in numero, & de conuersione ipsorum.

CAP. IIII.

PRima radicalia principia in nostro magisterio sunt tria principaliter, videlicet, aqua viua, & fœtens spiritus, de quibus creatur sulfur, quod est lapis noster. Sed cùm illa non sint in sua actione super terram, prout nobis opus esset, imò in actione sint terrestria, in forma metalli, in qua est eorum potentia, ideo suæ naturæ extremitates accepimus per artis nostræ media, recurrẽdo ad substantiam vnam infra suã minerã, scilicet D. E. & H. Et cùm illa sint remota, & contraria per suæ extremitates

naturæ,

naturæ, ſcientia diſtricta nobis oſtendit, quòd capiamus F. quæ eſt diſpoſitio media extremitatum ſuæ naturæ, quæ diſpoſitio electa eſt de D. ſicut apparet per figuram A. inferius declaratam in ſecunda parte capituli ſubſequentis, ſic vt per F. D. cõuertatur in E. vt omnia vertantur in B. & quod B. per circulationem reducatur in E. à quo extrahes F. in magiſterio noſtro, loco aquæ viuæ & fœtentis ſpiritus, quia ſic F. poteſtatem habet conuertendi D. & H. per ſuarum formarum conſeruationẽ, cui actualiter erit totum illud, quod erat in potentia in opere naturæ medijs melioribus extremitatum cauſa & ratione, quia in F. & D. ſunt actualiter F. & G. & H. cocta & pura, ac fortiter digeſta, naturæ ſapientis ingenio. Quare non conuenit niſi remouere & ſeparare vnam partem de D. & vnam partem de E. & tunc habebis F. in opere artis aſsimilare naturæ in omnibus melioribus modis per adiutorium C. & D. quæ venerunt de H. & F. qui deſcenderũt de H. in B. à quo fit F. qui conuerſus eſt in G. curſu naturæ in noſtro magiſterio. Et illud G. eſt prima & ꝓximior materia, de qua creamus & facimus noſtrã medicinã perfectam, quæ eſt fermentum elixiris.

De

De approximatione temperamenti respectu naturæ, de genere secundum regulam scientiæ, de extremitatibus, & de medijs, & de ipsorum diuisione in principijs essentialibus.

CAP. V.

PRopter quæ potes considerare, quòd res naturales sunt illæ, quæ sunt necessariæ habitudini temperamēti, secundum rationem generis sui, quę descensum habuerunt ab extremitatibus & medijs suis, & ideo dictæ sunt res, sine quibus aliqua naturaliter corpora non possunt esse temperata. Quia quando res, cuius caput est rubeum, pedes albi, & oculi nigri, apparet, tunc est magisterium, cùm de ista re temperamentum cōsistat. quamuis enim corpus medicinale posit esse temperatū absque tali humore, scilicet innaturali, nō tamē absolutè sine tali humore. Quare opus est, quod omne medium naturam sentiat extremitatum suarum, causa & ratione sui temperamenti, & per hoc inuicē * elemēta sunt reciproca, vt primæ ipsorum qualitates se mutua & æquali actione corrumpant, transitione per virtutem, quod ambobus

Alias, ideo elementa & corpora vnū in aliud ad finem.

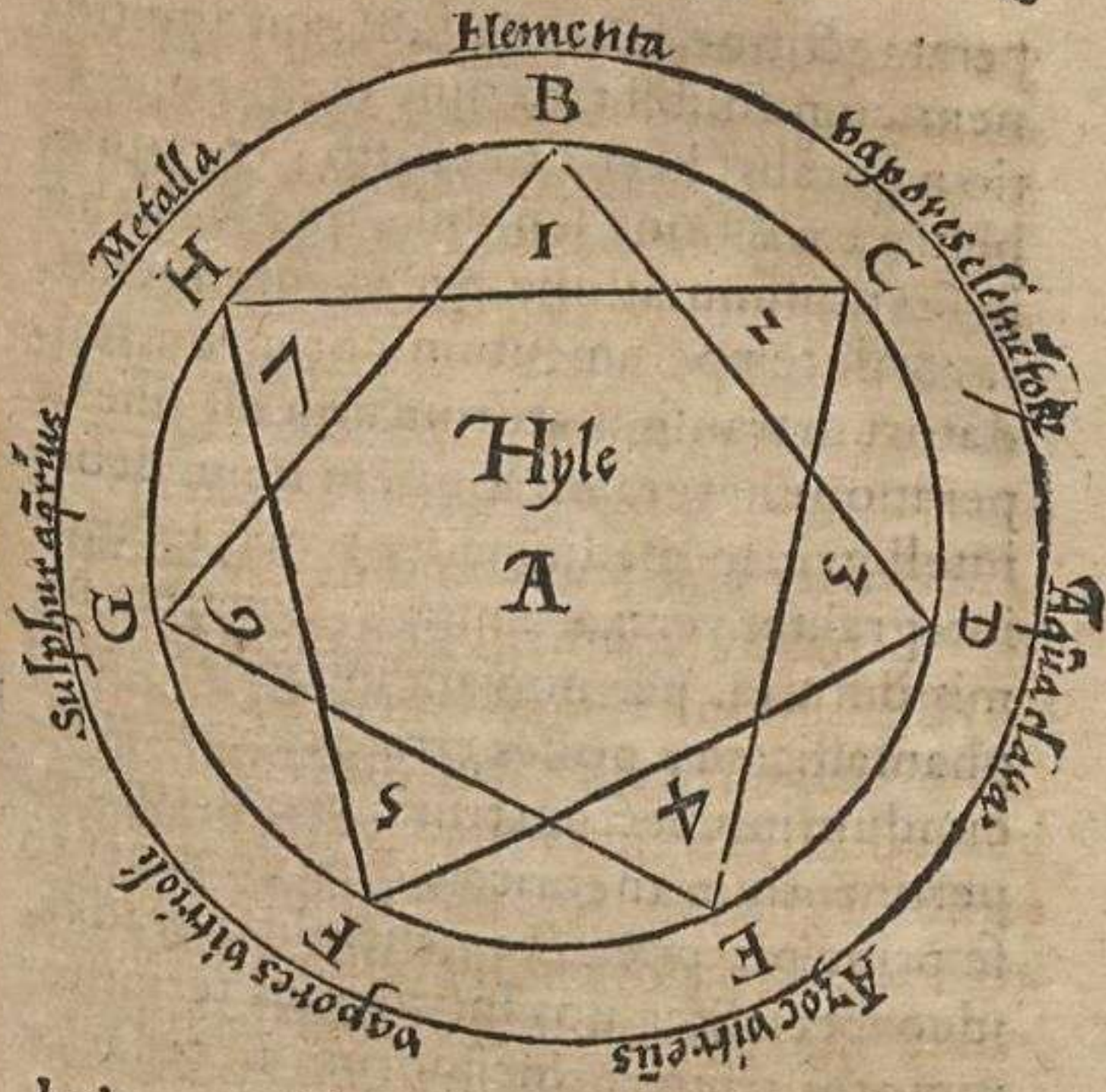

bobus participat, secũdum appetitum naturæ, nec ad hoc est medicina sine humidi tate, vel calore, aut genere: qa sine tali vel tali humore non habet instantiam aut potentiam in operationibus, & ideo solas operationes debet capere & operari solummodo per actiones debitas proprietati, elixir per temperamenta magis generaliter. per siccum naturale, idque post suam transmutationem, & ideo cùm metalla infirma & mollia cõuertantur in vnam temperata

perata actione suã ex se sufferant ignitionem cum fusibilitate, tunc dicitur operatio naturalis, licet sit cessatio, vt requies bestiæ ex actione sensibili, quæ veniebat in sua transmutatione per virtutem elixiris: & sic temperamentum corporum mũdatorum transmutatorum non est sine operatione naturali. Rationem huius debes intelligere in medicina suprema, ipsaque integraliter verti & mutari. Sed quia nimis diffusè, per nimiam imaginationem phantasticam, posses errare casualiter secundum intellectum trium prædictorum pertinentium theoricæ, quæ continet in se principia prætacta generaliter tradita, Ideo specialiter nos instruemus terminos remotos trium principiorum necessariorum istius scientiæ, & artis diuinæ. Quia cùm tibi dixerimus, quòd per intentam considerationem harum rerum naturalium, non naturalium, & contra naturam, debes habere noticiam materialem & essentialem temperamenti, per omnes suas partes substantiales, & etiam accidentales, vt scias te regere in dicto magisterio nostro, dictis principijs sic à te comprehensis. Habes tamen intendere nõ de pluribus aut multis, sed de tribus tantùm, per

se,

se, singulariter stantibus, vt intelligere potes ex capitulo prædicto de principijs ipsis in nostro magisterio, per quæ nos comprehendimus hoc temperamentum. Et per hoc dicimus, quòd rerum naturalium tria sunt genera, videlicet animale, vegetabile & minerale. Genus animale in sua specie multiplicatur, & diuiditur in tres differentias, scilicet, in actiuo spermate, quod est naturale sperma, in passiuo spermate, & illud est innaturale, & in sanguine menstruali, & illud est contra naturam. Genus vegetabilium est in sementis seminibus ac radicibus, quæ sunt naturalia, cõtinentia non naturalia, & per hoc eorum complexio est Hermaphrodita, masculino & fœminino coniunctis, iuxta humorem & humiditatem terræ menstruo pluuiali per aerem aquam continentem, quæ sunt contra naturam. Genus verò mineralium in tres diuiditur differentias, quãuis omnia metalla sint, & exitum habeãt à materia vna, & sic sunt cõplexionis Hermaphroditæ. Prima differentia naturalis est, vt aurum & argentum, quoniam argentum viuum in se suum proprium sulfur continet, quod per se congelatum est, pro medio in aurum, & pro alia medietate in ar-

in argentũ, post conuersionem eius in sulfur, albo & in rubeo. Ob hoc sunt duo sper mata naturalia, scilicet aurum & argentũ, sumẽdo largè, quando largè dicimus, hoc fit ad differentiam illius, quod perficit elixir nostrum. Et sperma innaturale est sicut plumbum, & innaturalium & immundorum metallorum, sicut plumbum, stannum, cuprum, ferrum, sulfur & argentum viuum, & rerum quæ cõtra naturam sunt, sicut atramẽta, sales, alumina, tuthiæ, marchasitæ & arsenicus, & omnia, quæ deuallantur ab alijs generibus vegetabilium & animalium, de quibus potest fieri humidũ menstruale, secundum magis & minus tẽdendo ad perfectionem vel imperfectionem. Et ideo minerale genus solummodò additum est per figuram similitudinis generaliter inter ista naturalia, innaturalia & contra naturam duorum generum, scilicet animalis & vegetabilis, quia de ipsorũ natura propinquiorum alterationem accipiunt in claritate luminosa. Et per hoc intelligere potes veram comprehensionem respiciendo naturam magis propinquam suo generi, secundum quod te potes informare, per testificationem vulgaris experientiæ in terra lunariæ, natura cu-

ius est

ius est nostri lapidis rectificatio, quia propter hoc liberaliter nobis data est.

De qua re debet extrahi materia conueniens & magis propinqua, ad faciendum magisterium, de conuersione vnius elementi in alterum.

CAP. VI.

CVm igitur clarum sit atque manifestum, quòd proprietas temperamenti in corpore metallico sit de natura metalli magis propinqua sibi, sicut experientia, quę non mentitur, affirmat atque demonstrat, effectu nobilis resistentiæ in fusione bona, & fusione permanẽte in ignitione. & hoc sit propria forma & natura, vt dictum est, & magis propinqua suę materię minerali, sicut de sua mineralitate descendebat in partes indiuiduales suarum propriarum specierum, de quibus trahes materiam suæ formæ conuenientem, quæ est sibi debita secundum exigentiam spei indiuidualium sine accessu ad extremitatem vel contrarietatem, diuisionem, sed cum perfecto amoris vinculo sine aliqua re alia seiungunt, simul à reali vnione, nec disconuenirẽt vnquam indiuidualia tam

diu, quam diu firmari poterunt secũdum cursum naturæ à suis nobilibus speciebus, vnde exit vera forma, quæ quidem in suæ proprietatis magna potentia vadit contra solem quẽ natura creauit. Et ideo tibi dixi fili, quòd accipias naturã dictę progenitei, in quo luminaria duo & claritates eorũ hospitatę sunt & permanentes, quæ super terram radiare nõ cessant, & sunt sol & luna, quinter suos radios ignem obscurant. Nota igitur fili, & qui non recipit hanc materiam in opere suo, assimilatur pictori, qui formam cognitam in materia remotam & longinquam depingit, sicut suprà diximus in capitulo, in quo de forma minori tractauimus. Et inter corpora innaturalia recipies volatile corpus, hoc est, argentũ viuum, quod continet naturã suã infra concauitatem ventris sui, quę taliter sibi adhęret, quòd nullus habere potest, nisi quadã amicabili concordia, quam natura in quadã amoris attractiõe nos fideliter docuit, ex quo ei valdè multũ tenemur, à quo ligamẽto amoroso fortiter detinetur & arrestatur. Et ideo inter innaturalia positũ est, non omnino tamẽ tanquã non naturale. Quia tunc in numero illorũ esset, quę sunt contra naturam. Et ideo dictum est medium,

dium, participans cum naturalibus & cõtra naturam, quia ab intra retinet naturale corpus, & substãtiam puram, quia est proprium ligamentum & retinaculum illius & proprietatẽ ipsius, quod est exterius, educit id, quod est intus cum ipso, quod est contra naturam. Quãdo igitur videre volueris naturã operari, proijce intus, & coniunge ei naturale cum liga sui amoris, iracundus erit. Istud aũt nomen innaturale, largè recipimus in hac arte, pro omnib. rebus continentibus in centro sui corporis naturas passiuas, ad respectũ actiuorum. Et nos diximus superius, quòd in centro terræ terra est virgo, & verum elemẽtum, & quod illud est creatũ per naturã: igitur natura est in centro cuiuslibet rei sicut apparet per dictũ capit. & in capitulo precedenti, quod facit mentionẽ de prima forma mũdi, quomodo domin' deus noster instituebat mundum, & formabat naturã, vt melius eorum naturæ detinerentur per nostram theoricã secũdum genus suum, vt scias quas accipere debes in magisterio regali, & quas dimittere debes. Patet indubitanter quod per naturam dicuntur ad generationem sui generis, qua sunt secundum suas species, sicut patet de

ſpermate animalis, cum coniunctione caloris ſui naturalis maſculi. Et per hoc intelligere poteſt, quòd in naturalium ſpecierum virtutes remotę ſunt, & propinquę medio, quod participat extremitatibus naturalium ſpecierum, & cõtra naturam ſecundum plus & minus, ſecundum quod tota generis illius natura diſcrepat, & recedit, vel concordat ſpeciei: quia per genus non debet diſcordare natura, niſi tantummodo per ſpeciẽ, cum appropinquitate amorum, quæ naſcitur à ſua proprietate, ſicut aer ab igne, & ab aqua, in quo eſt eorum proprietas media, ſicut eſt continens naturaliũ & contra naturam. Quãdo nos dicimꝰ tota natura, dicimus hoc ad differentiã naturaliũ, in naturaliũ & cõtra naturã, q̃ omnia ſunt vnius generis. Et tamẽ ſi loquuti ſumus, quòd natura generis in ſua generatione diſcordare non debet, hoc debes intelligere immediatè ad recipiendum formam cuiuſlibet rei viuentis. Quomodo natura bruta per alteratiõem reuertitur cum operatiõe humana totum hoc videre poteſt, ſicut de vegetabilibus. Sed non recipiunt formam vnquam animalia hominum, donec vertatur eorum genus in humanalibus. Tunc dico, quod

ſper-

ſpermata veniunt ad hoc, quod dictum eſt cum multiplicatiua virtute, quæ eſt ſpiritus, ex quo indiuidualia ſunt generis iam dicti, vnde homines creãtur per virtutem ſpiritus & hoc inſtitutum eſt per creatorem, vt quodlibet per hominem ei faciat honorẽ, vel minor natura vertitur ad maiorem, quare exaltatur de multum magno valore. Igitur ſi volueris naturæ herbarum aſsimilare metalla noſtra, vel beſtiarum per entium realium naturam, facies genus eorum per menſuram, & tunc recipere poterunt ſpeciem & veras formas, ſi tu facias in igne per fermentum fortiter & firmiter permanere. Et hoc tibi dicemus in ſecunda parte, dum tamen ſecretum teneas, quia totum fit arte & ſcientia. Et nulli dices, niſi velis maieſtatem philoſophorum & ſecreta eorum accuſare. Et iuro tibi ſupra animam meam, quòd ea ſi reueles damnatus es. Nam à deo omne procedit bonum, & ei ſolum debetur. Quare ſeruabis, & ſecretum tenebis illud, quod ei debetur reuelãdum, & affirmabis quam per rectam proprietatem ſubtrahes, quæ eius honori debetur. Quia ſi reuelares breuibus verbis illud, quod longinquo tempore formauit, in die magni iudicij condem-

nareris, tãquam qui perpetrator existeres contra maiestatẽ dei læsam, nec tibi remitteretur casus læsæ maiestatis. Talium enim reuelatio ad deum, & non ad alterum spectat. Et inter illa, quę sunt contra naturam capiendo vnum liquorem, qui est corruptio & separatio spolij corporis dicti volatilis, hoc est, argẽti viui, quod est causa cõtinuitatis partium illius liquoris in dictis duobus luminaribus & claritatibus sine illarum perditione in suo genere, sed remotè & propinquè participat secum vim re menstruali infirma & corruptibili, sicut res menstrualis, de qua, quando fermentata est & albificata in humiditate suorum spermatum, nutritur infans, sicut sub mammilla puer, quia virtute humiditatis duorum spermatum sanguis menstrualis virtute suæ naturæ vertitur in humiditatem radicalem. Et quando dicimus remotè, hoc est ad differentiam rerum naturalium, & quando propinquè dicimus, hoc est ad differentiam rerum, quæ sunt contra naturam. De his tribus rebus fili magnum draconem extrahes, qui est initium radicale & principale firmæ alterationis. Et in isto tuã firmabis diuturnam & continuam consideratione m,

per

per instrumentũ rationis naturalis. Et melius tibi hæc declarabimꝰ in capitulis subsequentibus practicis.

Quomodo non sit nisi vnus lapis philosophicus, & de auisatione suæ purgationis

CAP. VII.

DIcimus, quòd non est nisi vnus lapis philosophicus à rebus supradictis nostro extractus magisterio. Et ideo quãdo de nouo venit in mundum, non debes ei addere alium puluerem, vel aquam aliã nec aliquam rem extraneam, nisi illud, quod in eo natum est, suæ naturæ proprię radicalis, & mater eius, q̃ eũ pascit, & portauit, & sulfur, q̃ formauit lapidẽ suũ in colore cœlesti. Sed antequã eũ ex toto extrahas, foras purga eũ, & munda ab omnibus suis infirmitatibus, quæ sunt cõtra naturã suã, phlegmaticis terrestrib. & corruptibil. quia mors eius sunt, quibus circumdatur, quę ipsius viuificatiuũ spiritũ mortificant, q̃ habet posse suscitãdi eũ de morte ad vitã perennẽ cõtra bellũ ignis, donec mater in sublimi naturę mobili qeuerit incorruptꝰ,

& honorabilis naturæ mobilis in magna puritate ſine aliqua corruptione quieſcat. Et ideo fili, niſi ille ſpiritus à ſua ſeparetur morte corruptibili, corpus ſuũ tenebroſum radiare non poterit, neq; de ipſo fieri matrimonium inter corpus & ſpiritum, ſcilicet inter ſulfur & argentum viuum.

Quomodo appellatur lapis, ratione ſuæ proprietatis, & naturæ ipſius.

CAP. VIII.

ISTum ſpiritum appellamus in teſtamento noſtro ſpiritum petroſum ac lapideum, quia poteſtatem habet retinendi lapides contra ignem, & conſeruandi ac viuificandi corpus mortuum, à quo exiuit, cuius virtus & proprietas in nullo alio ſpiritu reperiri poteſt. Et ideo quando corpus eius trãſiuit de morte ad vitam, purum eſt, mundum, album, & clarum, reſplẽdens in ſubtilitate magna, qua ſuperare facere debes ſubtilitatem ſpiritus fermẽtabilis cum ſua fortitudine ac ingenio. Quia groſsitudo fermentabilis ſpiritus debet ſubtilitatem corporis circumdare, & aſcẽdere ſuper, & hoc per proprietatem ingrediendi quam portat in ſe, quæ eſt proprietas penetratiua.

netratiua. Et ideo nulla corporis grossities debet aut potest amouere proprietatem eius magnam & penetratiuam, impedimẽto à suo contrario proueniẽti. Et hoc modo manet & manebit corpus indutum ab extra claritate pulchra, quia spiritus eius potatus est, & corpus intrauit spiritũ, qui eum suscitauit, & terminauit in forma pulueris multum subtilis, fluentis & fundentis instrumento ignis fusione leui sine fumo, qui est sicut ignis ardens, quando flãma tangit eum, cũ alteratione permanente, quæ facta est amplexu amicabili naturę, retinente propriam naturam suam alleuiatione perenni, & illud leuiter fit cum practica, quam à theorica reperimus, quæ nos his verbis pulchrè & leue monuit.

De præparatione lapidis.

CAP. IX.

PRæparatio lapidosi spiritus ac fermẽtabilis est, quòd recipias de succo lunariæ, & sudorem eius extrahe cum igne paruo & leui, & habebis in tuo posse vnũ de arg. viuis nostris in liquore & forma aquæ albæ, quæ est ablutio & purgatio lapidis nostri, & totius eius naturæ. Et istud

eſt vnũ de principalioribus ſecretis, & eſt prima porta, prout intelligere potes rationibus antedictis. In iſto liquore rectificatur magnus draco, & proijcitur à magno deſerto Arabiæ, quia immediatè ſuffocaretur præſiti, & periret in mari mortuo, quia iam poteris ſcire quia frigiditas magna calorem paruum extinguit. verte igitur ipſum & mitte in regnum Aethiopiæ, vnde naturaliter natiuus eſt. quia dicimus quòd niſi vertatur, et ponatur in terra ſua, recedet, & aliam intrabit regionem. Quare de certo ſcias, quod omne aliud clima, vel alia regio noſtro lapidi mortem affert, velato non ſcientibus ac ignorantibus, & per nos cognito.

De qua re eſt lapis, et quid dicitur, et quomodo ipſe eſt de quatuor elementis, & in quo loco reperitur, & de verbis contra mẽdaces et deriſores.

C A P. X.

Ideo debes cognoſcere clarè, quòd ſpiritus noſter ſecum portat ſuæ regionis proprietatẽ. Et hac ratione allegoricè oportet dicere, quòd magnꝰ draco de quatuor eſt elementis, & non intellectu literali, prout ſcriptũ eſt, quia ſit terra, aer, aqua

vel

vel ignis, ſed ſola natura eſt & vna, quę cõ-
tinet in ſe naturam & proprietatem quatu
or elementorum, & hæc proprietas venit
complexionaliter in dicta ſubſtãtia natu-
ræ, per actionem qualitatum primarum e-
lementatarum, & nunc transformatarũ in
proprietatem & ſpeciem metalli, toleran-
tem ignem in ſuis perfectionibus: & ſic ab-
ſcinduntur & diſrumpuntur dictæ primæ
qualitates, per mutationem ſuę mixtionis,
quę facta eſt per alterationem, vſquequo
ſint in hoc ſubſtantiali medio, in quo eſt
ſpecies ſolis aut lunæ, vel alterius, quæ de-
bet & poteſt per naturam conſtitui: quia
prędictũ mediũ, in quo dicta ſpecies ſaluã
da eſt, tantã habet latitudinẽ & longitudi-
nẽ, quanta poteſt eſſe partiũ indiuidualiũ
ſimilitudo huius ſpeciei. Et ideo cũ ſit de
proprietate illius naturę ſuſtinẽdi ignẽ, nõ
poteſt, nec habet aliquid, nec facit profi-
cuum, quouſq; totus motus illius mobilis
non corruptus arreſtetur. Sed eo non ob-
ſtãte, quando iã effectus fuerit de proprie-
tate ignis excellentiſsimi, poteſt tolerare
corruptionẽ aſperitatis ignis. Et ideo po-
teſt tua intelligere ſpeculatio modũ, per
quẽ natura nobis oſtendit operationẽ ſuã,
q̃ eſt ad exemplum huiꝰ ſciẽtię dicendo, q̃
non

non eſt tranſitus de primo ad tertium, niſi per ſecũdum, quod participat cum eis ſecũdum naturę velle. Et per hoc deſideriũ noſtrũ conquiſiuimus, per media tranſeundo, quę ſunt conſeruatoria & retinacula ſuæ ſpeciei contra bellum ignis. Et per hæc præambula potes intelligere rectum, & verum tempus limitatum reſpectu naturæ, quod debes habere & cõſeruare in certa latitudine, quouſq; crees rectorẽ & principale medium, in quibus vltimatæ ſpecies ſe ſaluari habent, quia mediũ eſt ſubiectũ materiale vel reale genꝰ, in quo cõtinẽs influit ſuam virtutem, & primordiale generationis initiũ, in qua determinatè elementa fixanda ſunt cœleſti virtute. Omnia enim antedicta coram oculis noſtris manifeſtata ſunt per experiẽtiam, ſcientia clara nobis per naturã oſtenſa, diuinę pręcepto prędeſtinationis. Et vltro tibi ſecurè dicimus, quòd de natura herbarum medium creauimus, conſeruatiuum ſpeciei mineralis, & ſuum tranſmutauimus ignem, in colorem metallicũ, in mutatione ſpeciei mineralis. Chariſsime fili intellige, quòd lapis non eſt niſi vna natura, in quatuor partes diuiſa, ſecundũ proprietatem ſuorum elementorũ reſultans

per

per proprietatẽ ſuarum cõcordantiarum, vt ſit ligamẽ, & ligamentum in poſſe omnium quatuor elemẽtorum, ſicut largè tibi declarabitur. Nã alio modo ſpiritũ per ſuũ corpus ligare nõ poſſumus, niſi à propria ſua natura detineatur, & arreſtetur, quę ligamenti eorũ proprietas eſt. Et ideo aduerte diligẽter, quòd ne proprietas ſpiritus, qui à corpore exiuit à nimio calore, deuoretur, quia non poſſet corpus ſuũ reducere ad medium, in quo ſpiritus ſecundus influit ſuam virtutẽ, videlicet ſpeciẽ ſolis aut lunæ, & illud eſt argentũ viuum noſtrum, quod aptè & habiliter noſtri ſulfuris tinctura accipit, in quo lapis noſter diſſolutus eſt, & reſolutus in tali aqua, vt ſuprà diximus. Et in tali aqua nobis apparuit, non in aqua fontis aut pluuiæ. Quare ſi cum igne magno fueris operatus, proprietas dicti ſpiritus, quæ inter vitam & mortem participat, ſeparabit ſe, & anima recedet in regionem ſuæ ſphæræ. Iterum tibi dicimus & clarius, quòd per creatorem, qui nec ſaluauit generare lapides, tranſeat riuos, quia ſic reperitur exaltatus in fluuijs, eſt ipſe cum magno poſſe. Et nihil mundi appone extraneum, dando ſibi illud, quod de ipſo exit & naſcitur, & pro vero

illud

illud à dracone exiuit, & à fœtido ventre: Et in secunda parte tibi totã dicemus sententiam. Custodi igitur illum à gigantibus & tyrannis mundi, vt suprà diximus. Positi enim sunt in vnda aquæ, à quibus multum timemus. Quia nihil sufficit eis, quin faciant populo pacis tale malum ac martyriũ, vnde gens confunditur, & ponunt totum mundum ad cõfusionem. Quare istud secretum per superiorem nobis datum est, tãquam surdo à domino reuelandũ, quousque filijs sit manifestum per prudentiã diuinam, per eorum nobilem intellectum. Et ideo quandoque garrulatores Clerici, Legistæ, Artistæ, seu mundani medici, & alij plures, de quibus loqui non audemus, qui credunt aquam viuam facere, & totũ non valet vnum ficum, quia nostram credunt philosophiã deprædari, & se depræ-datos reperiunt, & ideo tales perdunt inde vitam. Custodite igitur filij ignem & regimẽ spiritus, & videte, ne euanescat pre nimio calore, sed retine cum amore, & custodi eum à magno calore. Quia si anima recesserit, spiritus non poterit viuificare corpus, cùm aliquid dare nõ possit, quod in eo non est.

De

De diuisione & resolutione lapidis ad conuertendum ipsum.

CAP. XI.

IN toto magisterio nostro necessarij sũt tres spiritus principales, qui sine consummatione suæ resolutionis non possunt manifestari. Et nominantur alio modo tria viua argenta. In quibus lapis noster est dissolutus & versus, per suæ naturæ mutationem, per cõtrariam & diuersam digestionem, quæ fit per elementariam circulationem, per reciprocationem, in sua primordialia generationis initia. Et quia resolutio est totius primæ portæ habitudo nostri magisterij, quam declarare volumus secũdum exigentiam reductionis & conuersionis sui lapidis in tribus spiritibus, quorum quemlibet habes conseruare secundum propriam naturæ cuiuslibet ipsorum proprietatem, secundum quod requiritur in perfectione vltimata nostri magisterij, per dictam resolutionem diuisam in tres partes principales. Prima est corporalis, & vocatur in lingua Oritana, Recfage: secunda spiritualis est, & vocatur, Agazoph: tertia autẽ spiritualis & corporalis,

& vo-

& vocatur Vbidrugal. Et in omnibus istis draco noster quiescit. Recfage est solutio humida in corpore, et sicca in spiritu. Aganzoph in duas diuiditur partes, in Perimi-nel, & in Adulphur, & Vbidrugal cõsummatio est finalis nostræ trinæ dissolutionis, qua sine sorore sua nec haberi, nec cognosci potest. Prima pars solutionis Recfage, non est aliud, quàm diminutio partiũ grossarum in minutissimas partes & subtilissimas, vel reductio grossi in simplex, in mutatione formæ specificæ in formam contrariam & corruptam, stantem in suo corpore, & non in forma aquæ de nubibus cadentis, neque in forma metalli in diuersis pecijs constituti, sed in forma terræ aquosæ & aquæ mineralis subtilis, stãs in vase profundi inferni. In cuius ventre natura sua mundatur in suis primis luminaribus in tenebras obscuras, quæ aqua & terra per excitationem suarum percussionum in diuersas partes multum subtiles fœtentes, vt sulfur, fugiunt altius omnibus elementis in regionem ignis, quas tum oportet multum diligenter custodire, si per istud portellum vis intrare. Tibi enim opus est, vt benè scias regere te, & reducere, quę possit ingredi & exire, si ad secundam solutionem

lutionem Agazoph transire desideras. Idcirco attende hîc, quòd menstruale spermatum condensatur de sua aeritate in aquositatem grossam, per resolutionẽ spermatis fœminini, quod est in mẽstruali cum amplexu vaporis crudorum, quod est in forma aquæ, quæ est de vapore magis crudo. Et illud, quod est magis coctum cum magis continenti ex natura, altè descendit in forma corui nigri in aere, cuius caput rubeum, pedes albi, & oculi ex saphyro. Et hoc totum nihil est aliud, nisi aer & humiditas radicalis p.p. generatum ex calore & natura supremi metalli. Et alia natura cruda, quæ est causa condensationis menstrualis, quæ manet inferius, est causa, & materia coniunctiua & congregamentum lapidis regalis, qui in naturam frigidam est versus, quia calidam suam perdidit naturam per resolutionem. Quapropter sic definies dictam dissolutionẽ. Definitur autem sic: Dissolutio est actio & passio contrariarum qualitatum, per quas virtutes elementorum inter se mouentur per minimum puluerem. Aut sic definitur: Est motus, qui facit comminutionem de partibus insensibilibus diuersis in specie, & similibus in genere, coniunctis in for-

ma confusa liquorosa, & per corruptio-
nem subiecti. Nam de qualitatibus con-
trarijs mediante excitatione eleuatis in i-
gnem nigrum absque extranea diuisi-
one affectantes tum diuisas operationes
geminante in generatore. Alio modo
dissolutio definitur: Dissolutio est instru-
mentum subtiliatiuum, factum cum ex-
ercitatione caloris coniuncti cum mo-
tu continuo, per quem qualitates contra-
riæ insimul operationes tangunt se, & mi-
scẽtur in corrumpendo partes indiuidua-
les, sub conseruatione suæ speciei ad o-
pus generationis. Fili hæc prima dissolu-
tio nihil aliud est, quàm disligatio simplex
partium subtilium descendentium à pri-
ma natura in germẽ, in quo calor natura-
lis debet calefieri, qui est instrumẽtum, cũ
quo habet operari virtus informatiua, quę
est introducta in materia absq; separatiõi-
bus actualibus partium germinosarũ, vni-
us ab altera, quę separatio indiget, quòd
cũ applicatione amoris naturæ in secun-
da camera fiat, prout declarabimus per be
neficium secundę resolutionis Agazoph,
in secunda parte suarũ quatuor figurarũ.
Sed antequã ad illam trãseamus, opus est,
quòd inter Recfage & Agazoph cõserre-
tur

tur digeſtio pepāſis ſui tēporis ſpatio, prout declarabimus in practica noſtra, quia calore pepantico putrefit germen noſtrū termino naturę, & facit eū poſtea creſcere & fructificare. Sed primū in ſuā naturā primā vertit ſulfuris & ar. viui, quod fuit germē ar. viui, quod mutabitur in lapidē albio rē niue. Et ideo diſſoluatur prima corporū formain Mercuriale germen per ſolemnē operationem, & ſtatim per inhumationem pepanticam in ſuo ventre intrat alia forma per corruptionem formæ germinis, & elementis mixtis corruptis inſimul in forma corporis nigri. Quia elementa cōuerſa virtute caloris naturalis, qui eſt in materia excitata & feſtinata calore temperato cœli in minimis partibus miſcent ſe, alterant & corrumpunt ſub conſeruatione ſpeciei gubernatæ per calorem non cremantem: quæ corruptio eſt noſtri arg: viui generatio, prout in ſecunda parte, & rota circuli declarabimus. Quia ibi de ſuis principalibus coloribus determinabimus ac de ſaporibus, odoribus, groſsitie, ſimplicitate, ſubtilitate, & ponderoſitate. Et hæc eſt præparatio ſolemnis, quæ eſt caput & fundamentum creationis noſtri cari infantis. Et modus huiuſmodi crea-

tionis est iste. Abijce humorem, vbi submer
sus est draco vsque sit corpus minutum ex
cœlestiali spiritu. Et hunc nominamus i-
gnem, quem Deus sanctis & sapientibus
philosophis concessit per reuelationem,
antequam nasceremur, & posteà nobis, vt
ei absq; indigentia seruiamus. Quia mon-
strando nobis exempla per cursum natu-
ræ qualiter ei teneamur, & ideo debemus
eum precari, honorare, seruire, laudare, be
nedicere, adorare, glorificare, & amare
absque aliqua sorditie, vitio aut peccato.
Ob hoc, quia ipse monstrat nobis cogno-
scere suam veraciter potestatem, & nos a-
mauit, postquam nos hæc videre fecit. Fi-
li noster lapis iam factus est, postquã crea-
tus est congelans argent. viuum, & in eli-
xir conuersum. Et hanc operationem rei-
terabis, quamdiu lapidem multiplicare vo
lueris, sub conseruatione caloris natura-
lis, qui multiplicat speciem suã cum sub-
stantia argen. viui.

De dissolutione lapidis in forma speciali, & de mutatione nomi-nis sui.

CAP. XII.

Sic

SIc philoſophando potes habere notiſciam, quòd prima & principalis intentio in noſtro magiſterio eſt, lapidē diſſoluere per mutationem ſuæ naturæ in ar. viuum, & illud eſt primum elementum in ſua natura minerali propinquando, & per hoc radix eſt, & primum elemētum compoſitum de omnibus corporibus liquabilibus, & pater duorum luminarium. Ideo in hoc ſolo conuertuntur per ſolemnem reſolutionem, & poſteà in ſulfur conuertuntur. Quia argen. viuum natura continet ſuum ſulfur proprium per vaporem, cuius ſeipſum congelat in lapidem philoſophicum, qui poſtmodum poteſtatē habet congelandi omne aliud ar. viuum, per magiſterium noſtrum. & hic lapis dictus eſt ſulfur, & materia appropinquata perfectæ naturæ metalli, per quam natura inter ſapientes nobilis & digniſsima reputatur, de qua philoſophi faciunt medicinam fortem, & ſolemnem multum, & hanc appellant elixir vitæ, quia in humano corpore ſuperlatiua & vltima conſolatio eſt. Et hac intentione ſuæ compoſitionis dabimus noticiam in huius libri parte ſecunda, per quam curſum omnem dictæ medicinæ concludemus in conſeruando locu-

tionem per modum medium, vt melius intelligamur, per modum & mediam vitam naturæ. Et ideo apparet, quòd intellectus instrumentaliter dirigitur, & ratione ducitur, per formam mediam in hac presenti arte & scientia. Et ideo non conuenit, nec est necessarium, vt ducatur multùm subtiliter, nec esse multùm subtilis in discernendo entia realia, eò quòd conuertere-tur in rebus phãtasticis, de quibus ars aut natura non habet curam. Si verò lapis, quẽ tibi diximus, fuerit rubeus, clarus, & in ipso sit vis simplicis ignis non vrentis, sic facies multa, de quo poteris ad aurum elixir componere, quæ est medicina, omnes actiuitates conseruans in natura humana, & restaurans vires diminutas ex naturæ defectu. Et breuiter si hanc medicinam habeas in hoc mundo, perennem habes thesaurum.

De ratione transitus lapidis, ad conuertẽdum ipsum in medicinam, & quomodo operator debet considerare naturas mediorum, per quas transit, quia per ipsasmet facit mutationes secundum simbolum naturæ.

C A P.

CAP. XIII.

POtes intelligere fili, quòd de vna extremitate ad aliam non poteſt fieri trãſitus niſi per medium, & elucidauimus ratione naturæ, quòd extremitates lapidis noſtri in primo gradu ſunt ar.viuum. & ſecundus eſt elixir perfectum. Sed media harum duarum extremitatum ſunt vnguenta & olea, quorũ aliqua ſunt magis cocta, magis pura, & magis digeſta, quã alia, & iſta vocamus medicinã perficiẽdam ac elixiris fermentũ. Illorum oleorum & vnguentorum confectionem ſcies in ſecunda parte huius operis, per hoc debet bonus operator & filius doctrinæ de ar.viuo nigro facere ſulfur album ad argẽtum, & poſtea ſulfur rubeum ad aurum. Quia nullum ſulfur poteſt rubificari, niſi primò ſit album. Quia natura non confert, quòd tranſitus fieri poſſet de primo in tertium, niſi fiat tranſitus per ſecundum, ſicut apparet per definitionem elementorum, quæ diſtinguit, quòd terra ſit nigra primitus, quàm aqua, & quòd aer ſit clariùs intenſus, & quòd ignis ſit rubeus. Quapropter apparet, quòd terra non poterit conuerti in aerem, niſi prius vertatur & mutetur in

aquam, nec aqua poteſt conuerti in ignē,
niſi prius alterum eorum conuertatur in
aerem. Idcirco tu fili habes multum nota-
re in temetipſo cum conſideratione phi-
loſophali naturā mediorum coloratiuo-
rum in mutatione naturæ mineralis. Quo-
niam in eis eſt multa ſcientia illorum, qui
ſe fortificant tranſmutare metalla de ſpe-
cie in ſpeciem. Et iam tibi diximus, ſi nos
intellexiſti, quòd tibi conuenit primò trāſ-
mutare corpora cum naturali reductione
in illud medium per alterationem artifi-
cialem, imitando naturalem, in quo ſpe-
cies auri aut argenti poterit ſaluari abſque
diſtemperantia indiuidualium, quæ ſunt
vnius generis. Et hæc eſt propinqua ma-
teria, magis adiuuans ligamentum naturæ
ratione primæ coniunctionis, qua lapis eſt
reſolutus per alterationem ſuæ naturæ co-
ctæ & crudæ, & multum infirma, quæ eſt
corporis conuerſio in ar. viuum, & per re-
ductionem illius poſteà cōuerſa eſt in ſul-
fur album, deinde in rubeum ſulfur. Et ſic
de gradu in gradū materia lapſa gradua-
liter appropinquat materiæ & naturę ma-
gis propinquę metallo per alteratiuam re-
ſolutionem, per quam promptius & me-
lius recipere poteſt ſpeciem auri vel argen
ti per

ti per ſcientiam & artem multiplicatam, vt infrà dicemus in ſecunda parte, in capitulo. Nos dicimus per theoricã loquentem.

De gradualibus tranſmutationibus lapidis, vt fiat materia apta ad creandum elixir.

CAP. XIIII.

POſt hoc dicimus fili, quòd lapis noſter variatur & mutatur tribus mutationibus gradualibus, antequã ſit materia ad concreandum elixir. Et iſtæ mutationes fiunt per tertiam digeſtionem. Vna in liquorem, per modum olei, homogenei. Et ſicut iſta fit concauitate cordis, ſic fit prima digeſtio in ſuo proprio vaſe actione caloris, qui ſtat vnitus ad materiam. Alia eſt in quatuor humoribus, hoc eſt, quando corpora luminatiua iam fluxerunt in corruptionem. Quia neceſſarium eſt naturæ ipſorum, quòd eorum alteratio mala conuertatur in bonam, & mala facta eſt bona, & vt per conſequens poſſint obuiare corruptioni omnium corporum infirmorum. Benedictus ſit ille dulcis & iuſtus Ieſus Chriſtus filius Dei, qui pro

peccatoribus in terram venit, & quia ei placuit mortem ſuſtinere & fũdere ſuum ſanguinem altè in cruce, & in illa pro nobis exaltari & alijs peccatoribus, & à morte inferni, & à tormentis redimere. Per hanc figuram ammoneo te, quòd neceſſaria fuit quatuor humorũ iſtorũ duorũ luminarium præſentia, de quibus facta ſunt, & conſtituta eſt regalis medicina. Et ſicut hęc digeſtio fit per animalia in concauitate fabricæ epatis epapanticæ: Sic ſecunda fit in capite Alembici deſcẽdendo in receptorum, ſcilicet in modum aquæ cũ aeris liquore, cũ omnibus elementorum mineralium virtutibus. Tertia digeſtio fit per mutatiõem dictorum humorum in ſulfur purum, ſicut in animalibus calor & humiditas ptiſanaria, quæ conuertitur in ſanguinem, poſtea in eſſentiam & ſubſtantiam membrorum, ſecundum ordinatiõem naturæ. Ideo debes intelligere fili quòd prima digeſtio fit, quando coniunctio & coitus fit amore naturæ, quæ eſt luxuria libidinoſa & deſiderata, tunc fit prima mixtio per coniunctionem & aſsimulationem inter corpus & ſpiritum, vt totum ſimul perueniat ad vnitatem, & amoroſam ac vnitam concordiam cum ligamento

ſua-

ſuarum qualitatum iam miſcibilium & cõ-
poſitarum, ac ſuarum elementatarum vir-
tutum, vnius ad alterã, virtute conceptio-
nis duorum in vno. Et ſi hanc coniunctio-
nem & coitum nunquam facias, nuſquam
conceptionem facies. Et niſi conceptionẽ
feceris, nunquam pregnationem habebis,
& ſi nullam pregnationem, non habebis
fructus. Quando igitur materia tua conce
perit, expectare debes partus, & quando
peperit, habere debes patientiam in puero
muriendo, quouſque poſsit ignem pati,
& tunc de ipſo liberam poteris facere pro-
iectionem, quia prima digeſtio facta eſt: &
id circo in ſecunda digeſtione fit exubera
tio ex ſanguine, ſcilicet ſpiritus, qui virtu-
tem portat in ſe cum approximatione vi-
cina naturã ad finem, vt ei ſit magis placa-
bilis per decoctionem vnius gradus, quã-
do ſua ſubſtantia ſubtiliatur ſecundum in-
tentionem intellectus naturalis. Cum iſta
ſubſtantia impregnes lapidem, qui nondũ
eſt factus, ſicut tibi dicemus in ſecunda
parte. Et ideo in tertia digeſtione nutri-
tur cum perfectione, & augmentatur in
creſcendo, & lapis confortatur ad facien-
dum ſuas actiones in reſtaurando rem
perditam, in terra alba ſoliata extenſibili
mul-

multum nobiliter augmentatam. Fili pacis & veritatis, in lapide nostro, fili, manet & mouetur spiritus, prout in suo corpore proprio operante, tum virtute attractiua nostri lapidis, quam dictus spiritus cũ substantia tota nostri lapidis in sua supradicta mixtione prima per modum exuberationis vniuersaliter acquisiuit, adiuuante cũ toto hoc potentia magis propinqua, scilicet calore naturali lapidis, qui respicit naturam in maiori proximitate generis, & naturæ metallicæ, & similiter adiuuando virtutem lapidis nostri imperfecti, perforati & porosi, quæ per corporis sui resolutionem continuam insensibilis & sine tactu per certam operationem causata est in eo. De qua in secunda parte practicali specialius dicemus.

De vltimo termino transmutationis lapidis per reincrudationem cocti, & decoctionem crudi, & vnde extrahitur argentum viuum philosophorum.

CAP. XV.

ADhuc intellige fili, quòd vltimus terminus nostæ reincrudationis & trãsmuta-

mutationis coĉti in crudũ, ſcilicet cui naturaliter intendit Artiſta, eſt ſubſtantia ſulfuris non vrentis, quæ cùm conuerſa eſt, eſt proximior noſtri lapidis materia, naturalis & puri metalli prima & proximior natura, alterata tamen per calorem ſui corporis, videlicet in alteratione prima, per quam melius & propinquius poſsit formam & ſpeciem eorum recipere, voluntate & concordia ſuæ naturæ mineralis. Fili humiditas iſtius materiæ vna vice nõ fuit, niſi argen. viuum proiectum à corporibus liquefactis & fuſis intus & extrà. Et hoc eſt ar. viuũ, in quo qualitates ſulfuris per primam & ſecundam digeſtionem admixtæ ſunt. Et ideo prout natura requirit, alteratur per calorem ſui ipſius, ratione ſuæ exuberantiæ, per conuerſionem naturæ ſuæ & congelatur, & conuertitur in ſulfur purũ. Quia ſcire potes per naturam, quòd nulla humiditas alia poteſt promptius & proprius conuerti in ſubſtantiã ſulfuris, quàm illa, in qua ſuimet ſulfuris qualitates ſunt ſufficienter introductæ per ingenium naturale artificiosè factum, quæ humiditas eſt ar. viuum in forma aquæ claræ, ſicut lac in mamillis. Et ſulfur eſt ſicut ſperma in genitalibus. Hoc ar. viuum non habet aliquam

quam contrarietatem, ex eius pura complexione prouenientem; quia necessarium est, quòd tale argent. viuum sit temperatum multum respectu complexionis sui corporis, & per hoc notificamus, quòd materia istius non est arg. viuum commune per totam eius substantiam grossam & terrestrem, lutulentam & phlegmaticam, sed tantummodo in eius media substātia, quam opus est benè custodire, & ab igne proprietatem eius super omnia defēdere, nec etiam ar. viuum est in tota eius natura, quia ad terminum digestionis venit, per quem de natura in naturam mutatum est. Sed istud est ar. viuum de ar. viuo noster verus spiritus erectus à suis extremis contrarijs cum depuratione et conuersione illius in lac virginis mutatum.

De inuentione artis, per quam fit multiplicatio, & de diuersis digestionibus lapidis.

CAP. XVI.

IDeo fili charissime potes esse certificatus, quòd absq; digestionibus siue decoctionibus noster lapis in sua propria natu-

natura non poteſt emẽdari. Et in certo artem reperimus, qua naturam ſequimur, id quod natura in ſuis digeſtionibus multiplicare potuit informando materiã, prout digeſtio naturæ te docebit. primã digeſtionẽ appellamus pepanticam, quam ſignificare volumus per H. Secũda eſt Iecoralis: quam nos vocamus Eptesis, quia calidi tate humidi corporis facta eſt, & hæc ſignificatur per I. Et hæc in digeſtiones duas diuiditur. harum prima ligata eſt in Eptesi, & in iſta trahimus diſſolutiõem Periminel de potentia in actum, & hæc ſignificata eſt per K. Aliã clamamus Optesis, quę eſt inter Scaoptesis & Scatesis. Et per hanc calor ſpiritum melius deſiccat, in reſoluendo, & hanc reſolutionem vocamus Adulphuch, & eſt ſignificata per L. Tertia verò, quæ eſt vltima conſummationis noſtræ terræ vel ternæ diſſolutionis, eſt digeſtio facta, quando ar. viuum conuertitur in eſſentiam puri ſulfuris, quam appellamus Scoaptesis, quia eſt inter Optesis & Eſcatesis, & eſt ſignificata M. Et cum illa de N. facimus decoctionẽ noſtrę dictæ medicinæ, quam nominamus Eſcatesim. Per primã digeſtionẽ extrahimus elementa, & ad concordiã ponimus. Et per

ſecun-

ſecundam nos diſſoluimus ſpiritũ, informando vas ſuum, & vbi ſe conuerti habet cum calore de opteſi poſt digeſtionem opteſis. Et in tertia nos creamus & formamus lapidem noſtrum de ipſa materia ſtatim, ſicut à vaſe receſsit ſpiritus cum anima corporis, quæ eſt lapidis perfectio. Et in quarto nos noſtrum elixir regale & verum creamus.

H Digeſtio pepantica, vel ſtomachalis.
I Iecoralis vel Epheſi, id eſt, balneum.
K Solutio Periminel, id eſt, cineres.
L Opſeſi vel Adulphuc, id eſt, cineres, arena.
M Opteſi, id eſt, flamma.
N Eſcatheſi, id eſt, furnus ſecretus.

De diuiſione lapidis in tres cauſas principales, & de mutatione ſua, & de principalibus coloribus, & de qua materia ſpecialiter extractus eſt.

CAP. XVII.

PEr iam declaratam doctrinam notandum eſt, quòd tria principalia nobis ſunt neceſſaria in hac parte, videlicet corpus nobis ſignificatum per N. & ſpiritus, quem

quem ſignificamus per O. & anima, quam ſignificari volumus per P. Semper fili in mutatione lapidis intelliges tres colores principales. Primus ergo color eſt niger, & ille apparere incipit in fine digeſtionis I. & durat vſque in finem M. quando arg. noſtrum viuum congelatum eſt in ſulfur, tunc in eo apparet color albus, ſubtilis, albior niue, & hic eſt ſecundus color, tertius autem apparebit in calore multùm rubeo, vt ſanguis cum continuatione ſuper albo lapide. Fili quando nigredo tibi apparebit, ſignum erit multùm fortis & nobilis corruptionis, quia nulla res animata eſt per naturam ſine putrefactione facta. Fac tranſire ergo eam per K. & L. quouſq; ſit O. benè album, quod dealbeſcat N. per M. Poſt hæc rubificabis eum cum igne lapidis in digeſtione ſucceſsiua de N. Debent tamen omnes artifices in hac dealbatione patienter operari vſquequo nigrum dealbetur optimè, prout oſtendemus per proprietatem elementorũ in hoc primo lib. cap. 22. & 23. Quia de nigro non poteſt fieri citrinum, quouſque ſit benè album. Quia citrinitas cauſatur de re albiſsima, & modico rubeo claro eſſentialiter. Nec ſimiliter fieri poteſt tranſitus citrini

ad album, nisi per nigrum. Nec aurum potest fieri argentũ medicinale, nisi destruatur primò, & fiat nigrum & corruptum. Neque melius potest fieri peius, nisi per sui ipsius corruptionẽ. Quia generatio vnius est corruptio alterius, & ecõuerso. Experti ergo artifices, qui sciunt aurum cõuerti in argentum, sciunt argentum in aurum similiter transmutare. Quia illud albũ sulfur, quod ad argentum per digestionem N. potest citò fieri sulfur rubeum ad aurũ, & hoc intelligatur cum solo igne lapidis excitato per M. Quia in substantia istius est calor naturalis bonitatis, & magnitudinis, & aliarum partium suæ nobilis substantiæ. Et quia in isto est maioritas substantialis, quæ est suæ propriæ essentiæ, ideo habet ignem naturalem & proprietatem multiplicandi suam speciem cum suo calore digerente se in alia elementa, quæ sunt calefactibilia, vt ignis suo calore valeat vti, & eum in illis multiplicare per viam compositionis & generationis cum continuatione de M. quia calor M. est fortior, quàm digestio L. Et ideo fili scies, quòd hæc rubificatio nihil aliud est, quàm digestio cõpleta. Quando enim de mane surgo & video vrinam meam albam & indigestam,

signum

ſignum eſt paucæ dormitionis. Et ideo requieſco, & dormio, & reperio vrinam, quaſi citrinam, & percipio, quòd ſomnus eſt perfectus. Sed quando rvina matutina citrina eſt, tunc calor ignis naturæ diffuſus eſt per omnes partes vrinales, per quē natura manifeſtè docet & oſtendit, quòd citrinatio per cōpletam digeſtionem completa eſt. Et ideo intelligere potes, quòd ſulfur album & rubeum venit de vna materia metallorum ſolummodo, ſcilicet argenti fini cum igne auri fini. Sed primò neceſſarium eſt, quòd dicta materia ſit fortiter depurata & cocta per modum differentialem, ſicut in capitulo ſequente declaratur de ſuis mixtionibus. Fili tale ſulfur ſupra terram reperiri non poteſt, niſi illud, quod eſt in iſtis duobus corporibus. Nec etiam omne ſulfur eſt album, aut rubeum, vel perfectum ad magiſterium, niſi iſtud, quod eſt in dictis corporibus. Et ideo corpora iſta debent nobiliter præparari, vt ſulfur & argentum viuum habeatur tale ſuper terram, de quibus aurum & argentum creata ſunt infra terram. Cum iſtis corporibus per modum ſubtilem miſcetur argentum viuum. Et ideo ſi tu ſcis miſcere argent. cum cor-

poribus, venies ad magnũ ſecretum, quod nos vocamus ſulfur albũ, vel lapidẽ benedictũ, qui poſtmodum efficitur rubeus, & dicitur corona regia, & eſt lapis cõpletus. De iſtis duobus corporibus ſolũ extrahitur, tũc extracta ſunt ſulfura ad albũ & rubeũ cùm in ijs duobus corporibus reperta ſunt meliora, & purior ſubſtãtia ſulfuris in ſupremo gradu depurati per ingeniũ naturæ. Et hæc res eſt melior, & altior & ſubtilior, in quam ars nõ poteſt conſequi naturam, & quia in omnibus caſibus ei non aſsimilatur. Quia ſi in prima natura vel materia vellet ars incipere ad ſimilitudinem naturæ, multum longa & inquieta eſſet, & eſſet ſine fine, nec eſſet aliquid magis vile, & caderent multæ ac infinitæ miſeriæ & expenſæ. Et per hoc etiam ars primam materiam depurando eſſet vilior & debilior, quàm natura, & ſic nunquam inſequi eam poſſet omnibus ſuis viribus pro pluribus alijs cauſis in arbore quæſtionariæ huius ſcientiæ contentis. Et ideo hęc ſciẽtia elegit aurum pro patre, & argentũ pro matre. Quia de iſtis duobus corporibus in eorum ſulfure & arſenico præparatis noſtra medicina elicita eſt, & elucidata de auro tãquam omnium precioſiſsimo metallo-

tallorum. Ergo tinctura est rubedinis, & refertibilis, & resplendens, tingens & trãsformans omne corpus ad perfectam claritatem. Argentum verò est albedinis tinctura, imperfecta claritate omne corpus tingens. Cum istis corporibus misce Mercurium, non tamen talem, sicut est communis, vt dicemus in secunda huius libri parte. Quapropter scire debes, quòd ar. viuum in sua natura non est miscibile cum corporibus.

Quomodo Artista debet esse virtuosus ad inquirendum noticiam primam lapidis, & ex qua materia sit, & fortiter constans ad habendum intentionem secundam per experientiam artis cognitæ in materia naturæ.

CAP. XVIII.

FIli huius indagator scientiæ oportet te firmum esse, & non quærere post hoc vel hoc: quoniam in multis rebus ars ista nunquam perficitur. Et ideo tibi dicimus, quòd non est nisi vnus solus lapis, scilicet sulfur, & vna sola medicina, scilicet compositio sulfuris, cui nihil addere debes, nisi

ſuperflua demere terreſtria & fleumatica, quoniam iſta ſunt & debent eſſe ſeparabilia, & ſeparata à noſtro ar.viuo, quod eſt hominibus magis commune, quàm ar.viuum commune, & eſt maioris precij, meriti, & fortioris vnionis naturę, à quo & ſuis primis formis omne illud, quod non eſt de ſequela armoniaca metallorũ per gradus ſeparationis ſcitos & cognitos opus eſt ſeparare, quouſque appropinquet, & ſit vicinum primæ rei, ſcilicet ſui generis propinquioris, inquantum erit poſsibile cum concordia reali, debet incorporari cum igne & terra. Et tunc repertũ eſt multis nobilibus virtutibus multiplicatum, & multum ponderoſum. Nullus à natura debet petere, quod non habet, nec habebit vnquam. Quia omne ſulphur inquantum combuſtibile, noſtro ar.viuo eſt extraneũ, quia ſibi ipſi incombuſtibile eſt, & corruptibile, & à noſtro ar.viuo alienũ. Et ideo cùm tale ſulfur ſuper terram non inuenitur, conuenit, quòd per artificium componatur, eò quòd in ſemetipſo ſulfur vulgi eſt combuſtibile. Ergo à contrario ſenſu. Res non eſt ar.viuo noſtro extranea, inquam per magiſterium habet cõuerti, ſcilicet in aurum & argentum. Nota, quòd

nulla

nulla res conuenit lapidi, nisi quæ est de materia propinqua naturæ suæ, quia de homine non generatur nisi vnus homo, & alia animalia nisi sibi similia. Et sic omnis res, quę concipit, generare potest sibi simile. Et idcirco nobili materia habes operari. Et scias vbi reperies. Ego dico tibi, ꝙ in desertis & depopulatis terris inuenitur. Et dum per te reperies, & inceperis operari, noli in ea ponere aquam, nec puluerẽ, nec aliquam aliam rem, nisi illud, quod de sua propria natura exierit. Nam si contrarium facias, statim deteriorabitur & corrumpetur, neque venies ad intentum. Et quia in habentibus symbolum facilior est transitus, ideo in omnibus rebus corporalibus, & magis conuenientibus ac similioribus naturæ metallinæ, opus est tibi corporum diminutorum medicinam accipere. Cùm sit opus habere in sua natura maiorem eis conuenientiam, vt melius & profundius possit eam amplecti, inhærentia & societate perpetua permanente, vt omne corpus in sua natura diminutum possit etiam perfectius in sua natura perfici & cõpleri in collecta exuberantia, & vltra ad finem, quòd Mercurius per minimas partes possit naturaliter in eisdẽ misceri metallis,

antequam capiat fugam, & ideo subtilior substantia & leuioris fusionis in liquabilitate est tibi necessaria ad nostram componendam medicinam, quàm sint corpora metallorum, & fortioris retentionis fixatiuæ, quàm ar. viuum naturale vel compositum sit in sua natura.

De prima cognitione lapidis, & de qua materia fit, & de virtute patientiæ, quam Artista habere debet in practica.

CAP. XIX.

CHarissime fili videre potes manifestè, quòd nullum corpus stans in natura sua potest congelare Mercuriũ, neque ei firmiter adhærere, neque similiter dictus Mercurius in sua natura specifica potest dare medicinam, per quam corpora infirma medicinare possit, atque diminuta à perfectione perficere, neque potest alterari à sua natura in specificatione alterius formæ, quin contingat ipsum ab eis separari. Propter hoc eligimus duo luminaria corpora, quæ fixant omne illud, quod non est fixum. Et ideo necessarium est,

eſt, quòd illa corpora luminaria per retrogradationem elementariam ſint ad ſuam primam naturam reducta, ſcilicet in ſulfur & ar. viuum per contrarias operatiões, quæ ſunt ſolutio, ſubtiliatio, & ſublimatio, & cõgelatio, non tamen vulgares, ſed philoſophicas. Tibi enim dicimus, quòd nihil eſt in hac ſcientia ſecretum, niſi modus operis & operandi, quem tibi clarè in practica in ſecunda parte huius libri monſtrabimus, dum tamẽ velis noſtram intelligere theoricam, quæ monet te, vt aliqualiter vexari velis in dictis operationibus. Quia corpora ſunt fortis compoſitionis, & ideo longa indigent ſeparatione, & contraria operatione, videlicet, quòd primò philoſophicè calcinentur, & poſteà etiam philoſophicè ſoluantur, prout natura requirit ſub conſeruatione, quæ ad generationem aſpicit. Quia quando calcinantur, leuius diſſoluuntur: quia calor ignis corpus penetrat, & penetrando partes eius facit aquam poſt eum ingredi. Et ſic corpus eſt magis diſſolutionis ſuſceptiuum. Et quando benè diſſolutum eſt, ſpiritus congelatur: & quando ſpiritus eſt cõgelatus, corpus eſt diſſolutum. Quia ſine congelatione ſpiritus, non fit corporis diſſolutio, nec

diſſolutio corporis ſine congelatione ſpi-
ritus. In hoc facto fili ſis longus, lētus, dul-
cis, & lenis, nec in aliquo feſtineris. Per-
mitte omnia lento igne perfici. Quia pri-
mus error in hac arte eſt, multum coque-
re, quia ignis comburit totum, & portat in
regionem perditionis. Et intellige, quòd
omnis mora in hac arte nec non tarditas e-
lectę ſunt operando patienter, nec ſine pa-
tientia iter arripias. Cùm tibi contigerit
ſtudio cognoſcere multa, patientiam reti-
ne, ſemper operando directè, & ſic philo-
ſophiam habebis habituatam, præſtaque
virtutem, operi patientia datur. Patientia
etenim morum ſemper eſt maxima, & ma-
ioritas in noſtro magno & ſecreto opere,
quod quidē penetrare facit, & magnum
ſcire ſecretum, tamen per experientiā cum
inſtrumento erectiuo, quod monſtrauit
natura dirigens, ac rectè ducens intellectū
ad philoſophiā. Et ideo auiſa te, quòd non
facias ignem nimium in principio mixtio-
nis, quia ſtatim in tinctura veniret corru-
ptio. Ideo in eorum prima calcinatione, in
qua ſe habet conſeruari tinctura, tu ibis
ad digeſtionem de L. ab illa extrahes ſecu-
rè F. de E. in modum, quem tibi dicemus
in practica. Et poſteà pones D. iunctum
cum

cum H.in F.in digeſtione I.& ibidem ſtatim calcinabuntur cum forma conſeruata in illis, & ibidem permittas per terminum ſuæ propriæ naturæ, & non plus, ne patiatur ſpiritus, quem terminum præfixum reperies in ſecunda parte.poſt dictũ terminum reperies corpus totum nigrum in colore intenſo. Inde deferes ipſum in digeſtionem de K.quia iſta dabit N. O. & P.cum quibus nihil aliud miſceas crudum neq; coctum. Poſt hoc fac tranſire ſepties O. per digeſtionem de I. deinde P. fac tranſire per K. qui trahi debet de N.cũ L. vſque ad ſeptimam exuberationem. Et ſic conueniẽtem materiam habebis multùm pulchram ad creãdum lapidem noſtrum, in quo naturalis calor continetur. Et hæc eſt cauſa,quare natura ſeparata partes ſuas iungit in vno, vt virtus vnita fortior ſit diſperſa.

De creatione lapidis, quæ fit per virtutem certæ digeſtionis, & de eius proprietatibus.

CAP. XX.

CReatio lapidis noſtri tantũmodo facta eſt de N.& O.per digeſtionẽ de M.quo-

M. quousque corpus nigrum vertatur in album. Quia tunc N. quantum potest suæ primæ naturæ appropinquat, quæ est magis propinqua de H. quàm erat D. neque E. neq; F. Et ideo nec esse est, ꝙ N. reuertatur in G. quia propinquior est natura de H. & E. in O. quia propinquior est naturæ de N. à quo exibit P. quod est complemẽtum totius nostri magisterij dicti. Tamen teneas secretum.

Quomodo species metallorum transmutant se. Et de igne naturæ elementalis causatæ, quia nullo modo conuertuntur. Et ideo quando de ipsis apparet species, quæ est in esse veritatis, bonitatis & magnitudinis.

CAP. XXI.

POst hæc fit quæstio, vtrum metalla vel species eorũ possunt transmutari? Solutio. Illud quod effectualiter videtur probatione nõ indiget alia. In veritate est vnum speciale metallificatiuum, metallificabile & metallificatum in natura minerali. Et ab istis speciebus concretis concretatis est species veritatis, quæ est species colorifi-

lorificatiua & colorificãs. Et illæ duæ ſpecies ſunt in eſſe, & in eſſentia. Et ideo ſpecies in eſſe, & ſpecies in eſſentia, in quantum ſunt, non conuertuntur: ſed eorũ indiuidualia, in quibus per ingenium naturæ colligata ſunt ſua ſimplicia elemẽta mineralia, per quam colligantiam hæc ſpecies eſt in actu optimè conuertuntur. Et per hoc media principalia vocata ſunt in noſtro magiſterio, quia poſſunt mutari, mundari, purificari ſub conſeruatione ſuę ſpeciei, tali modo, ꝙ ſpecies prima, quæ erat in actu manifeſto, eſt cõcreta, in eſſentia concretorũ, quæ ſunt in entibus creatis, quæ non conuertuntur. Et cùm ex illis conſtat ſpecies, quæ eſt in eſſe veritatis, & bonitatis, & magnitudinibus, quæ ſunt in entibus creatis, nõ conuertuntur, quoniam ſi conuerterentur, entia realia eſſent confuſa, & ars & ſcientia non poſſent viã, quam ſciunt, inſequi, nec natura poſſet aliquam rem multiplicare ad ſimilitudinẽ præcedentis generis. Et ideo in poteſtate naturæ fuit per creatorem poſitum, quod indiuidua tantummodo, in quibus ſunt entia realia, tracta ex ſpeciebus eorum ſine corruptione vel ſeparatione eorum in genere cuiuſlibet ſpeciei ſub earum conſeruatione

uatione transmutantur ad multiplicationem faciẽdam. Et de ista noster ignis creatus est, & saltat, & ab illo exit lumẽ, & claritas. Et lumen est calor noster, qui multiplicatur per ignem innaturalem & contra naturam. Et hoc in partibus indiuidualibus naturæ mineralis prout experientia erit tibi manifestata, si per artem in hac practica possis esse imbutus. Quia calor figuratiuus nostri rubei lapidis, qui habet ignẽ simplicis ignitionis, est pars ignis creati, & ab illo separatus, & cum ipso tingimus argent. viuum, quousque fiat ignis maioris compositionis. Et ideo ipsum vocamus ignem compositum, quoniam isti subtiliter infixus est calor ignis simplicis, quę est ignificatiua, ignificabilis, & ignificata. Et sic ignis in suis indiuidualibus passiuo mouet potentiam ad multiplicandum suum effectum, actionem, complementum & finem, non tamen per potentiam, inquantum passiua est, moueat potentiam actiuã, sed sunt cognitę similitudines entibus realibus ad finem, vt sint penetratæ, coctæ, & permutatæ in meliorem naturam, hoc de natura aeris in naturam ignis: sic mouet potentiam, & sua obiecta ad complendũ & finiendum sicut ignis, qui mouet oleum

ad lu-

ad lumen dãdum, & clarificandũ locum, in quo eſt. Tene tamen fili pro regula generali naturæ, quod ſemper in omni tempore obiectum, in quantum eſt appetibile, mouet potentiam ad attrahendum ad ſe ſuum appetibile, ſicut res, quæ perfici deſiderat de ſuo, & non alio, vt poſsit ſecundum ſuum complementum habere quietem. Et quia natura, quę ſemper operatur, non eſt infinita, cùm ſit cõpoſita ex partib' vniuerſalibus elemẽtalib. ideo in ſuo opere non eſt infinita, nec opus ſuũ infinitum, nec ipſum natura infinit. Intelligere igitur potes, quòd omnia elementa alia ſuam oſtendunt potentiã in lapide noſtro ſecundum magis & minus ſuæ dominationis. Quia ſi ager in generatione lapidis dominatur ſuper ignem, ipſum terminantem, lapis noſter διαφανὴς ſupra aquam congelatam apparebit. Et ſi aqua dominatur, elementum albedinem oſtendet, ſi terra, nigredinem manifeſtabit.

Quomodo totum factum lapidis eſt in cognitione elementorum, & in conuerſione ipſorum.

CAP. XXII.

Si

SI intelligas hæc elementa, & ſcias ea conuertere per certas operationes, habebis lapidis facturam, & intellectum, quia ſecundum eorum proportionem habemus formas eorum apparentes in diuerſis ſpeciebus, & per diuerſas proportiones mixti, datur diuerſa forma generato mixtibilium. Et diuerſa proportio mixtionis, eſt in metallis, vt ex eorum formis apparet. Et ex hoc mouetur pars ſecreti, quod niſi cognoſcas lapides, & eorũ virtutes in omnibus ſuis naturis conſulimus, quòd nõ appropinques noſtro lapidi. Fili forma & ſpecies tibi manifeſtant bonitatem materiæ, ſiue immunditiam, & vtilitatem eorũ, & groſsitiem, & ſimplicitatem. Quoniam certa forma ac ſpecies ſecundũ proprietatem ſuam data eſt ſuæ propriæ materiæ, & ſecũdum fluxum materiæ formæ influxæ ſunt, prout aurum & plumbũ tibi manifeſtant. Et inquantum materia nobilior eſt, intãtum forma cuiuſlibet mixti nobilior exiſtit. Et inquantum forma elementi puri eſt nobilior, in tantum forma corporis eſt nobilior, quòd ab omni corruptione fuerit depuratum.

Quomodo

Quomodo elementa exiuerunt ab vna sola materia quæ in se continet speciem mineralem.

CAP. XXIII.

ELementa nostra fili ab vna sola natura exiuerunt, in qua species mineralis influxa est potentialiter, quę postea per opus naturę actu manifesto se ostendit in fine eorum elemẽtarię circulationis. Et hoc opus non est in actu, sed in ratione potestatis, per quam artista cum sua intelligentia ponit eum in actu proprio. Et idcirco nostrum opus asimilatur naturæ, & est in ratione tantũ, quia sine illa cursus operationis naturalis nũquam inueniret finem, nisi per intellectiuam rationem transeat. Et ideo pauci sunt, q̃ opus nostrũ sciant in actionem ponere, nec est nisi vna semita. Quia ferè nullus vadit per semitã rectã naturæ respectu, per quam mutari se habent elementa sub conseruatione, & multiplicatione speciei in ipsis infusæ de potentia ad actum. Et sic apparet, quòd sciẽtia nostra non est in esse, nec in actiõe, sed in potentia, quã per intellectiuã rationẽ traximus, & posuimus de potentia in actionẽ.

Quomodo artista debet cognoscere naturam, vt possit ei assimilari in aliquibus casibus. Et de errore plurimorum operatorum. & de eorum auisamento. et quomodo instrumẽta naturæ æquiparantur instrumẽtis artis, in quibus guberne- tur in sua forma- tione

CAP. XXIIII.

QVando ergo volueris lapidem nostrum facere, scias primò, quomodo & qualiter natura operatur, & conducit seipsam. Et sequere hanc viam, & quadraturam, & habebis de dictis elementis quantum volueris, quia natura habet operari, & non tu ad formandum, mundandum, & purificandum. Et ideo tibi necessarium est, quòd scias eam ducere per rectam carreriam, per semitam rectam, & materiam informare in qua natura est introducta, quia si benè scias eam custodire, qui tibi remaneat, dabit vltra quàm scies petere. Postea scias specifice quot modis fatui Alchymistæ sensualiter errant, non instructi, nec experti in tribus principalibus rebus & experimẽtis, de qui

bus

bus duæ ad vnã reuertuntur, ſcilicet, quia neſciunt ignem diſponere, qui eſt totus magiſter operis, quia eſt ille, qui congelat & diſſoluit ſimul, & ideo hæc intelligendi non habẽt poteſtatem, quia omnes imbuti ſunt ſua fatua ignorãtia. Tertia cauſa eſt, quia diſponere neſciunt materiam tali modo, per quem datur ei informatiua virtus, per quam inſtrumentum, quod eſt in materia, directum eſt ad formandũ per ſuum motũ illud, quod petimus. Et eſt natura venerabilis abſcondita in profundo, quam fili ſi ſcias benè regere, apparebit tibi cara, & clara, vt nobis ipſis in claro apparuit lumine, in forma terræ albæ, ſubtilis, foliatæ, & fuſibilis, & erat prope naturam argenti fini, clari & pretioſi. quare in magiſterio noſtro noli habere artem incertã loco informatiuæ virtutis. Nec velis in ardenti igne operari loco inſtrumenti. Virtus informatiua eſt gubernata per modũ certum operandi, qui in certa ratione datus eſt ſcientifica, & hunc ante oculos habere debes in introitu magiſterij noſtri. Et antequam aliquid facias, vide quid vis facere, & ſapienter operare. De groſſo fac ſimplum, & de ponderoſo leue, aſperum mollifica, & durum fac molle, &

amarum dulce. Et tunc habebis complementum in noticia instrumenti, quod directum est informatiua virtute, mouente materiam ad formam, de qua est actiuus formator per potentiam, quæ infunditur in illo ex parte superiori. Et est locus & locatum, quia per infusionem generatus est in suo loco. Quia genus habet aliud locatum per proprietates cœli, quæ in materia sua influxę sunt per radios solis & stellarũ. Illud tamẽ, quod elementales ac cœlestes virtutes agunt in suis naturalibus vasis, illudmet faciunt in suis vasis artificialibus, si sint formata ad modum vasorum naturaliũ. Et illud quod facit natura solis & stellarum calore, hoc idem facit per calorem ignis, dum taliter temperetur, quòd non superet virtutem motiuam, & informatiuam, quæ est in materia influxa desuper. Quia in omnibus rebus, quæ sunt, & fuerunt corruptæ, & putridæ, vidimus influere virtutes stellarum, determinationem in re illa accipiendo, in quam materia conueniẽtiam habet. Quia cœlestis virtus fortis est & communissima, & capit determinationem, & finem per virtutes sui subiecti in rebus mixtis. Et ideo quando in materia infusa est minerali, statim recipit determina-

terminationem naturæ & virtutis mineralis. Et ſic eſt de vegetabilibus rebus, & animalibus, ſecundũ eorum materiale genus. Et idcirco fili debes lapidis noſtri elemẽta cognoſcere, quæ ſunt de materia naturæ mineralis, quoniam in ipſis influitur virtus mineralis multiplicatiua, quæ reſpicit ad perfectionem actus mineralis per determinationem, quam accepit à materia minerali, non vegetabili nec animali. Nihilominus quãdo voles habere mineralia elementa, non accipias de primis, & vltimis in noſtro lapide creando, quia prima ſunt multum, imo nimis ſimplicia, vltima verò ſunt nimis groſſa. Quando fames tibi aduenit, accipe panẽ, & dimitte farinã. Quando voles facere panem, farinã accipe, bladum dimitte. Et hoc verbum philoſophicale datũ eſt tibi de elementis figuratiuè, in quibus elementis ſunt entia realia mineralia, de quibus mouetur virtus cœleſtis inſtrumentalis. Et nota, quòd virtus informatiua mouet inſtrumentum, & inſtrumẽtum mouet materiam occultam, & materia mouetur de potentia occulta in actum manifeſtum. Et virtus informatiua in materia eſt per ſcientiam introducta per artificem in ſua naturali operatione.

De virtute informatiua, per quam lapis noster recipit creationem, & multiplicationem in suis instrumentis. Et de sulfuritate elementorum. Et de loco generationis.

CAP. XXV.

POst hæc fili per præcedentia potes intelligere & discernere, quæ sit virtus, per quam lapis noster potest, & habet se multiplicare, & vnde exit. Et dicimus quòd est virtus mineralis, quæ descendit à cœlo in naturam mineralem, per quam secundum naturæ suæ specificationem ipsa fortitudinem & virtutem accepit mineralem, quę respectum habet ad totius materiæ suæ perfectionem, in quanto se extendere potest, secundum indiuiduorum naturam, quæ quidem indiuidua in vniuersitate naturæ mineralis inclusa sunt, & in quibus virtute influentiæ descendit, & infunditur virtus formatiua lapidis nostri, sicut in semine bruti generati à superfluitate nutrimenti putrida, à vasis testicularibus virtus formatiua animalis descendit, quæ virtus postmodum per diligentiam naturæ specificæ informat indiuidua

uidua in ſpeciem animalis præcedentis. Et eſt ſicut magiſter carpentator, qui informat ſuum artificiantem per ſuam artem operando. Sic enim eſt in materia lapidis noſtri virtus informatiua, quæ reſpicit perfectionem eius & alterius. Et ideo dicimus, quòd eſt vna virtus mineralis, quæ format lapides ac metalla, ac omnia, quæ inter ea ſunt media. Et vltro dicimus, quòd ipſa eſt communis virtus naturæ mineralis, per eam ſunt formati per determinationem, quam accipit à loco terreſtri ſuę generatiõis, & ꝓpter hoc in illo eſt fixa. Videas ergo ſi eſt res nimis cõmunis cũ ipſa ſit in lapidibus, quos tu quotidie caleas. Et nota, quòd ex hoc patet doctrina, in qua terra, anima debeat terminari & cõiungi Mercurius. Et ſuper hoc paſſu videatur epiſtola Alexãdri, quę loquitur de illis, qui dicũt lapides, qui inueniũtur inutiles & nullius valoris. Vnde mirãtur ruſtici quãdo eis dicitur, quòd noſtrũ argentum viuũ, aurũ ſit de natura lapidum. Adhuc fili potes melius cognoſcere formatiuã virtutẽ per hãc ſimilitudinẽ. In liquoribus enim gũmoſis, ab arboribꝰ exeuntibꝰ, ſicut thus, maſtix, Terebẽtina pix & ſimiles, cognoſcere potes, ꝙ ſunt humiditates mixtę

in minimis partibus cum ſubtilibus partibus ſiccis, exiſtentibus in arborib' ſuis virtute & mixtione caloris naturalis, quæ fecit humidum per ſiccum pati, & ſiccũ per humidum. Quia quando tales liquores ab arboribus exeunt, ſtatim humidum naturam ſuam ſiccam manifeſtat. Quia calor naturalis per totum humidum diſperſus, conſtringitur à ſicco contemperato cum humido, aut à frigido aereo ipſum circundante, & ſic amplius nequit ſe mouere in humido, ad formandum illud in figura & forma fructus, cùm ſit extra locum ſui vaſis ſuæ generationis. Videas igitur ne vas aperias, donec totum humidum terminetur & finiatur, ſecundum quod ſuas rorationes, & ſufflationes excluderet. Hoc intelligitur de terra, quæ non eſt ſeparata à vaſe de terra terræ. Et de hoc habes exẽplum de grano frumenti, & de rebus terminatis, quando per frigus aereum conſtrictiuum ſe congelant. Iſtæ gummæ ſic congelantur, cùm ſunt extra locum generationis earum, in quo eſt virtus formatiua, quæ format dictos liquores cum ſuis duobus inſtrumentis in flores, folia & fructus ſecundũ ſuam naturam tantum, quãtum ſtant intus dictas ſuas arbores, vbi eſt

dicta

dicta virtus, quæ eſt calor naturæ. Et per hoc intelligere potes, quòd ſicut materia ſicci terreſtris, quæ paſſa eſt per humidum viſcoſum, cum materia humidi, quæ paſſa eſt per ignem, & ſiccum terreum, parata eſt ad lapidem, & in ipſum generata per infuſionem virtutum ſtellarum & loci, vt ſuprà diximus de virtute formatiua lapidis. Sic generatur per infuſionem ſimilis virtus in ſemine genitalium, ſcilicet, quando ſemen deſcenſum eſt per totam ſpongioſitatem corporis, & attractum in vaſis ſeminarijs, tali modo, quòd dicta virtus accipit determinationem loci, vbi infuſa eſt, & per hoc accipit potentiam formandi figuras diuerſas propter differentiam qualitatis loci generationis. Quia quãdo virtus informatiua infuſa eſt in materia minerali, recipit materiam multum in complexione ſiccam, tendentem ad mineralitatem. Igitur ei neceſſe eſt, vt ſit fortis influẽtia, vt ſcilicet calor ſit ad dirigendum ſufficiens materiam metalli, pro prima digeſtione, aut quòd illa materia ſit ſatis rara, vt calor ſimplex valeat ſe mouere per totum, donec generetur fortior calor in materia fortiori compoſita, vt poſsit dirigere materiam fortiorem. Et ideo opus eſt,

vt ſequatur mineralē materiam informando ſecundum loci qualitatem, in quo adiungitur natura ſecundum ſuam fortitudinem. Conſimiliter eſt in natura animalium, quæ eſt complexionata complexione calida & humida, quia locus ſuus proprius cōplexionatus eſt ipſamet cōplexione, ſicut animaliū teſticuli ſunt calidi calore, & humidi atque madidi ſecundū plus & minus fortiter ſpōgioſi. Et ſi virtus format naturæ qualitatem cuſtodiēdo & ſpecificando ſecundum intelligentiam naturę ad ſpeciem generis, vnde exiuit. Et ideo dicimus, quòd in qualibet materia ſecundum ſuam ſpeciem eſt propria virtus infuſa. Et hoc eſt, quòd dicit litera chronicæ Platonis. Secundū materiarum merita virtutes cœleſtes infuſæ ſunt, quæ operātur, & formant res naturæ in vegetabilibus, & mineralibus. Et nota, quòd influentia caloris naturalis deſcendit à ſtellis in æſtate, & tunc calefit aer, omnia continens, & calefactus calefacit corpora, & diſſoluit ea. Denique venit influentia frigoris, calidum aeris comprimens, in centro corporis, & tunc vegetabilia incipiunt creſcere & germinare, & ſic faciunt mineralia. Propterea dicitur in rebus, quòd dimittas ſtellis materiam

teriã ad conſtringendum calidum in profundum. Et ex iſto conſtat, calorẽ naturalem debere eſſe cum calore loci. Et iſtã vocamus virtutem cœleſtẽ, multiplicatiuam, vegetatiuam, mutatiuam. Quapropter declaratur, quòd noſter lapis formatur per virtutem cœleſtem, & creſcit per virtutem multiplicatiuam, & pullulatur & gignitur per virtutem vegetatiuam, & mutatur per virtutem mutatiuam, & corrumpitur per virtutem corruptiuam, & generatur per virtutem generatiuam de corruptione in generationem. Et ideo virtus cœleſtis dicitur multiplicatiua, eò quòd multiplicat: vegetatiua, quia creſcit & fructificat; mutatiua, quia mutat; corruptiua, quia corrumpit; generatiua, quia generat. Et hę ſunt ſex virtutes, quę determinationẽ recipiunt à prima, quæ deſiderat formari. Et formatio non poteſt eſſe ſine mutatione & alteratione materiæ. Quare conuenit & eſt neceſsitas, quòd iſta prima ſola virtus induat ſe virtutibus omnium aliarum virtutum ſecundũ proprietatem materiæ alteratiuæ, & paſsibilis. Quapropter apparet, quòd non poteſt formari abſq; mutatione materiæ, nec mutari ſine corruptione, nec generari, multiplicari, vegetari

ſine

ſine alteratione materiæ illius. Per quod apparet, quòd virtus cœleſtis propter formationē ſcilicet, vt valeat perficere & formare materiam, omnia prædicta facit, & ſic declaratur, qualiter natura tranſit per ſua media ad extrema. Declaratur etiam per hoc, quòd nulla materia poteſt perfici, niſi patiatur diu. Et ideo neceſſariū eſt, quòd in tua materia hæc virtus ſit infuſa, quæ anima eſt lapidis, quia anima lapidis noſtri de lapidibus eſt, ſicut anima vegetabilis de plantis, & anima vitalis de beſtijs: non tamen, quòd intelligas, quòd ſit illo modo vegetabilis ſicut plantæ, ſed duntaxat ordinem in ſequendo, ſecundum ſuā potentiam, & ſecundum quod materia ſua ſuſtinere poteſt potentiam ſuæ nobiliſsimæ cœleſtis virtutis, & intantū, quantum eſt ſua materia ſubtilior, de ipſa plus & minus ad nutum ſuum operatur. Non quòd ſit ſicut anima vitalis, quæ eſt actio organicorum, & philoſophicalium membrorum, habēs in ſe vitæ poteſtatem, quia materia naturæ ſuæ terreſtris, & duræ ac ſiccæ non patitur, ſed ſicut ars, cum qua Artiſta operatur in ſuo artificio. Et ideo tibi neceſſarium eſt ſcire, quòd omnis talis virtus, quæ format materiam ſecundum

dum genus naturæ, indiget duobus proprijs instrumentis, per quæ suum formet opus secundum suæ diuersitatem materiæ, de quibus instrumentis loquemur in secunda parte capituli secũdi. Quia hic te adhuc informare volumus de dictis virtutibus, & per exempla declarare, per vegetabilia sæpè dicta.

De morte lapidis, & de aliquibus causis, & de rebus impedientibus generationem, & multiplicationem: & quomodo remouentur per exempli demonstrationẽ ad respectum naturæ communis.

CAP. XXVI.

IN lapide nostro fili dicta virtus mortua est, quę non habet multiplicandi potẽtiam, ratione suæ duræ, & nimis compactæ materiæ, quoniam per eam ligatus est calor, qui mouere se nõ potest, per quem dicta virtus se regere deberet in informãdo lapidem nostrũ. Et ex hoc tibi damus exemplum de grano frumẽti ac omnibus alijs seminibus, quia frumenti granum per se solum existens in materia compacta & sicca,

ſicca, non habet potentiam creſcendi, ſecundum curſum naturæ, neque multiplicādi ſe, niſi reſolutione quadā, & attenuatione per ſimplicitatem ſuæ duræ ſubſtantiæ, in qua ſubſtantia dura congelatus eſt calor infra exiſtens incluſus, hæc ſubſtantia terminata eſt, & mortificata ratione ſiccitatis & duritiei, in qua terminata eſt materia, in qua retētus eſt calor naturæ. Quia ſiccitas & frigiditas excellentes cauſant mortificatiuam qualitatem. Et per hoc poteſt ruſticus cognoſcere, quòd talis ſiccitas cauſans duritiem & mortificationem, aerea indiget humectatione, vt calor naturalis reſuſcitari poſsit & extendi in ſimplici materia aeris, qui eſt ei materialis cibus, ſed hāc groſſarum partiū denſitatem ſiue duritiem ponere in ſimplicitatem, non eſt datum naturę, niſi per ſubtiliationem ſuarum partium ſiccarum, factā à reſolutione, quæ eſt facta per reincrudationem madidi & humidi materialis graui, quod erat terminatum in cocto in digeſtione perfecta, per modum ſubſtantiæ albæ ſubtilis, de qua fit panis, quem comedis. Et reincrudatio dicti humidi ſeminalis terminati in ſicco, cauſatur ab humido ſubtili frigido & crudo, quam accipit in ſua diſſolu-

tione,

tione. Quare neceſſarium eſt, quòd illud ſiccum terminetur, aut conuertatur in humidum aereum, quod eſt amicus & cibus ignis, qui ſua virtute format naſcentia. Sed cùm ſiccum & humidum ſint oppoſitæ qualitates per ſuæ contrarietatis differentiam, ideo eſt opus, quòd per differentiam concordantiæ, elementa de qualitate in qualitatem tranſmutentur, & vna qualitas in aliam, ſcilicet, ſiccum in frigidum, & frigus in humidum, & humidũ in calidum, vt materia approprietur, & iungatur per ignem, per huius concordantiæ differentiam. Hoc eſt dicere, quòd materia ſicca grani conuertatur in humidum materiale, in quo eſt naturalis calor, per differentiam concordantiæ, quæ poteſtatem habet recipere virtutem informatiuam cœli ab illo. Quapropter apparet, q̃ natura non tranſit de vno contrario ad aliud ſine medio, per quod cauſata eſt differẽtia cõcordantię, per quam materia tranſmutatur de natura in naturam, & hæc eſt ſpecialis differentia, quam habet cuſtodire. Nã aqua eſt aeris amica per humiditatem, & vicina terræ per frigiditatem. De qua per rarefactionem, alleuiationem, & ſubtiliationem venit reincrudatio in rebus, quæ ſunt & fuerunt

fuerunt coctæ, condensatæ, & terminatæ per naturam & artem. Et terra est vicina igni, propter eius siccitatem, & ignis vicinus aeri propter eius calorem, à qua terra per rarefactionem, & alleuiationē vel subtiliationem fit reincrudatio in rebus, quæ sunt & fuerunt coctæ, & condensæ, & terminatæ per artem & naturam. Fili condēsatio & rarefactio est via originalis in elementorum trāsmutatione, in gradibus rerum. Et hæc est communis doctrina, per quam natura sagax conuertit sua elementa. Et ideo granum frumenti quando solutum, dissolutū, & reincrudatum est, trāsmutatum est de sua natura in aliud opus, ibidem operatur frigiditas, & humiditas, quæ est aqua cruda. Et ideo calor, in quo est vegetabilis virtus potentialiter, sed sentit adhuc formatiuam virtutem secūdi instrumenti, quæ mouetur à cœlo, ad informandum per aliam informationem naturalem calorem, & per hoc non potest habere modum penetrandi actualiter, nec ibi se mouere in partibus humidi sui materialis. Quoniam quasi hebetatus est in suo materiali principio, ratione frigidi & humidi, quod intrauit in suo materiali per resolutionem dicti sicci, cum superfluitate

multi,

multi, magni, frigidi, humidi. Sed postea à secundo instrumento descendit cœlestis virtus per calorem solis, resoluendo, & diminuendo à dicto humore frigido quantum opus est ad intentionem naturę & nõ plus, sed in tãto & vsq; ad terminum excitationis & acceleratiois naturalis caloris, quia perdit materia istã superfluitatẽ frigiditatis, quę eã tenebat mortificatã. Et quãdo istę naturę calor, qui est excitatus & acceleratus à calore solis, per continuationẽ instrumentationis illius caloris se mouere incipit in suo madido & humido materiali, per quod ligatus fuit, tunc in ipso se mouendo penetrat, & penetrando dilatat, & dilatando format, & conuertit suum humidum materiale in suam propriam speciem, & in suum proprium esse, & ens, & sic dictus calor non cessat operari infra suam materiam, vegetando, pullulando, crescendo, & augmentando, elongando, & extendendo, & etiam multiplicando tantum, & à quousque veniat ad terminum, qu. non habet amplius materiam humidam, & tunc humor incipit terminari & inspissari per informatiuam virtutem ab alijs differentem per cõcordiam, & calor per siccitatem mortifi-

catur, quam granum frumenti accipit in
ſua terminatiõe per compactibilitatem &
duritiem, tantum & quouſque altera vice
in reſolutiõem reuertitur & putrefactio-
nem. Quapropter rota elementorum per
naturam tota & in circuitu rotunda gyra-
tur, & erit quouſque venerit ad ſuum pro-
priũ terminatum punctum, & ſic per eui-
dentem experientiam natura tibi oſtendit
quòd virtus, quæ eſt in potentia in ſemine
bladi, in nullo tempore poſita eſt in effe-
ctum & actionem productiuam & vege-
tatiuam, niſi poſt corruptionem & putre-
factionem ſuæ materiæ propriæ, quæ cau-
ſa eſt alleuiationis & ſubtiliationis, & rare-
factiónis, quouſque veniat ad punctum
generationis, quam vocamus multiplica-
tionem, de vno grano in centum, & de cẽ-
tum, in 10000. appellamus, & ideo vis eſt
ruſticis credere, quòd ſi granum frumen-
ti non proijciatur in terram, nullo tempo-
re virtus eius multiplicabitur, quia natura
ſua ſicca non vult illud pati propter cau-
ſam ſuæ terminationis, factæ per conuer-
ſionem ſubtilis in ſpiſſum, & ſi proijcia-
tur in terram, alleuiabit ſe per reſolutio-
nem, & creſcet humiditas ſua per putrefa-
ctionem, per quam eius animæ vis proce-
dit,

dit, non tantum quòd faciat eũ multiplicare in calore cœlesti superius ascendendo, ac si melius foret, quàm hic inferius, sed sicut erat. vide igitur quomodo separatur per subtiliationem mundum ac purum à vili & immundo & cœnoso, viscoso per elementationem, quam accepit à putrido per rarefactionem, per quam exaltatum est, & fermentum appellatum. Dicimus ergo fermentum res exaltatas in altũ, quæ per omnes mundi gentes sunt desideratæ ac sic nominatæ. Quare dicimus, quòd per opera rusticorum virtutes cœlestes adiuuantur, scilicet per arationẽ, culturatiõem, seminationẽ, & impinguationẽ terræ. Et tali modo rustici iuuãt naturã, vt citius fructus expediantur, & emendãtur. Simili modo tibi dixim, in magisterio nostro, quia primitus nobis est opus, quòd substantia, quæ est pura nostri lapidis natura, resoluatur per subtiliationẽ suæ substãtiæ grossæ. postea putrefiat, & humidum quod est frigidũ, & innaturale benè separetur per calorem solẽ, qui contra ignẽ vadit: postea sibi administretur suus competens cibus, quẽ virtus iã dicta habet in se ꝑmutari. Et per hũc modũ materia mineralis adiuuabitur ꝑ industriã Alchymistæ.

Tali forma, quòd corã omni viro ipsa claro lumine manifestabit effectus suos, & potentias non indigẽtes probatione logicali. Quia benè conclusum est ad intellectum tuum huius operis naturalis, in qua forma artifex huius operis naturalis debet inclinari, & dirigi per cõsiderationem instrumentalem aut rationalem, & non sophisticam, cum sententijs philosophię naturalis. Quoniã adhuc non obstante, quãuis ingenium profundum habeat logicus argumentabile, aut naturale de rebus extrinsecis, nunquam cum hoc toto per aliquam rationem, quę veniat ad sensum, poterit directè cognoscere nec iudicare, cũ quali natura aut virtute per fortitudinem intrinsecus habeat sua multiplicatio crescere super terrã, nisi pro similitudine, quasi simpliciter credendo nostrum magisterium esse, aut non esse, nec quomodo fieri potest, quòd nostrum semen in terra sua pullulat, crescit, & colligit fructus suos & suas messes, hoc nunquam scies nisi cum doctrina experientiæ prius intraueris in philosophia naturali, & nõ sophistica, quę nascitur per diuersas prę̃sumptiones sãtasticas infusas in illorum capitibus, qui cũ prænosticationibus eleuatis contra vim & volun-

voluntatem rationis & naturæ faciũt multos pertinaciter errare in sophisticatione mentis. Quapropter concludo per rationes suprà dictas, quòd si per industriam naturalem, cum claris & euidentibus experimentis tu non habueris rectam rei cognitionem iam inquisitæ, nunquam ad tam preciosum epulum eris inuitatus per naturam. Qui ergo lapidum virtutẽ ignorat ac proprietatem eorum, qui de potentia deferunt corpora in effectum, & in actum, prout experimentaliter cognitum est, nostro de cibo precioso non gustabit. Est igitur tibi necessariũ, vt lapidũ nostrorum experientia naturam agnoscas per practicæ viam, mediante theorica, & doctrina ostensibili, aut per reuelationem secreti, quia pauca format theorica, nisi per practicam habeas experientiam, & per experientiam practica formatur, ac etiam clara veritas, quæ humanum intellectum illuminat. Fili ergo bene cognoscere debes processum, qui tibi naturam ostendet lapidum ac virtutem, que per vim suam conuertit illud, quod nulla res alia facere potest, nisi ipsa per similitudinem suam, & illa est res ignorantibus secreta. Est tamen omnibus sapientibus commu-

nis, vt lux mundi, noticiam cuius per experimentorum viam habebis, & non sine illis, aut eorum aliquo. Quia de ipsa experientia exiuit veritas rei, per quam multiplicatur tinctura adiutorio informatiõis nostri magisterij naturalis.

De corruptione & putrefactione omnium rerum. Et quomodo omnis res nascitur, et recipit vitam, & animam naturalem à putrefactione, sicut de ventre putredo matris suæ, per mutationem elemẽtorum.

CAP. XXVII.

HIc cognoscere potes, ꝙ nulla res potest esse animata, nata, aut creata, nisi post sui corruptionem & putrefactionem, ac mortificationem. Quia tunc natura materiæ mutatur de natura in naturam, sicut res fragilis, & materia quæ nõ habuit suę perfectiõis cõplemẽtum. Trahe igitur formam à sua materia per corruptiõem illius, vt ipsa materia separata à sua corruptione possit perfici in sua sublimatione. Fili in omni materia est quædam potentia actiua, sicut dictum est, si intellexisti nos, quæ forma nominatur non completa, &

ta,& ratione ſuæ imperfectionis communis eſt duobus contrarijs, quę quaſi nominantur informatiua ipſius, ſecundum ſuum inſtinctum,& inſtitutiõem. Nam quãdo hæc potentia per virtutem informatiuam ducitur de potẽtia in actum alicuius formæ, ſtatim habet appetitum ſtandi ſub forma contraria, ſicut hæc potentia, quæ cõmuniter ſe habet in frigido & humido, nam exiſtente ſub vno eorũ, ſtatim appetit eſſe ſub forma contraria.i. qualitate contraria. Quia nulla forma corporis corruptibilis aut generabilis poteſt vnquam ſufficienter complere potentiam ſuæ materiæ actiuam, quoniam compleri ſub forma alia deſideret, nec forma hæc (cùm ſit deſperata) poteſt eam introducere in materiam, niſi poſt primæ formæ corruptionem. Et ideo ſecundum quod virtus agens formæ introducendæ, corrumpit præſentem, ſic excitatur, & acceleratur forma actiua ad formam contrariam, & dat paulatiuè, quòd ſit magis & melius cõpleta ad maius complemẽtum, quouſque ſit facta ſub actione completa illius formę & ſine ſuis proprietatibus non poteſt eſſe, nec eſt tota materia. Quãdo igitur fili corrumpere lapidẽ noſtrum volueris, hoc fac

per ſiccum ignem, vt ſiccum illud in frigidum conuertatur. Et quando voles generationi appropinquare, fac quòd humidũ in calorem conuertatur per frigiditatem. Et quãdo eris in puncto generationis, pone frigidum humidum cum calido ſicco ſuæ naturæ. Et quando voles aquam cum calore refrigerare, calefac eam magis. Et quando voles ignem accendere, cũ aqua frigida balneetur intus. Et ſi niuem per frigiditatem. F. diſſoluere volueris, congeles melius, & ſic verſæ ſunt, & inuenies mutationes naturæ graduales, ſecundum gradus ſcalæ naturæ, quæ eſt rotunda, & elementa rotundat, vt dictum eſt. Si ergo cõuertas ſiccum in frigidum, frigidum in humidum, & humidum in calidum, habebis magiſterium. Quia tali modo natura exit de natura mala, & conuertitur in bonam, bonaque in meliorem. Et ideo hac in arte naturam modo duplici capimus. Primò, recipimus pro retento, vt eſt ignis naturæ. Secundo, accipimus pro continente ipſius, vt eſt aer, in quo ignis ſe habet mouere ad formare res naturę. Et quia aer eſſe non poteſt, niſi habeat naturam ignis, nec vllus poteſt aliquam formare ſpeciẽ materialem ad ſuam ſimilitudinem, niſi in

natu-

natura propinqua, patet, quòd lapis noſter eſt de materia aeris compoſitus, quia niſi eſſet materialis tinctura, ignē non poſſet manifeſtare in effectu vel actione, nec ignis ardere poſſet ſine cibo aeris, (noli intelligere, quòd totum ſit plus, quàm vna natura, ex qua fit totū noſtrum ingeniū,) nec claritatē daret per ſe abſq; aere. Quia in quolibet compoſito eſt ignis naturæ: & ille certa informatione mouetur, & mouendo ſe mouet materiam, omni tempore ipſam & ſemper terminando. Et eſt neceſſarium, quòd ducat mouendo ad aliquam ſpeciem, ſecundum quòd formator ſciet ipſam benè informare, ſcilicet ad illam, ad quam materia habebit conuenientiam ſecundum curſum naturę. Propter quod extitit declaratum, quòd non opereris, niſi de nobiliori materia, quam habere poteris, quia res non fit, niſi ſecundum naturam in ea emendatur.

De humiditate noſtri liquidis, & quomodo ipſa eſt aqua permanens, & de diuerſis actionibus ignis, & de ſubtiliatione elementorum groſſorum, & de nigredine.

CAP. XXVIII.

HVmiditas noſtra fili, eſt aqua permanens, quia ſuum humidum radicale non amittit, neque per ignem combuſtum eſt, nec ignis maris noſtri poteſt ipſum cõſumere, quin de vno calore in alium mutari videatur, imò augmentari, meliorari, & creſcere in proprietate videatur. Nam ignis eſt eius rectum nutrimentum, & cauſa eius nobilis incrementi. Ideo quando volueris præparationem noſtri magiſterij incipere, recipe aquam proportionatam in qualitate ſecundum naturam corporis, quod diſſoluere volueris, tali modo, quòd virtus ignis contra naturam, nõ ſuperet calorem naturalem. Quia corpora non ſunt eiuſdem qualitatis in menſura, quamuis ſemel fuerunt omnia vnius virtutis, in menſura in Domino Deo noſtro, modò habent participatiõem in differentia concordantiæ. Nam aliqua ipſorum non adeo fortis compoſitionis ſunt, neque ipſorum ſulfur tam ſubtile nec tẽperatum. Et ideo fragiliori virtute ſe diſligare poſſunt. Chariſsime fili, ignis, qui calefacit hominem, leonem frigeſcit, & ignis calefaciens leonem, ardet & cremat homi-

hominem. Per hoc autem ſcire habes, quarum fortitudinum ſunt virtutes noſtrorum lapidum, ad finem, quòd argentum viuum reſpectu potentiæ ſulfuris naturæ poſsit temperari per noticiam certam graduationis in ſua prima reſolutione, quia in eo iacet totum periculum. Et ideo tibi notifico, quòd habeas ſulfura per calorem deſtructa ſimplorum argentorum viuorum in forma tali, quòd eorum proprietas actiua non exterminetur extraneo calore, & quod ſeparari non poſsit à ſuo ſubiecto humido, quòd ex toto apparet nigrum plenum de nobili ſpiritu. Iſta nigredo demonſtrat ſignum primæ portæ, ad intrãdum noſtrum magiſterium. Et ſine ipſa non poteſt aliquid fieri, quia eſt ignis naturę, qui habet lapidẽ creare q̃ ſine ſui corporis corruptione manifeſtari non poteſt. Et niſi manifeſtetur, nunquam in actione erit, per quam poſsit creſcere aut generare. Cùm autem ſit reuelatum, quòd initium operationis noſtræ eſt in forma capitis corui, & operationes præcedentes abſque noſtræ initio operationis ſunt erroneæ omnes, quouſque compoſitum totum nigrum ſe manifeſtet: ideo fili intelligere noli, quòd nigredo noſtra ſubitò

veniat,

veniat, neque citò, sed suauiter & paulatiuè, quia necessarium est, quòd calores per sua media transeant sicut elementa. Quia ignis naturæ cùm sit inclusus in profundiori sui corporis, non potest se ostendere statim, quousque sit apertum. Nã in grossis elementis ignis est inclusus & absconditus. Et ideo necesse est elementa subtiliare, scilicet, terram, & aquam, per debilẽ digestionem, vnde causatur viriditas, quæ est primus color, cuius signũ dat cognoscere, quòd actio caloris resoluti friuola est & lenta, & per consequens insufficiens dissoluere & rarificare partes terrestres. Ideo in cute & superficie, & vbique color viridis manifestatur indigestus & terrestris in ventre, cuius calor naturæ multiplicatur, qui propter causam humidi excellentis, tenentis eum hebetatum, nõ potest manifestari, sed vt prædictum est, calor naturalis paulatiuè vigoratur calore ignis adiutorio, administrati ab Artista & operatore, qui benè scit intellectu suo disponere, informare, & coquere materiam suã quousq; appareat desuper induta nigra. Quia tunc ignis naturalis pugnat contra humorem, à quo creatur nigredo. Quando igitur apparere incipit, cresce eam, & multi-

plica

plica per naturalem informationem, per quam se habet regere naturalis ignis, qui incipit materiã digerere, vt apparet ex nigredine. Et ex hoc extitit declaratũ, quòd in puncto nigredinis noster ignis incipit operari, & non alias. Et ideo nostri magisterij principium dictus est, quia tunc excitatus & acceleratus est nostræ materiæ calor, qui habet potentiam putrefiendi omnia elementa sua, vsque ad huiusmodi digestionis finem, quæ est prima caloris in nostro artificio, donec sit completa materia, quia humor põticus & terrestris per suum contrarium alteratus, & adiutus à suo simili habiliter & aptè se digerit. Et tũc in materia completa per gradum dictæ digestionis color niger multiplicatur, non tantùm in superficie, vel in cute, sed per omnes partes subtiles, & separatas in tota materia per multiplicationem, quæ est generata à calore naturali in humiditate radicali. Vnde nostra fit alba tinctura sicut nix, & tunc dicimus, quòd corpus fusum est, & liquefactum intus & extrà, & nõ potentia vel actione ignis communis, sed potentia ignis, qui est calor naturalis. Quia iste ignis apprehendit, impregnat fortiori calore lapidem nostrum, quàm sit elemen

talis

talis ignis. Et ſic videmus potentias & virtutes rerum, & cauſare, & per earum effectus cognoſcimus. Hanc rem tene ſecretam fili, quòd calor naturalis prædominãs poſt diminutionem humidi extollentis omnis groſsitiem & ſubſtantiæ terreſtreitatem, quam prius non potuit benè diſſoluere. Poſteà per ſuam fortiorem actionem reſoluit & digerit tantũ, quòd venit ad vltimum ſuæ actionis punctum in digeſtione prima. Et quando materia ſic digeſta, & putrefacta, & optimè cocta eſt per dictam digeſtionem, natura ſeparat ſubtile à ſpiſſo, & groſſum proiectum eſt ad partes & remotas per actionem ſecundæ digeſtionis. Et tantum, quantum oportet, conuertit ex ſubtili in ſubſtantiam ſulfuris, ab ar. viuo creati, ſecundum hoc conuerſio facta eſt per informationem datam calori naturæ in tertia digeſtione.

De modo philoſophandi. Et quomodo iſta ſcientia & ars non eſt data, niſi philoſophis. Et quod congelatio argenti viui eſt principale ſecretum & finale. Et de patientia operatoris, vſque ad albedinem tranſeundo.

C A P. XXIX.

Huius

HVius ſciẽtiæ libri loquuntur per voces tacitas fortiter notandas, ad finem, vt principalis res in ipſis contenta. Et quòd illud ſecretum non manifeſtetur niſi philoſophis, & filijs philoſophiæ noſtræ, qui ſunt indagatores & inquiſitores veritatis, & amatores eius, & nõ ſophiſtis plenis mendacijs, nec auaris, nec amatoribus mundanis, ſicut ſunt vſurarij, mercatores, & renouatores monetæ, cãbiatores, & congregatores theſaurorum, condemnatis & per diabolum incantatis, qui nolunt laborare, nec inquirere, niſi in rebus palpabilibus, quia imbibiti ſunt & potionati in rebus mundanis, nec poſſunt aperire intellectum ipſorum ad intelligẽdũ bonas doctrinas noſtras, per quas poſſent habere theſaurum perdurabilẽ & ſaluationem. Ideoque tibi dicemus fili, quòd ſapienter conſideres doctrinas, quas tibi dabimus in libris noſtris, & nota illas, & gloſa fortiter per multas conſiderationes, & reiterationis ſpeculationes, ſi deſideras nos intelligere. Et quando nos intelligas, capias cum ambabus manibus coopertum cũ tua camiſia veſtimẽto philoſophię, & ſic alijs relinquas doctrinas, ſicut patres noſtri nobis reliquerũt, & non aliter. Et ſi cõ-

trarium

trarium feceris, tu eris maledictus, ſicut ille, qui eſt participans de confuſione mundi. Et noli ipſam reuelare per vocem viuã, quia nemo ſine labore debet artem poſſidere, nec ſine conſideratione alicui manifeſtare actualiter, niſi per cooperturã philoſophiæ, & illis, qui per intellectum illuminati & leuati ſunt, & qui habent inſtrumenta rectificata ad penetrandum cauſas & res naturæ ſecretas. Et tu qui deſideras eſſe filius noſter, et nutritꝰ in philoſophia, debes perſcrutari per reuelationẽ tui nobilis intellectus, id quod dicemus eſſe verũ in noſtro magiſterio. Videlicet, quòd fumus auri noſtri fermentati, poſt fixationem ſuæ reductionis in terra ſua apparebit viſibiliter in igne philoſophiæ. Et ideo fili neceſſariæ ſunt conſiderationes multę, antequam procedas ad formationem lapidis noſtri, & quòd ſis ſcrutator per reuelationem nobilis intellectus illorum, quæ dicimus eſſe vera in noſtro magiſterio, videlicet, qualiter fumus auri noſtri fermẽtati poſt fixationẽ & reductionem in terram ſuã viſibiliter apparet in philoſophico igne. Scito ergo, quòd terra, in qua noſtrũ aurũ debet ſeminari ac plantari, primitus eſt alba antequam viſum ignis noſtri manifeſtare

festare possit, habebis tamen fili in dealbatione patientiam, quoniam ibi magna tarditas est. Fac igitur dealbari terram tuam, & nutriri eam, si vis, quòd filius patris subueniat tibi in necessitatibus. Hæc terra est magnesia nostra, in qua iacet secretũ nostrum. Et nostrum finale secretum est, nostri ar. viui congelatio, sine qua iamq; fieri non potest certitudo scientiæ nostræ, quæ in principio magisterij nostri est nostri ar. viui congelatio in magnesia nostra per ingenium, certumque regimen. Spiritus essentiæ quintæ in magnesia nostra est. Nostra magnesia est ar. viuum, quale tibi diximus. Et ex isto exiuit fumus auri nostri & argenti, per quem venit omnis color. Et si scias eum extra corpora proijcere, medietatem habebis secreti. Et si facias eũ reuerti, habebis coloratam suã magnesiã, vt niuem. Nam sicut à corporibus proijcitur, ita in ea reuertitur, scilicet, tã à medijs mineralibus, quàm à metallis cum ar. viuo. Nam cùm ar. viuum sit medium coniungendi tincturas in puro subiecto: ita erit medium separãdi eas ab impuro, quod est res contra naturam. Et pro isto Mercurio intelligè aquam, in qua deportatur tinctura. Quia ignis quando ab vno subiecto se-

paratur, immediatè introducitur in aliud, nisi per ignem impediatur extraneum cùm sit incorruptibilis. Et ideo est necesse, cùm non possit haberi sub forma essentialiter, quòd habeatur sub forma substantialiter, scilicet in materia Mercurij, quæ est aqua nostra. Et scias fili, quòd noster ignis trahitur à corpore parum & parum, & postea vertitur in corpus per suum nobilem calorem. Fili hoc est necessarium semen, cum quo fixatur nostra tinctura in corpore, quando trahitur ab illo cum aqua ignis. Fili impregna igitur corpus ab igne, & multiplica suam combustionem, & fortem habebis tincturam. Et intellige secretum. Nam initium est atque complementum totius, prout in secũda parte dicemus practicæ.

Vnde propria tinctura philosophorum extrahitur, quæ tingit argentum viuum congelatum in album, in medicinam rubeam per fermentationem.

CAP. XXX.

Tinctura

TInctura, quam dicimus fili, extracta est ab auro nostro, & illam in auro vulgari fermentamus, quòd portat illam de potentia ad actum, nec in isto eramus ex toto certi, nec possemus credere, quousque vidissemus nostræ magnesię potestatem, quæ magno calore suo spiritum congelat per suæ exuberantis naturę mutationem, multiplicatæ in calore permanente. & hæc fermentatio facta est adiutorio sulfuris rubei fixi, & postea non est nisi ignis, aqua & terra, pleni quinta essentia, & per aquam terra abluitur, per ignem terra tingitur & coloratur, & tunc omni homini manifestatur. Hęc enim est tinctura, quæ à vili terra se spoliat, & de alia multũ nobili reinduit se. Et scias, quare nostrũ primum venenum nõ facit deauratum fumum, quando de ipso Mercurius sublimatur. Ideo, quia in suo ventre Mercurius totam accepit tincturam fumi, & est impregnatus à dicto fumo, qui est noster ignis dictus, & per successiuam decoctionem, quæ in natura sua est correspondens naturæ dicti ignis, qui absconditus est in ventre dicti argenti viui cõgelati per extẽsionẽ partium subtiliũ suæ ignibilitatis essentialis in dirigẽdo partes dicti Mercurij co-

lorat, & trāſmutat eum in ſuam propriam naturam ignis, qui eſt pura tinctura, infixa eſſentiæ materiali indiuiduorum metallorum, quem clamamus ſpiritum Mercurialem, cùm in eo manifeſtè ſit reſolutus, & adhuc ſit reſolutiuus in eodem, & erit, quamdiu poterit, quia ſic voluitur natura per circulationem.

De modo procedendi in practica, & quanta res requiritur in magiſterio.

CAP. XXXI.

AD informandum ſuper hac re filium artis opus eſt magna ſcientia, ſcilicet reuelatione, vel oſtēſibili doctrina, vt poſſit noſtri magiſterij practicam intrare, & indiget forti ac magna theorica, quæ vires reuelet per velle naturæ. Et ſi es negligens perlegere, & perſcrutari contētum in noſtris libris, cæcus ibis ad practicam ſicut ignorans. Et ideo fili debes præmeditari, cui rei debes manum apponere ad operādum. Et debes ſcire, quot, & quæ requirūtur principaliter in noſtro magiſterio vel propinquitate ſuæ operationis. Et idcirco fili tibi dico, quòd tria requiruntur, ſcilicet, Ingenium ſubtile, naturale, non ſophiſti-

phiſticum; manuum operatio, & liberum arbitrium, & hoc requirit ſapientiam, diuitias, & libros. Sapientiam ad ſciendum facere. Diuitias, ad habendum poteſtatem faciendi. Libros, ad intellectum aperiendum diuerſum, qui eſt in multis gentibus. Quoniam hoc, quod vnus comprehendit per doctrinam vnius, nunquam poterit comprehendi, niſi per doctrinam alterius. Et ſic doctrina vnius aperiet doctrinã alterius, fortaſsis datam per figuram, & ſecundum traditionem plus vel minus valentem. Sed hîc tibi nos manifeſtabimus in clara voce principale celatum, ad intrãdum ſecreta ſecretorum naturæ. Vnde tu videbis multa pulchra mirabilia, quæ in ſecretis naturæ ſunt repoſita, & quaſi miracula reputabuntur per ſecretum dominæ naturæ. In quo eſt neceſſarium, quòd incipias ad intrandum per iſtum modum. Fili neceſſarium eſt tibi, quòd primò habeas in cognoſcentia virtutem formatiuam, ex ſupradictis memoratam, quæ dependet à noſtro magiſterio ex certa ſcientia cognita. Quia ars, id eſt, ſcientia, quando veracitee eſt cognita, ſine aliqua ignorantia, per ſenſum intelligentiæ, qui venit de nobili operatore, informat mate-

riam ad illud esse, ad quod calor naturalis instrumentalis, in quo à virtute informatiua influitur virtus actiua, & dirigitur ex sua materia ad operandũ & formandũ directè: tunc apparet, quòd dictus calor instrumentalis fit directus per virtutem formatiuam, & virtus fomatiua dependet de scientia operatoris, in custodiẽdo cursum naturæ in magisterio, per quod ista est influxa in materia, quia calor excitatus & auctus ipsemet mouet illam. Sicut in naturã omnis alterius rei influitur virtus formatiua de cœlo & de stellis. Quia cęlũ est principium mouens totius naturæ, sicut sapiens operator est in magisterio nostro, per doctrinam suæ nobilis intelligẽtiæ. Reuelatum ergo tibi sit, ea duo sunt in magisterio nostro necessaria, scilicet, virtus informatiua, & instrumentum eleuatum, per quod nostrum debet formari magisterium. Informatiua virtus est gubernata per quatuor virtutes principales, conuertibiles & conuertentes, scilicet, calor, frigus, humidum & siccum, ad finem, quòd materia tractetur cum instrumento directo & conducta & deducta ad illum actum, per quam pati debet suam operationem secundum intentionem conuertentis & conuer-

conuertibilis, & in actione debet informa ri materia, vt per ipsam informationem ipsius instrumentum gubernetur ad cõplementum suæ operationis, volũtati operatori correspondens in materia informata per artem secundum exigentiam naturæ venerabilis, quæ sagax est, & intẽta peruenire & perficere suum perfectionis opus.

De quatuor naturalibus virtutibus mutatiuis, et quomodo appellãtur, et quomodo operãtur.

CAP. XXXII,

INtellige fili, cùm dicta formatiua virtus se habeat regere per quatuor antedictas qualitates elementales, à quibus sine medio, & successiuè quatuor virtutes naturales mutatiuæ causatæ sunt. Et ideo habes diuidere gradualiter informationem, quam omnis bonus operator debet influere in materia conueniẽti, & successiuè in quatuor partes, videlicet, In attractatiuam naturam, vel appetitiuam in naturam retentiuam & coagulatiuam, & in naturam expulsiuã, & contentiuã, & digestiuam. Natura attractiua operatur per

calorem & temperatam ſiccitatem; natu-
ra retentiua per ſiccitatem, & temperatam
frigiditatem; expulſiua per humiditatẽ &
temperatum calorem; & natura digeſtiua
per calorem & temperatam humiditatem
Et in illa actione, in qua materia melius o-
peratur in complexiõe ipſius, habes tu eã
adiuuare, quia ſecundum plus & minus
fortitudinis ſuæ complexionis materia ti-
bi oſtendet ſuam velocitatem aut tardita-
tem, vel temperamentum ſuæ differentiæ
tranſmutationis, vnde ſui cauſantur effe-
ctus ſecundarij, qui tracti ſunt de poten-
tia in actum, ſicut ſunt ponderoſitas, leui-
tas, grauitas, durities, mollities, dulce, ama
rum, album, & nigrum &c. Scias ergo fili,
ad quam virtutem, ad quam formam de-
bes tuam tractare materiam, vel ad virtu-
tem appetitiuam, vel ad virtutem digeſti-
uam, vel ad virtutem retentiuã, aut ad vir-
tutem expulſiuã. Quia tibi opus eſt, quòd
materia accipiat talem informationẽ per
artem cognitam, & ſcitã, tali forma, quòd
ſuum inſtrumentum ibi ſit motum, & be-
nè directum, vſque ad ſuæ operationis fi-
nem, qui finis certum ſignum monſtrat
ſuo magiſterio. Quapropter ſi ipſe habue-
rit in memoria ſua ſigna, habebit ſciẽtiam
certam

certam, & habitudinem corrigendi & emendandi confortatiõem, & debilitationem, quæ ſunt extremitates operationum naturalium. Et ideo intellige, quòd ignis eſt inſtrumentum naturæ, ſicut inſtrumentum, quo faber operatur, eſt martellus, qui mouet materiam ferri ad talem diſpoſitionem, quæ ſit de intentione fabri, qui informat malleum per formalem motũ. Sic autem facit calor ignis in magiſterio noſtro, quia ſecundum artem dirigitur ad intentionem Artiſtæ. Nam vel dirigitur ad deſtruendum & corrumpendum, vel ad generandum, vel ad ligandum, aut alias. Et ideo tibi neceſſariũ eſt, quòd per hanc ſciẽtiam cognitam habeas directionẽ eligendi & cognoſcendi talem ignem, ſecundum quem per artem formatum debet materia de natura in naturam mutarj, quouſque motus naturæ ſupremæ, quę eſt in igne, per terminationem & expulſionẽ extraneorum motuum in ſua propria materia ſine corruptione aliqua poſsit perpetuò quieſcere. Et iſte eſt calor omnium generatorum, ſicut eſt ſolis calor, qui eſt effectus principalis omnis generationis. Ideo tibi ſit certum, quòd ſi ars operatoris ſit incerta ad diſponendum materiam, in

illa lapis noſter formari nõ poterit, in potentia cuius formaliter & naturaliter totus cursus virtutum, quæ ſunt in cẽtro medicinæ noſtræ eſt incluſus. Benedictus ſit Deus glorioſus omnipotens, qui humano generi dedit intellectum ad coniungendum & integrandum particularitates confuſas totius medicinæ cũ vniuerſitati realiter, per quam remanebunt rectificata omnino. Et ideo fili monemus te, ſi deſideras eſſe perfectus medicus, nõ ponas te complacentiæ particularitatũ medicinæ, quia confuſæ ſunt, nec ſunt hodie integræ. Natura enim eas pati non poteſt propter cõfuſionem nimiam, ſed complacere in vnica medicina, quia non eſt niſi vna ſanatiua totius maliciæ, prauitatis & infirmitatis, & confortatiua ſpiritualium virtutum. Habe ergo & tene opinionẽ ſecurã emorroytorum. Quia tota ſciẽtia medicinæ eſt, & eſſe poteſt reducta ſtabiliter opinioni illorum, qui tantummodo contemplantur in vniuerſalitate, in qua eſt operatiuarum virtutum congregatio, intellige curſu naturæ. Quia qui multas & plures particularitates ſciet ad vniuerſalitatẽ reducere, inter alios erit melior. Quia in particularitatibus ſunt virtutes cõfuſæ, & in vniuerſalitatibus ſunt

rea-

reales virtutes in vnum congregatę,& excitatæ,ſicut totius naturæ curſus manifeſtat, & eſt medicinarum medicina. Et qui talem habet medicinam, donũ Dei habet, quia theſaurus eſt incomparabilis. Recupera igitur ſcientiam,per quam tuam poſſis naturam informare,à qua tale iocale,& tale bonum creatur & formatur per artificium,ſuperans totum naturę curſum,quia ſi ars incerta operetur in materia, non poterit benè diſponi ſecundum exigentiam intẽtionis naturæ,nec natura poterit creare illud,quod ſibi manet,neq; illud,quod petit operator,qa materia defecit,in informatiua virtute.Et quia inſtrumentũ,quod erat ad formandum motum, non erat benè rectum,& hoc fecit ignorantia in intellectu tota, quando Artiſta non habet ſciẽtiam cognoſcendi certam informatõiem, de qua dicta materia debet recipere ſuum motum, per influentiam ſcientiæ cognitæ ab operatore naturali. Et ideo, quando influit ignorantia & incertitudo ſcientiæ,natura deuiat ab intellectu talis artificis.Et etiam benè debes cõſiderare, quòd virtus, quæ eſt in medicina non ei vniatur plus per calorem extraneum, quàm poſsit dirigere.Quia calor ardens & cõbuſtiuus,

qui

qui venit ab igne elementali, ſibi datus eſt per inſtrumentum, quæ res nunquam fuit de intentione naturæ, & ideo formare defecit illud, quod petebat Artiſta.

De informatione caloris naturalis per excitationem factam per ignem communem, vel de informatione naturalis caloris cum calore, qui eſt contra naturam.

C A P. XXXIII.

FIli intelligere potes, quòd ſolus ignis naturalis, aut ignis naturæ confortatus cum igne non naturali, cum operatione confortationis, vel creationis, vel tranſmutationis, vniformiter operatur in materia, excitata ſolummodo per ignem contra naturam, tali modo, quòd ignis naturalis, in quo eſt virtus actiua, nõ ſit ſuperatus per elementalẽ ignem. Et in operatione prima ſuæ corruptionis obſeruare debes, quòd ignis contra naturã ſuperet calorem naturalem innatum in mobili ſubiecto vno gradu tantùm, & non vltra illũ numerũ. Quia ſpiritus indiuiduus, qui eſt ſpeciei conſeruatiuus, deſiderans ſimilem generationem recto inſtinctu ſuæ naturæ

corrum-

corrumperetur, per ſuæ deſtructionē eſſentiæ, & tunc amplius non haberet appetitum ſimilem generationē faciendi. Quia natura exiret per corruptionem & deſtructionem, quæ contra naturam ſunt, & terminum acciperet, & finem conſummationis, quia nō haberet locum, in quo requieſceret, nec aerem, in quo reſpiraret. Et debet intrare vacuitas, de qua locus erat plenus extranea natura. Et debes habere magnum alembicum, vt materia liberius poſſit aſcendere, & cum paruo igne excitari, vt veniat in aerem. Et non eſt neceſſarium, quòd per ignem excitatum aer multū cōdenſetur in aquam, eò quòd virtus actiua ſubmergeretur, & ſuffocaretur nimis in aqua, & tincturæ naturales comburerētur, quando actio caloris ignis elemētalis occuparet partes ignis naturalis, aut locum, vbi deportatur. Sicut videtur, quòd magna flamma paruam deſtruit, & iſtam in ſe conuertit. Non enim volumus, quòd ignis contra naturam conuertat naturalem in tota ſui ſubſtātia eſſentiali & accidētali: ſed quòd naturalis conuertat ſua prima potētia in parte iam alterata ignem contra naturam. Et ideo tibi exiſtat reuelatū, quòd duæ operationes certæ ſunt tibi neceſſa-

riæ,

riæ, ſcilicet, corruptio, quę facta ſit ſub ſuę formæ conſeruatione, & per ignem contra naturam fit, cùm ignis elementalis excitatione adiutorio naturalitatis noſtis naturalis. Alia operatio eſt generatio, quę fit cum igne naturali multiplicato ab igne nõ naturali & contra naturam. Quia duo ignes iſti conuerſi in igne proprio naturali, ſcilicet ignis non naturalis de per ſe, & per accidens, & ignis contra naturam per accidens amore attrectationis ignis non naturalis. Et in iſto naturali igne ſunt reperti & conuerſi. Quare igitur ſunt inter ambo inſtrumenta naturæ calida, & multùm temperata, ex multùm forti virtute, quæ eſt alta, & potẽtiſsima ad faciendũ nouam regenerationem aut colligationem multarum virtutum coniunctarũ in vno proprio ſubiecto, quod eſt ſecretum naturæ per artem magiſterij coniunctum ad naturam humidi radicalis.

Quomodo materia noſtri argenti viui reperitur. Et poteſt inueniri in omni corpore elementali.

CAP. XXXIIII.

SI vis fili noſtri magiſterij effectum habere, ar. viui noſtri naturam ignorare non

non debes, quod in omni elementali corpore reperitur. Et omne corpus elemẽtale in quacunq; forma natura formauerit illud, cõpositũ est de quatuor elemẽtis principalibus, vt per reuolutionẽ circuli naturæ manifestè patet, qui ostendit, quòd nulla res creata vel generata per naturã, iam non erit adeo diuersæ formæ seu figuræ, quin per principia naturalia reperiamus eam esse compositam ex vno genere materiali, scilicet, ar. vi. quod quidem volumus nominari genus naturæ propinquius generale, tanquam proprium eius subiectum naturale, in quo domina natura pingit & ꝓtrahit suas figuras diuersas. Et nota, quando dicimus, propinquius nos ad differentiam generis vniuersalis dicimus, à quo istud descendit. Et quando dicimus illud generale, dicimus ad differentiã maioris propinquitatis alterius generis, quã habet ad naturam. Et ideo cùm de isto sit genus, in eum conuertitur, quando per artem vel naturam appropinquat, est primæ formæ generis vniuersalis, à quo alia genera omnia descendunt, quæ sunt argen. viua nostra. Et ideo, cũ omnia genera veniãt successione naturali graduali à primo ar. viuo, quod est generalissimũ, remotũ à princi-

principali & propinquiori, medio naturę: quare dictum est materia prima omni generi succedenti, nec sic discordãt vel discrepant in natura primi generis, quod est vniuersale vel generalissimum clamatum in philosophia nostra, vnde decepti sunt logici & logistę, quia tantum modo habẽt in specie vel figura, prout manifestè vides die qualibet, quòd genus nutrimenti cõuertitur in genus nutritæ rei, quod natura facere non posset, nisi genus conuertentis generi & naturæ conuersi cõcordantiam haberent. Hæc concordantia fili descendit à primo genere rei in tria genera diuiso, scilicet animale, vegetabile & minerale. A primo genere venit vapor, generatus ab elementis immediatè & sine medio. Et iste vapor est compositionis primæ, & de secunda sunt corpora mineralia, & de tertia compositiõe vegetabilia. A quarta bestiæ, bruta, & à quinta sunt homines. Sed omnia hæc descẽdunt à genere principali principalissimo, à quo natura recipit ar. viui naturam, ad creandum omne aliud compositum. Et omne compositũ ratione dictæ materiæ tanquã in prima re Mercuriali transmutatur in aliud, sicut dictum est, in naturam & materiam alterius compositi,

positi, videlicet quòd genus Mercuriale vegetabile transmutatur in genus animale & minerale, et genus animale in minerale, & hoc quãdo appropinquat ad retrogradationẽ ad secundẹ gradum compositionis, ex qua sunt corpora mineralia, sic natura facit transmutationem talem subtili separatiõe puri ab impuro, scilicet homogeneæ rei, & heterogeneæ. Quia naturæ intentio talis est, quòd quãdo vult disponere ad destructiõem suum compositum, immediatè cogitat separare naturam, quẹ participat cum re quinta, & in illa saluat & conseruat primam speciem, quia consiliũ aliud recipere nequit. Et si sic est quod causa magnæ excitationi, hoc non possit facere, moratur in materia magis grossa, qua transmutat dictã materiã in genus alterius compositi, vegetabilis vel animalis aut mineralis. Nam secundum quòd corruptio in potentia se extendit, & secũdum corporis materiam, secundum hoc transmutatur in illam, vel aliam, aut similem, vt si materia simplex quintæ compositionis corrumpatur, absque conseruatione formæ, statim appetit quartæ compositionis materiam, per naturam immediatè grossam. Sed ista diuisio fieri nõ potest per ar-

tem, neq; per naturam ad perfectionem materiæ, nisi conuertens actiuum reddat materiam totam homogeneam, & quòd pars illi similis sit totalitati, vel simplex sit forma, vt est forma elementorum, aut forma mixta, sicut est forma lapidis aut metallorum. Et hæc homogeneitas facta est, vt materia separetur ab omnibus formis, quę non sunt de sequela harmoniacę commixtionis corporum, ad quæ natura, vel ars intendunt dictam constituere materiam. Aut fortè dictũ conuertens est naturale, aut contra naturam. Si est naturale, tunc creabuntur lapides fusibiles per calidũ & siccum. Et si cõtra naturam, tunc creabũtur lapides non fusibiles, in quibus nõ remansit humiditas, quæ erat informanda per naturam conuertentem, nisi sit secundum continuitatem materiæ. Quapropter lapides non possunt fũdi, nec funduntur. Et quando dicta materia per gradus separationis est disgregata, tunc est vicina primæ causæ. Et quantò illi proximior, tantò multiplicabilior nobilissimis virtutib⁹, videlicet, quando corpus, ex quo est perfectio, quod vocamus vnguentum fixum, infigit in illum suas figuras, quæ sunt multiplicatæ tincturæ aureitatis aut argentei-

tatis

tatis, per quas figuras virtus nobilissimæ materiæ perficit effectus & officia, & suas transmutationis proprias actiones, sicut in sua vidimus proiectione, tam in corporibus mineralibus, quàm animalibus.

De genere supremo, à quo omnis natura exiuit.

CAP. XXXV.

IDeo fili satis elucidatus esse debes, & videre, quòd nisi esset vniuersale & supremũ genus, ꝑ quod natura gubernatur: nulla res, quæ per naturam creanda, vel generãda esset, posset esse, neq; res animata viuere, nisi sustentatione generis supremi, quod genꝰ est materia naturæ, sed perderet natura suum esse. Quapropter cùm in tali genere inesse materiali licet confusè sit potentialiter, in materia & substantia cuiuscunque generis: necessitas est tibi, quòd per transmutationẽ suæ formæ per certos gradus separationis cõuertat dictas materias de potẽtia ad actionẽ. s. in primã materiam, nõ tam en remotã à genere metallino, sed propinquã & vicinam ad lineã, aut ad genus, in qua erãt in eorum initio.

De qua materia vel genere natura incipit operari, antequam alia forma esset materiæ primæ introducta, seu generata propinquiori aut viciniori generi.

De materia, quæ desiderat habere vnitatem formæ, vt de sua perfectione in vnitate spiritus quintæ essentiæ integretur.

CAP. XXXVI.

ISta prima materia Fili, est terra subtilis sulfurea, quæ multum optat integrationem de vnitate spiritus quintæ essentię, sicut prima materia desiderat aliquam propriam formam, causa & ratione sui cõplementi: & ideo præparetur materia argent. viui humidi per septem distillationes, vt materia sit pura, cum qua per resolutionem pura forma habeatur: & ideo hoc intelligatur in materia sicca & humida: & ideo quãtò materia nobilior & melior est, tantò desiderat formam nobiliorem, & quantò nobilior est forma, tantò magis materiam nobilitat suam, tamen quòd materia sit habilis ad resumendum illam, sicut est quãdo approximata fuerit, aut per artem, aut per naturam ad actũ primæ cau-

mæ causæ tunc multum habilis est ad recipiendũ formam mineralem aureicam, quę clarificat, illustrat, & eam penitùs nobilitat. Ideo hæc mobilis terra, dictum est subiectum Mercuriale, cùm in primã substantiam ar.viui conuersa sit, & nullam recipit terminationem. Et in hac terra fili debes fixare elementa, in quibus opus est, quòd quiescat fumus auri nostri, tanquã ad primum elementum, quod est omnium aliorum subiectum & fundamentum, quę debent fixari super. Ideo, quia est magis materiale aliorum omnium, quamuis subtile sit multum, ac spirituale in forma terræ albæ, multæ, & magnæ virtutis. Si hæc fili tibi sit abscondita, habes omnem artem nostram, atque scientiã ignorare, quia est totius magisterij nostri principale fundamẽtum. Et si vis eius habere noticiam per doctrinam nostram, tibi est & erit reuelata. In omni loco eam reperies, & ab hoc trahes, sicut in secũda parte dicemus, quia est sulfur & argenti viui, vt ex eius apparet proprietate, quando recipit in se rubeã & sanguineam tincturam supremi metalli, & accipit ingressum & fixationem perpetuam, non tamen sine magisterio nostro tibi fili reuelato in secunda parte. Et quia proprie-

tas argenti viui eſt diſſoluendi & dealbandi ſuum ſulfur. Et proprietas ſulfuris eſt congelandi & rubificandi ſuum Mercurium, talem reperies eam ſuis virtutibus munitam à primo genere receptis. Et adhuc multas alias proprietates habes perfectionis, vt audies poſtea. Scias tamẽ, quòd non eſt ar. viuum vulgare in tota ſua ſubſtantia, nec in ſua natura, ſed eſt ar. viuum philoſophicum, auri, ſcilicet, & argenti, appropinquatum generi creato ab entibus realibus, certis menſuris naturæ, per artem iam notam.

Quomodo omnes res mundi ſunt de ſulfure, & de argen. viuo, ſicut de vniuerſali materia, & de ſuis ſuccedentibus, & quòd in omni loco reperitur per ſuas proprietates.

CAP. XXXVII.

ADhuc fili tibi manifeſtamus, quòd omnis res mundi compoſita ex ſubſtantia quatuor elementorum ſubſtantialiter, non eſt niſi ſulfur & arg. viuum pura, mũda & incõbuſtibilia in primo ſuæ creationis puncto, & hoc ſcire & videre poteris per artem, quæ hoc facit per operationẽ magiſterij noſtri, ſcilicet, quando humidum

midum, terreũ, ſiccũ congelatur, ſicut per vinũ apparet, de quo Mercurialis ſubſtãtia in naturã humanã conuertitur, hoc eſt primũ genᵒ, vel prima materia, & media ſubſtãtia, in qua natura infigit, & fixat oẽs colores ſuos, diuerſas ſubſtãtias figurãdo. Iſti colores & proprietates adueniunt à proprietate naturæ cõiuncta ſulfuris, & ar. viui per inſtinctũ ſuæ naturæ. Adhuc multas alias proprietates habet hęc prima materia, per quas ſcimᵒ de natura ſulfuris hãc eſſe & ar. viui. Nam in igne corrumpi non poteſt, nec in aere, aqua, vel terra. Et habet proprietates diſſoluendi, congelandi, trahendi in appetitum, attrahendi, retinendi, expellendi, pellendi, & dirigendi, quod eſt perfectio & complementum rei animatæ cum cõtrarijs paſsionibus, per quas proprietates conſtat certiſsimè, quòd eſt de natura ſulfuris & argen. viui, cùm in illis fiant contrariæ operationes, quas facere non poſſet, niſi eſſet de natura amborum ac proprietate ipſorum Et cùm proprietates dictæ nequeant eſſe ſine ſubſtantia, ſicut nullum accidẽs ſine materia, nos dicimus, quòd hæc ſubſtantia non eſt niſi ſulfur & argentũ viuum, collecta ſecundũ ſuam compoſitionem. Per quæ patet,

quòd lapis noſter in omni loco reperitur cauſa & ratione proprietatum ſuarum, & ex illa experientia cognoſcimus, quòd eſt prima materia oīm rerū vniuerſalium, quæ per generationē & corruptionē formatæ ſunt ſecundum compoſitionem earum. Quare nobis declaratum eſt, quòd eſt de natura ſulfuris & argēti viui, & propter hoc non eſt argentum viuum in tota ſui ſubſtantia, nec in tota ſui natura, reſpectu argenti viui communis, ſed in parte de ipſo eſt, & ideo amicabiliter adhæret ſuæ naturæ, & ipſius eſt perfectiua, ratione potentis digeſtionis ſuæ, per quam crudum conuertitur in coctum, tunc enim natura lætatur natura, & eſt ipſius mater & eius naturæ manſio per concordantiam eius, quæ mouetur à prima cauſa, & vnum cōgelat alterum reliquum, & perpetuò ſefixant, & iungunt ſine vlla diſiunctiōe, quæ res fieri non poſſet, niſi natura vnius eſſet affinitate participās naturæ alterius, & hoc propinquitate & vicinitate primi generis, à quo omnia proceſſerūt. Et ideo dicimus eſſe cognitum manifeſtè, quòd hæc materia prima eſt de natura argenti viui, & eſt ei propinqua, cùm in ſua proiectione defendat argentum viuum vulgare contra ignem

nem ab aduſtione abſque fuga, & eũ congelet, & mirabiliter retineat poſt ipſi? perfectam fixionem. Vnde notandum, quòd natura medicina non eſt, niſi argentum viuum benè digeſtũ, & coctum per naturam ſui ſulfuris depurati. Et cùm materia argenti viui ſit de natura metalli, ideo penetrat illud & mixtionatur ſecum, quoniam ipſum eſt de ſubſtãtia & natura illius. Quare debes intelligere, quòd argentum viuũ fixari debet, primò in quadam decoctione deſcendente ab vna proprietate, quæ eſt digeſtio & perfectio ipſius per fermentum ſolis & lunę, antequam proiectionem facias ſuper argẽtum viuum vulgare, quia tota aerea eſt, & propter hoc ad totum volaret ab igne vel totaliter maneret, quia tota eius ſubſtantia eſt incombuſtibilis & aerea, quæ res eſt operatiua & ſimilitudo totius perfectionis.

Quomodo in omni loco lapis noſter reperitur. Et de ingenio quomodo poteſt reperiri.

CAP. XXXVIII.

CVm ergo ſi tibi dixerimus, quòd à talibus materijs omnes mũdi res ſuamaccipiant formam ſubſtantialem, acci-

dentalem, & ſpiritualem, propter hoc dicimus, quòd in omni loco noſtrum lapidẽ reperies, cùm de illa omnes res mũdi fuerunt procreatę, hoc cognito, vide qua materia cupis eſſe philoſophus, quia ab omni re, vel aliquibus eorum tu extrahes primam materiam, etiam de potentia in actũ, de facto & actualiter, vt iã tibi reuelauim, quòd de illius tãtummodo materia, quod ex ipſa ſolummodo ſunt in veritate, magnitudine & potentia erunt procreatæ, verbi gratia, quando faber vult clauum facere, opus eſt, quòd materiam conuenientem accipiat, ſcilicet, ferrum, quia ſine materia ferri non poteſt clauum fabricare: deinde per ſua inſtrumenta habet figurare, per informationem ab intellectu ſuo venientem, quouſque ad optatum finem veniat: ſic eſt de natura, quia quando vult aliquam rem incipere figurare in forma ſubſtantiali, materiam primam accipit ſimplicem, quæ eſt ſine forma completa, & in illa fixare incipit elementa, quæ ſunt de natura diuerſa, ſecundnm quod ſunt depurata & magis ſimplicia facta in naturali præparatione per actionem caloris temperati, figurando formas diuerſas, colores, odores, ſapores, & in complexioni-

bus

bus diuersis, secundum diuersitatem mixtionum elementorum in hac prima materia, siue sit in animalibus, seu vegetabilibus aut mineralibus rebus, quoniam ad omnia habet respectum conuertibile dicta materia ratione suæ incommixtionis. Idcirco in omnia se habet cõuerti, veluti generale semen omnium rerum, secundum operationem influẽtiarum rerum, & causarum coniunctarũ & secũdum attractionem loci, in quo est materia. Et propterea genus simile primo, in quo est materia per indiuidualitatem primi generis, quod dicitur genus generalissimũ, quod per corruptionem naturalem cum artificio trahitur ab illa materia iam completè formata per naturam & per generationem, cõuertimus & congelamus in propriam naturã similem formæ sui primi generis, quod dicitur argentum viuum, quod est subiectum receptiuum omnium colorũ & formarum, cum coniunctione suorum elemẽtorum, talium, quales sibi appropiãtur, nã materiẹ proprietas est appetere formas infinitas. Idcirco huic nobili materiẹ est nobilis adiunge. da forma. habeat ergo nobilissima elementa, quẹ contineant formã aut speciẽ, quam petis, quia recipiet talia,

qualia

qualia ſibi miniſtrabis, & ex illis tingetur, & de toto cõuertetur. Quia fermenti proprietas eſt lapidẽ vertere in naturã fermenti, ſcilicet, in naturã liquabilem & fundentem ratione oleagmitatis ſubtilis, & olei incombuſtibilis & fermentabilis, quod leniter intrat omnes partes dictæ materiæ, quæ in liquore permanente ſubmergitur, quæ poſtmodum vocatur fermentum potens. Nam in ſua natura omne metallũ cõuertit, ſecundum potentiam eidem limitatam, & ſecundum quod ſua elemẽta pura ſunt & temperata. Sic ſimiliter erit temperata. Et quoniam hæc materia conuertitur, & in omnem formam, & in omnem complexionem temperatam, ad quam appropriatur, vocamus eum Mercurium noſtrum, ad inſtar Mercurij cœleſtis planetæ, qui eſt frigidus, calidus, humidus & ſiccus ſecũdum reuolutionem circuli reperitur, vel eſt temperatus, vel intemperatus ſecũdum diuerſitatem pluris aut minoris ſuarum oppoſitionum, coniunctionum, aut reſpectuum. & eo modo hic lapis, quãdo eſt in aqua, tunc eſt valdè frigidus, & quãdo eſt in igne, tunc eſt multùm calidus, & quando eſt in aere, tunc eſt valdè humidus, & ſic de alijs elementis. Et iſtud tẽperamen-

ramentũ debet eligi, ſicut dicit Arnoldus de Villa noua in ſuo Roſario in c.14.quod incipit: Omnia ſub termino definito, &c. & in fine, &c. Conſimiliter fili, eſt hæc materia conuertens ſe ad naturam, cum qua coniungitur, tam coniunctum, quàm diuiſim ſecundum modum & virtutem cõiunctionis aut diuiſionis terræ fermẽti. Idcirco fili, ſi velis, ꝙ vertatur ad naturã metalli, cõiunge cum natura metalli, cũ quo approximatur vſq; ad paſsũ ſuæ virtuoſæ fermẽtationis, videlicet, quòd adiungatur ſiccũ, quod eſt materia, videlicet ſulfuris metalli cum materia humidi metalli, videlicet aeris, vt poſsit fluere & fundere, eò ꝙ de homine exiuit homo, de tauro taurꝰ, & de metallo metallum. Et in hoc euitabis errores illorum, qui tempore ſuo fecerũt lapidem rubeum ſine aliqua fuſione effectiua, ꝙ in illo venit per proprietatem metalli, quę eſt liquefacere ſemper. Et notare debes, nullum eſt fermentum metallicum, niſi in auro & argento, quia ſunt tincturæ, per quas noſtrum argentum viuum coloratur. Et qui ſine tali argento viuo metalla tingere credit, cæcus ad practicam tendit, & ad tranſmutationũ ſuarum effectum, nã aurum tingit metalla in colore aureico rubeo,

beo, ſicut ſanguis, & argentum tingit metalla in colore albedinis benè penetrantis ac intrantis omne metallicum corpus. Si ergo cum auro & argento ſcis tingere in arg.viuo, tum venies ad magnum ſecretũ, quod eſt ignis noſter, & illa ſunt media materialia depurata per ingenium naturę, in quibus ſunt entia realia intẽſa & virtuoſa cum omnibus ſuis accidentibus, per quæ debes ſemper cõtemperare lapidem in mixtione, nutritione fermentatione.

Ad tenendum ſecretè lapidis inuentionem.

CAP. XXXIX.

TEne ſecretum, quòd in omnibus rebus creatis & formatis per naturam in eorum vltima depuratione reperta eſt materia prima omnium rerum & cuiuſlibet ipſarum in forma Mercurij. Et hoc nobili videmus experientia, ſi facere velis, quæ materia dicta eſt genus generaliſsimum, non tamẽ quòd accipias ſicut capiunt laici, qui capiunt per terminum cõſideratum, vel per ens phantaſticum, ſed ſicut eſt ens reale, qui eſt terminus materia-

lis

lis naturæ, à qua recipit ſua principia materialia in actione generatiõis, quia eſt ens primum; qui eſt terminus materialis in natura, & philoſophia noſtra ſub vmbra logicali clamat eum generaliſsimum genus, quia eſt primæ naturæ ſubiectum, quod in tribus eſt diuisũ, per quod eſt genus generis mineralis: item eſt genus generis vegetabilis: & iterum eſt genus generis animalis. & ideo philoſophiam noſtram volumus comprehendi à tribus principalibus generibus in arte experientiæ, ſcilicet, de minerali, vegetabili, & animali. Scito fili, quòd plures libros noſtros legent & eos intelligere non poterunt, quia in eis erunt ignoti & abſconditi, atque cooperti termini principales noſtri veri intellectus, & aliorum ſimiliter, qui per eorum ignorantiam & defectum laborabunt de die in diem nos reprobare, quia dicimus veritatem, & in fine cognoſcentur omnia cum illorum reprobatiõe. Ideo ſi poſſes attingere ad libros noſtros à talium manibus abſconditos tene, & maximè ab illis, qui hanc tranctant artẽ. In quibus libris apertè reuelamus totum ſecretum. Et ſuper omnia cuſtodi preſentẽ librum ab inimicis mundi, quia magna mirabilia ibi ſunt & erũt

erunt inuenta per certas experiẽtias, ſicut dicemus in ſecunda parte huius libri.

Quomodo lapis poſt inuentionem ſuam recipit adiutorium ab alijs rebus ad efficiendum elixir completum.

CAP. XL.

CVm vlterius tibi dixerimus, quòd dictum genus cuſtodiatur ab omni nigra combuſtiõe, hoc eſt tibi neceſſarium, quia per illud genus omne tuũ opus perficies adiutorio tincturarum ſolis & lunæ, ſed opus eſt, vt ſcias illud per artem & ſcientiam noſtri magiſterij extrahere, prout dicemus tibi in ſecunda parte, & expoliare ipſum ab omnibus ſuis extrinſecis figuris, quas natura in ipſo poſuit, ſicut ſunt diuerſarum planetarum figuræ, ac diuerſorum mineralium & diuerſorum liquorũ. Et de omnibus iſtis tamen plus in quibuſdã q̃ in alijs propinquius reperta eſt, & maioris abũdantiæ & adhæſionis maioris ſubſtantijs & naturis metallorum; ſecundum quod plus continent de ſpiritu quintæ eſſentię, ſicut inter vegetabilia vitis dicta materia maſculina, & magna lunaria, quæ eſt

ſuccus

ſuccus vitalis, & radix frumẽti ſiue ſtraminis & portis & portulaca, malua & Mercurialis & chelidonia, & aliæ arbores, & herbæ, quę ſunt calidæ & humidę naturę, quę portãt flores, & gummas, vnde poteſt fieri oleum, quorum genus multum adiungitur materię & naturę metallorum & mineraliũ, & alia omnia quæ natura ſunt calida & humida. Et inter beſtias eſt ſpecies baſiliſci, & apum quæ faciunt mel, & niel. Et inter liquores ſunt ſanguis humanus & capilli iuuenum hominum ac vrina, lac animalium & aliæ humiditates viſcoſæ. Et inter mineralia ſunt ſol & luna, quia lapidum ſunt fermenta. Et de ipſis propinquius exiuit dictum genus, quod melius adhæret proprijs ſubſtãtijs & naturis metallorum, ſcilicet, auro & argẽto. De quibus debes fermentationem facere lapidis per coniunctionem naturalem, & poſtmodũ habebit in omne aliud metallum ingreſſionem mediante fermento, quod attrahit ipſum in naturam propinquam veræ medicinę, quę participat eſsẽtię perfectorum corporum & eſſentiali corruptioni perfectorum. Et per hoc tibi extitit reuelatum, quòd quantò magis appropinquat naturæ gradualiter, tantò melius naturæ

participat, & quantò magis participat, citius amore naturæ eidem ſe adiungit, & in eam conuertitur. Quia natura ſapiens citius gaudet & lætatur cũ ſua natura, quàm cũ extranea. Et ſic apparet, quòd per media naturæ habes tranſire ſuauiter ad extremitates, & lapidem noſtrum trahere de potentia ad actum.

De terminatione ac fine lapidis in diuerſis figuris. Et quomodo eſt inter lapides, & inter ſales, & inter vitra, quæ omnes exiuerunt de ſua natura. Et quomodo debet naſci.

CAP. XLI.

IN hac nobili natura terminatur, & finitur genus (tibi ſuprà dictum) quod à lapidibus traximus, de herbis & animalibus in forma aquæ claræ impregnatæ à ſpiritu quintæ eſſentię, quam poſteà congelamus cum vapore ſui ſulfuris, & tunc apparet lapis, qui antea nobis erat abſconditus cum ſua homogeneitate liquoroſa. Fili noſtrũ ſulfur inter lapides creatum eſt, & creſcit inter ſales, & inter vitra de prima ſubſtantia, de prima re, quæ eſt dicta ſubſtantia ar. viui. Fili de hac ſubſtantia ar. viui facimus omne

omne opus noſtrum, quia incorruptibile eſt, ſed non de ſale, quod terminatur in rupē, nec de vitro, neque de alterius lapidis ſubſtantia, ſed inter illa creamus, quia ipſa credimus eſſe vaſa naturæ, quæ dictū genus elegit. Et ideo, quando lapis noſter creabitur, fac eum naſci de ventre matris ſuæ, nec amodo aliud ponas, quia ſecum defert virtutem ventris matris ſuæ, ſcilicet illam naturam ſulfuream, quę omne argētum viuum congelat. Illa eſt terra, in qua noſtrum aurum ſeminamus, quia poſſe habet eum retinendi. Et talem intentionem habere debes in extractione lapidis à principijs naturalibus tam lapidū, quàm herbarum: cùm Deus glorioſus poſuit virtutes plures in lapidibus & herbis, per quas ſi benè cognoſcerētur, multa ex eis mirabilia fierent ſupra terram, quæ ſimplices abſque dubio miracula reputarent.

De magna coniunctione. Et de modo maſculi & feminæ. Et de ſolis & lunæ eclipſi. Et de ſecunda naſcentia noſtri argen. viui, ad faciendum elixir completum.

CAP. XLII.

MOdò tibi reuelatus eſt locus, vnde poteſt exire noſtrum arg. vi. quod facit coniunctionem femellæ & maſculi. Non credas, quòd ſit in loco femellæ nec malculi in magno magiſterio, imo eſt quaſi media o · ſolis & lunæ, quoniam ſine argen. vi. iſto benè non coniungerentur in perfectiõe lapidis maioris, propter hoc cum diſſolueris ſolem ſubtilia cũ noſtro ar. vi. videbis ſanguinẽ hominis, qui requirit retinaculũ opportunũ, hoc eſt femellã conuenientẽ, quæ portat eum infra ſuum ventrem. Et hoc erit luna, quæ impregnabitur ab igne noſtri ſolis, donec ſit nigra ſicut carbo. Hoc facit noſter Mercurius, qui reſoluit tincturam ſolis, quæ eſt rubicundior ſanguine draconis, & ipſe remanet totus tinctus. Poſtea venit femella, quę concipit totũ hoc, & exinde fermentatur donec ad partum. Igitur fili tibi clariſsimè reueletur, quòd generatio noſtri lapidis virtuoſi & magni precij nõ poteſt fieri niſi cum maſculo iungatur femella conueniẽs. Quoniã licet abſq; femella dictũ cõpoſitum ſolis poſsit diſſolui, attamẽ actio & paſsio nõ poteſt eſſe ſine proportionato

in

in actu generationis & corruptiõis. Et per hoc te facimus scire, quòd secundũ terminationẽ graduũ naturę cõponimus & discomponimus, sic, quòd Mercurius in primo gradu suæ coniunctionis tenet actum corruptionis illius, cũ quo commiscetur, quousq; ambo decollẽtur, scilicet, & Mercurius & sol, & Mercurius & luna. Sed luna respicit ad actum generationis ad faciendum magnum lapidem, videlicet, quãdo Mercurius cum Mercurio cõiungitur, tunc non est nisi vnum compositum, verũ nigrum sicut carbo. Quapropter tũc apparet, quòd noster Mercurius nõ est femella conueniens, cùm corpus sit de tam magna puritate, quòd per suã magnam claritatem corpus compositum corrũpit, & habet potentiam diuidẽdi suam naturam ab natura extranea, quæ venit ab elementis in eorum coniunctione. Ob hoc indiget alia nobili femella, quæ habeat potestatẽ per vicinitatẽ recipiendi & portandi, & nutriendi nostrum charum infantẽ absque deperditiõe suæ nobilis materię, propterea vertitur nigra, quia ipsum totũ vult retinere. Tunc poteris dicere quando videris hoc, quòd luna patitur eclipsim supra totam terrã, quam portat in suo vẽtre,

& ſol ſimiliter, quoniam nihil inde videtur, quoniam ambo eclipſim patiuntur. Et ſic vidimꝰ. Vnde ſunt multi Aſtrologi, qui credere nolunt, dicẽtes, quòd hoc eſt cõtra naturam, & de hoc dicunt verum. Sed non habent intellectum naturæ, quia contra naturam eſt corrumpere compoſitum, quòd ipſamet creauit per ſuam diligentiam magnam. Igitur neceſſe eſt fili, quòd dicta femella ſit ſubſtantioſa in natura, & propinqua generi minerali ad oia accidẽtia totius ſubſtãtię vniuerſalis reſpectu maſculi in complexione. Quoniam de carne exit caro, & ab aqua vẽtus, & de vento pluuia. Et ideo neceſſarium eſt, quòd habeamus duas ſubſtantias materiales & principales, quæ concordãt ad vnam naturam, & ſunt magis approximantes ad illam, vt natura paſsiua de ſua plenaria volũtate, & de ſua propria natura habeat appetitũ recipiendi formam virtutis maſculinæ. Velut femina appetit virẽm per inſtinctũ naturæ magis, quàm vlla res alia. Verum amẽ fieri non poterit per ſimplicem femellam, cùm ipſa venerit, & equallatur à genere generaliſsimo, ex quo omnes aliæ res ſunt generatæ cum linea graduali: ſed cũ multis operationibus & cum longa digeſtione, in

ne, in qua multæ, & quasi infinitæ expensæ indigerent, cùm adhuc opus nostrum non sit inceptum: & quando lapis per artificiũ subtile natura metallorũ cum dicto argento viuo exuberato fuerit creatus. Quoniã necessariũ est, quòd noster Mercurius misceatur cum natura duorũ corporum, & posteà ab illis expellatur, antequam de illis poterit fieri elixir completũ. Et ideo sunt delusi Artistæ moderni, qui credunt esse ad finem, quando deberent incipere, & faciunt proiectionem cũ magna abusione, quoniam non integrauerũt totum cursum naturæ, qui durat per spacium duorum annorum, completæ, vnde lapis est vnius anni, & elixir alterius omni nouo Artistæ, qui nunquam fecerit. Sed omni bono Artistæ experto, qui est subtilis, habetur vnus annus, & tres mẽses, quia secũdum quod corrumpitur, similiter generatur. Idcirco si est expertus in sua corruptione, tãtum magis erit expertus in sua creatione, quoniam id, quod corrumpit, hoc idem creat, & totum hoc per operationem fit, quæ per nos clamatur solutio & congelatio, quas tibi dabimus per practicam scitam, & per nos cognitam in secunda parte huius testamenti.

De naturis radicalibus ad consequendum, & citius attingendum perfectionem, & naturam specialiorem matrimonij. Et de virtute, quæ exit ab hoc matrimonio.

CAP. XLIII.

PEr hoc fili, cùm noster sol masculus indigeat magis appropriata femella in natura, idcirco eligimus materiam magis coctam, per quam decoctionem sua natura vertitur in naturam metalli medij, mediante, quo nostrum magisterium melius completur cum magna perfectione. Ideo fili, tu debes eligere & cognoscere meliores radices minerales naturæ, quæ sunt magis approximatæ & approximandæ in natura liquabili cum toto eorum ingenio. Cũ quibus precor te, quòd nostrũ magisterium teneas secretum, quoniã generans actiuè, & generatum passiuè, esse debent in vna specie & forma consimili, scilicet, forma metallina, quia sic requirit natura, sicut loquemur prænius in fine nostræ theoricæ pro melius intelligẽdo perfectionem nostri magisterij, quod comparatur

ratur generatiõi humanæ, ratione distinctionis sui sexus aut generis. Sed licet dicta femella mineralis sit de calidiori natura, quàm prima, quę non habet aliquid de calore nec frigore complexiõnali, nisi in termino excellenter simplici, dicta tamen femella mineralis est frigida in natura cõplexionaliter sui masculi respectu, qui est calidior actu, quàm ipsa sit secũdum gradus naturales in complexione generationis. Et sic secundum diuersas actiones per naturam introductas, diuersæ formæ productæ sunt in complexionibus diuersis de potentia in actum. Et ideo si femella esset adiuncta, & additæ primæ femellæ simplici, quæ descendit à genere generalissimo intentione, quòd generatio de ipsis duobus fieret, femella mineralis in hoc casu, esset dictus masculus ratione sui magni caloris, & teneret locum masculi, sed non est talis, sicut masculus perfectus agens, qui est dator formæ per actionem generationis, & in quo est generatio perfecta forma, quæ portat materiam in esse completo. Et quia licet in luna est forma actiua & materialis, est tamen remota vsque ad certam graduatitatem, & illi conuenit dare actiuum tale materiale, quod habeat posse

dare ei certam formam ſpiritualem, quoniã aliter eſſet nimis tarda in generatione ſibi ſimilis. Et ad euitandũ talẽ errorẽ, natura nobis oſtendit experientiã certã, qua virtutes eius debent augmẽtari. Vnde tibi dicimus, quòd hoc fit ſui maſculi calore, tã in prima cõiunctione ſolutionis ipſorũ, quàm in ſecũda de ſui germinis reductione, tunc copioſe & in abundantia magna cõcepit femella noſtra in ſuo vẽtre humido ſui maſculi calore, quem poſtea reddit libenter cũ magno impinguato & amplexatione craſſa in ſua reductiõe, & hoc per attractionem & appetitum, quos natura cepit de calore ſui maſculi in prima coniunctione. De hoc damus exemplum, prout potes videre de aquis, quæ fluũt & defluunt per conductum fortium virtutũ mineralium, quibus ſe adaquant & imbibunt, & per illas virtutes conuertuntur in lapides, citius aut tardius, ſecundum virtutem mineralem, prout ipſa fuerit per ſuum locum continentem confortata aut debilitata. Et ideo cõfortamus noſtræ femellæ virtutem cum calore ſui maſculi, vt leuius & ſine vi, ſed amicabili amplexu naturæ poſsit ſuum germen primum fermẽtare, & infra ſuum ventrem tractum, co-

uertere,

uertere, & cõgelare per calorem ſui maſculi, per quem calorem dictũ germen venit in magnam & fertilem exultatiõem, & tunc nihil agendum in tranſmutatione naturæ, quia virtus corporalis femellę noſtrę conſortata, iã retinet & alterat nutrimentum cum materiali calore, & per virtutem attractatiuã eidem per concordiam naturæ infuſam, trahit ad ipſam, & ſic inſpiſſat per ſubtilem vaporẽ ſulfuris, qui eſt in noſtra minera in ſimilitudine fumi Mercurialis ſicci & ſulfurei in ventre, cuius eſt ignis non vrens nec ardens, qui eſt vicinus & amicus naturæ. Et ideo dicimus, quòd aurũ eſt magis placens noſtro argento viuo, quã quoduis aliud metallũ, ſicut manifeſtat ſuæ purę naturę cõiunctio, virtute cuius argẽtum noſtrum viuum purè cõgelatur in ſulfur multũ placẽs. Quare tibi dicimus, ꝙ vbi hæc eſt virtus, ibi eſt propriè locus certus generationis noſtri ſulfuris, & tranſmutationis noſtri proprij germinis.

Quomodo generatio non poteſt venire de qualitatibus nimis remotis. Et de differẽtia quæ eſt inter maſculum & feminam. Et de calore philoſophico.

CAP.

CAP. XLIIII.

POst hæc fili ſatis tibi poteſt eſſe declaratum, quòd de femella nimis frigida, & maſculo etiam nimis calido nõ poteſt fieri generatio, propter extremitatem, & intemperantiam ſuarum qualitatum. Ideo capere debes aliam femellã, ſi vis noſtrum facere magiſteriũ, quæ ſit calidior, & habeat qualitatem frigoris temperati & complexionati, ac materialem humorem, reſpectu proportionis caloris ſui maſculi, ſecundum quod corpus naturale requirit. Nam à tali proportione fit patenter, & extrahitur generatiua virtus de potẽtia ad actum. Vis ergo fili, quòd dicamus tibi, in quot rebus debes cognoſcere virtutem, qualitatem & quantitatem philoſophici caloris. In quatuor igitur rebus eum habes cognoſcere, ſcilicet, in ſubiecto, in quo eſt ſecundum naturam, quod eſt ar. viuum. Nam ſecundum qualitatem materiæ, vel proprietatem recipit propriam determinationem, vt patet in elementis, in quibus eſt ſecretũ ſecundum naturã, & in illo, quod eſt procedẽs ab informatiua virtute, habentem reſpectũ ad cœleſtem virtutem, quæ eſt naturæ naturatæ informa-

tiua

tiua virtus, & hæc dependet à naturali calore. Tertiò habes considerare in virtute potentiæ generatiuæ simplicis, & ista dependet à calore ignis communis simplicis benè informato. Et vltrà debes considerare proportionem huius tertiæ virtutis inter alias, scilicet, quòd virtus potentiæ generatiuæ teneat in se captam formatiuam virtutem, scilicet calorem artificialem rectum & gubernatum ab Artista respectu cœlestis virtutis, & quòd dicta formatiua virtus, scilicet, calor artificialis excitãs, captam teneat sua temperantia magna, quæ fit frigiditate contemperante ac temperãte calorem stimulatiuum & cogente calorem, remanente in profunda cõpositi cõpositione. Nota, quòd ignis philosophorum constat ex quatuor: Igne videlicet in naturali apposito in subiecto proprio argenti viui, sicut præcipit philosophus, cùm dicit, quòd proprius ponatur ignis in corporibus, & calor naturalis simplex illius subiecti, est calor virtus informatiua, & proportio istorum trium, quia si vnus excedit alium, præoccupat ipsum, & diminuit ab actione sua, sicut per calorem digestibilem apparet, videlicet, quòd virtus potentiæ possit operari, & si non, quòd operetur

peretur ſub potentia virtutis informatiuę
& eius influentiæ. Et quòd ſubiectum di-
ctæ potentiæ non ſit excedens, vel calo-
ris in quãtitate, & hoc fit per ſolutionem.
Vnde nota de temperamento ignium ſi-
militudinariæ in quantitate ſubſtãtiæ, hoc
eſt quòd non excedat in potentia dictam
virtutem, tali actione, & quòd non dimi-
nuatur materia, nec ſit in qualitate cõtra-
ria repugnans, & hoc habes ſcire, quòd al-
terum elementorum debet poni in alte-
rum. Et quanta proportio erit talis poten-
tiæ in actione ſua, tanto erit actiuum pro-
ductum maioris virtutis operatiuæ in ſuis
naturalibus operatiõibus ſecundum cur-
ſum naturę. Et quia fili fortè tibi videbitur
impoſsibile eſſe cognoſcere ad faciẽdum
magiſterium, nos tibi declarabimus clari-
us in ſecunda parte, cùm pro hoc facien-
dum tibi dixerimus, quòd addes ſolem &
lunam quouſq; patiantur eclipſim, & ſunt
in capite & cauda draconis, tunc fili feci-
ſti vnitatem de pluralitate, de qua natura
nouam generationem faciet, quando di-
cta vnitas in ſe pluralitatẽ continet eſſen-
tialem, & non accidentalem, quæ venit ex
parte Mercurij vulgaris, qui accidentibus
plenus eſt. Et ideo venit error illorum, qui
deci-

decipiunt homines per ſuas accidentales tincturas, & credunt, quòd illud ſit argen. viuum noſtrum eſſentiale & ſubſtantiale, quod quidem habet maiorem virtutẽ in centuplo, quàm accidentale, quia operationes eſſentiales & ſubſtantiales nobiliores ſunt, quã accidentales, & melius in noſtro magiſterio. Et in illo caſu declinat ars à ſimilitudine naturæ, quia materiæ naturæ reſpectu materiarum artis, non ſunt niſi accidentia philoſophicè loquendo vel mediocriter. Quare opus eſt naturę, quòd ſubtilius habeat formare creaturas ſuas omnes, & cùm ars non poſsit adeò ſubtiliter operari, opus eſt, quòd ei ſecundũ ſuam potentiam ſuccurratur, & adiuuetur. Et hoc eſt, quòd ei non adminiſtretur materia tam ſubtilis, ſcilicet per pluralitatem eſſentialis & ſubſtantialis materiæ per omnia eius accidentia. Et quantò natura eſt magis eſsẽtialis per vnitatẽ pluralitatis, tantò virtus eſt pluris maioritatis & magnitudinis in eſſentia actiua & paſsiua, nec dicta virtus habebit in ſe operationem nec aliquod ſubiectũ eſſentiale, in quibus benè ſe ſuſtẽtare poſsit ſine tali actiõe & paſsione. Et ideo talis pluralitas in noſtro magiſterio naturaliter deſiderabilis eſt.

Quomodo

Quomodo ex vnitate argenti viui nostri, quod est factum de pluralitate, exit virtus simplex assimilatiua lapidis.

CAP. XLV.

AB hac vnitate fili facta in pluralitate exiuit quædam nobilis potentia, & vnum secretum principiũ naturale, quod per suam simplicitatem à se transmittit foras de primis realibus entibus ad finem, quòd in illis manifestentur sua secreta. Et sic per simplicia secundaria reuelãtur potentiæ primę speciales in vnum coniunctę, quod nominamus chaos, natura, origo, leo viridis, argentum viuum, vnguentum, oleum, pastura & liquor magni valoris. Ideo, quia multæ virtutes vnitæ sunt in vnũ potentia naturæ, per artem magisterij gubernatæ. Et de illa exeunt operationes secundariæ, quæ ad generationem tendunt. Quia finis realium entium prædictorum est in fine primorum simplicium, & sic est in toto cursu naturæ, secundum quod vnum eius reale per suam substantiam nobilem, ac eius dignitatem habet plus vel meliorem virtutem, quàm aliud. Et quarto ma-

tò maioris virtutis eſt, de tanto eius operatio eſt in maiori & meliori virtute ac potẽtia. Et ideo in ſophiſticis operationibus poſſũt reuelari omni inquiſitori huius ſcientiæ & ſcrutatori ſecretorum naturæ, & ſuæ nobilitates ſecretorũ, quę ſunt in entibus realibus, quod dictum eſt, ſi ſciat ea conſiderare, per quas notitias ad magnũ noſtrum ſecretũ poterit deuenire, dũ tamen habeat primò notitiam de ſubſtantijs materialibus, à quibus exeunt entia realia de potẽtia in actũ. Et ideo fili ſcias, quę ſpecies ſunt in maiori virtute, & illas ſub quibus partes indiuiduales erãt virtuoſiores reſpectu proprij generis ipſorũ. Et ideo aliqua indiuidualia ſunt in natura mineraliũ, quæ maiorẽ & nobiliorem habẽt operationem, quàm alia, ſicut ſunt primò ſol, poſtea luna, & ſic ſecundũ quod virtus eſt maior in vno genere, quàm in alio, ſic eius operatio virtuoſior eſt in illo, quã in alio. Et ideo noli operari niſi in dictis duobus luminaribus, & in eorũ mediatore, qui eſt noſter Mercurius, quia eorũ operatio eſt nobilior & maioris virtutis in ſua ſpecie, quã in aliqua alia. Et quãdo videbis, quòd pluralitas duorum conuertetur in vnitatem, aut totum in genus vnum per poten-

ſiam principij actiui & ſimplicitatis dictæ
noſtræ materiæ, tunc omnes vbique in v-
no participant fines ſpecierum, & in iſto
generis principio, & in iſta vnitate fines in-
diuiduorum incipiẽt primorum, quas na-
tura poſsidebit. Et ideo neceſſarium eſt, q̃
corruptio iſtorum ſit incipienda & princi-
pianda ad diſſolutionem ſui generis noui,
in quo ſua prima materia vel natura ſalua-
ta eſt. Quare patet manifeſtè, quòd ſine
ſimplicitate nõ eſſet potentia & domina-
tio in curſu naturæ, & ſine poſſe non eſſet
ſpecies, & ſine ſpecie indiuidualia non eſ-
ſent, quia neceſſarium eſt, quòd habeant
eſſe ſub vna ſpecie propria. Et ſic tibi reue-
latum eſt fili, quòd cum intenſa ſimplicita-
te omnia entia realia, & eorũ naturę mo-
uent ſe, & etiam phantaſtica, & quãtò eo-
rum maior eſt motus, tantò melius potes
cognoſcere, quòd virtus naturalis eſt ma-
ioris poteſtatis, & per conſequens eius o-
perationes, & ideo in maioritate, & in vir-
tute motus, multiplicatur maioritas & vir-
tus ſuæ operationis. Notitiam autem ma-
ioris virtutis habebis per notitiã amplio-
ris motus, ſi ſcias eius maiorem finem co-
gnoſcere, quia motus venit à potentia, &
potentia à ſimplicitate, intellige corpora-
liter

liter & naturaliter. Et ſimplicitas venit à ſubtilitate, & ſubtilitas venit à ſolutionē, quæ eſt finis corruptionis indiuiduorum veterum vel antiquorum. Ideo dicimus, q̃ per ſolutionem trahitur lapis noſter de potentia in actum, cùm de illa deſcendāt entia realia concreta, quæ ſunt inſtrumenta omnium naturarum phātaſticarum & realium per confuſionem nobilis mixtionis, & inde veniunt omnia nobilia agentia, in quibus ſunt maiores motus, & in nobilib⁹ patientibus, in quibus ſemper mouentur ſua agentia propria. Et quando motus habent maiores virtutes ad agentia, vnde recipiunt naſcētiam & originem immediatè, quam non habent in patientibus, de tāto ipſorum operatio eſt maioris virtutis in actiuis, quàm paſsiuis. Et ideo ſol eſt maioris virtutis, & maiorem inſtinctum habet generationis, & citius creandi ſibi ſimile, ratiōe ſui motus, quàm luna vel alius quiuis planeta in toto curſu naturæ, ſicut homo maiorem habet appetitum, quàm femina, & anima melius, quàm corpus Si ergo fili ſcis talem maſculum appropriare tali femellæ, habebis puerum, qui nunquā morietur, imò faciet mortuos viuere, & poſt mortem viuet cum illis.

Quomodo Artista debet considerare potentias duorum argentorum viuorum post coniunctiones ipsorum, & differentias sui effectus respectu suorum effectuum.

CAP. XLVI.

POstea fili non debes ignorare potentiam istorum duorum argentorum viuorum, quando scilicet simul coniunctia sunt per dissolutionem, cùm vnũ sit actiuum, aliud passiuũ. De istis duobus per concordantiam differentialem, quę venit à potẽtijs & virtutibus vnitis, excunt quatuor naturæ principales, quæ vocantur alio modo quatuor virtutes naturæ regitiuæ. Prima nominatur attractatiua vel appetitiua. Secunda natura retentiua & coagulatiua. Tertia natura expulsiua. Quarta quę est continens, digestiua. Natura attractatiua facta ex dominio caloris per siccitatem temperatam. Retentiua fit per dominium siccitatis. Expulsiua fit ex dominio humiditatis & constrictiuæ frigiditatis. Et natura digestiua fit per putrefactionem, quæ facta est per dominationem caloris per moderatã ac temperatã humiditatem.

tatem. Natura attractatiua mouetur à masculo calido, & retentiua à terra patiente. Expulsiua mouetur ab humoribus parentum, qui miscent se in dicto genere, quod nominamus arg. viuum, quod quidẽ propinquius descendit à genere generalissimo. Et digestiua mouetur à qualitate ignis corporis temperati cum ipsorum humore per decoctionem omnia simul immiscẽdo. Quare nos vocamus & dicimus omnem meliorem partem totius compositi digestã & separatam, vnguentum, animam, aurum nostrũ & oleum. Vnguentũ, quod colorat & tingit & fundit, & facit fluere omne ar. vi. ratione suæ perfectionis, quam acquisiuit per dictam digestionẽ, quia in eo frigidũ cõuersum est in calidum, siccum in humidũ, ponderosum in leue, quodlibet per sua media, & quilibet per suum motorẽ. Fili si nescis differẽtias, quæ sunt inter calidum & frigidum, masculũ & feminã, nũquam scies opus nostrũ facere. Scias, quòd nihil potest nasci nisi ex femella & masculo, nec aliquod germẽ generari nisi ex calore & humiditate. Fortitudines appetitiuæ sunt masculinæ calidę & siccę, & sunt ignis coagulãtis. Retentiuę sunt etiã masculinę, frigidę & siccę, &

ſunt terra. Et fortitudines mundificatiuæ, aut digeſtiuæ, ſcilicet, alterantes ſunt femellæ calidæ & humidæ, & ſunt aer. Fortitudines expulſiuæ ſunt ſimiliter femellæ frigidæ & humidæ, & ſunt aqua. Et quinta fortitudo vita eſt infantis noſtri, quæ amplius nõ eſt alicuius qualitatis, ſcilicet frigiditatis, humiditatis, ſiccitatis, & caloris, quia non amplius calida, ſicca, frigida, nec humida, neque femina, vel maſculus. Fili noſter infans habet duos patres, & tot matres, ideo delicatè nutritus eſt ab eorũ tota ſubſtantia, regnat & regnabit in mundo, nec morietur. Fili fortitudines appetitiuæ ſunt calidæ & ſiccæ, & ſunt illę, quæ attrahunt, tingunt, & colorant, formant colores ſine ſeparatione vel alteratione, & iſtæ exeunt ab igne, qui eſt eorum pater. Fortitudines retentiuæ, frigidæ & ſiccæ ſunt illæ, quæ adiungunt colores corporibus, & ea mollificant ligãdo forti vinculo dictas tincturas ſine ſeparatione aliqua. Fortitudines digeſtiuæ, mundificatiuæ, ſunt illæ, quæ mundant & lauant immunditias corporum, & de ipſis extrahunt primam naturam & ipſam ardentem, accenſam, & illuminatam conſtituunt & ordinant, quia ſunt calidę & humidę. Fortitudines expul-

ſiuæ

ſiuę, frigidę, & humidę ſunt illę, quę expel lunt vitia mundi, & quando ſit opus, ipſa tranſmutant corpora inter ſe ſimul, quouſque in illorum crudam naturam trāſierint, & pòſt, quando quodlibet elementorum, omnia verſa ſunt in vnum, nunquam ſeparabūtur neq; diuidentur. Et ſicut quodlibet ipſorum fuit in corpus redactum totum, ſic etiam in corpus vertitur, & ſic per artem ſe componunt, & in vnum addunturſ, & adiunguntur eorum naturæ. Quinta verò virtus eſt illa, quę totum facit, & omnia ducit & conducit ad finem ſuę compoſitionis, & eſt ſpiritus quintæ eſſentiæ per naturā influxus in compoſitorum ſubſtantias ad finem, quòd ſua virtus per artē ſit reflexa, & infixa in ipſis corporibus.

Quomodo lapis ſortitur diuerſa nomina per ſuos diuerſos effectus.

CAP. XLVII.

Fili, quando voles noſtrum magiſterium incipere, non opereris, niſi de naturis melius lucentibus. De quibus naturis melius lucentibus minor mundus creatus eſt, quas tibi nominabimus per ſuas proprietates. Scias ergo fili, quòd ſulfur eſt ignis,

& magnesia est charissima nostra terra, & secundariè est aer noster, & argentum viuum est aqua nostra viua, quæ fluit & curit per totum corpus. Sed spiritus secretus est aqua secunda, à qua omnis res habet accipere nutrimentum, & omne germen, vegetationem, & omne lumen illuminationem debet habere. Si autem operationem desideras facere magistraliter, & per artem sine falso, necessarium est, quòd in coæqualitate naturali ducas omnes istas naturas, scilicet calidum & frigidum, humidum et siccum, masculum & fœmellam magistraliter. Ex hac coniunctione patet principium generationis lapidis, & postcà nutries per aquam, quæ secum portat in illa lumen & vitam, ac spiritum, coquendo æqualiter opus tuum cum residentia, cõstantia, existentia, atque compone istud secundum compositionem illorum, de quibus vult componi, scilicet, sol & luna, & Mercurius noster. Fili de diuersis naturis fundatur nostrum compositum, quoniam corpus & quantitas ipsius à melancholia fiunt, tunc ignis, qui est cholera rubea cõpositus & additus est cordi vel epati ad benè dirigendum illud, quod ad cor venit, post hanc digestionem materia per ignem

digesta

digesta est expulsa & trusa ad epar, cui additur aer, qui est sanguis fluens & decurrens per omnes venas corporis, & tũc apparet color, quando in rubeum totũ versum est. Et aqua, quã phlegma vocamus, posita est in pulmone, & ascẽdit in lingua, & alijs oris instrumentis. Sic fili opus est tibi, quòd per scientiam & mensuram artis, addas naturas, quousque corpora facta sint spiritus per fortitudines accidentales introductas in cursu philosophiæ nostræ per artem magisterij. Adde ergo duas naturas, quousque traxeris totam naturam puram & lucentem, atque claram. nam de illis duabus debet vna clara nasci, quæ totum genus suum illuminare debet. Custodi tamẽ corpora in suis liquefactionibus, quando eris in opere, noli transcendere mensuram, quam signa naturæ tibi monstrabunt in qualibet decoctione, quia natura in naturam mutatur, quousque corpora in eo remaneant permanentia ad liquefactionem, & ad fusionẽ, propter permanentiam materiarum fixarum, quę sunt nostra secreta benè temperata & humida, in quibus corpora versa sunt per artẽ magisterij, & sunt vnguenta, olea, fermenta, & animæ, & soles, qui lucere non cessant

ſupra terram noſtram, atque radiare, quare laborare oportet te, in attenuatione naturæ, ad formandum corpus philoſophię, quouſque ſit aqua clara, quæ aqua vocatur aqua ſapientię, nam tota eſt aurũ & argentum, delata in actionem elemẽtorum ſpiritualium, in quibus quieſcit & gaudet quintæ eſſentiæ ſpiritus, qui totum facit.

Quomodo Artiſta & operator debet cuſtodire naturam ſpiritus quintæ eſſentiæ ſicut formam formarum. Et quomodo debet illam intelligere. Et de menſura ignis.

CAP. XLVIII.

IDeo fili neceſſarium eſt tibi cuſtodire naturam ſpiritus quintæ eſſentiæ, ſi vis aliquid facere, quæ quidem à prima cauſa dependet, ſicut forma formarum, quę poſuit ſe in dictis quatuor naturis honorabilioribus, & eſt nominata anima elementorum, lumen clarum, & ſpiritus quintæ eſſentiæ. Et quia omne formatũ ſubſtantiale immediatè deſcẽdit ab iſta cauſa proxima quinta, & nos clamamus eã matrẽ matrum omnium aliarum formarum. Fili non debes intelligere, quòd hęc forma & ſpiri-

ſpiritus ſit nec calidus, frigidus, ſiccus, nec humid⁹, nec maſculus aut femella, ſed intellige, quòd cauſa magnæ perfectionis eius attingit ad quamlibet earum quatuor naturarum, nam ſine ſpiritu iſto nõ eſſet complexio in aliquo complexionato, ſicut manifeſtè cognoſcimus & videmus cum certa experientia in ligamẽto & cõplexione quatuor elemẽtorum, quæ quidẽ contraria qualitate ſibi ipſis repugnãt, qua repugnantia dictorum elementorum contrariorum non poſſent concordare quòd in vnum redirent, niſi eſſet illud nobiliſsimum mediũ, quod confusè per omnia vadit elemẽta, & in qualitate ſuarũ naturarum participat. Idcirco fili, ſi iſtud vis cognoſcere, illud eſt quòd ponit inter inimico pacem, & ad illud conuenit attendere, & gratia exẽpli, aer & aqua ſunt inter duos inimicos, aer inter calidũ & frigidum, & aqua ſimiliter cum ſit inter humidum & ſiccũ, ſ. inter aerẽ & terram. Et idco quãdo volumus, quòd ſiccum cõuertatur in humidũ capimus inſtrumentum q̃ eſt in aqua, quę quidem participat per humidum humido radicali. ſ. vapori humiditatis aereę diſcordante à ſuo phlegmate aquatico, in quo ſpiritus quintus delatus

eſt.

est, sine quo vapore, qui est materia nostri germinis deportati in suo phlegmate, qd descendit à dicto genere generalissimo, non posset congelari. Ideo tibi dictũ est, quòd benè scias substãtiam aeream disponere lapidis nostri, & substantiam terræ eiusdem lapidis, quæ est sua mater, quousq; sint absq; separatione benè coniuncti. Filis substantia aerea est materia nostri germinis, quæ alio módo aqua nominatur permanens, humiditas cuius multum calida est, quia induta est proprietate ignis naturæ. & ideo opus est, quod scias eam disponere & cognoscere, supra quam terram debes eam congregare. Nam ibi est vis tota, omnesque virtutes ibi iacent nostri lapidis. Nam si substantia germinis esset cõgelata & conuersa in ventre matris suæ, quæ est vas naturæ expirata aeritate, quæ suæ participat essentiæ per vim excitatiui caloris, germen sine anima remaneret, nec amplius haberet pulsum, neque motum alicuius spiramenti. Et sic ad modum terræ mortificaretur in albo colorato, quæ indigeret spiritu viuificatiuo, scilicet aere, in quo omnis res viuificatur & inspiratur. Quare terra nostra absque spiritu isto non portaret aliquem fructum, nam iste spiritus

tus eam perficit. Velis ergo fili aeritatem volatilem in terra ſua congelare, amoroſo nutrimento ignis appropriati, ſicut infans inter brachia matris ſuæ, videlicet, quòd dictus ignis ſit in iſto gradu proportionatus, quòd vim ſpiritus calidi & humidi nõ ſuperet. Nam ipſius ſpiritus natura calida citò reſolueretur per ignis improprij flammam, ſicut virtus magnæ flammæ virtutẽ paruæ annihilat. Et debes in hoc caſu aſſimilare naturæ, ſcilicet, quòd non capias de igne elementali in generatione rerum naturæ, niſi inquantum indigebis ad proportionem excitationis ignis naturæ, qui mouetur per totam materiam. Et de tali ſimilitudine natura, in qua eſt virtus generatiua, eſt tua directrix & magiſtra. Quare ſcias eam intelligere. Nã ipſa magna ſapiẽtia prouiſa, & magna ſolicitudine in ſuo naturali opere non capit de igne elementali, niſi tantum, quantũ indiget ad informationem ſuæ materiæ. Sic fili debes tu facere, ſcilicet, ſpiritum humidum dictũ infigere in ſuam terram, & ſuauiter deſiccare per calorem, quem nominamus eſcateſim, ipſe enim patitur ſenſum naturæ, quia ſufficit ei, quòd ſiccitas terræ ſuſtentetur per ſiccitatem multum debilis ac tenuis ignis.

gnis. Et cùm toto hoc per calorem ſubti-
lem dicti ignis ſua ſibi natura excitetur,
abſque tranſgreſsione virtutis illius, quia
per illã ſpiritus calidus ad profundius ho-
norabilis materiæ penetrat & intrat, ſicut
anima corpus intrat hominis ad vitã dan-
dum. Fili, hæc eſt veriſsima ſubſtantia ae-
rea, quam debes per ingeniũ naturale co-
gere, & eam in corpore fixare, ne mortifi-
cata remaneat. Et poſt hoc proijcias ſuum
phlegma cum omnibus ſuperfluitatibus,
& tunc habebis ſubſtantiam terream benè
diſpoſitam per humiditatem & calorẽ, ſi-
ne ſeparatione vnius ab altera, & totã con-
uerſam ad naturam aeris, quod ligamen
factum fuit per dictam aquam, quę eſt me-
dium ſicci & humidi, & inceratio naturæ
vocatur, aut naturalis, eò quòd natura fa-
cit eam per generationem & viuificationẽ
rerum mortificatarum, quando per ſubli-
mationem conterminat ſiccum cum hu-
mido, & econuerſo. Hæc enim mixtio eſt
naturæ, quia cum igne fit, & ſine illo non.
Ideo neceſſe eſt, ꝙ de multũ ſubtili terre-
ſtri, & fortiter digeſto at ſubtili calore ae-
reo ſulfur ſit compoſitũ, ſicut in vaſe natu-
ræ; in quo dictum humidum & dictũ ter-
reſtre ſimul miſcẽtur ſubtiliter, & per mi-
nima,

nima, & insensibiles petias, sic vt minimum terrestris sicci & minimũ humidi ad quantitatem vnius grani de vno, & ad quantitatem similem de allo congregentur simul, tali modo, quòd vnum nec aliud separetur à partibus generis sui, sicut per eorum sublimationem apparet manifestè. In qua certa & approbata experientia videtur, quòd hoc totum volat & ascendit, vel in toto remanet inferius. Et sic per artem inuenitur, quòd nulla partium separatur ab altera, postquam natura hæc colligauerit cũ maiori & minori, & cum magna & miraculosa solicitudine. Fili, hoc totum fit in prima nostri lapidis creatione, & est alterarum rerum mixtio, aliàs viuorum argentorum alterorum vnio, quæ possunt colligari in essentiali spiritus quintæ vnitate essentiæ per alterationem, adeo quòd nunquã postea separabuntur à suis homogeneitatibus, sicut postea videbitur per experientiam sublimationis, quæ potest aggregare hoc, quod de vno genere est. Postea non debes ignorare, quòd necesse est, vt medicina nostra de vna natura & vno genere componatur & componi debeat.

Quomodo

Quomodo ſublimatio ſeparat purum & mundum ab impuro & immundo, per ſubtilitatem ingenij artis & naturæ. Et quomodo debes intelligere animam. Et quid eſt anima.

CAP. XLIX.

POſteà fili ſublimatio noſtra ſeparat totum purum & mundum, quod collectũ eſt Mercuriali vnitate, à fecibus groſſis terreſtribus & immundis. Et ideo tibi neceſſe eſt legere, ſcrutari, & multis conſiderationibus rationabilibus ſtudere ſuper iſto regimine, quia hic eſt totum periculum, & vtilitas tota, totumque magiſterium, ſcilicet, puerum noſtrum informando, ac animam in corpus eius inſpirãdo cum humore & calore veri luminis & clari quinti, quandoquidem tunc videbis tranſmutari materiam de colore in colorem, nec intellige, quòd hoc vi fieri debeat, ſed per ingenium & ſubtilitatẽ, quas à natura debes intelligere, nam per ipſius ſapientiam habet natura multam ſolicitudinem habendi, & deportandi materiam ad ſuam perfectionem. Quare ſi omnitẽpore deſideras opus inuenire per naturã,

admi-

administra semper naturæ disponere suam materiam cum scientia tota in igne, secundum quod natura eum disponere requirit & petit. Nam tunc suum proprium faciet debitum, quia format, collocat, & permutat materiam & non tu, quando eum reperit, quòd per artē respectu principiorum naturalium sibi appropriato stabilitata est & pręparat materia, tunc natura per solicitudinem & intelligentiam in obedienda materia totam perficit materiam. Et sicut nihil habes agere nisi administrare naturæ, eò quòd nulla forma excepta anima est mouens materiam secundū proprium suum actum, & sine motu res non potest generari. Et ideo ab anima totus prouenit effectus. Nō quòd intelligas quòd hoc sit secundum quod sit organicum corpus philosophicū, & habeat potestatem vitæ in animalibus, sed sicut operator est in artificio suo. Et ideo fili hæc anima nō est virtus sexta, sed est virtus quinta quatuor elementorum, quæ supra resultat, & de puriori essentia quatuor elementorū. Et ideo in sphæra ignis quiescit, & ibi habitat per continuum motum, & causa sui motus est eius calor excitatus naturalis per ignē simplicē elementalem, sicut in

eodẽ gradu. Custodi ergo ipsum ne exeat præ calore nimio, & habeas eũ in amore.

Quomodo naturæ elementales exeunt à masculo et fœmina ad faciendam generationem.

CAP. L.

CVm autẽ fili de quatuor naturis suprà dictis duæ à masculo, ac aliæ duæ à femella dependent, vnde vis est quòd in simul habeant pati in mutatione suarũ naturarum tantum, donec suprà dicta virtus quinta ponet ea in vera concordãtia, & ligatura cum eis per talem ligam, quòd nũquam ad finem termini suæ mixtionis, aut per se aut p accidẽs separatur ab eo quousque per corruptã separationem edictæ virtutis venit ad finem termini suæ cõmixtionis, & fit de toto separata, dissoluta, & deligata à toto cõposito. Et tunc elementa potentiam non habent se retinendi, sed separata remanent, & disligata elementariè vnum ab altero, quando eorũ ligamẽ, hoc est virtus quinta prædicta separata & dissoluta est ab eis, tanquam res confusa & desolata, quæ suum gubernatorem amisit. O vos pueri filij doctrinæ deauratæ,

note-

notetis hãc nobilissimam virtutem, si vultis quatuor elementa simul per vnitatem ligare, quia sine illa mixtio vera aurigraphiæ neque vnio fieri potest ipsorum. Et cùm ista sit suo temperamento quod ex nobili concordantia nascitur cũ propria mensura descendente à superiori natura, quæ natura habet in se philosophiã & scientiam septem artium liberalium, quibus operatur. Quoniã ipsa in se portat omnem Geometricam formam, & omnem rem terminat virtute Arithmeticæ suæ per æqualitatem numeri certi, & per notitiam Rhetoricalem, intellectum suum ducit de potentia in actiõem. Vos ergo filij doctrinæ, debetis hoc instrumentum cognoscere, si scire velitis & experientia certa videre, virtutes influxas, & reinfluendas, tã naturæ sapientia, quàm artis sagacitate in suis compositis.

De intentione, per quam fit vnio quatuor elementorum. Et quomodo potest fieri, & quando, & quare est factum.

CAP. LI.

ANtequam facias fili vnionem ſpiritualium elementorum, opus eſt ſcire, quòd per intentiõem fixandi ea velis vnire ad finẽ, vt iſta vnitas fixari poſsit quouſque ipſa reſiſtere poſsit cõtra bellum ignis. Fili ignis eſt proprietatis talis, ꝙ nullam rem corruptionem habentẽ pati poteſt, imo ipſam omnino ſecundum eius potentiam annihilat cum ſua proprietate velit, quòd nulla corruptio poſt eum ſit per differentiam magnæ contrarietatis, quæ eſt inter proprietatẽ ignis, & impuritatẽ aliorũ elementorũ. Ideo fili neceſſe eſt tibi, ꝙ primò habeas elementa præparare cum purgatiõe philoſophicali, quouſq; tu habeas illam puram naturam, quæ puro elemento eſt appropriata, & primæ rei à centro ipſorum extractæ in forma cryſtallina clara & reſplẽdenti, & hic, id eſt, illud elementũ, ignis dicit, qui eſt incorruptibilis, per quem dicunt philoſophi, quòd corpora reſoluuntur in argentum viuum quem auferre ſapientia eſt. Quia iam tibi diximus in capitulo formæ maioris, quòd terra quam calcamus non eſt purum elementum, ſed elementatum à vero quinto elemẽto, quia in ſuo centro reperta eſt virgo & verum virgineum elementũ

& ſic

& ſic de alijs elementis intelligere debes. Hic iterũ tibi dicimus, quòd omne illud, quod non erit de pura elementorum natura comburetur, & ex toto annihilabitur, & tunc ipſa elemẽta pura, clara, & mũda remouebunt, & terra reſplendens clarior cryſtallo. Et hanc purgationem faciet ſupremus creator quouſque magnus mũdus in ſuam primam rem conuertetur, ſcilicet, omnia elementa in ſuam primam eſſentiam, quæ poſtea ignem cęli non timebit, quia tunc motus naturæ ſupremæ in ſemet remanebit abſque aliqua corruptione. Sic fili opus tuum habes huic operi aſsimilari, quod nominatum eſt minor mundus, purgationi magni mundi quouſque motus eius abſque aliqua corruptione permaneat. Et tunc amplius non timebit ignem, ſed ſimul omnia elementa magno quieſcent amore. Vide igitur quantũ creatori ſummo tenearis, qui tibi dedit eſſe ad ſaluandum te, & talia tibi demonſtrauit ſi ea videre vis aut habere. Ideo fili ſcito cùm nulla res imbuta corruptione poſsit pati vel tolerare ignem, nec ignis in ſe pati corruptionem. oportet, quòd lapis mundus magiſtraliter trahatur ſeparat' ab omnibus immunditijs & fœtulẽtijs corrupti-

bilibus, antequam præsumas eum fixare, quousque sit natura pura, quæ est res puro elemento appropriata & primæ rei.

Quomodo tota substãtia lapidis est impregnata igne spiritus quintæ essentiæ. Et de gumma philosophorum.

CAP. LII.

SCias fili, quòd substantia lapidis nostri est tota pinguis & igne impregnata, in quo mouetur, & est absconditus spiritus quintæ essentiæ, & ibi habitat, scilicet in sphæra ignis, cùm lapis noster qui est spiritus quintus est totus igne plenus, & est in omnibus quatuor elementis diuisis, vel non diuisis, & in omnibus habitat draco, scilicet ignis, in quo est lapis noster aereus hæc proprietas est in omnibus mundi cõpositis. Et ideo dictũ est, quòd lapis noster est in omnibus cõpositis mundi, & per totum mundũ per illos qui benè intelligũt, sed differentia est inter lapidem, & lapidẽ. Nam temperamentum fieri nõ potest, nisi per fermenta, quę habẽt necessario fixare lapidem, postquam versus est in naturam metalli, scilicet sulfur & argentũ viuum & nõ exit fermentum de hoc vel hoc, sed de

ſole & luna tãtum. Cùm nihil petimus, niſi quòd lapis conuertatur in ſuũ ſimile, quia de ipſis eſt totum temperamentum, nec fermẽtum eſt antequam dicta corpora in ſuam primam materiam cõuertantur. Nã conuenit, quòd de oleo & multum ſubtili terra fermentum ſit componendum, ſimiliter & medicinã per inceratiõem naturalem ſolutionem & indurationem, quouſque ſit tanquam ſubſtãtia vna gummoſa. Et hæc gumma potentiam habet conuertendi ad ſe omnem aliam rem, cui adiungetur. Fili hæc gumma eſt noſtrum cõpoſitum fermentum, & ſimiliter medicina, quæ poteſtatem habet conuertendi poſt ſupremam medicinam, quę poſtea formata eſt de dicto fermento cõpoſito. Et dicta noſtra fermenta ſimplicia ſunt noſtra prima olea, de quibus compoſita noſtra fermẽta facimus, quę ſunt magni valoris medicinæ. Quare niſi ſcias duo corpora perfecta ad primã ſuam naturã reducere, non poteris vlla fermenta compoſita habere.

De virtute vniuerſali, quæ ſeparat elementa, & quæ coniungit ea, & vnde illa eſt creata in vniuerſali cognitione.

CAP. LIII.

CErtum eſt fili, quòd quædam virtus influxa eſt in omnibus elementatis corporibus, quia ſine illa eſſe nõ poſſent, ſed in homogeneis rebus terminatis dicta remanet virtus in mineralitate perpetua, & eſt illa, quę omnem calorem habet pati, ratione ſuæ perfectæ decoctionis in forma humiditatis liquoroſæ. Et ideo neceſſe eſt, quòd de metallis perfectis eã trahes, quia de ipſis venit noſtræ perfectionis terminatio & claritas quinti luminis. Hanc igitur virtutem extrahes per ſimilem virtutẽ, quę eſt in rebus crudis non terminatis per extremitatem, ſed terminatis tantummodo à mediocritate, à quibus ſeparabis aquam, ignem, aerẽ & terram, & iſta quatuor elementa cruda ſunt impregnata ſimili virtute, ſed magis cruda per ſuorum vaſorum materiam & ratione potẽtiæ ſuæ naturæ crudæ, debes attrahere naturam magis coctam, calidã, & humidam & aeream ſubtilem, quæ ingenio naturæ congelata eſt in ſpeciem & naturam metalli in ſua propria minera influxa. Nã iſta eſt magis propinqua naturæ, quàm prima, quia magis propinquè deſcendit à forma formarum,

marum, quæ nullo tempore adiungit se, nec conuertitur in formam metalli, neque faciet, quousque habeat in sua natura cruda & pontica, & amarum metallum, & quòd illud crudum passum fuerit cũ cocto, & econtra coctum per crudum. Et tali modo, fili velis antiquam formã recipere cũ omnibus suis partibus substantialibus, quia hæc est vera species & pura natura claritatis veræ, & per nouam velis eã confortare, vel eius augmentare vires per cœlestis influentiæ administrationem. Nam opus est, quòd natura iuuetur à natura, & inferior superiori indiget, sicut materia femellæ indiget cõfortatione: & quòd perficiatur à materia masculi sui, sicut diximus, quòd virtus masculi temperata in calore & humore, temperat ac confortat virtutẽ passiuam, ad retinẽdum germinosam virtutem, & rumpit, & ducit omnes frigiditates suas excessiuas, ad remotã regionem per suum appetitum in virtute cœlesti, quę dicitur forma, & mater formarum, descẽdens in virtute coniuncta cũ propinquiore natura metalli, cum sua virtuosa & subtili influentia, implendo formas medias, secundum genus & formam materiæ, cũ complexione verissimi amoris. Nota ergo

fili has tres virtutes. Prima enim descendit à primo motore, aut à motu stellato, & suis figuris. Et istam in nostro testamento nominamus primam formam formarum. Hæc est prima forma, per quam inferiores materiæ transmutantur de forma in formam tantùm per cursum & institutionem naturæ. Et de ista forma natura satis habet ad formandum, & ponẽdum de potentia in actum sua prima cõposita per materias elementorum. Et ista forma non potest obediens esse arti. Secunda virtus est virtus infusa in materijs elementalibus compositis, quàm trahere ab illis materijs opus est tibi in quibus est, per modum conuertendi genus suum ad primam suam naturam, vel appropinquandi, quãtum est possibile suæ primæ rei, & hæc est arti sufficiẽs, quia materialis est. Et in hoc puncto ars non potest assimilari naturæ, quia dare nõ potest formam substantialem rebus, sicut facit natura per ingenium suæ nobilis operationis, & intentiuæ. Et ideo necesse est arti, quòd ad naturam recurrat ad obtinendum de suis substantialibus formis, quas iam creauit, ad formandum vnum corpus cum tali potentia, quòd mas ipsum nunquam teneat: & docere te, quomodo

pote-

poteris illud corpus trahere à ſuis compo-
ſitis creatis, & tibi oſtendere ſuam creatio-
nem, qualiter conuertit materiam de po-
tẽtia in actum generationis. Artiſta igitur,
fili, ſubtilis habet multum inſpicere, qua-
liter operatur natura, vt per artem ei aſsi-
milari valeat, & eam inſequi, quantum eſt
poſsibile, & illud, quod non eſt poſsibile,
quòd per ingeniũ intellectuale ſciat ſup-
plere ad reſpectum naturæ, ſi rem noſtram
deſiderat, quæ perficitur per naturam, &
illa ſimpliciter naſcitur de tertia virtute,
quam intelligere potes per ſecundam. Et
quamuis dixerimus, quòd ſunt tres formę,
non eſt tamen, niſi vna tantũ ſola, quia nõ
accipit finem terminationis, niſi per natu-
ram ſui generis, in qua per curſum naturæ
influxa eſt & capta & cõdenſata per illã in
formã ſubſtãtialẽ, ſine qua nulla res mũdi
poteſt viuere. Et ad hoc faciendum intel-
ligere nos fortificamus ad aperiendum in-
tellectum humanum, vt ſciamus, quòd
dicta virtus eſt influxa humidis radicali-
bus, quæ ſunt imbuta in partibus eſſentia-
libus rerũ compoſitarum Mercurialium,
& elementorum purorum, & non puro-
rũ, quia de dicto humido factæ ſunt om-
nes partes eſſentiales omniũ Mercuriorũ,
& om-

& omnium, quæ in mundo ſunt. Et per hanc omnia, quæ habent crementũ & nutrimentum, creſcũt & nutriuntur. Fili generaliter tibi loquimur in omni re, & ſi intelligas ea, quæ tibi reuelabuntur, ea tene ſecreta. Nam talis eſt hæc virtus, quòd ſine ipſa non poſsis ligare, nec ſoluere, formare, tranſmutare, lauare deſiccare, calefacere, humectare, neque animã in corpus ponere, per hanc autem elementa ligantur. Et niſi fili per theoricã naturas intelligas, nullo tempore per practicam ſcies opus tuum corrigere, nec eorum menſuras intelligere, ſed potius in errorem cades, deuiando per punctum contrarium, quiiacet in caſu fortuito.

De natura menſtrualis fœtentis, in qua eſt ignis contra naturam. Et de re, quæ corrumpit totam naturam.

CAP. LIIII.

POſt hæc fili volumus tibi reuelare naturam menſtrualis fœtentis, in quo ignis contra naturam eſt, qui totum lapidẽ noſtrum in quendam draconem tranſmutat

tat fortem, guttorosam, qui ingrossat & & impregnat matrem suam. Et dicimus, quòd natura ipsius est in sua natiuitate prima in cōplexione frigida & sicca in quarto gradu, & substantia eius est pontica: sed per suas digestiones & decoctiones de natura in naturā mutatur, & de sapore in saporem. Nam cùm materia subiectū sit trāsmutationis, statim ipsa per suū propriū numerū in se contrarietatē recipt. Et sic etiā mouēs secundū id, in quo licet contrarietatē possedit, contrarietatē transmutationū, secundū contrarium captum illis entis, à quo mouetur contrarietas. Nulla res aliā corrūpit, nisi illa, quæ superat aliā in qualitate cōtraria, sicut est calor & frigiditas. Et nisi sit eiusdē generis, sicut calor tolerabilis & intolerabilis destruēs naturalē sensum. Et ideo parua flamma citò deuastatur per maiorē, ratione suæ excellētiæ magnę, quam habet contra illam. Nam humidum, quod magno tempore nutriret suam paruam flammam ac longius comburitur & consumitur paruo tempore per magnam flammam, & tunc aboletur parua. Et sic tibi sit reuelatum, quòd omnes res naturę in vno momento factæ sunt, & in vno momēto corruptæ. Et postea in alio momento con-

to conſtant & ſunt, quoniam omnes con-
trarietatem habent, & in illa contrarietate
aliæ res ſunt excellentes, & ſunt omnes v-
nius generis, & aliquæ aliæ omnino con-
trariæ, & in omnibus tamen hoc ſuperan-
tur virtutibus. Et ideo in eis operantur cõ-
tinuatim in illis, & continuatim patiuntur,
quare potes intelligere lapidis noſtri cor-
ruptionẽ per vitę noſtræ abbreuiationem
longitudinemque & durationem eius, ſe-
cundum complexionem aeris continẽtis.
In hoc magiſterio fili duobus aereis indi-
ges, vnus eſt temperatæ complexionis, &
per iſtum lapis noſter generatur, quia in eo
virtus viuificatiua, quę eſt ſicut inſtrumen-
tum animæ ad corpus. Alius aer eſt cõple-
xionis non temperatæ, ſicut põticitas ter-
reſtris acuta & amara tibi certificat. Quare
tibi ſit reuelatum, quòd de natura frigida
eſt in quarto gradu, & calida in primo. fri-
giditas eſt cauſa ponticitatis. Caliditas ve-
rò cauſa eſt amaritudinis & acuitatis, per
quam acuitatem fœtet & pungit multum,
& habet virtutem aperitiuam & inciſiuã,
ſicut apparet per ſuæ actionis potentiam.
Nam illud, quod pungit & penetrat, facit
vnum ab altero ſeparari, & comminuit &
corrodit. Et ideo potes cognoſcere, quòd

res

res acutę inter alios ſapores, qui ſunt de caliditate cauſati, ſunt magis calidæ, quàm aliæ, quia nullam poſſunt impreſsionem facere talem, ſicut fecit illa, quæ à caliditate excellenti procedit. Et ideo talis res ſic cõplexionata per ſuum calorem poteſt ſemper diſſoluere & reſoluere humidum, & in vaporem conuertere, & illud putreſcere, virtute caloris innaturalis, vel eius impreſsione, quæ quidem à noſtro argento viuo venit, cuius amaritudo deſcendit à natura lapidum, & eſt acuitati vicina, quia rodit & pungit, ſicut acutum ponticum, ſed non ita profundè. Et ideo reputata eſt ſubſtantiæ groſſæ, prout alias patet experientia. Nam quando calidum acutum incorporatum cum amaro in forma aquæ humidæ, ingreditur magis profundũ corporis diſſoluti, & corpus ſi ſit continuatũ in partibus humidis impediũt partes groſſas ſalis, quæ non poſſunt intrare corpus cũ calido acuto. Et ideo cũ ſit ſequeſtratũ à ſuo loco, nõ potuit humidum habere, in quo poſsit cõtinuari, ſed capit ſe ad cõgelandũ in profũdo ſui vaſis, & remanet metallũ diſſolutum, & impregnatum à calido acuto in forma aquæ, vnde exit noſtrũ argentũ viuum, id quod ab eo eſt diſſolutũ.

Ratio

Ratio quare ſal apponitur eſt, ad extra tra-
hendum ignem contra naturam, qui lapi-
dem noſtrũ corrumpit. Alia ratio eſt, quia
abſterſiuum eſt, & mundificatiuũ vnctuo-
ſitatis. Indiges tamen conſeruare pondus,
quia non expedit, quòd amarum ſuperet
calidum acutum, vt non impediat noſtri
lapidis putrefactionẽ. Quia nullũ animal
poteſt generari per ineptitudinem & in-
habilitatem ſuæ putrefactionis. Natura a-
nimalis, quæ eſt in noſtro menſtruali, talis
eſt, quòd mortificat &, obſcurat omnem
rem, & obũbrat atque denigrat aerea no-
ſtra omnia, & omnem animatam rem cor-
rumpit, & deſiccat res virides, & humidas
naturales, quę ſunt generatæ, aut in via ge-
neratiõis, acerbat res dulces, ſolutas, & re-
incrudat res coctas & terminatas, & facit
de calido frigidum, de ſicco madidum, de
duro molle, de ponderoſo leue, de groſſo
ſubtile facit. Et hæc omnia facit à propria
natura ſua prima per operationes certas.
Item alias potentias habet meliores, quia
viuificat omne mortuum, omne nigrum
dealbat, omne animatum generat, res ſic-
cas humectat, hæc à combuſtione conſer-
uat, dulcificat & dulceſcit res agreſtes, hu-
midas & frigidas lenit, res ſiccas, amaras, et
cali-

calidas mollescit, & in temperatam complexionem portat, & reincrudatam in maiorem decoctionem ducit, de frigido calidum facit, de sicco humidum temperatum, de leui ponderosum cum mediocritate, de subtili facit grossum, quod cũ simplo participat, simplex condensat, rarificat spissum, & sic operationes contrarias habet quæ sunt operationes naturæ. Nam quando congelatum est congelat, quando dissolutum est dissoluit congelatum. Non mirum ergo fili, si virtus talis menstrualis ponatur in corde tuo, & diligenter perquiratur, cum sit generatrix & gubernatrix totius naturæ. Et ista est res vilis, quæ per seipsam vertitur in rem nobilissimam, mirabilem ac preciosissimam, quam rem nõ credidissemus, nisi vidissemus eius effectum. Nota, quòd hæc virtus recipit animatiõem & finem à suo elemento. Et super hoc videas capitulum in nostra practica, quando dicemus de corpore & spiritu, simul dando exemplum de generatione humana. Et de ista dicemus adhuc in capitu. 27. & alibi in 48. 49. ante Sed spiritus secretus. Quoniã ibi intelligitur de proprietate induratiõis mẽstrualis, quæ participat inter duas operatiões, scilicet

licet inter durationem, & mollificatiõem. Et hoc benè si intelligis, cognosces, quòd virtus mineralis, siue in terra siue in aqua portatur, & deportatur, & considera benè super potentiam suam, quia non recipit determinatiõem, nisi à sua propria materia, & recorderis, quòd potest esse terrestris vel cœlestis per intromissam virtutem quæ in aliquo ab agente extraneo suffocari non debet. Sublima ergo Mercurium in quo est talis virtus, quia sublimatus virtute sua congelabit Mercurium in altam medicinam Sed hoc nõ fiet nisi sublimatus. Vnde dicit Auicẽna, quòd primò noster Mercurius debet sublimari, & primũ quòd debet fieri in opere, est quod sublimes Mercurium.

Quomodo Artista & operator se habituare debeat ad inueniendum dictum menstruale, et intelligere naturam suam.

CAP. LV.

POst fili mẽstruale quęrendo, sine quo nihil naturaliter fieri potest, opus est ad naturalia principia recurrere, ad illa, scilicet, in quibus natura incipit immediatè operari, quæ quidẽ principia naturalia

sunt

ſunt adhærentia multũ curſu naturæ ſuis proprijs ſubſtantijs, ſicut ſunt prædicta humida radicalia, quæ per eorum naturalem calorem excitatione ignis ſolis terminantur & finiuntur in ſubſtantiã metalli, quòd nunquam poſsibile eſſet fieri, niſi naturæ metalli participarẽt. Quare dicimus, quòd hæc radicalis humiditas nõ eſt niſi argentum viuum ſubſtantia calore ſulfuris impregnata. Et hic ſulfuris calor, eſt cauſa congelationis humidi radicalis Mercurialis, & ſuæ terminationis in metallum perfectum. Ergo patet, quòd illa metallina humiditas iam terminata in formam metalli habet actualiter potentiam & naturam menſtrualis, & ideo vocata eſt prima noſtri lapidis extremitas. Apparet ergo, cùm lapis noſter à natura ſua proueniat, quòd diſſoluitur & reſoluitur in illud abſque præiudicio ſuæ naturæ, & ſui crementi, cùm primum regimen & gubernamentum lapidis noſtri fit reſolutio & terminatio ſua in argentum viuum, & ideo declaratur tibi, in qua forma lapis noſter eſt tractus tam à corporibus, quàm ab arg. viuo. Quoniam natura menſtrualis fœtẽtis erat, & eſt adhuc eorum continens cum natura ar. viui, cùm per calorem illius in naturam

metalli ſit congelatum. quia calor illius multiplicatus eſt in ſubſtantiam argen. viui, eſt vbique in ſubſtantia humida argen. viui vaporaliter mixtus, primæ virtute mixtionis vel continuationes homogeneę in forma liquoris aut aquæ claræ. Et per ſimilitudinē principij naturalis dicimus, quòd diſſoluere facias lapidem, quouſque ſit factus aqua, quod argentum viuum vulgare facere nequit, propter defectum caloris & humorum, in quo neceſſe eſt, quòd lapis continuetur in forma liquoris, cùm non fiat tranſitus de extremo ad extremum, niſi per medium. Igitur apparet, ſi bene nos intellexiſti, quòd lapis ſine menſtruali non poteſt in humidum diſſolui, quod eſt ſpiritus fœtens, vnde aqua viua extracta eſt quæ nobis apparet ſicca. Nam argentum viuum vulgariter intellectum in ſua pura exiſtens natura, non poteſt aliqua corpora mutare, niſi in ſuam naturam in quam commutatum conuertitur, quando mutatur, ſi fit aqua clara in aquam claram mutat. Et niſi mutetur, nō poteſt mutare, niſi in ſuam naturam. Et iſta mutatio fit per rationes capituli præcedētis. Et hoc quia impregnatur tali virtute, quę ſemper determinationē recipit in materia, ſiue fue

rit

rit materia terrea, ſiue aquea. & ideo plures decepti ſunt, qui præter rationem credunt, quòd argentum viuum tale vulgariter intellectum, poſſet per naturam, quę in ipſo non eſt, corpus in aquam viuam tranſmutare, ſed totum nõ valet vnum ficum putrefactum. Ideo intellige vt prędiximus, nam ſic intellectum, videlicet vulgariter, non tranſmutat corpora ſolis & lunæ in aquam humoroſam, niſi ſecundũ ſuam naturam alteratione modica, quam appellamus propriè combuſtionẽ & perditionem elementorum realium, & confuſionem ſpiritus animæ & corporis. Ratio eſt, quia non habet rem quæ participat inter corpus & ſpiritum, ſcilicet argẽtum viuum prædictum, & metallum perfectũ. Et hæc res eſt illud mediũ, quod potentiã habet faciendi contrarias operatiões, ſcilicet elementa diſligandi, & illa ligandi, & ab omni combuſtione & combuſtibilitate conſeruandi contra bellum ignis. Et tamen oportet, quòd ignis excitãs ei moderetur, quoniam ſicut plũbum adiuuat argentum, quando examinatur, & cuſtodit à combuſtione cõtra pugnam ignis, & eſt ibi plumbũ loco medij poſitũ inter argẽtum & ignẽ, ſic illud mediũ defendit ele-

menta à combuſtione, & adiuuat, & iũgit per proprietatem ſuæ naturæ, corpus cum ſpiritu, & ſpiritum cum corpore. Et ideo clamamus ipſum medium inter corpus & ſpiritum. Sed eſt adhuc aliud mediũ, quãdo corpus coniunctum eſt cum ſpiritu, & econtrà, & illud eſt generi metallico propinquiſsimum. Vnde per media fit tranſitus ad extrema perfecta, per quæ patet, quòd nullus tranſitus fit de vno contrario in aliud, niſi per mediã diſpoſitionẽ, prout tibi per figuram arboris practicalis declarabitur. Fili diſpoſitio illa eſt media illa, quę participat mollitiei ar. viui in primo ſuo eſſe, & duritiei metalli in alio latere. Cùm de propria ſubſtãtia illius natura ſua poſuerit de potentia ad actum, & de facto ponit, ideo tibi reueletur, quòd extremitas immediata in opere naturę & primo eſſe eſt argen. viuum, non tamen tale, ſicut ſcimus facere per artem. Et ideo illud nos accipimus, pro menſtruali in reali. Et in alio latere ſunt omnia metalla, quia in ipſis repertus eſt finis circularitatis perfectæ operationis naturæ. Media diſpoſitio iſta duarum extremitatum, eſt argentum viuum extractum à dicta prima extremitate. Quod quidem appellamus menſtruale

in

in opere artis in forma aquę clarę factę ingenio naturæ, quæ in sulfure congelatur. Quare dicta est aqua sicca, nõ aqua nubis aut phlegmatica, sed aqua cholerica, igne calidior. Sed principia vera radicaliter nata, de quibus operatur natura illud, quod suprà dictum est, sunt veraciter sulfur & argentum viuum. Vnde exeunt extremitates duæ, quæ multum remotæ sunt cum proprio medio, quę necessarium est quod scias, si velis principiare, & incipere respectu naturę & scientię, qualiter sermone rustico nominantur.

De principijs naturalibus confusis. Et quomodo generantur per virtutem successiuæ operationis in altis naturis

CAP. LVI.

PRincipia naturalia confusa in opere naturæ, sunt spiritus fœtentes & aqua viua, quę vocatur aqua sicca, & tunc dicta est mediũ reale. Spiritus fętentes sunt media secunda, quę participant inter corpus & spiritum. Et alio modo nominatur sulfur & ignis. Et sunt quemadmodum sperma masculinum, quod est medium actiuũ

inter menſtruum & fœtum. Et aqua viua eſt argẽtum viuum congelatum in ſulfur, ſicut mẽſtruale, quod congelatur in ſubſtantiam embrionis. De materia illa poſtmodum ſucceſsiuè in ſuo proprio vaſe minerali generatur & creatur, ſcilicet, in ſuæ terrę viſceribus, vel venis mineralibus, quædam fumoſa ſubſtantia, ſubtilis multũ, quę vaporabiliter coniũgitur in vnum, & illic coquitur & depuratur multũ. Poſtea ſupra illam venit virtus mineralis ſulfurea in forma vaporis ſicci, quæ eam penetrat, & congelat amoris ligamine tali, quòd nunquam ſeparabuntur. Dum tamẽ maſculi virtus ſuperet femellæ virtutem per coęqualitatem rei quintæ, tunc remanent in vna re fixa per artem temperamento decoctiõis naturalis, quam habuit materia in ſua minerali forma, quòd humidũ Mercuriale à ſicco ſulfureo, neq; ſiccum ſulfureũ ab humido Mercuriali nullo ſeparabuntur tempore, quoniam ſunt vnita per actionem & paſsionem in illud materiale medium, in quo metalli forma eſt planè conſtituta, non quòd ſit argentum viuum in tota ſua natura, cùm pars ſuæ naturæ iam ſit alterata per coactionem, aut conſtrictionem, quas ſuæ ſubtiles partes

acce-

acceperũt via colligationis vaporis ſulfuris, nec per hoc ſulfur in tota ſua natura. Quoniam ſi eſſet ſulfur, cremaret ſubſtantiam argenti viui per eminentiam actionis ſuæ dominationis. Et ideo, quoniam virtus ſulfuris non dominatur ſuper virtutẽ ar. viui, nec poteſt ſuam claritatem metallinam conſumere ſpecificam, ſed ſolummodo cõgelat eam, & fixat vſque ad gradum poteſtatis ſuæ virtutis ſub conſeruatione ſpecici metalli, quam ar. vi. tenet materialiter, ſecũdum ſuam naturam, & talis proportio ſulfuris & ar. viui conſtituit ſpecialiter formam & ſpeciẽ talis metalli, à quo vapor ſulfuris & ar. viui erit auri vel argenti, vel alterius metalli corpus. Et omne illud venit à diuerſa depuratione dicti vaporis digeſtione, vel decoctione, quã accepit in propria ſua minera. Et ideo bonus Artiſta capit metalla pro medijs in opere magiſterij, & ſpecialiter ſolem & lunã. Ideo, quia iſta duo venerunt in coæqualitate temperata, & multùm depurata de ſulfuris & argenti viui ſubſtantia cocta pura, & benè digeſta in genio naturæ, ad quã proportionem Artiſta in vanum ſe vexaret, ſi à principijs naturalibus ſine realibus medijs pro intentione faciendi velit incipere.

De materia ſulfuris proportionati, & de æquipollentia ſua ad operationem naturæ.

CAP. LVII.

FIli, hęc eſt metallica materia, in qua noſtrum ſulfur proportionatum eſt, ꝗ natura ſagax nobis parauit, vt diximꝰ, quo mediante noſtrum totum facimus ſecretũ magiſterium. Quare noli ignorare, quòd illud, quod eſt dictum ſecunda extremitas in opere naturæ, dicimus medium in noſtro philoſophico opere. Nam opus eſt, quòd per artificiũ ſuppleatur illud, quod natura reliquit, nã potentiã nõ habet trãſeundi motu ſuo vltra generationem metalli, quia ſuam circulationem compleuit. Poſt hæc tibi relucere debet, & ſubuenire manifeſtè cauſa & res perfectiua, manifeſtata omnibus experientijs, quòd humidũ metallorum in ſuis calcinationibus nõ poteſt conſumi, neque ab eis ſeparari, ratione ſuæ homogeneitatis vnionis elementorum, quæ paulatiuè ſunt ligata & coniuncta ſimul. Sed humidum lapidum ſeparatur, vt in eorum calcinatione patet, tantummodo per ignem abſque medicinali

appli-

applicatione. Et hoc eſt, quòd humiditas in groſſa lapidum ſubſtantia terreſtri non eſt ligata per ſiccum in minimis partibus vnius & alterius, ſed in groſsis & in pluribus partibus humidi & ſicci. Contrà eſt in materia vitri, per quam materiam ars vitrearia ſubalternatur iſti arti. Quare dicit philoſophus, quòd vitrum ſit tibi exemplar in noſtro magiſterio. Et hæc eſt cauſa, quare humidum lapidum, & mediorũ mineralium, ſunt atramenta, vitriola, & azoquea, Marcaſitæ, Alumina, Saleſ & baurax, quæ non habent humiditatem ſuam in natura fixam per ſiccum materiale, ſed eſt volatile ac fugiens ab igne, humiditas autem metallorum eſt fixa & permanens in igne. Ideo tali aqua fixamus auiculas in aere volantes virtute lapidis noſtri, qui de ipſorum ſubſtãtia propria creatus eſt. Apparet igitur, quòd ar. viuum noſtrum materialis eſt ſubſtantia, & humiditas radicalis omniũ corporum liquabiliũ. Fac ergo corpora eſſe aquam liquefactionis, faciendo & fundẽdo in ar. viuum. Nã cùm ipſum ſit elementum principale dictorum liquabilium, cùm liquantur, reſoluuntur in ipſum. Et ſulfur eſt pater. Et ideo dictum eſt medium in opere naturæ, ſed argentum

viuum

viuum & metalla dicta ſunt extremitates ſuæ, quia ſunt materia inceptionis, & materia finis. Et ideo tibi poteſt apparere, quamuis teneamur aſsimilari noſtrũ magiſterium, quantum eſt poſsibile operationi naturæ, non poſſumus tamen propriè ſuam inſequi naturam, niſi per operationis modum, & non capiendo materiam crudam, ſicut ipſa facit in ſuo primordiali principio, quamuis ſine ipſa materia incipere non poſſumus, cùm ipſa ſit res neceſſaria, & cùm neceſſe ſit, quòd metallum totum, quod eſt ſulfur & argentum viuũ in iſto ſe habent reincrudari, inſequendo ſimilitudinem operis naturę in noſtro magiſterio cũ propinquioribus materialibus, ſicut cõuenit ſcire omni ſapiẽti Artiſtę.

Quomodo ars corrigit & ſupplet fortitudines, quas in materia naturæ inuenit, per mutationem illius in actione puræ formæ.

CAP. LVIII.

FIli, ne tœdeat te, nec diſpliceat ſermo & doctrina, quam dabimus, quia per artem ſcitã nos corrigimus & ſupplemus forti-

fortitudines & virtutes naturæ. In adiutorio eius nos per artem incipimus operari, vbi natura dimittit opus. Cùm visum sit, ꝙ metalla tingere non possunt, nisi quantũ ipsorum natura extenditur per potentiam suæ primæ circulationis, suæ naturæ sulfureæ. Et ideo factum est opus certũ, in nostri generatione lapidis, vt eorum tinctura magis accrescat, quàm erat in sua natura siue comparatione. Si scias fili lauatorium nostrum, tu poteris ar. viui lauare naturã, tali modo, ad quem natura vllo tempore non potuit peruenire, quòd illa natura ar. vi. fiet elixir completum. Sed cùm in natura, & in suo opere ar. viuum & metalla sint extrema, & extremitates, nec habeant posse coniungendi se, nisi per virtutẽ dispositionis mediæ, quæ est inter molliciem argenti viui, & duriciem metalli, quia per istam mediam dispositionem constat vna obedientia naturalis, quæ est causa coniunctionis inter corpus & spiritum, sicut est in omni generato & generabili. Item in natura sunt plura media, quorũ duo sunt puriora & magis viscosa, quàm alia, sicut sunt azoquea, vitriola viridia cum natura lapidea, quæ est sal & natura lapidum. Fili adiutorio naturæ huius vilis materiæ procreatur

creatur lapis nostER, quem tantùm quæsi-
uimus, quia mediũ est in opere naturę in-
ter spiritum, & corpus materiale sicut sul-
fur in materia ar.viui. Et ideo natura me-
diante illo cõuertit ar.vi. in metallum per-
fectum, quod metallum in nostro magiste
rio ratione suæ depurationis dicitur me-
dium reale, inter corpus & spiritum. Cor-
pus dicitur, quando est terra combusta.
Spiritus verò, quando tractum est à corpo
re in forma aquę claræ, ar.vi. dicitur. Intel-
ligas, quòd in opere naturæ sunt propria
duo media electa inter omnia alia, scilicet
azoc prædictum, & sal naturæ, qui ar.viuũ
conuertit in liquorem ignis, vnde sulfur
creatur, quod ar.vi. congelat. Fili pari mo-
do habem⁹ in nostro magisterio duo, quæ
natura nobis dedit, & depurauit à suis me-
dijs confusis, & sunt aurum & argen. quæ
ratione suæ naturæ purę maiori perfectio-
ne participant. Quare nostri lapidis extre-
mitates in sua creatione, est argẽtum viuũ
extractum à corporibus in suo primo la-
tere. Et in secũdo est elixir completũ, quod
est vltimũ nostri magisterij lapidis, & cõ-
plementum magisterij nostri. Fili ostende-
mus tibi per gradus certos extremitatum,
& mediorum, vsque ad finem, vt intelligas
media

media, per quæ de gradu in gradum natura transit, eundo ad extrema, secundum perfectionem, & plus & minus. Nã in hoc est notitia totius operis naturæ ac omnium secretorum suorum, & per consequens totius alterius scientiæ.

De natura extremitatum argenti viui nostri.

CAP. LIX.

HAbes ergo nostri lapidis extrema. Nunc arg. viui nostri dicemus extremitates. Et dicimus, ꝙ extrema eius in latere primo cum tota substantia eius, sunt aquæ leonis viridis cum metallo cõiuncta, & in secundo latere, lapis qui creatus est, et illorum medium est sol & luna, à quibus exit argentum viuum nostrum, quod est corpus liquefactũ, putrefactum, à quo lapis creatur, quando à sua originali natura purgatum est. Fil leo azoqueus, qui dictus est vitriolum, per naturã factus est de propria substantia arg. viui communis, quod est radix naturale, vnde metallum creatur in sua propria minera. Quare in nostro magisterio tribus principalibus radicibus indigemus naturaliter, sicut opus naturæ, scilicet, extremitates duæ, & mediũ. Vnde opus

opus eſt tibi, quòd iſta cum magna patiẽtia habeas ſcire, & opus facias ſecundum quod ſagax ſapienſque natura vult monere te, cum intẽtione tali, quòd habere debes & habes creare primum noſtrum argentum viuum, vt habeas conueniẽtem materiam, de qua poſsit lapis creari, quia media noſtri argẽti viui ſunt duo propria metalla, & ipſorum natura habet conuerti argentum viuum in lapidem virtutis per artificium, quoniam natura nõ habuit poteſtatem metalla dicta tranſeundi in aliam digeſtionem, vt per aliam circulationem feciſſet elixir completum, & hoc ratione ſpiſsitudinis duritiei, & compactibilitatis humidi Mercurialis terminati, & inſpiſſati per vaporem ſui ſulfuris, & caloris naturalis in forma metalli, quemad modũ ſolem & lunam creauit de ſubtili ſubſtantia ſuorum propriorum mediorũ virtute ſui primi circularis operis. Ideo in hoc caſu ſupplemus impotentias naturæ, ſcilicet, faciendo corpora dura, mollia, groſſaque gracilia adiutorio naturæ, quæ non recedit hinc. Et liquefacimus cũ putrefactionibus, quouſque ad naturam argenti viui reuerſa ſint per ſublimationẽ groſsi in ſimplum, & reductionem cocti in crudum, & reſo-

resolutionem & dissolutionē sicci in humidum. Et omnia hæc opus est facere cōplementaliter vsque ad finem, vt materia simplex melius & plus obediat naturæ digestiuæ. Quoniam constat iam manifestè omni sapienti, sicut in principio naturalibus ostēsum est, quòd res subtilis substantiæ similis suo toti, sicut corpus simplex homogeneum citius mutatur & generatur virtute suæ naturæ, quàm aliud duræ substantiæ grossæ ac spissæ. Et ideo aurum & argentum dissoluimus in rebus radicalibus sui proprij generis, scilicet in liquore, & per liquorem argentorum viuorū suorum, quorum primum est menstruale fœtens, quòd in prima materia duorum prædictorum luminarium intrat, sicut intelligere potes per principia naturalia in sua propria minera. Et ideo tibi dicimᵒ, quòd in illud immediatè resoluuntur & dissoluuntur, ac in illo à quo facta sunt resoluuntur ad aspectum oculi, & conuertuntur in menstruale fœtens. Nec alio modo haberet actionem & passionem, nisi per concordiam & conuenientiā naturæ, quæ est inter vnum & aliud. Item recorderis, quòd cum menstruali nihil ponere velis, nisi rem, quæ de illo nata sit in principio

ſuæ commixtionis. Nam ſi rem extraneam ponas, ſtatim corrumpetur per extraneam naturam, nec vnquam habebis illud, quod habere vis. Aurum & argentum, & Mercurius diſſoluuntur in noſtro mẽſtruali, quia participat cum eis in proximitate, & vicinitate primæ naturæ. Et hinc extrahes fumum album, quod eſt ſulfur noſtrum, & leo viridis, qui eſt vnguentum noſtrum, & aqua fœtens, quæ eſt argentum viuum noſtrum. Attamen opus cùm eſt, quòd leo viridis aqua fœtente diſſoluatur ſolemni diſſolutione, antequam dictum fumum, qui eſt ſulfur noſtrũ, habere poſsis, quod quidem ſulfur eodem modo à corpore diſſoluitur ſpiritum congelando, in forma aquæ ſiccæ, quam lapidem appellamus, & medium ſupremum totius operis noſtri, qui eſt connexio, & aggregatio omnium naturarum, ſcilicet corporis & ſpiritus Fili hęc aqua dicitur aqua ignis, quia comburit & cremat aurum & argentum melius, quàm ignis elementalis facere poteſt. Et quia in ſe continet calorem naturæ terreſtris, qui ſine vi diſſoluit, quod ignis communis facere nequit. Quare tibi præcipimus, quòd de rebus calidioribus, quas in natura recipere poteris, facias magiſte-

rium

rium, & aquam calidam habebis, quę omnia diſſoluit.

De natura aquarum fortium, & de earum approbatione.

CAP. LX.

MVlti dicunt & affirmant, aquas fortes eſſe noſtri lapidis corruptionē, & non mentiuntur, quia qui ſuam corruptionem non intelligit, difficile eſt, ꝙ intelligat ſuam generationem, cùm fieri nō poſsit ſine corruptione & tranſmutatione indiuiduorum, quæ ſunt entia realia materialia noſtri lapidis in ſua natura ꝓpria, quæ quidem corrumpenda ſunt, & corrumpi debent per dictū menſtruale, amore pio ſine tota eorum deſtructione, quia mater pia nunquam vult filium, quem nutriuit, interficere. Fili omne, quod pones, quod nō eſt de genere ſuo, ſuā diſſolutionem refutabit. Sed hęc putrefit, quoniā eſt res generis recipiēdi totam naturam, cum qua appropriatur. Vide ergo, ne miſceas cum aqua noſtra rem aliam, niſi quæ ſit de propria ſua natura. Nam res, quę melius & citius putrefacit corpus perfectum, eſt aqua noſtra ratione ſuæ ponticitatis amarę,

& naturę crudę, & hęc eſt quæ cremat, ardet, & corrumpit omne quod eſt cremabile & corruptibile per annihilationē ſuæ propriæ naturæ ardentis & combuſtiuæ. Et ſi humidum oleaginoſum, impurum & vnctuoſum eſt in ſuo cōpoſito, quod habet corrumpere per ſuam proprietatē & operatiōem omnia ad nihilum redigit. Et illud, quod eſt purum & mundum, atque melius diſſolutum manet totū, ac illud ab igne defendit, quia ipſa eſt pura natura, & propria materia eſſentialis lapidis noſtri, virtute aquæ prædictæ diſſolutæ, quę cremari nec ardere poteſt, vel comburi, ſed creſcit eius humiditas quando in igne eſt. Et quòd iſta aqua potentiā habeat cremādi & comburēdi omne illud, quod ei extraneum eſt, nos certa experientia probauimus & vidimus, nos in iſta aqua per artificium diſſoluimus ſulfur commune memequinum. Et poſtea ſublimauimus humidum illius, quod magis purum erat in natura per diſtillationem. Inde intus poſuimus argentum viuum viuificatū, & ſtatim congelatū eſt in forma amalgamæ nigrę nimis mollis, quia ſulfureitas ſicca vaporoſa non vicit molliciem argenti viui. Deinde ſuper eius luciditate voluimus experiri, &

periri, & ideo miſcuimus aquam dicti ſulfuris, & aquam ar. fini. poſt hæc congelauimus argentum, & fundi fecimus, & reperimus illud nigrum & terreſtre, & illud per cineritium purgauimus, & fuit bonum ſicut prius, ſed pluſquam medietas fuit deuaſtata, propter quod manifeſtũ eſt, quod humiditas tota à ſulfure tracta erat combuſtibilis & fortis adhuc, quando aqua non habuit potentiam vincẽdi immunditiam & maſitiam ſulfuris. Et poſt hæc iterũ miſcuimus de noua aqua cum aqua ſulfuris, & diſtillauimus aquam, & reperimus, quòd tota ſubſtantia humida ſulfuris cremata, & combuſta erat, quia nullo modo contra Mercurium operata eſt. Et ideo tibi ſit reuelatum, quòd virtus aquæ noſtræ habeat potentiam congregandi res purè homogeneas, & partiendi atque diuidẽdi heterogeneas, per cõbuſtionẽ, & cõſumptionẽ ipſorũ, quę nõ ſunt eiuſdẽ generis.

Qualiter Artiſta bonos & malos ſpiritus intelligere debet, & eos cognoſcere per virtutes aquarum fortium, & per naturam illarum aquarum. Et de igne elementali, qui elementat elementa.

CAP. LXI.

ET ſimili modo fuimus experti arſenici vulgaris naturam, quam minus fœtentem non reperimus, neque minus combuſtibilem. Et ſimiliter de alijs ſpiritibus ruſticaliter intellectis, qui ſunt omnes de prima imperfectione acceſsionis. Ergo ad ar. vi. quod ſcimus, & ipſum reperimus ab omni combuſtione cuſtoditum dicto naturali experimento. Ideo fili reuelatum ſit, quòd per aquam noſtram viſibiliter cognoſcere potes, quis ſpiritus in natura ſua ſit melior, & in ope noſtro ſit propinquior, cùm ſecundum rei veritatem argentũ viuum purgatũ ſit ab ea, ſine conſumptione ſuæ puræ ſubſtantiæ, ſicut per naturam videtur, & quòd nos & alij vidimus per artem, quòd natura eum in purum metallũ permutat, & per artem in puram medicinam, quòd fieri non poſſet, niſi eius pura ſubſtantia perpetua eſſet contra ignẽ, qui nõ vult niſi res puras, & quia ſubſtãtia ſua eſt pura, in igne quieſcit ſine terminatione conſumptiui finis. Et ſic apparet quomodo per aquam bonum poteris cognoſcere ſpiritum, & per ſpiritũ aquam, quę cauſa eſt ſuæ rectificationis. Fili elementalis ignis, & qui elementat elementa, non po-

teſt

teſt à corporibus animã trahere, ſed aqua fœtens benè trahit virtute amoris participantis inter ea per media eorũ pręparationũ, quia in præparationibus inuniunt ſe animæ & vires, quæ faciant noſtrũ magiſteriũ in diſtillando & rediſtillando, ſoluendo & cõgelando. Et ſic fili aqua noſtra facit totũ corpus ſpiritum, & argentũ mortuum in ſubſtantiam viuam vertit. Poſtea mortificat & reuiuificat in ſuam propriam naturam. Et poſtea, quando congelatum eſt, dicitur noſtra magneſia, quæ quidem magneſia non eſt, niſi aqua compoſita, & cõgelata, quæ igni repugnat, nec pòſt ipſa timet ignem, quia ipſamet ignis eſt, & de natura ignis facta. In igne conſeruatur, & regimen eius, & nutrimentum in igne eſt. Qualiter ergo poſſet pater interficere, vel mactare filiũ ſuũ, quẽ generauit, vel mater pia infantem, quem nutriuit verè? quamuis ambo vellent eum interficere, tamen nullo tempore poſſent eũ cõfundere, imo poſſunt citius extingui per calorẽ laboris, quia filius ipſorum tali calore eſt indutus, quẽ ignis amodo corrumpere nõ poteſt, cũ calore maiore ſit munitus, quàm elemẽtum ignis. Et ideò tibi manifeſtauim⁹ aquã noſtrã poſt congelationẽ cũ ſuo fermẽto.

Et ſi aquas noſtras intelligis, viua argenta etiam intelliges, quæ ſucceſsiuè veniunt, et quotidie ſuccedens habet ampliorem potentiam ad fermentandum ſuum præcedens. Et ſic eſt de vltimo, quod maiorem habet potentiam, quàm omnia præcedentia. Ideo fili, ſi intelligis noſtra argenta viua, & eorum fortitudines, tum intelliges fermẽtorum noſtrorum potentiam, & inde multam philoſophiam, quæ totum oſtendere poteſt experientia viſibili per patientiam benè & cautiuè ordinata, & cum mora temporis anticipata, ad habendam medicinam talem, quæ non ſemper inuenitur. Qui hãc habet, theſaurum æternum habet, & omni alio incomparabilem.

De natura fermentorum, & de eorum aquis, & de noſtris argentis viuis, & de terris ipſorum. De magiſterio, & de cognitione aquæ fortis, & de rebus, quibus debent iungi per concordantiam contrarietatis.

CAP. LXII.

POſt hæc fili intendimus in ſumma dicere fermentorum naturam, & aquarum

rum ſuarum, & noſtrorum argentorũ viuorum, quę omnia ſunt vnum, cùm nõ ſit, niſi vna ſola natura, & de terris noſtris. Et dicimus, quòd hoc totum non eſt, niſi vna res, quæ variatur in numero trium per ſuas operationes, & variando per vnam decoctionẽ eſt vna res vnius poteſtatis ſimplicis, & poſt hoc gradualiter tranſeundo ad informationem per aliã digeſtionem, erat alia res, quam ar.viuum appellamus, terrã, aquam, & fermentum, gummam, & noſtrã ſalſaturam ſecũdam, amaram & aſperam, quæ totum corpus ſoluit, virtute compoſita, & proprietate per ſecundam digeſtionem acquiſitam. Et pòſt per aliam digeſtionem habet maius poſſe. Et ſic intelligere potes, quòd in noſtro magiſterio ſunt tres propriæ terræ, tres aquæ, & tria propria fermenta, tres propriæ gummæ, tres propriæ ſalſaturæ, & tria propria ar. vi. cõgelantia, ſicut potes intelligere per operationem triangularis figurę, per quam conſtitutæ ſunt tres principales reductiones, quæ ſunt totius magiſterij noſtri complemẽtum, ſicut in noſtra declarabimus practica. Ideo fili ar. vi. cuſtodi, quod congelatum, & in mineris terræ ſuæ. Nam illud eſt ar. vi. noſtrum, noſtra gumma, terra no-

ſtra, ſalſa noſtra, amara, quæ dulcificatur virtute reductionis tertiæ. Et eſt fermentũ noſtrum, noſtrum elixir, & medicina noſtra ad omnes infirmitates. Hæc eſt aqua noſtra, non aqua vulgaris Mercurialis de phlegmaticis, ſed eſt illa, quam diximus quę eſt in multum calidiori natura, quàm ſit ignis. Quapropter Hippocrates, Auicẽna, Auerrois, Galenus & alij philoſophi appellarunt vrinam iuuenum cholericorum. ſ. aqua fortis acuta. Et de his, quę ſuprà diximus tracta conuerſa & congelata in aquã fermenti, ſicut diximus. Et ſcito fili, quod res cholerica non eſt niſi ignis, & hęc fili eſt aqua noſtrę primę ac vltimę expoſitio. Diſsipa ergo rem captã prius per rem ſatis aptam, & iſta qua eſt res leuiter extracta ſic maſſam contere factam, ſ. cum igne aquæ. nam album vrinæ diſponit membra ruinæ. Quia nulla res eſt in toto mundo ad tinctũram, niſi aqua quam in memoria habemus. Scias fili, quod per artem & naturam argentum viuum per aquam acutam congelatur. Ideo intellige philoſophicaliter, quia ſi non eſſet acuta, non penetraret, quæ eſt prima actio in diſſolutione, poſtquam ſolutionem in ſanguinem apoſtematum

reuer-

reuertitur per mutationem ſuæ naturæ in aliam. Fili duæ res ſunt, quæ debent adhærere per concordantiam contrarietatis, vna pura, alia impura. Impura recedit, cùm ſit ignis inimica ſuæ ratione corruptionis. Alia remanet in igne, cauſa rationeſuæ puritatis tranſmutatę in ſanguinem & hæc eſt argentum viuum noſtrum, atque totum noſtrum ſecretum indutum indumento tripartito, videlicet, nigra, alba, & rubea. Et iſta ſolum indigemus pro intentione noſtri magiſterij, cùm ſit argẽtum viuum continens omne illud, quo indigemus pro ſubſtantia quinta. Eſt in Mercurio quicquid quærunt ſapientes, nam ſub vmbra eius latet ſubſtantia quinta: nam eius ſubſtantia eſt pura & incombuſtibilis. Et omne illud nõ eſt niſi aurum & argentũ liquefacta & fuſa intus & exterius per virtutem ignis, & pòſt depurata & ſeparata ab eo, & à tota ſua originali labe ac macula. nam aurum, quod eſt incombuſtibile remanet fuſum & liquefactum, & eſt aurificans in dicto Mercurio, quia ſubſtantia ſulfuris ſit vniuerſaliter diſperſa per totam ſuam ſubſtantiam. Et Mercurius eſt in re ſeminali totus fermentatus propter dulcedinem auri, quæ nutrit

trit ſemen, mouet & multiplicat, vt videre poteris in rebus naturæ. Intellige ergo fili Mercurium noſtrũ & ſuam proprietatem & modum ſuæ copulationis, in tali loco iungitur cum ar. vi. tractione ab ar. vi. copulatur multum cum auro. Ne quęras igitur operari, niſi cum Mercurio & luna pro argento, & Mercurio & ſole pro auro. Nã aurum non eſt reſolubile, nec reducibile, niſi in propriam ſuam naturam. Quare debes benè diſcernere, quę sũt materię, quæ ſic nominantur, vt in qua figura, & materia ipſa ſunt.

De præparatione lapidis per ipſius diuiſionem in quatuor elemẽta poſt putrefactionem ſuam.

CAP. LXIII.

INtentio naturæ fili aſt faciẽdum magiſterium noſtrum eſt, quòd lapis in quatuor elementa ſit diuiſus, ad finem, quòd quodlibet per ſe ſecũdum exigentiam ſuę naturæ melius poſsit præparari. & hæc eſt purificatio rerũ, præcedens operationem perfectę prępara tiõis, & eſt propriè dicta, elementorum ſeparatio, & ipſorũ ablutio,

quia

quia hæc operatio diuidit omnes partes impuras à partibus puris, vt per illas puras, leues, & mundas fiat succesſiuè per naturalem coniũctionẽ noſtra præparatio perfecta, quæ facta eſt per reductionem humidi in ſiccum appropriatũ ſtatim & immediatè poſt beneficium ſeparationis elementorum. Alio modo humidum non amaret ſiccum nec corpus ſpiritum niſi prius eſſent optimè à ſuis infectiõibus abluta & mũdificata per diſtillatiões, calcinationes, diſſolutiões & congelatiões. Fili propter elemẽtorũ ſeparationẽ corpus remanet cõbuſtum per ſallaturã ſulfureitatis cõburẽtis & ardẽtis, quę venit à labe & macula originali noſtri menſtrualis, ꝙ eſt noſtri lapidis corruptio. Et ideo terra corporum calcinatur poſt extractionẽ aeris ad finẽ, ꝙ de ſulfureitatibus ſalſis & cõbuſtibilibus benè purgetur & depuretur. Apparet ergo, ꝙ ſi talis matẽria cõbuſtibilis nõ fuiſſet poſita per corruptionẽ lapidis in ſuo principio, quòd nunquam oporteret eũ purgare. Et cùm ſic ſit, neceſſe eſt, quòd per corruptionem lapidis compoſitum depuretur ab omnibus ſuis immũditijs poſt ſeparationem illius per quatuor elemẽta, per diſtillationem & calcinationem, antequam

quam Mercurius corpori coniũgatur pro incipiẽda reali præparatione, quæ est lapidis nostri creatio, scilicet præparationem, quam natura facit per dissolutionem corporis, & congelationem spiritus, cui naturæ simplæ prudenter artifex ministrare debet materiam, per illum modum, quem natura requirit in actibus suis. Et ideo necessarium est, quod lapis per quatuor elementa diuidatur, & ista diuisio solutio est, quæ facta est ad finem, quod substantia lapidis facta sit mundissima, & quod totum non sit nisi purus Mercurius, qui portat in proprietate naturam fixandi & fundendi. Quando igitur vis corpus post suam calcinationem dissolui, illud cum argẽto viuo dissolue, quod exiuit ab eo bene purgatum atque mũdatum per septenam distillationem, quia tũc corpus est multum dissolutioni habilitatum, & argentum viuum est multum efficax ad penetrandum illud, & ad intrandum per spongiositatem corporis sui, in qua spiritus congelatur beneficio dissolutionis naturæ fixę, corporis ac illius mixtionis cum argento viuo. Et fili si nos intelligis, hæc est nostra dissolutio solemnis, quæ fit per congelationem spiritus, & sine illa nõ. Item nos intelligas,

quòd

quòd elementorum ſeparatio fieri poſsit, niſi poſt eorum putrefactiõem, per quam ſpiritus miſcetur cum corpore, & cũ ſuis elemẽtis, & illa facit volatilia, ſicut in eorũ ſeparatiõibus apparet, Ideo digerit & putrefacit elementa in ſuis ſtercoribus vt benè digerantur ad ſatisfaciendum voluntati naturæ, vt poſsit benè ſeparare, & poſtea inhumat res ſeparatas, vt melius poſſint depurari, & vt fiant argentum viuum ad modum aquę claræ, niſi ſeparas lapidẽ, ſcilicet ſubſtantiam quintam per quatuor elementa, ſcias, quòd humida elemẽta nõ poſſent naturaliter adiungi cum corpore ſicco, niſi quodlibet ipſorum elementorum teneat de natura quintæ eſſentiæ. Quia illa connexio elementorum, eſt reductio ipſorum in vnam primam ſubſtantiam, & puram, quodq; dicta elemẽta ſint optimè depurgata, atque mundata à ſua corruptione. Tali dicimus, quòd ſulfureitates cõbuſtiuę, & corruptibiles beneficio calcinationis ſeparãtur & penitus annihilãtur, & per ignẽ & ab igne. Et terra corporis cõminuitur, & multũ per talem digeſtionem ſubtiliatur, & aquæ à ſuis immũditijs depurantur per diſtillationẽ, & ſubtiliãtur, & in naturã vertuntur aeris per leuiga-

uigationem leuitatis. Post hæc potes facere coniunctionem masculi & femellæ ad finem, quòd ipsi per artem generant filiũ ignis, qui est tantùm in amore omnium philosophorum. Si benè nos intellexisti, hic iacet tota philosophia.

De effectu totius artis in summa vniuersali. Et quòd totius magisterij effectus non est nisi multiplicatio virtutum substantialium in essentias quintas.

CAP. LXIIII.

MEmoriæ nos ducimus & reducimus, quòd totum illud, quod in libris nostris determinamus, quòd effectus totius magisterij non est aliud in totali summa, quàm multiplicatio tincturę adhęrentis in natura omnibus generibus metallorum. Et natura metallica in summa vniuersali non est nisi sulfur, ex quo fit multiplicatio per suum proprium calorem naturalem in ar. viui substantia digerente illud, & conuertente in substantiam sulfuris per certum digestionis modum. Ergo multiplicatio tincturæ non est, nisi per augmẽtationem

tationem & multiplicationem [illegible]
turalis, qui est sulfur non vrens nec ardẽs
in materia ar.vi. Cum certũ sit, quòd si ar.
vi.est materia metallorum, & substãtia eo-
rum in qua eorum claritas infixa est, quia
metalla non indigent, nisi substantiali tin-
ctura, in qua tinctura sulfur infigitur & te
netur. Et necesse est, quòd sit talis substã-
tia in qua infigitur de illorum metal-
lorum materia saluata & custodita ab o-
mni combustione & effectiua omnis fu-
sionis, & amabilis, & placens omnibus
metallis. Et ideo necesse est, quòd tinctura
sulfuris tantum insequatur substantiam, &
quòd in illo collocetur, si vis quòd sit me-
tallorum tinctura, & quòd dicta substãtia
sit talis, quòd fixari possit sine cõsumptio-
ne suæ humiditatis sine reuersione, aut re-
cursu illius in terram, & sine cremationе
& combustione suæ propriæ substantię, &
omne hoc est in argento viuo. Quare no-
tãdum est, quòd ipsum causa est perfectio-
nis, ad necessitatem metallorum, quia ip-
sum est sufficiẽs in quolibet gradu fusio-
num cum ignitione, sicut demonstrat au-
rum & argentum, ferrum & cuprum. Aut
sine ignitione, vt patet in plũbo & stagno.
Et hoc per bonam adhærentiam omnium
Q parti-

partium ſuarum, & per fortitudinem ſuæ nobilis mixtionis. Ideo fili ſi aliquo modo inſpiſſare poſsis ipſum per ignem ſub cõſeruatione ſuæ humiditatis, nullo tempore ſe corrumpi permittit, neque per flammam furioſam vnquam in fumũ recedet per grauitatem ponderoſam, quam in ſe habet, & per carentiam aduſtionis omnis quam habet. Veruntamen iſtam inſpiſſationem non poſſumus facere de argento viuo vulgari, ſed de noſtro philoſophico, cùm in ſuo effectu habeat ſubſtantiam inſpiſſandi, & fit per opus ſecundi aut tertij gradus. Si ergo manifeſtè perfectum eſt in omnibus ſuis partibus, non curemus de aliqua probatione, cùm viſibilis experientia nobis demonſtrauerit. Nã quãdo fixatur, tam magna venit inde tinctura exuberatæ refectiõis, & in tanto ſplẽdore, quòd vix poſſet exprimi. Medium eſt adiungendi tincturas, nam cum ei miſcetur per minima, & in profũdiori ipſorum naturaliter adhęret, quia eſt de natura illorum metallorum & ſpecialiter ſolis & lunę, quę ſunt tinctura omnium aliorum metallorũ imperfectorum. Et ideo tibi in doctrina relinquimus, quod neceſſarium eſt, quòd tinctura ſulfuris & ignis, quæ eſt in materia

argenti

argenti viui complexionalis ſit confixus in dicta ſubſtantia dicti argenti viui, cùm ſit materia metallorum ad finẽ quod tinctura mediante ſiue materia, cum qua eſt colligata per congruitudinem ſuæ naturæ poſsit adhærere ſine ſeparatione. Et ſi in alia materia credis fixare ſulfur, nõ erit amicabile metallis, nec per conſequens coniunctiuum per extraneitatem naturæ. Et in materia perfecta ar. viuo propinqua, ſi fixes erit ad perfectionem, & vitã metallorum. quare ab illo omnia creãtur, & cũ illo omnia diſſoluũtur & reſoluũtur, & in ſulfur conuertũtur per multiplicationem tincturæ adhærentes dictæ materię diſſolutæ, & congelatę virtute cuiuſdam incrudationis propinquæ ad naturã, & per intellectũ huius rei patet veritas. quare tinctura ſapientium Alchymiſtarum eſt maior, quàm illa de natura. Quoniam magnitudo tincturæ c̃euit in ſubſtantia ar. viui medicinalis ex pura natura per artẽ magiſterij, hæc magnitudo multiplicata in plurib̃ modis & tincturis vnita eſt, & multarũ potentiarũ conſtituta & facta, & hoc p potentiã cõmixtionis materię, quę fit dicti caloris virtute naturalis, & ſui motus in dicta materia metalli, quę poſtea ponũtur & cõ

ſtituuntur in ſulfur, quod eſt ar.viui ſub-
ſtãtia, in qua ſunt cõiunctæ multę tincturę
in vnitate materiali. Quare fili omni Al
chymiſtę experto patet, ꝙ illa maioritas &
magnitudo tincturæ eſt maior, quàm in o-
mni alia tinctura lapidis per naturam crea
ti, prout largius nominauimus in tractatu
quæſtionario.22.quæſtione, & in mixtiõe
fermentorum in ſecunda parte.

Quæres eſt materia argenti viui, & ſulfuris.

CAP. LXV.

FIli tibi diximus, quòd humiditas radi-
calis, in qua calor naturalis hoſpitatur
& reſidet multũ eſt vnctuoſa, & ideo diſ-
ficulter ſeparatur, & per conſequens ſua
ſiccabilitas, quòd niſi ſic eſſet, natura non
poſſet ſuis neceſsitatibus prouidere, quæ
ſunt ſoliditas, fluxibilitas permanẽtes &c.
Et ideo natura deſiderat eſſe perpetuò in
ſuis indiuidualibus ſub conſeruatione ſuę
ſpeciei: quare natura ſagax ordinauit hãc
humiditatem Mercurialẽ vnctuoſam mul-
tum ſubtilem, quæ tenet in ſe materiã ter-
ræ vnitam nutrimento caloris naturalis,
& per

& per ſeparatiõem talis vnctuoſitatis permanẽtis tibi reuelatur lapidis creatio, qui de aqua poſt congregatiõem ſpiritus vnctuoſi factus eſt. Fili humiditas vnctuoſa eſt proximior & vicinior materia noſtri argenti viui philoſophici, & ſubſtãtia ſuæ vnctuoſitatis eſt propria eſſentialis materia ſulfuris. quare vides, quòd vnũ ſine fixione alterius fixari non poteſt. Cum ita ſit, quòd vnum non eſt ſine alio, ſicut materia non eſt ſine aliqua forma, ideo ſulfur eſt quaſi complexionalis calor in ſubſtantia argenti viui, & eſt ibi tanquam ſpermatis virtus maſculi, quòd eſt in ſemine femellę aut alterius generatiuæ virtutis, quæ eſt in ſeminibus. Quare intellige, quòd materia talis ſulfuris eſt multũ lucens fortiter mũda, & ad puritatẽ deducta virtute ablutionum fortium & acutiſsimarum tali modo, quòd nullam vnctuoſitatem cremabilem, aut ardentem habet in ſe, nec aliquam humiditatem vaporabilẽ, nec phlegmaticam. Et cùm ita ſit, quòd ipſorum quodlibet ſubtiliter ſit ſubtiliatũ, ad formam ſupremorum elementorum deportãtur. Et vt apparet quod omnia ſimul mixta ſint per calorem & diſpoſitionem vaſis vterini prę focantis & reflectentis vapo-

rem in ſeipſo contra locum ſuæ cõuerſionis ligamento forti naturæ ſimul colligãtur in vna ſola re pura & minerali.

De cognitione caloris naturalis. Et de loco ſuæ diſpoſitionis ad ſulfur procreandum.

CAP. LXVI.

FIli humiditas argenti viui non poteſt congelari neque cõuerti in ſulfur, niſi per ſui vaſis virtutem, quod eſt de ſua materia propinqua tota poroſa & aperta. In ventre, cuius eſt illa natura ſubtilis, quę congelat argentum viuum in ſubſtantiam ſulfuris in qua continetur pars caloris naturalis. Et ideo per ſuos poros argentum viuum habet ingreſſum, & per reſolutionem dicti caloris naturalis ipſum in purũ ſulfur congelatur, & niſi corpus eſſet apertum & ſpongioſum, alio modo argentum viuum intrare non poſſet. Nam in natura, quæ totius artis & ſcientiæ magiſtra eſt & exemplar nunquã reperitur, quòd poſſet nutrire & creſcere, nec augmentare rem aliquam, vel multiplicare in ſpecie & reſolida compacta & clauſa, ſicut apparet in metallis in eorum ſpecie manentibus. Et ideo

deo dicimus, qui vult mutare metallum in metallum, opus eſt quòd ad primam ſuam ſpeciem propinquam generi conuertatur. Quia ipſa metalla in ſua propria ſpecie permanentia non poſſunt permutari. Nam ſi permutanda ſint, neceſſe eſt vt bonum permutatorem & perfectorem ipſis habeant. Et ſi habeant permutatorem, habebunt pati ab eo. Sed hæc paſsio duplex eſt, ſecundum naturam conuertẽtis & cõuertendi. Nam aut permutator erit argẽtum viuum ſimplex, tamen philoſophicaliter intelligendo, aut erit ſulfur in medicinam delatum. Quòd ſi eſt ſulfur portatum in medicinam, corpus tunc habebit pati per conuerſionem vnius in alterum, ſicut cibus in ſubſtantiam animalis conuertitur ſub conuerſione ſuæ ſpeciei. Si ſit argentum viuum, tunc corpus per reſolutionem ſuæ naturæ & conuerſionem eius, virtute ar. viui in ſubſtãtiam ſulfuris habet neceſſariò pati vſq; ad vltimũ paſſum mortis ſuæ. Et ratio eſt, quia tale ſulfur in aliquo loco reperiri nõ poteſt, niſi in profundiori ſui ventris. Et cùm illud ſit ipſorum pura natura, per quam in ſua actione ſe cõtinent neceſſe eſt, quòd per corruptiõem ſuæ ſubſtantiæ debeamus extrahere. quo-

niam ſine illo non poſſemus creare medicinam perfectam. Et ideo reliquerunt in ſcriptis Ariſtoteles & Plato, & omnes alij philoſophi, quòd ſpecies metallorũ permutari non poſſunt à forma in formã ſpecificam, & ſpeciem metalli, & ſub conſeruatione ſuæ formæ metallinæ, niſi primò in ſuam reducantur naturam primam, ſcilicet, in ſulfur, & argentum viuum, à quibus poſtea creatur medicina, & non antè, & non procedit vltrà. Et hoc intellige de perfectis corporibus, quia illa habent reuertere & conuertere imperfecta metalla ad perfectionem, ſicut minor per maiorem rectificatur. Quare fili, cùm tale ſulfur nõ poſsit haberi & multiplicari, prout natura docet, quouſque corpora ſint apta & ſpongioſa facta per operationem alleuiationis, certæ & veriſsimæ omnium elementorum, à quibus ſunt compoſita. Ideo diligere debes corruptionem, quæ tibi aperit corpora per reſolutionem, & cõiunctionem humidorũ naturalium, quæ ſunt vera elementa ratione ignorantiæ. Quoniam penitus ignorant apertionem & aperturam pororum & foraminum clauſorum & ſtimulationem virtutis actiuæ & multiplicatiuæ. Credunt enim impoſsibile, quod

bile, quod nesciunt, sed mentiuntur. Quoniam res non est impossibilis, cũ sit in actu reali & per artem fiat opere cuiusdam practicę, quę si non intelligitur, per te nõ posset fieri benè, posses respicere & videre opus distillationis, & redistillationis, reuersionis & reiterationis, sed nullo tempore scies cognoscere magisterium supposito, quod ante videris opus compleri, nisi intelligas naturam, quomodo debet trãsmutari. Fili non est nisi vnum opus, quod diuersimodè operatur secundum intẽtionem transmutationis de sua pura natura intellecta per operatorem cum omnibus suis figuris. Item, nisi habeas intellectum proprij modi operis naturę, & ponas te ad distillandum, & credas benefacere cum illa, consumeres prius totum vitæ tuæ tẽpus, etiamsi per mille annos haberes viuere, & semper distillares, antequam adduceres ad bonum quatuor elementa, nisi primò eorum cuiuslibet per se intellexeris virtutes, & postea omnia sua signa benè cognoueris in suis mutationibus, quæ fieri non possunt sine proprijs instrumentis, quæ tibi ostendemus, quòd benè scias sensum. Iam tibi ostendimus quatuor regimina, scilicet, habeas intellectum, quæ sunt

dicta & nominata conuertentia quatuor elementorũ obediendo voluntati naturæ accõmodata tanq̃ instrumenta. quare reducere velis, quando perficere, quia postmodum alijs vicibus benè accommodabit tibi gratis. Et vocantur in nostro magisterio, primùm solutio: pòst depuratio: inde reductio, ante fixationem. Et per horũ ignorantiam opera naturæ ignorantur. Et rustici rurales mendaces, & totus ignorãs clerus, prædicta tenent & credunt, quòd nostrum dictũ magisterium assimilari non possit naturę aliquo modo. Sed nos fili, ex certa scientia, tanquam amici fideles naturæ, qui scimus visibili certificatione, ac experimento probato, ac sine fallacia naturam generaliter operari in suis proprijs locis siccis, calidis & porosis, quos nobis in hoc passu voluit docere dicendo, quòd omne crescens & multiplicans necessariò recipi debet, & hospitari infra concauitatem & porositatem illius, quod crescit, & multiplicatur. Et ideo Hermes philosophorum, & Alchymistarum pater operibus naturæ prouidẽdo, & ipsam insequendo & assimilando in sua multiplicatione inuestigationes illius docendo, inquantum possibile est in veris peculiosis, & vtilibus

tilibus transmutationibus nos admonens docuit, & reperimus probato ac certo experimento, quòd omne metallum solutum indiget necessariò poroso hospitio, quod sit de propria ipsius materia continente de pura natura dicti metalli soluti, quod est dictum argentum viuum. In quo poroso hospitio crescit & augmentatur omne illud, quod natura multiplicat, prout facit rem omnem aliam, quæ in actione multiplicationis est. Ideo fit corpus porosum, vt crescendo possit dilatari, & in ipso prouocari, conuolui, mundari, & purificari, in naturam illius conuerti, quod est conuertens, & multiplicans. Et quando corpus est spongiosum, recipit illud, quod amisit, & adhuc magis virtute motus sui caloris naturalis, qui motus est in attractatione nutrimenti, & nutrimentum mouetur in partibus illius, quod nutritur, sicut locatum mouetur ad locum suum proprium, prout mouetur & trahitur per aliquam virtutem loci. Fili, causa attractationis nutrimenti, inquãtum est ad locum, ad quem attrahitur, nutrimentum est, fortitudo, & virtus generatiua, quam alio modo nominamus calorem naturalem, & philosophicum in

nostris

nostris secretis, sine quo nulla res creatur, cùm sit virtus & potentia naturæ. Et ideo porositas indiget aeritate naturali, quæ est subiectum & proprium retinaculum dicti caloris, quæ quidem aeritas manifestatur in calore nigro, quando elemẽta benè mixta sunt & corpus est cõbustum & arsum. Et si elementa benè mixta nõ fuerint, iam non videbis nigredinem, quæ est caloris manifestatio. Ideo quia nigredo ostendit, quòd corpus nõ remanet priuatum neq; pulsum à virtute actiua. Virtus autem actiua est, suus calor elementaliter & instrumentaliter. Et hic est, qui causat nigredinem, quando in suo humido operatur. Et quando operatur in suo humido, demonstrat, quòd ipsa elementa sunt fortiter mixta, quando aqua in profundiori corporis benè penetrauit, & resoluit, & dissoluit colorem, qui humido radicali est ligatus in calore nigro. Ideo quando humidum radicale, quod est ignis subiectum separatur à corpore in sua calcinatione, tũc suffocatur & extinguitur calor naturalis, qa suum subiectum ei deficit, & corpus in calore rubeo manifestatur, quod opus est sine lucro, quoniam naturalis calor recessit, & corpus sine vita remanet. Fili, humiditas,

tas, quam tibi diximus, eſt materia ſpiritus, in qua naturalis retinetur calor & hoſpitatur, & in calefaciendo operatur contra humidum ſuum, & generat nigredinem. Nam cùm ſit ſeparatus à vero temperamẽto neceſſarium eſt, quòd habeat operari, inquantum eſt ignis. Et quoniam non habet aliud ſubiectũ, quod ei refrenet actionem ſuam per qualitatem contrariã, prout primò faciebant aqua & terra, in quibus erat ligatus, & per quem erat temperatus, quia ipſe eſt calidus, multũ ardet, & cõburit ſuum proprium ſubiectum, in quo retinetur & facit totum nigrum ſicut carbo. Ideo fili attende, quòd talis humiditas, in qua hoſpitatur naturalis calor, non ſeparetur penitus à corpore per ignem exceſsiuũ extraneum, quãdo eris in ſuis naturalibus & proficuis calcinationibus. Nam poſteà trahere non poſſet, nec conuertere lapidis nutrimentum, quia non eſſet principale agens, etiam multiplicatio deperiret omnino. Ideo, quòd attractio fieri non poteſt aliqua, niſi per caliditatem & humiditatem, à quibus cauſatus eſt & factus naturalis calor.

De

De effectu ignis, & quomodo ipsum appellamus in nostro magisterio.

CAP. LXVII.

PRopter antè dictas rationes intellige-re potes, & euidenter discernere, si talis calor est causa totius rei generatiuæ, & cùm visum sit, quòd omnis res generatiua in se habet operationes contrarias, dictus calor captus modo prædicto, tanquã calor & instrumentum naturale, non est omnino vnus in forma, & in virtute, imò de pluribus formis & virtutibus secundũ vim & posse, quod accipit specificè, & in speciali per determinationem subiecti, in quo est. Et ideo nulla res prohibet, quin habeat operatiões multas & mirabiles, & formas notabiles, quarum quælibet est ei propria & naturalis. Fili vi rationis extraximus potentiã naturæ, quæ occulta erat, & absconsa in manifestum, & rationẽ exquisiuimus per virtutem sensus & intellectus: nam illi sunt primò cognitiui, & cognitores substantiarum & operationum naturalium. Et hoc totum directum est & cognitum experientiæ instrumento virtute, cuius tibi manifestamus, prout vidimus, quòd quælibet

libet dictarum operationum diuersarum est de diuersis mensuris aut fortior, aut debilior. Sed hęc diuersitas causata est per diuersitatem mixtionis elementorum. Cuius mixtionis non est tantũmodo, nisi vnus actus in genere, scilicet, distillare & redistillare, & dissoluere & congelare, & per causam illius reiterationis est magisteriũ nostrum per ignorantes mundi reputatũ ludus puerorum aut mulierum, vel vnũ mõstrum capite & cauda carens, sed qui parũ sentit, parum scit, & tantũ sciunt ipsi. Dicimus vterius supponendo, quòd dicta mixtura sit terminata, vel nõ quantò calidior erit calore naturali, tantò erit calefactiua & desiccatiua humoris Mercurij, & magis effectus suos imprimet in dicto Mercurio, quousque sit ipsemet in suum simile conuersus ratione virtutis vincentis virtutem humoris, qui dicitur Mercurius, licet quãdoque calor naturalis intantum, quantum est paucus & infixus in materia grossa, hoc non possit facere, nisi informetur, seu adiuuetur per calorem extrinsecũ sapienter administratum per naturalem operatorẽ, sicut in creatione sulfuris est visum, & in sua multiplicatione. Et hoc est, quòd opera naturæ cũ cõtrarietate fiunt, respe-

respectu virtutum effectualium, quæ sunt in elementis, & secundum materiam, aut naturam illius capiunt dictæ virtutes determinationem. Nam virtus agẽs quando est in humiditate exhalatiua & volatiua, citò penetrat omnem humiditatem condensatam sine adiutorio extrinseci caloris. Et quoniam humiditas, in qua erat dicta exhalatiua virtus separatur, & dimittit suam virtutem in corpore deciso, quando postea est vacuum virtute sine aliqua impressione remanet. Ideo tibi dicimus, quòd humiditas citò recuperatur, & deinde statim deperit. Sed in sicco est causa contraria, & hoc per cõtrarietatem humidi & sicci. Nã si humidum est alicuius operationis, sicci operatio est contraria. Contrarietas est, qa impressionem grauiter accipit, & grauiter eam dimittit. Item humidum hoc agit sine accidentali igne, & siccum non. Et ideo, quoniam siccum igne indiget ad impressionem complendum, illud siccum, quantum possumus subtiliamus, & cum humido miscemus, quousque sit veraciter temperatum, & mediocriter subtiliatum, vt cũ adiutorio modici caloris faciat penitus in suo corpore nobilem impressionem. Semper tamen est necesse ad hoc agendũ calor

lor ignis communis excitãtis, & calor cõmunis naturæ operantis, de quo tantũ diximus, quòd nos intelligere potes. Opus est tibi fili, quòd dictum calorem plantes, & ponas in terram subtilissimam, vt grossum terrestre non eius impressionem impedire possit. Et huius rei sume exemplum in subtilitate humidi. Fili dictus calor est tanquam principale effectiuum totius illius quod petis, quoniam id, quod nõ est nisi potentia, defert in actum manifestum cum experientia manifesta ratione adhærentiæ colligatæ à calore & instinctu naturæ. Quoniã ignis intantum, quod ignis est, nullo tempore facere potest. Citius enim materia per eum incineraretur, quia non operaretur sicut instrumentum organicale, sicut facit calor innatus in composito & influxus in eo à sole & stellis, & non ab igne communi, sicut multi credũt per eorum ignorantiam magnam: nam quando dicimus, quòd lapis per ignem generatus est, non vident alium ignem, nec aliũ ignem corporaliter credunt, nisi communem ignem, nec aliud sulfur, nec aliud argentum viuum, nisi sit vulgare. Ideo manent decepti per eorum cæcas æstimationes inferentes, quòd causa sumus suæ de-

ceptionis, & quod dedimus intelligere re vnam pro alia. Sed nõ est verum salua eorum pace sicut probauimus per illa, quæ philosophi posuerunt in scriptis. Plures enim facti sunt filij Hermetis, & nos similiter sicut in pluribus verbis & locis nostrorum voluminum, & specialiter in arte cõpendiosa magisterij nostri ad illuminandum euidentiam & certificationem omnium filiorum doctrinæ declaratum est, scilicet, quòd solem appellamus ignem, & vicarium suum vocauimus calorem naturalem: quia defert fortitudines solis cũ adiutorio caloris communis, sicut patet per eius effectum. Nam illud, quod agit calor solis in mineris metallorum in mille annis, ipse calor naturalis facit in vna hora supra terram. Item nos, & multi alij vocamus eum filium solis. Nam primò per solis influentiam fuit generatus per naturam sine adiutorio scientiæ, vel artis. Et ideo Aristoteles vocauit solem patrem & terrã matrem omnium vegetabilium, quia sol impregnat terram calore viuificatiuo, quę postea in naturalem conuertit calorẽ, qui multiplicatur adiutorio caloris ignis in nostro magisterio. Vnde post per ipsos philosophos clamatus fuit filius ignis, vt suprà

dictum

dictũ est & ostensum. Idcirco iam manifestatur, quod vt philosophi dederunt eũ in magna claritate: ita occultauerũt cum magna obscuritate. Sed tibi qui nihil vidisti, neq; perscrutasti in philosophia, quomodo potes cogitare, quòd melius tibi dare possum⁹? Vide & cõsidera, aut tibi potest sufficere hoc, quod modo volum⁹ dare sine aliquo rima, hoc est ignis naturalis, qui generatur per solem & multiplicatur cum adiutorio ignis communis ac dispositiõe philosophica. Nã si aliquis triũ igniũ deficeret [illegible]rte, totũ nihil valeret. Ideo apparet, quod [illegible]lius est solis, quando per eũ naturaliter est genitus. Et fit post hæc filius ignis, quoniam per illũ creuit & multiplicatus extitit cum virtute innata. Et iterum filius est philosophi, quoniã per eũ fuit rectus & gubernatus vsq; ad suæ perfectionis finẽ. Et sic ostensũ est, quòd tres patres habet. Primus est causa suæ generationis. Secũdus est causa suæ perfectionis. Et tertius est causa suæ multiplicatiõis. Ideo fili dicimus, ꝓ capias terrã nostrã impregnatã à sole & sacrifica cũ substãtia benè puerũ ꝑ nutrimentũ subtile. Nã ille debet stare in loco solis, habẽs & portãs fortitudines patris sui in secũ, & pater cõcessit filio

ſuum poſſe. Iſte eſt aurum noſtrum influ-
xum, ſiue ſol noſter, cùm eſt noſtra anima,
& nõ in alio. Poſtea eſt æs noſtrum, in quo
dictus eſt ſol, & eſt terra leproſa & nigra,
in qua vulgare corrumpitur. Honora er-
go naturam illius, & habeas eius virtutem
in notitia, quia lapis eſt honoratus, reper-
tus in hoſpitijs deſertis, & eſt intus inclu-
ſus velut magnum ſecretum & theſaurus
incantatus. Item fili materia noſtræ medi-
cinæ debet eſſet benè quatuor rebus mu-
nita ex quatuor elementis. Prima eſt pro-
portionalis mixtio quatuor elementorum,
tali modo, quòd opus eſt tibi, quòd ignis
naturalis adiuuetur per calorem digeren-
tem, & aqua per fluxũ ſicci, quod verſum
eſt in humidum, & aer ad finem quod di-
ctum humidum poſsit inſpiſſari in terra,
& terra propter conſiſtentiam ſuæ ſubſtã-
tiæ & retentionem figuræ virtutis cęleſtis,
quæ forma erat & eſt in calore & in ſpiri-
tu. Et in hoc opus eſt, quòd proportiona
biliter miſceatur ſecundũ menſuram, quę
dicta eſt geometrica menſura & non po-
ſtea æqualiter in quantitatẽ, ſed in quanto
requirit ad virtutẽ & ſpeciem, vel ſulfuris,
vel medicinæ, & hæc mixtio eſt prima &
principalior res neceſſaria, quã omnis ma
teria

teria generationis requirit. Secunda est, quòd materia habeat potentiam benè lapidificatiuam, vel vegetatiuam antequam vocare possit munita vapore sulfuris, & non sicut anima vegetabilis est in plantis, sed sicut in fine capituli de virtute formatiua dictũ est, & tertia & quarta sunt, prout dicemus planè in capitulo sequenti de fortitudinibus & virtutibus.

Quomodo Artista se debet habituare pro imbibitionibus mẽsurandis, habendo respectum ad fortitudinem ignis, qui dictus est naturæ instrumentum.

CAP. LXVIII.

TAmen fili damus tibi pro memoria & premeditatione, per sensum quod in imbibitionibus habeas te temperare secundum quantitatem virtutis ignis naturæ, quia tunc oportet, quòd virtus ignis militet contra aquam, sicut victor vi sua & fortitudine ampliare vincit parem suum in bello. Ideo necesse est, quòd virtus aquæ non superet calorẽ naturalem, quia pro modico resolueretur & dissolueretur ipsius vegetabilis virtus, & cõuerteretur in

naturam aquæ, ſed in maiori calore. Et hu
ius rei dat exemplum natura, quòd forti-
or debiliorem vincit cum modico adiu-
torio, quare conſidera, ne ille minor ſuc-
ceſſus ſuperet, poſtquam vis cum ſenſu a-
gere. Nam opus eſt, quòd ſicut aqua vicit
ſulfur, & vertit eum per diſſolutionem ad
naturam ſuam, tali modo nunc eſt opus,
quòd ſulfur habeat poteſtatem vincendi
argẽtum viuum. Nam primò vicit eum, &
ipſum vertit per congelationẽ ad proprie
tatem ſuæ nobilis naturæ, & proſequendi
eam, & terminandi ad propriam naturam
argenti fini, clari & precioſi. Et hæc con-
uerſio fit per reuerſionem differentiæ, quę
mouetur à concordantia, ſicut oſtẽdit ra-
tio naturalis, & experientia nobis certifica
uit confortando virtutẽ lapidis ei condo-
nando tantum ſuccurſum, & quouſq; ha-
beat potentiam conuertendi argentũ vi-
uum noſtrum, quod quidem primò ad ſui
ſimilitudinem ſuis virtutibus eum cõuer-
tit. Fili quoniam omnium corporum men
ſura & temperamẽtum fuit per ſuorũ con-
fortatiõem membrorũ. Ideo diſtrictè ſci-
re oportet, nõ tantũ qualis res ſit, ſed quot
modis, & quibus modis poteſt & debet o-
perari. Et per illud poſſe viſibiliter oſtẽſus
eſt

eſt ignoranti effectus, per quem habet notitiam potentiæ, quoniam in rebus generalibus ſapiens & ignorans participant in notitia. Et hoc ad cognoſcẽdum rem, quæ coram eis manifeſtè oſtenſa eſt. Et de hoc manifeſto æque benè notitiam habebit fatuus, ſicut ſapiens. quia vnus & alter habebunt notitiam, quod materia eſt talis, vel talis. Sed quando virtus illius confortata eſt, & quomodo citius poteſt facere & demonſtrare ſuam operationem ſcit vnus & non alter. Nunquid ſcis fili, quod vna res eſt ante omnes alias res & generalis, quæ omnem materiam, & omne corpus, & omne membrum in virtute ſua non debilitat, neque confortat, niſi amore operis, quod dicta virtus debet facere inſequi & attingere, & ſi poſtea conſecuta fuerit, vel non, illud opus ſtatim cognoſcetur per ignorantem ſicut per ſapientẽ, ſi erit perfecta, vel imperfecta? Sed propter hoc nõ habebit ignorans iã ſcientiã maiorẽ aut notitiã de diſpoſitiõe materiæ, niſi in quãto ille, q̃ viderit hominẽ & dicat, hic homo infirmitatem pãtitur, vel habet malã diſpoſitionẽ in corpore, & hæc eſt generalis cauſa dicendi ignorãti prout & ſapienti, & ita benè cognoſcẽdi per vnum ſicut per aliũ.

Sed iam propter hoc ignorans nõ cognoſcet proprietatem diſpoſitionis virtuoſæ, per quam corpus vel materia attingat, vel non attingat ſuas operationes bonas aut malas, & niſi illam cognoſcat, nunquam habebit notitiam debilitandi eam, vel cõfortãdi. Idcirco tibi dicimus, quòd totum hoc nõ poteſt conſummari, niſi per diſcretionẽ rationis naturalis informatæ per inſtrumentum, quod mouetur ab intellectu reſpectu euidentium experimentorũ non ſophiſticorum, propter quæ omnis ignorãs eſt, quaſi exul & bannitus à nouo magiſterio per tales ignorantes ſophiſticos et mendacijs plenos. Teſtificat hoc philoſophus filijs veritatis per euidens exemplum, quòd medicus beſtialis eſt, & nihil ſcit, qui tantummodo dicit, hoc corpus patitur debilitatem virtutis, non melius indicat de diſpoſitione corporis, quàm vnus ruſticus ruralis, qui nec magis, nec minꝰ dicit: imo illud dictum dicetur & multiplicabitur in ore ruſtici. Quare manifeſtè patet, quòd niſi ratione euidenti ac diſcreta diſpoſitio virtutis proprietariæ non eſt cognita, per conſideratam artis, nunquã ſciet augmentare illam virtutem, qua crementum factũ eſt per viam confortationis & debilitationis.

nis. Nam confortatio vnius non poteſt fieri ſine debilitatione alterius, ſicut manifeſtè patuit omni tempore, & apparebit in diſpoſitione lapidis noſtri.

Quomodo debilitatio vnius eſt confortatio alterius. Et quomodo per confortationem virtutis mineralis generatur lapis noſter.

CAP. LXIX.

FIlii mis debilitatio corporis diſſolutio eſt, & omnis diſſolutio ipſius eſt eius labilitas temperamenti. Et omne temperamentum eſt reſtauratio rei deperditę, & ideo conuenit, cùm lapis noſter habeat debilitari per diſſolutionem, diuiſionem, & corruptionē, quòd virtus aquæ, in qua indiuidua naturæ fugiunt, cum omnibus ſuis ſpeciebus & virtutibus elementalibus habeat ſe confortare ad faciendum coniunctionem & vnionem rerum alteratarum in noua generatiōe mixtarum, vt per ſuccurſum huius confortationis virtus aquarum confortatarum poſsit melius & acceptabilius appropriari contra debilitatis aduentum, & bona exuberatione ob-

nere poteſtatem vincendi virtutes lapidis noſtri debilitati ad conuertendum in illã & ſuam qualitatem ac naturam. Et per hãc conuerſionem ſic factam per debilitationem vnius, & confortationem alterius eſt lapis noſter comparatus homini ſubmerſo in imo aquæ golfo magno. Per hunc modum oppoſitum patenti ratione nobis oſtendit ſapiens natura, quòd virtus lapidis debilitata poteſt confortari per debilitatem virtutis aquæ confortatæ per modum aquæ, quòd habebit poteſtatem conuertendi aquam ad ſuam naturam, ſcilicet, ꝗ illud, quod erat de natura humida in naturam ſiccam reuertetur per modum temperamenti, & quòd illud, quod erat de natura frigida, conuertetur in calidam, & in hoc ſolemni ſolutione. Sed antè opus eſt, quòd natura ſicca conuertatur in humidum: nam in omni tranſmutatione elemẽtorum talis tolerantia, & paſsio præcedit tranſmutationem ſubſtantiæ, ſcilicet antequã ſubſtantia poſsit tranſmutari perfectè ꝗ virtus elemẽti tranſmutantis obtineat in ſuo poſſe partes elementi tranſmutandi, et quòd fixetur in illo ante trãſmutationem ſubſtantiæ, & ſe miſcẽdo tali modo, quòd illud elementum habebit materiam in aliquo

quo alio elemento. Et ideo eſt aſsignata ratio, qualis differentia ſit inter elementũ, & alterius elementi virtutem, ſcilicet, ſi intelligis doctrinas notatas & notandas noſtri magiſterij, quæ dicunt opus noſtri lapidis dulciter & magno ingenio habet aſcendere de terra in cœlum. Et alibi opus eſt, quòd de cœlo in terram deſcendat, & ibi recipiat vẽtum quietis, qui lapidem fixat portatum in ventre venti volãtis. Qualitercunque ſit fili, ſic intelligas, quia noſter lapis per paſsionem & tolerantiã ſuæ natur[illegible] habet opus tranſire per qualitates omniu[illegible]iorum elementorum, antequã ſit perfecta medicina, Et ideo ſi ſiccum petroſum verſum eſt in frigidum petroſum, ibi habet pati. Et ſi frigidum lapidoſum, quod eſt paſſum vertatur in humidum, ibi etiam habet pati, quouſq; ſit perfectè humidum. Et ſi humidum petroſum vertatur in calidum, ignis noſter accenſus eſt inextinguibiliter, neque vnquam deficiet, & medicina noſtra ad complementum perfectum eſt deducta. Quia nobilis natura reliminando & rotando per omnia ſua elementa tranſiuit, vbi calores & caliditates ſuſtinuit, quare tam nobilis eſt.

Quod

Quòd conuersio lapidis in argentum viuum, non est, nisi conuersio elementorum vnius solius naturæ.

CAP. LXX.

IDeo fili tibi sit declarata doctrina philosophi dicentis, quòd conuersio lapidis in argentum viuum non est, nisi mutatio naturarum. Non intelligas tamẽ, quòd substantia lapidis nostri sit plures vel diuersæ naturæ, cùm non sit nisi vna, cùm substantia conuersa de toto in naturã frigidam, primò antequam homo faciat de ipsa quicquam, quousque acceperit appetitum se transmutãdi in aliud elementum, seu qualitatem alterius. Et ideo tunc portamus eum in elementariam diuisionem in quatuor partes secundum instinctum, & statum suæ puræ naturæ, quæ vult separari omnibus viribus suis à corruptione, vel à re, quæ in eo est corrupta, in qua multùm patitur, intantum, quòd ad mortem venit, & quælibet ipsius pars ad propriũ elemẽtum suum. Quia nulla pars naturæ potest esse sine elemẽto proprio de qualitate, cuius induta est, quousque veniat ad expo-

liatio-

liationem eius virtute alterius, quam qualitatem appetit natura, nec tota natura in solo elemento frigiditatis ab extra quousque per elementũ sit terminata ignis, quia tunc est de natura magis calida. Fili attende, quando dicimus elementatum, hoc est elementum, quod per naturam suam, quę est vna pars nostræ totius naturæ lapidosæ, in qua est vnum elementum elementale. Et elementale dicimus ad differentiã, quia vnum solum elementum elementale tardat corruptionem fiendam, & tardat generationem in seipso. Et ideo simplicia elementa parum operantur, & proficiunt in hac arte. quia in ipsis nõ sunt essentiæ primæ elementorum, in quibus sunt virtutes, quæ mundificant, generant & corrũpunt. Et ideo scias, quòd elemẽta simplicia sunt extra corruptionem & generationem, & causa est, quia non sunt obedientia humerali vel radicali naturę, quę omnia facit nasci. Et ideo nos & omnes philosophi prædecessores dicimus, quòd magisteriũ nostrum non potest fieri naturaliter, nisi de quatuor elementis, quæ dicimus composita coniunctim & diuisim. Et in illis natura, quæ est homogenea metallorum, quiescit integraliter & deportatur.

Quoma-

Quomodo lapis noſter mutat ſe in omnibus qualitatibus elementarijs.

CAP. LXXI.

HAEc eſt lapidis noſtri natura, quę potest mutari in omnes qualitates elementales, in quas bonus conſiderator artis vult mutare. Et iſta elementa dicta ſunt qualitates compoſitæ, quæ habent poſſe conuertendi naturam hanc de qualitate in qualitatem, primò, in ſiccum, ſecundò, in humidum, tertiò, in frigidum, quartò, in calidum, ſecundum quod pars naturæ per diuiſionem, vel tota per coniunctionem ad complexionem ſui elementi fuerit cõfortata vel debilitata. Fili, lapis noſter nunquam fieri poteſt, niſi de pura natura, prout quilibet ſapiens Artiſta ſcire duobus modis poteſt, ſcilicet, ſcientia ſpeculatiua, cum intellectu moderata, & experiẽtia viſibili perfectæ luciditatis & claritatis magnæ. Et de hac ſola natura facta eſt tantũmodo noſtra medicina, & ſine iſta nõ, prout declarare proponimus in ſecunda parte huius libri. Cui nihil miſcere velis, ſi videre ipſius potentiam intendas, niſi tantũ-

modo

modo res, quæ ſunt de ſua propria natura, à quibus habet confortari atque nutriri, quouſq; fortitudo ſuæ naturæ, quę debilitata fuit, crearet per nutrimentum perfectum contra bellum ignis. Fili quoniam hæc materia eſt de ſubſtantia ſubtili, & ſtatim intrans ac penetrans elementorũ qualitates, & in qualitatem illius eleméti, quã reperit abundantiorem in illa conuertitur: ideo quando lapis noſter rotatur, & ruminauit omnia elementa ſecundum velle naturæ, & intrauit purus, & mũdus in regione ig[illegible] ſui, tunc ignis philoſophiæ perpetuò acce[illegible]is eſt, quamdiu elementa durare poterunt in mundo, & mundus deficiat, quia lapis noſter eſt, ſicut materia elementorum, in qua formam ſuã ponũt, & in qua retinentur, prout natura in omni generatione demonſtrat. Et quia lapis noſter eſt ſubtilis ſubſtantiæ, in ea deſcendũt purorum elementorum qualitates, & cõdenſantur, & capiuntur, ſicut ſimus cũ larido. Nã elementa ſunt, quę dant tot virtutes eidẽ ſubſtãtiæ, quot penetrare, intoxicare, ac impotionare poteſt, & mirabiles operatiões facere per potentiã, quã accepit & acquiſiuit in bello magno altarũ & baſſarũ virtutum, & potentiarũ. Et ideo ipſa

vincit

vincit omne ſuperius & inferius cum fortitudine ſua magna, & eſt in natura ſecretiſsima res & multum mirabilis, quã ſimplices tenent & reputant ad miraculum, vel incantationem, aut artem magicã, cùm ipſorum memoria non poſsit eas habilitare ad intelligendum magiſterium noſtrũ, quod per naturã, & in natura, & de natura fit.

Quòd tota ſubſtantia noſtri lapidis eſt eſſentialis.

CAP. LXXII.

O Vos pueri doctrinæ inſtitutis, quòd ſi hęc natura non eſſet de ſubtili ſubſtantia tota, omnis eſſentialis eſſentialitas elementorum purorum nõ poſſet imprimi, nec poſſet ſupra ſubſtantiam dominari. Et ſi elementa alia, quodlibet ſecũdum ſuam naturam non dominarentur baſsis elementis in qualitate, ſubſtantia nõ poſſet intrare neq; penetrare, nec ingreſsionem habere. Et niſi habeat ingreſsionem, non poſſet colorare, neq; per conſequens dominari, & dare alias differẽtias ſpeciales ſecundum cõplementum actionis noſtri intellectus, quod medicina noſtra habere debet ſecũdum proprietatem

ſuam

ſuam igneam, per quam oportet quòd ignis dominetur, & hoſpitetur in iſta ſuprà dicta ſubſtantia. Itē, etſi hęc natura de ſubtili ſubſtantia non eſſet, non poſſet habere fuſiōem vniformem, neque dulcificationem continuam, nec vna pars benè conſequeretur aliam, & per hanc proprietatē opus eſt, quòd aer in dicta ſubſtantia dominetur, hoc eſt, quòd lapis noſter de natura aerea ſit generatus. Nam alio modo proprietas aeris in eo dominari non poſſet, niſi de vera eius ſubſtātia generaretur. Pari modo per oppoſitum eſt de duobus alijs elementis: ſed pro cauſa antè dicta ipſorum ſubſtantia in aeris ſubſtantiam cōuerſa eſt. Quare tibi ſit reuelatum, quòd ſubſtātia aeris exiuit à ſubſtātia aquæ, ſicut aquę ſubſtātia exiuit à ſubſtātia terrę. Quare patet, ꝙ à terra exiuit tota lapidis noſtri ſubſtātia mirabilis. quoniā ſi natura ipſius nō eſſet in aliquo eſſe ſubſtātiali, iā ſiccitas neque frigiditas, quæ debent eſſe in temperamēto ignis & aeris in dicta natura nō poſſent ligari, prout opus eſt ad perfectā fixionem. Ideo neceſſe eſt tibi terram habere ſubtilem, & non illam, quam cum pedibus calcas, ſed illam, quæ volat ſupra caput tuum, quam accipe & amplectere,

& charam tene, propter ipſius proprietatem: quia ſine ipſa nullum fixum temperamentũ fieri poteſt. De iſtius temperamenti natura philoſophus loquẽdo dicit, quod nõ eſt calida, nec frigida, nec humida, neque ſicca, & tamen vtrũque eſt. Dicimus, quod non plus tenet de vna quantitate, quàm de alia, niſi quantũ opus eſt eius temperamentũ ſuæ proprietatis, quę per concordantiam facta eſt de differentia ſpecialì noſtrorum elementorum. Et qui ad tale veniat temperamentum dignus erit poni ad menſam duodecim parium.

Quòd medicina debet eſſe de ſubtili ſubſtantia.

CAP. LXXIII.

Ideo vos intellectu filij poteſtis cognoſcere, quòd medicina noſtra debet eſſe de pura & ſubtili ſubſtantia. quia ſic nobis dimiſit philoſophus in ſcriptis per doctrinam probatam in veritate claræ experientiæ dicens. Quare tibi dicimus, quod opus eſt, quod de fortiori & ſubtiliori ſubſtantia, & fuſionis liquabilioris medicina noſtra ſit, quàm ſint corpora metallorum & fixio-

fixioris retentionis, quàm argentum viuũ in ſua natura. Ideo tibi dicit philoſophus Hermes, quòd ſepares ſubtile à ſpiſſo, & purum ab impuro ad habendum dictam ſubſtantiam, & ſimplum à groſſo, vt de leuiori & meliori puro noſtra poſsit fieri medicina ad finem perfectionis, ſed in faciẽdo ipſam ſeparationem non eſt parua ſcientia. Sed multi ſunt, quibus propter intellectus cæcitatem hæc ſeparatio eſt abſcondita. Et quando ipſi non intelligũt illud, etiã non intelligũt rem, in qua in pręparatione inflati ſunt, quòd æſtimant intellectũ habere apertũ, & habẽt ipsũ totũ inſeratũ & clauſum, ſicut iſta ars poteſt eis manifeſtare in clara experientia, quæ eſt in veritate. Ideo iſta ſcientia tibi ſit ſpeculum veri intellectus, ſi viam rectam habere cupis in alijs ſcientijs, quia iſta tibi monſtrat ratione tangentem veritatem per claram experientiam, quia illa nõ ſuffert aliquam probationem, nec rationes, nec argumenta logicalia, quæ ſunt longinqua & remota de claro intellectu. Et plures alij ſunt, qui non poſſunt intelligere, niſi quãtũ poſſunt corporaliter videre. ſcilicet, res quotidianas & mũdanas, & in illis per nimiam viſitationem intellectus ipſorum eſt

iunctum & ibi arreſtatum. Et ideo, cùm illud eſt oppoſitum, & contrarium ſine aliquo medio ad noſtrum rectum & verum intellectum, & illa de cauſa ipſi proiecti & multũ remoti ſunt de noſtro naturali magiſterio, ſicut populus expulſus & condẽnatus de noſtro ſupremo ſecreto. Tibi autem fili, qui nos intelligis, es de electis in arte noſtra diuiſimus teſtamẽtum noſtrum, in quo theſaurum perpetuum inuenies, ſi in manibus tuis peruenire poſsit, & à te obtineri. Audi quid dicimus, quoniam nõ breſca, nec zuccara, nec balſamũ aromaticum, quod tãtum te faciet delectari, ſicut faciet noſtrum cõfectum, ſi ſemel tantum guſtaueris vnum paruũ ſaporem, iuro tibi, quòd de illo habebis maiorem famem comedendi, quàm prius.

De recapitulatione, quomodo de vna ſola natura fit omne id, quod quæritur.

CAP. LXXIIII.

RECapitulando dicimus fili, quòd res iſta cùm ſit vnius ſolius naturæ, & de iſta tantummodo facta eſt, quam omnes non habentes, vel potentes, aut datores, & etiam

etiam habentes, & diuitias considerantes, & postulantes desiderant & petunt. Quapropter ista natura per concordiam amorosam, & absque violētia aut fortificatione combustibili, & sine trituratione manuum, aut de mollitione per calorem sui ipsius absq; sensibilitate suæ proprietatis naturæ mutatur de vna qualitate in alteram. Nam ea existente in sua prima natura vel qualitate non valet tantum de fumo, sed quando transiuit per rotam circuli, tunc incomparabilis & perdurabilis thesaurus. Fili, adhuc tibi dicimus, quòd antequam hoc natura possit pertransire per rotam circularem elemētorum, necesse est, quòd diuidatur in quatuor partes, vt pertransire possit per quatuor qualitates elementarias, scilicet, de sicco in frigidum, & de grosso in simplum, de frigido in humidum, & de ponderoso in leue, & de humido in calidum, & de aspero, leue, aut suaue, aut dulce, & molle & placidū per dulcificationem amari. Sed hæc diuisio non potest fieri per mutationem naturæ sine perditiōe proprietatis, nisi natura, quæ est in massa dura & sicca cū omnibus suis partibus reuertatur ad similitudinem ipsius primæ naturæ, in qua mundus erat primò

constitutus diuina potentia in modũ formæ cõfusæ, in qua erant omnia media cõfusa, sine quibus natura complere non poterat operationes suas, quãdo spiritus sanctus diuinus portabatur super aquas, quæ occupabant partes omnium aliorũ elemẽtorũ, sicut Deus & Dominus noster creator supremus naturæ ordinauerat in eodẽ momento sine temporis occupatione, antequam placeret facere mirabilem ipsorũ separationem siue diuisionem. Hanc operationem fecit redemptor noster ostendo primæ naturæ, qualiter operari debebat per nobilem intelligentiam. Et hoc nõ intelligatur, nisi de tota natura, quæ primò fuit creata ex nihilo, & pòst in tres partes diuisa cum certa mensura. Et de prima puriori creauit angelos & cœlum imperiale, per hanc luciditatẽ & puritatẽ participant animæ purę angelis in natura, qua participatione facta est inter eos vnio vera in glorificatione magna, & de secunda parte naturæ minus pura fecit Deus firmamentum, sicut suprà declarauimus in capit. formæ maioris: solem etiam stellas, & lunam, & dedit cuique suam virtutem, quę in natura cũ rebus inferioribus participant. Et de tertia parte minus pura fecit

Deus

Deus hunc mundum, & composuit quæ in eo sunt, prout scriptum in hoc præsenti testamento in modo tibi dicto, Sic fecit Deus Dominus noster naturã diuersam, vt quilibet causa ad suam propriam posset fieri restitutiõem. nam de puriori fecit rẽ meliorem, de impuriori verò minorẽ. Et sicut scriptum est in ratione naturæ, quãtò res est melior, tantò ab altiori natura procedit. Quare patet, quòd natura inferior min⁹ in puritate perfecta indiget alia in omnibus operibus suis, antequã ad suæ perfectionem operationis perueniat. Si ergo natura superior dat sibi de puritate sua tantò plus, quantò melius inferior natura appropinquat ei ac suæ claritati, luciditati, puritati, ac lumini ipsius per attractionẽ superioris naturæ, quæ facta est propter conuicinitatem, ac fortem, & vniformem nexum coniunctionis ante ipsorum diuisionem, & hoc propter associamentum rerum quintarum, & quintæ essentiæ libro declaratarum sub consideratione tibi fili tradita per agiographum spiritum.

Quapropter apparet, quòd primò erat totum vna natura.

Quomodo debet intelligi magisterium respectu constitutionis mundi scilicet istius magni mundi facti per Deum.

CAP. LXXV.

NVnc loquemur de tertia parte, hoc est, de natura bassa. Ista est natura, quæ facit diuersitates tantas in hoc mundo. Et de ista dixi superius, quòd tu debes strictè intelligere, aliter poteris in errorē cadere. Et ideo nolo magis tibi dicere, nisi tantum quod tibi possit sufficere ad intelligendum secretum, quod datum est nobis. Vnde fili intellige huius magni constitutionem mundi, quem Deus omnipotēs post naturæ creationem fecit in forma cōfusa, scilicet, quòd omnia elementa erant mixta tali modo, ꝙ nec ignis, nec terra, nec aer apparebant, nisi in forma cōfusa aquæ quæ vsque ad circulum attingebat lunarem, sic quòd ignis calorē, nec aer humiditatem habebat, nec terra siccitatem, imo totum in frigiditatem versum erat propter suarum confusionem naturarum. Quoniam de quanto natura aquæ magis erat frigida, de tanto naturam in calidam magis

gis ſtringebat, ſcilicet ignis, ad profundũ aliorum elementorum, & per conſequens naturam aeris magis puram, cùm aer ſit cibus & materia ignis, ſic quod poſteà, cùm mirabilis ipſorum per potentiam diuinam facta fuit diuiſio, & quodlibet eorum fuit aſſociatum & hoſpitatum in ſuo loco ſecundum debitum naturæ, fuit poſteà repertum, quod in terra remanſit de igne & alijs elementis, in quibus eſt res, quæ rebus cõiunctis participat. Ac ſi vitrum plenum aqua lunaria in medio aeris rumperetur & precipitaretur deorſum cum ſubſtantia & ſapore aquæ, & aqua plena de ſubſtantia quinta aſcendendo in natura ſua alta approximetur, cùm hoc facere ſit debitũ naturæ. Hoc ſit tibi per figuram reuelatũ, quia debes ſcire, quòd natura non operatur, niſi per ſuum velle, eò quòd reſpicit voluntatem magiſtri ſui Dei Domini noſtri, vt ſibi ſatisfacere poſsit, quia eam creauit, & per illam voluntatem Deus fecit, & facit per naturam omnia, quæ videmus, & non per miraculum, ſicut tẽpore diluuij, quando per amicabilem concordantiam Deus ſupremus ſubtraxit ſtellarum virtutem, quæ trahebant aquas à maribus, quæ in alto pendent ſupra regionem aeris, &

poſtea ceciderunt inferius in pluuijs, aut grandinibus cooperiendo totam terram, quia deuiatæ fuerunt à parte illius climatis in aliud, vſquequo ad ipſarum locũ reuerſæ ſunt ad complendum diuinum velle. Fili ſi Deus vellet, quòd duo montes vnus ab oriente, & alius ab occidente in vno congregarentur in medio terræ, & eſſent, vnus mons ſtatim fieret, & non per miraculum, ſed per aperta & habilia inſtrumenta virtuoſa, quæ Deus poſuit in natura per ſapientiam totius ipſorum concordiæ, per quam ſuas faciunt actiones. Et ſic totum opus naturæ non eſt occultũ Deo, ſed mundanis hominibus. Ideo fili, ſi aliquid facere vis omni tempore, fac per naturam, & inde ſcias concordantiam naturæ, quia ſine ipſa vllo tempore nihil facere poteris. Ideo quia nulla res mundi, quę faciendo eſt, eſt extra terminos, nec itinera naturæ, quin per illam, & de illa, & in illa ſit facienda.

Quomodo terra plena eſt intelligentiæ, & quomodo operatur. Et de creatione Adam & Euæ. Et quomodo magiſterium noſtrum aſſimilatur operi creationis hominis.

CAP.

CAP. LXXVI.

QVoniam fili potes intelligere, quòd tota terra plena eſt intelligentia ad operationem naturæ inclinata, quæ intelligentia mouetur à natura ſuperiore. Ita quòd natura intellectiua inferior in quãtum aſsimilatur naturæ ſuperiori. Nam per intelligentiam adiuuatur à ſuo ſimili per conuerſionem & potentiam attractiuam. Deinde poſt illam mirabilitatem naturae creauit Deus Adam de limoſitate elementorum, ſcilicet de limoſitate terræ, aquæ, aeris, & ignis, & viuificauit eum à ſole ſancti ſpiritus, & de luce, & claritate & lumine mundi. Et ex omnibus reſultauit in eo mixtionem rei quintæ in ſuo cõpoſito, ſed magis ſpecialiter fuit creatus de terreſtri elemento, prout ex ipſius delicto patet. Et ſic ex illa limoſitate Deus omniũ creator conſtituit, & fecit naturam homogeneam, à qua fuit Adã formatus, à quo ſucceſsiuè tranſcreauit Euam. Quo facto pręcepit naturæ, quòd haberet multiplicare, & multiplicauit ipſorum ſpecies doctrinã capiendo à maſſa cõfuſa mundi, & per intelligentiam nobilẽ, quæ primò confuſa erat, & poſtea diuiſa. Hęc enim eſt generalis

regula

regula operandi, quam Deus & Dominus noſter dedit naturæ, & nobis monſtrauit per figuram. Et qui habet aures audiendi, habebit totum in ſuo intellectu: quia hanc inſequendo doctrinam natura omnia ſua facit opera. Quare patet, quòd qui ignorat hanc diuinam doctrinam extra naturæ opera eſt. Noſter lapis aſsimilatur in operatione operationibus naturæ animalis, & naturæ vegetabilis, & naturæ mineralis & melius. Quoniam aſsimilatur & aſsimilari debet creationi hominis, qui de limo factus erat. Ideo fili, ſi vis operationem noſtram per naturam facere, inſequere operationem doctrinæ naturæ. Nam ei non eſt datum, quòd per aliam doctrinã poſsit operari, niſi per illam, quam habet à Deo magiſtro ſuo præceptam & doctam per intelligentiam perfectam, per quam ſuæ mouentur operationes, nec feſtines. Et ex hoc ſit ſpeculum tuum natura, quæ breui tempore res ſuas non format, ſed tempore certo aſsimilandum magiſterium operatio eidem conſtituta.

Quomodo operator debet res ſuas ordinare ad aſsimilandum magiſterium operationi creationis vniuerſalis in creando maſſam cõfuſam, quæ continet omnia quatuor elementa.

CAP.

CAP. LXXVII.

POst hæc fili tempus est, quòd ponas in ordine naturam, qua indiges cum recta notitia, scilicet per reductionem, quæ per retrogradationē facta est illius in formā confusam, respectu massæ huius mundi, quousque versa sit in qualitatem frigiditatis magnæ, in qua primò fuit. Et quando sic erit versa notare potes & cognoscere, quòd non est nisi vnum compositū per artem respectū naturæ confectū, vt si absque [illegible] adiutorio factum esset per naturam ad cōsequendum sui intellectus finem, qui est creare perfectum metallum, vel medicinam perfectam respectu naturæ, quæ per artem adiuuatur, & in hoc cōposito continentur quatuor elementa naturæ mineralis, simplicia & composita, per quæ resultant quatuor qualitates elementariæ. Et per hanc primam conuersionem lapis noster in naturam frigidiorem vertitur. Et ideo oportet, quòd aqua ibidē dominetur, & in se contineat alia elementa, ex quibus natura per diuisionem se habet, postea verti de qualitate in qualitatem. Et hæc est res nostra, quæ in se continet omnia, quibus indiges in nostro magisterio.

Et

Et ideo dat intelligere ratio ſcripta philoſophicè per Hermetem, quòd ſicut omnes res factæ fuerunt ex vna ſola re per potentiam ſupremam ſementificam, & exiuerũt à maſſa confuſa globoſa, voluntate diuina miraculoſa: ſic lapis noſter natus eſt, & exiuit ab vna compacta maſſa confuſa, in qua omnia ſua quatuor elementa ſunt cõtenta per naturam creata, de qua per voluntatẽ Dei & operationem naturæ noſter lapis poſteà naſcitur.

Quomodo philoſophi appellauerunt maſſam confuſam, & de diuiſione ipſius, & de natura elementorum ſuorum.

CAP. LXXVIII.

PRo hac maſſa confuſa nominanda filii ſimilitudinariè philoſophi eam nominauerunt totum mundum. Nã in ipſa ſunt quatuor elementa confuſa, quæ ſeparari poſſunt, & diuidi quodlibet ad partẽ ſuã, impregnata ex natura quinta, & per quam ſeparantur & ſunt ſeparata. Ergo fili, elementa ab illa maſſa ſepara per induſtriam ſapienter, quæ à nobili mouẽtur intelligẽtia, & reperies naturam, quæ in ipſis eſt, in quatuor partes diuiſam, & quælibet pars

illius

illius naturæ ornata erit & induta qualitate ſui elementi. Quia pars, quæ remanſerit pro terra, erit in ſiccitate complexionata. Et illa, quę pro aqua remanſerit magis pura & magis ſubtilis, eſt conuerſa in qualitatem frigidam. Et illa, quę pro aere remanſerit, reperietur in qualitate humida conuicinãte qualitate ignis. Vide ergo fili naturam, quæ erat in toto compoſito integraliter, primò frigida, & poſtea reuerſa eſt in principalibus qualitatibus elemẽtarijs, ſcilicet, in ſiccitate, frigiditate, & humiditate, & calore per diuiſionem elementorum. Et ſicut quodlibet elementum habet participationem cum ſibi propinquiore, ſic quælibet pars huius lapidis vel naturæ habet maiorem affinitatem ſibi propinquiori, quàm habeat illi, quę ſibi eſt remotior. Et hoc eſt propter poſſe elementorũ ac eorum qualitatum, in quibus vaporabiliter diffuſa eſt dicta natura quinta, quam tantũ diligimus. Fili iſtæ qualitates elemẽtales dictæ ſunt appropriatæ elemẽtis propter groſsitiem & ſimplicitatem dictarum partium, in quibus iacet natura pura cum magna corruptione, à qua corruptione ſi ſcias eam amouere, habes noſtrũ magiſteriũ certificatũ per certam præparationem.

Nam

Nam lapis noſter nunquam inuenitur, niſi in ventre corruptionum, & dehinc eũ extrahimus, ſubſtãtia vnde mouetur corruptio, eſt multùm pinguis lutoſa & fortiter vnctuoſa aerea, in ventre cuius eſt ignis, quem petimus, & in ipſa eũ accendimus. Et ideo tibi reuelauit Morienus ſagax Romanus per bonitatem ſubtilitatis, cui non fuit alter ſimilis in ſecuritate per bonitatẽ præparationis metuens Deum, fidelis, benignus dando totum ſuum conſilium dicens, quòd ſcientiæ hominum manifeſtè coniunguntur, manſio cuius manifeſtatur in carne, & ſanguine, & in profundiori vẽtris. Et alibi tibi reuelauit, quòd ſecretum noſtri lapidis eſt in coxis & femoribus calidis, hoc eſt in profundiori elementorum compoſitorum, ex quibus elementa ſunt per ea, quæ ſuperius dicta ſunt. Ideoq; ſuprà dictum eſt, & adiungendum propinquiora propinquioribus, & affines ſuorũ affinium. Nam ſcis, quòd natura ſicca vel pars illius, quæ eſt ſui elementi terreſtris, non habet poteſtatem vertendi ſe in naturam humidam, nec ſe ligandi parti humidæ, quę eſt de natura aeris, ꝓpter duas cauſas contrarias. Vna eſt, quòd terra & aer ſunt cõtrarij, & in qualitatibus diſcrepan-

tes.

tes. Quoniam terra per naturam, quã habet, est sicca & frigida, & aer per partem naturę quã tenet est, humidus & calidus, Et ideo natura sicca in humidam, & frigida in calidam conuerti non possent, nisi primò quælibet ipsarum per sua transeant media, quæ sunt germana extremitatum. Quoniam scriptum est pro reformanda natura, quòd contraria existentia quælibet ipsorum in sua natura non benè possunt simul ligari, nisi primò mutantur de contraria qualitate in mediam, quę participat veris extremitatibus per affinitatẽ naturæ. Et ideo natura terræ non potest conuerti in naturam aeris, nisi primò vertatur in naturam aquæ: nec natura ignis potest conuerti in naturam aquæ, nisi primò vertatur in naturam aeris. Quoniam nullus transitus potest fieri vnius extremi ad alterum, nisi prius transeat per media germana. Nam quando volumus facere transitum de prima extremitate ad tertiã, oportet transire per gradus medios. Quare fili aqua & aer sunt germana media elementalia scalæ rotundæ, per quæ natura ab extremis elementalibus habet transire antequam operationes suas cõplere possit veniendi ad perfectionem. Nam aqua

eſt frigida & humida, & per frigiditatem participat cum aere, & per ſuum humorem rarificat terrã, eam alleuiando. Et per frigiditatem ſuam aerem condenſat, eum conſtringendo. Ita, quòd quando aqua conuertit terram ad naturam ſuam, poſtea poteſt eam in aerem conuertere per concordantiam humiditatis, quam terra ab aqua ſuſcepit, & frigiditatis, quam aer recepit ab aqua, quæ eum conſtrinxit, & ſic per conſequens eſt aer medium ignis & aquæ, cùm aer ſit humidus & participat aquę, & cùm calidus participat igni, per ſuum humorem condenſat ignem & vertit eum in naturam aeris per inſpiſſationẽ, & per ſuum calorem attenuat & intenerifcat aquam & vertit eam in aerem per leuigationem. Et ideo quando aqua in naturam aeris eſt conuerſa, aer eam conuertit in naturã ignis. Vel quando ignis conuerſus eſt in naturam humidam aeream, humiditas & frigiditas eum conuertit in naturam aquæ ſecũdum quod iacet in intentione naturæ, vel boni & perfecti artificis. Nam ſicut aqua eſt de materia terrę, ita aer eſt de materia aeris & terræ. Et vnũ eſt materia alterius

Quomodo

Quomodo elementa ſubtiliantur, & ingroſſantur per rotam circularem, quæ per philoſophos huius artis dicta eſt Cathena aurea.

CAP. LXXIX.

IDeo fili tibi dicimus ſi velis nos intelligere, quando terra per ſuum contrariũ erit ſubtiliata, vertitur in naturam aquæ propter qualitatem, ſcilicet, frigiditatem, quæ participat inter ſiccitatem & humorem. Et quando aqua illa plus ſubtiliatur, per ignem in naturã aeris vertitur. Et quãdo ille aer plus ſubtiliatur, vertitur in naturam ignis, & per conſequens per retrogradationem eſt, quòd quando natura ignis ingroſſatur, conuertitur in naturam aeris humidi, & tũc ignis tantum de calore ſuo perdit, quantum humiditas poteſt ſibi cõtrariari per hebetationem ſuæ ingroſſationis. Et quantò hæc natura humida melius condenſatur per inſpiſſationem, tantò melius in aquæ naturam conuertetur, quæ per ſuam condenſationem mortificauit maiorem partem caloris. Et perdit magnam partem humoris per indura-

tiõis approximationẽ naturę aeris ad qua-
litates terrestres, & quando hęc aqua ma-
gis inspissatur, tunc vertitur in terræ natu-
ram, & propter sui frigiditatẽ amittit partẽ
sui humoris gyrando se & portãdo in sic-
citatem. Quare si vis ignem nostrum accẽ-
dere, administra ei cibum leuem & tenerũ
quia eius hebetatio & mortificatio non ve
nit nisi per cruditatem & grossitiem mate
riæ; sicut patet in declaratione prædicta.
Quando igitur voles de terra ignem face-
re, subtilia terrã quantum poteris, & quan
do velis de igne terrã facere, cõdensa-
titer ignẽ. Dicimus quod aer & aqua cau-
sa sunt ingrossationis ignis, & melius aer
quàm aqua, & melius aqua quàm aer. Et
minus terra, quàm aqua, & aqua minus,
quàm aer. Sed terra omnibus suis viribus
inspissat aquã, eam vertendo ad suam na-
turam terræ & aquæ, se condensando &
conuertendo ad naturam terræ inspissat
aerem, & vertit eum ad suam propriam na
turam aquæ. Et aer se ad naturã aquæ cõ-
uertendo per inspissationem condensat i-
gnem, & facit eum conuerti in aerem per
suæ subtilitatis ingrossationem. Similiter
ignis omnibus suis viribus nititur aerẽ ver
tere ad suam ignis naturam per subtiliatio
nem

nem ſuæ puræ ſubſtantiæ: & iſte aer conuerſus ad naturam ignis ſubtiliat aquam. Et ideo vertit ad naturam ſuam aeris per rarefactionem alleuiationis. Et hæc aqua verſa in naturam aeris rarificat terrã, & facit eam verti in naturam ſuam aquæ per ſubtiliationẽ ſuæ groſſæ ſubſtantiæ. Et per hunc vltimum ordinem relucet ſecretum compoſitionis aquę noſtrę filijs intelligẽtibus, cùm viuaciter apparet, quòd natura ſicca non poteſt in humidã conuerti, quoſque in naturam frigidam conuertatur. Hic manifeſtè tibi portam naturæ aperimus ad intrandum omnia opera ſua, ſi intelligas. quia ſuperiora elemẽta cauſa ſunt ſubtilitatis inferiorum. Et ſubtiliatio cauſa eſt viuificationis & animationis. Elemẽta verò inferiora ſunt cauſa ingroſſationis aliorum elementorum. Et hoc ratione attractionis proximioris conſonantiæ, quæ iacet in ſuis naturis, vt nuper extitit declaratum per terram & per ignem, & ingroſſatio cauſa eſt mortificatiõis, & hebetationis caloris animalis. Et nos bono iuramus animo, quod ſubtiliatio non fit ſine ingroſſatione, nec ingroſſatio ſine ſubtiliatione, nec diſſolutio terrę ſine cõgelatione aquæ, nec aquæ congelatio ſine diſſo-

lutiõe terrę. Fili in ſpiritu diſſoluitur corpus congelatum, & per corpus cõſtringitur ſpiritus congelatus, quia congelando ſpiritũ, diſſoluimus corpus, & corpus diſſoluendo, congelamus ſpiritum. Fili vide & aſpice multiplicationem veræ tinctuię, quam Deus dedit naturæ ad trãſmutationem faciendũ. quia de vno pugillo terræ, & nouem aeris facimus decem aquæ. Et ideo de vno pugillo huius aquę, & nouem ignis facimus decẽ aeris, per ſcalam viuificationis aſcendendo ad ſubtiliationẽ naturæ groſſæ in naturam ſimplam, & superiore ſimiliter de vno pugillo ignis, & nouem aquæ fiunt decem aeris mortui, qui eſt aqua viua. Et de vno pugillo iſtius aeris mortui, & de nouem pugillis terræ fiunt decem aquæ glorioſæ. Intellige fili verba, quoniam hæc eſt doctrina, per quam omnis mẽſura & omne temperamentũ fiunt. Et eſt neceſſariũ, quòd in noſtro magiſterio fiant, ſine quibus fieri non poſſet. Hæc eſt cathena deaurata & rota circularis totius mundi, per quam natura ſagax omnia ſua regit inſtrumenta rotando & circulãdo tranſeũdo in circuitu, quem ſupremus creator conſeruare in ſuis diuinis mirabilibus & infinitis potentijs voluit & vult.

Quomodo

Quomodo Artista debet scire corde tenus rotam circularem, & naturam conuersionis elementorum respectu primæ & secundæ qualitatis.

CAP. LXXX.

OPVS est tibi fili hanc rotam corde tenus scire perfectè, si ad nostrum magisterium velis peruenire. Quia tibi diximus, quòd elementa per naturam iam [illegible]em vadunt rotando per ipsius circuitum successiuè, quousque compleuerunt eorum circuitum, & circulum, qui est perfectio operationis eorum, & per scientiam suæ circularitatis apparet clarè istud, quod superius diximus per primam rationem. Alia ratio, quare natura sicca, quę est in terra, in naturam aeris conuerti nõ potest, nisi per suum medium, est diuersitas grossitiei & subtilitatis, vel grauitatis & leuitatis, per contrarietatem partium naturæ, aut materiæ illius, sicut de superius dictis qualitatibus iam cõplexionatis. Quia omnes aliæ res, quæ considerari possunt in istas prò maiori reducuntur, videlicet, fluxibilitates, & soliditates reducuntur

ad humiditatem & ſiccitatem, & leuitas, & grauitas reducuntur ad ſubtilitatẽ & groſ-ſitiem. Et notetur hic primus gradus. Ideo te intelligere oportet, quòd pars naturæ, quæ eſt in terra, groſſa eſt & grauis, frigi-da & ſicca. Et ideo frigiditas, groſsities, & grauitas cum ſiccitate cauſantur à natura, quæ eſt in terra nobiliter cauſatæ ſunt, & natura, quæ eſt in aqua, eſt mediocriter groſſa & grauius mediocriterque ſubtilis & leuis, humida & frigida, per hunc ſecũ-dum gradũ, & ideo cauſantur ab eis gra-uitas cum frigore, & leuitas cum humidi-tate. Et natura, quæ eſt in aere, ſubtilis eſt & leuis, calida & humida. Et ideo cauſan-tur ab illa leuitas cum humiditate, & ſua-uitas per caliditatẽ. Et notetur hic tertius gradus. Et natura, quæ eſt in igne, multùm ſubtilis eſt & leuis, & multũ ac fortiter ca-lida & ſicca, & ideo cauſantur ab illa leui-tas cum ſiccitate, & caliditas acuta. Per hãc doctrinam fili debes intelligere, quòd in noſtro magiſterio naturali, non debent e-lementa definiri ſecundũ quod ſunt prin-cipium motus de loco in locum, ſed ſecũ-dum quod ſunt initium alterationis. Hãc-met viam inſequuti ſunt, & ſequuntur me-dici. Et ideo dicunt, quòd terra eſt elemẽ-

tum,

tum, per quod omne corpus ad corpus defertur ſanabile, & per quod corpus ſanabile frigiditati & ſiccitati in ſubſtantia participat, de ſua ratione multum groſſa, & aqua participat cum frigiditate & humiditate in ſubſtantia mediocriter ſubtili. Et aer participat humiditati & caliditati mediocriter ſubtilibus ratione ſuæ naturę. Sed ignis participat calori & ſiccitati in ſubſtantia multum ſubtili, & fortiter actiua, ratione ſuæ ſimplicis naturæ. Fili hoc vltimum capitulum aperit tibi portam, & reſtea firmat, quia tibi ſuprà dixim⁹, quòd de vno pugillo ignis & nouem aquæ fiunt decem aeris mortui, quæ eſt aqua viua.

De cauſa & ratione, qua elementa non poſſunt conuerti, & etiam cauſa, per quam benè poſſunt conuerti.

CAP. LXXXI.

PEr hanc deſcriptionem elucidata eſt ratio ſecunda, quare natura ſicca non poteſt in humidam ſine medio ſuo cõuerti. Et per illud medium tranſeundo patenter extitit declaratum deſcriptione prędi-

ctá, quòd elementa ſunt cauſæ ſuæ muta-
tionis & alterationis, prout hoc ꝓbari po-
teſt experientia viſibili & vera manifeſtè in
noſtro magiſterio naturali, abſque alia lo-
gicali probatiõe. Fili accipe de noſtro ae-
re, & de terra modicum, & perfora latus
eius acuta lancea tota calida, & videbis à
ventre ſuo exire tantùm de cholera nigra
cremata & combuſta, quod habebit po-
tentiam intoxicandi & impotionandi to-
tum mundum. Retine igitur illam, ne à te
recedat, quia tibi bona erit contra inimi-
cos tuos. Poſtea perfora aliud latus eius cu
punctura magni ſerpentis, tantummodo
quouſq; totum phlegma exiuerit, nec am-
plius habeat infra ſuum ventrem. Deinde
crema & cõbure, quouſq; ſit prope mor-
tem, & quòd anima exiuerit, & corpus ſit
in puluerem reductum indutum de nigris
oculis. Scias, quòd natura illius eſt remiſſa
groſſa & grauis, frigida & ſicca, per pro-
prietatem, quæ eſt in eius elemento terre-
ſtri, aeri cõtrario, in tota ſui natura & pro-
prietate. Quare ſi ipſum in naturam aeris
vis cõuertere, adde ei de capite rubeo no-
uẽ partes. Et natura huius rubei capitis eſt
vna ſubſtantia multũ ſubtilis & leuiſsima,
& in cõplexione multũ calida, & ſicca &
acuta,

acuta. Post hæc adde illis duas partes de pedibus albis. Natura illorum pedum alborum est vna substantia grossa mediocriter, & in qualitate mediocriter frigida. Et per hanc proprietatem participat oculos nigros, est adhuc in substantia mediocriter subtili per suam qualitatem humidam & calidam. Et per hãc proprietatẽ participat substantiæ aeris. Et ideo sit tibi reuelata definitio aquæ & aeris in suis dispositionibus, tanquam amica contrarietatum, quæ sunt in composito isto, scilicet ignis & aquæ, terræ, & aeris, nascitur vnum medium purum, ad vnionẽ mixtionum qualitatum alteratarum ipsorum in forma terræ congelatæ albæ, multùm subtilis, & transparentis secundum perspicuitatem aquæ aereæ, iam cõgelatæ per vaporem materiæ dictæ terrestris, iam cõfortatæ per calorem acutum.

De symbolo, retinaculo elementorum.

CAP. LXXXII.

Illi, in hac mutatione, grossities, & grauitas substantiæ terrestris, naturæ inferioris habet potestatem retinendi aquam, per totam suã naturam, per vaporẽ homogeneita-

geneitatis frigidæ, quæ est qualitas grauis participans illis duobus elemẽtis, quę sunt de natura sua, sed sis securus, quòd frigiditas dominatur in retentione attractationis aeris, quę facta est per confortationem caloris acuti cum sapore humoris, qui est materia ignis, & totius naturæ. Ergo fili, pone de calore alto in natura inferiori, ad confortandum suam siccitatem, & mortificandum suam frigiditatem, per temperamentum cognitum ratione naturæ. Nã scias, quòd maxima frigiditas est mortificationis ignis causa, & durificationis, & grossioris naturæ attractatiuæ causatæ à calore & humore. Fili calor naturæ debet per humiditatem radicalem temperari, vt vapor calidus per nimiã suam actionem non cremet, aut ardeat materiam nostri chari infantis, quæ temperantia facta est tantummodo per additamentum naturæ sui humoris, quousq; veniat ad gradum illius acuitatis temperatæ, per quam possit penetrare inuisibiliter omnes partes naturæ humidæ, & ponere formam suam, ac eam figurare in materia aeris. Debes videre fili, quomodo hoc temperamentum debet fieri, qualiter, & in quo loco debeat creari. Et tibi dicimus, posse naturæ reuelando,

lando, quòd per ſubtractionem humidi radicalis fit, quouſque calor naturæ excitatus & expeditus per ſtimulationem nobis monſtrat dictam actionem. Ideo tibi opus eſt, ne illud tranſeas, ne compoſitum ſe relegatum reperiat, vel ſeparatum à tota ſua natura. Quia poſtea nollet videre eam, nec poſteà poſſes tam promptè & celeriter infigere naturã deperditam in corpore ſine parte ipſius. Et ſi hæc pars eſſet omnino remota à corpore prędicto, & poteà velles in ſuum initiũ ponere per viam cõrrigendi defectum, eſſet tibi multum graue, propter cauſam tardationis, & ſicut prædiximus, natura ipſius non eſſet ita benè radicaliter, & per ſuas proprietates infixa in ſuo corpore per hanc artem, niſi fieret hoc ingenio forti atque ſubtili huius magiſterij, quod eſt multum graue fieri, tanquam per artem naturæ, quæ multũ omnibus ſuis adhæret intelligentijs ad cõplendum & finiendum completè ſuas operationes non miniſtraret, quia per artem à Deo non eſt intellectus tam ſubtilis, quòd primæ virtutes in corruptionibus ſuis primis occultæ, & in corruptione ſuorum obiectorum debilitentur. Ideo fili opus eſt tibi, quòd auiſes te in prima corru-

ptione,

ptione, & intelligas benè istius præsentis vltimæ conclusionis ordinationem.

De qualitatibus accidentalibus. Et de vnione naturæ.

CAP. LXXXIII.

POst hæc opus est tibi, vt scias acuitatē prędicti vaporis calidi ab ipsomet igne creari, qui procedit ab illa natura, qui quidem ignis est quarta pars totius naturæ in quatuor partes diuisæ, & ideo humorē penetrando per suam acuitatem ignis digerit, & adiuuat grossam naturam cum natura simplici per continuationem, ac copulationem minerarum suarum, & minerarum partium insimul coniunctarum vniformiter ad modum naturæ homogeneæ, sic quòd natura sicca, & grossa per suum confortamentum retinet naturam humidam, & subtilem, per ingrossationem naturæ simplæ per coagulationem. Et natura simpla per cōuersionem rarificat grossam per subtilem vnionē. Sic apparet manifestè, quòd in quanto natura grossa de simpla retinuerit per attractionē naturę calidæ & humidæ, intanto est propinquior subtilitati aereæ, quàm esset in sua natura, & habet

& habet maiorem perfectionem, in quanto etiam natura ſimpla erit magis adiũcta, vel addita cum natura groſſa per condenſationem, intanto erit grauitati & ponderoſitati propinquior, & minoris perfectionis. Et ſic fili potes intelligere multiplicationem, vel diminutionem operatiuarum virtutum. Nam philoſophus in libro Meteorum ait, quòd natura terreſtris in loco generationis metallorum cõtinet in ſe virtutes cœleſtes, per quas conuertitur ſua individualitas in formam, naturam, & ſpeciem metallorum coadiuuante virtute naturæ terreſtris Alio modo, ſi virtus naturæ terreſtris ſuperet in potentia virtutem naturæ cœleſtis, quæ erat in ſpecificatione metalli, magna ſiccitas, & magna frigiditas naturæ groſſæ condenſaret humidum, quòd formam debet recipere metalli in naturam & conformitatem terræ, & nõ in forma metalli propter defectum virtutum cœleſtium, quæ non ſunt in dicta natura. Quare filij veritatis intelligere poſſunt, quòd forma metalli venit, & eſt à virtute cœleſti, influxa in materiæ ipſorum profundiori, ideo dictum eſt per rationem Meteoricam, quòd anima eſt in ſemine naturæ, ſicut magiſter in ſuo artificio. Fili,

talis

talis virtus cœleſtis eſt in proprio loco ge-
nerationis metallorum, & ideo eſt forma
metalli. Facias ergo tunc fili, quòd in loco
generationis aut conuerſionis talis ſit po-
tentia cœleſtis, quæ poſsit transformare
humidum indiuidui ſub conſeruatione a-
ctionis, appetentis hanc ex natura terre-
ſtri, in formam & ſpeciem tranſparentem
& finiſsimam, per congelationem terre-
ſtris ſicci, hęc erit res magnæ virtutis. Quia
terrę virtus, per temperatum frigus, & per
ſiccum complexionatum, operata eſt co-
gelando, inſpiſſando & retinendo. Et vir-
tus cœleſtis formatiua influxa cum virtu-
te terræ, format ſpeciem in colore cœleſti,
quando materia congelatur, ſic quòd cō-
gelando transformatur ſpecies, & infor-
mando illam cōgelatur materia. Quapro-
pter fili ſcriptura præcipit, quòd habes ar-
gentum viuum tot vicibus abluere, quo-
uſque vertatur in colorem clarum cœle-
ſtem. Et hęc eſt terra, in qua animas noſtras
ſeminamus, & in illa eſt cōgelatio noſtra,
& non in alio loco, & per hanc retinentur
ſimplices ſpiritus quinti fugitiui, qui ha-
bent formare, & debent formare terram
claram in virtute & forma elixiris, per ſpe-
cialem differentiam, quę mouetur à nobili
concor-

concordantia quintarum rerũ, ſicut clarò notabimus in ſecunda parte huius libri dicta practica noſtra.

Quomodo tota intentio operatoris debet eſſe in præparando materiã lapidis, & in ſuo temperamento.

CAP. LXXXIIII.

PRopterea poteſt tuus ſentire intellectus rationabili conſideratione, quòd quãtò magis materia erit debitè preparata & ſubtiliata, tantò virtutes cœleſtes naturæ ſuperioris obtinebit, & in ſe retinebit & quãto minus, minus. Fili videas ergo & auiſes, quomodo aqua mutatur in aerem, & aer in ignem, ſi vis habere præparationẽ naturæ. Si velis de materia terræ ignem facere, opus eſt tibi à principio, vt eam benè ſubtilies, & quòd in naturam aquæ & aeris tranſmutetur, & quando in contrarium voles operari, intentione cognita elementa in contrariũ mutabis. Veruntamen facias factum tuum ex re ſimpliciori. quoniã in illa appropriatur virtus cœleſtis tanquam forma rei ſimplicioris, & hoc eſt ſecundum actionem materiæ & curſum naturę. Et tene ſuper hoc dictum philoſophi

Ruem nõ d sine peccado concebida

vij. Methaphysicæ, Quòd secundum proprietatem materiæ ei erit appropriata certa forma, & propria secũdum suam actionem. quare si materia est simplex, appropriabit sibi formam nobilissimam & multum puram, causa suæ simplicitatis & similitudinis, quæ nascitur à proprietate naturę superioris simplicis. Ideo quando voles contẽperare lapidis substantiam, pone ipsam in loco generationis, vel conuersiõis ad qualitates, de quibus vis per notitiã certam, quòd lapis tuus mutetur, videlicet, in humido calore. quia hæc est qualitas, per quam causatur dulcedo in lapide amaro, per conseruationẽ humidi lapidis in suo igne, quousq; possit æternum ignem pati.

De demonstratione præparationis lapidis per differentiam exemplificatiuam in operatione naturæ in suis mineris.

CAP. LXXXV.

TAli fili modo natura vtitur temperamento in mineris per successiuam operationẽ, quanuis accidenti fortuitu multum erret. Nam si materia sulfuris & argẽti viui

viui depurata, & ducta ad ſplenditatem, reperit locũ ſuæ retentionis & cõgelatiõis ſiccum, terreſtrem fuſcum & immundum vel frigidum ſine temperantia aliqua, generatio iſtius cõuerteturin complexionẽ intemperatam, fuſcam, terreſtrem, crudã, ponticam, & amarã, & accipiet formã ſpecificam, ſecundum ſpecie, ad quam virtus cruda terreſtris & complexio loci mouet materiam ſulfuris & argenti viui, ad formam ſecundum ſuum actum, ſicut manifeſtè in omnibus generibus viſum eſt de extremitatib⁹ & medijs alijs metallicis. Quia illorũ materia nõ eſt aliud ſimpliciter, niſi ſulfur & ar. vi. mixta ſimul vaporabiliter, & ſpecificata in terreſtrem ſpeciem atramentoſam, & vaporem groſſum terreſtrẽ, qui naſcitur à loco tranſmutabili generationis. Fili reuerte igitur materiã groſſam in ſimplã, quouſque induerit virtutem cęleſtẽ, quæ habet claritatẽ in lapide noſtro formare, propter hoc, quia potes iſtud, bene facere in elementali reuolutione, ſi intelligas elementorum conuertibilitatem. Fili vapor groſſus atramẽtoſus, à quo creatum eſt atramẽtum, eſt multum acutus & põticus, & ideo partes penetrat ſulfuris & argenti viui depuratorum, & penetrando

inficit illam materiam depuratam, cõge-
lando in ſpeciem illius vaporis atramẽtoſi
& lutoſi terreſtris, qui mixtus eſt ipſis.
Quare patet id quod diximus, quæ eſt ma
ior porta, ſcilicet, quòd virtutes terreſtres
non obtineant ſupercœleſtes, ſed ecõuer-
ſo, & habebis rem petitã. Per hanc mixtio-
nem apparet, quòd ſit medium inter lapi-
dem & metallum, cùm dicta mixtio facta
ſit in materia lapidis, & in materia metallo
rum, & corporum liquabilium. quia me-
dium eſt omne illud, quod aliquo modo
cum lapide participat ab vno latere, & in
aliquo modo cum metallo in alio latere,
& vltra adhuc magis proprietas lapidis
eſt, non poſſe fundi. Et proprietas metalli,
quam ex eius materia tenet, eſt poſſe fun-
di per calidum & ſiccum. Ergo per hæc
notare potes, quòd lapides ſunt in genere
terræ ſiccæ, & metalla ſunt in genere aque
humidę. Mediũ ergo vocatur omne illud,
quod cum duabus extremitatibus parti-
cipat illorum. Sed aliqua illorum sũt, quæ
magis participant cum ſiccitate, & illa cõ-
tinent calidum & ſiccum, conſtant calido
& ſicco, vt Marcaſita Antimoniũ &c. Sed
aliqua illorum mediorum ſunt, quæ meli-
us participant gradui humoris, & de illis
diſtilla-

distillatur aqua per calorem & siccitatem, vt salgēma. Per hoc fili relucere potest doctrina ante oculos tuos declarata per hoc quod est de proprietate metalli, est humidum aquaticum, & ar. vi. separatum per artem magisterij tibi reuelati. Habe igitur fili notitiam naturæ mediorum, quia de ipsis totam scientiā nostrā trahimus, & potestatē ponēdi ar. vi. in opere, & trahimus ar. vi. à suis cauernis vitreis, & cū illis portatur lapis ad suā primā naturā, qui est supremū medium purgatum ab originali macula.

De extremitatibus nostri lapidis, & quæ sunt, & vnde extrahuntur.

CAP. LXXXVI.

POstea cognoscere potes, quòd ar. viuum nostrum est prima extremitas lapidis nostri, & in primo gradu & in secundo est elixir completum, & modo tali per artificium nostrum subtiliter inuentum, & ingenio naturali trahimus extremitates ex prædictis medijs, quæ participant cum lapide nostro, sicut natura sapiens dedit nobis scire: nam apertè nobis ostendit modū qualiter trāsmutat naturā de medijs ar. vi.

in metallum perfectum, hoc est fili mediũ commune ad trahendum & ponendum summum medium de potentia in actum. Tamen fili debes intelligere in tua operatione metalla loco mediorum, quæ sunt extremitates naturę. Nã quãto media sunt nobilioris naturæ, tantò extremitates sunt nobiliores & digniores in potẽtia. Et ideo de ipsis medijs extremitates separamus. s. viuum arg. argentorum viuorum, & elixir perfectum, quod est medicina medicinarum. Quoniam in omnibus medijs aliquo modo secundum formas cõfusas sunt extremitates. Alio modo nisi ibi essent, non possemus in actum ponere, quod est in potentia naturæ, & sic inseparabiles essent propter impotentiam ibidem existentem. Item natura nobis manifestat secundum quod experiẽtia certificat, quòd natura illorum comminuit argentum viuum, & illud mortificat constringendo & congelando, & post ipsius congelationem commiscibile est corpori, & tunc operatur, & non antè, omnem colorem dando, quo indigemus, & virtute suæ siccę naturę terrestris retentum est, & fugere non potest à corporibus quibus miscetur. Apparet igitur, & est sine dubio, ꝙ vapor extremo

rum

rum eſt cauſa conſtrictionis ar.vi. & in natura, & in noſtro magiſterio, quod eſſe nõ poſſet, niſi conuenientiam vnius, & diſcõuenientiam alterius haberet contra ſe per differentiam concordantiæ, prout apparet in ſui caloris cõſeruatione per cõuenientiã conſeruatiuam. Ideo vocata eſt hæc ſubſtantia leo viridis, & ſerpẽs viridis leporarius, & ar. vi. & paſtura baſiliſci philoſophici. Sed nos illum vaporem, propter potentiam præſentẽ, appellamus magis propriè humorem menſtrualem, qui quidem humor ab argẽto viuo deriuatus eſt, quãuis alteratũ ar.vi. ſit per corruptionẽ & fragilitatẽ terreſtrẽ, quæ ſibi aduenit, & hoc argẽtum viuum cum corpore coniunctũ, ſunt duo ſpermata, à quibus naſci facimus dictam aquam viuam, quæ eſt argentum viuum noſtrum, & aqua vitæ, quæ corpora mortua reſuſcitat.

Quomodo menſtruale eſt cauſa mortis argenti viui.

CAP. LXXXVII.

PEr iſtum humorem menſtrualem declaramus quẽ nos dicimus, quòd arg.

viuum eſt cauſa mortis ſuæ, quia ipſemet ſeipſum interficit, & poſteà occidit patrẽ & matrẽ ſuos, & extrahit eis animas à corporibus, & epotat omnes ipſorum humiditates, facitque ipſos nigreſcere ſicut carbonem. Deinde eos reſuſcitat tali ac ita magno ſplendore, quòd per illam reſuſcitationẽ pater & mater ſui cum ipſo viuent, nec vnquam morientur. Et pro certo, in præſentia & voluntate certorum ſociorũ argentum viuum vulgare congelauimus per ſuum menſtruale, & aliàs vni de ſocijs noſtris, in cuius eramus ſocietate expreſsè, quaſi ad duas Lẽcas prope Neapolim, in quo loco in præſentia Phyſici regis & vni⁹ fratris de ſancto Io. de Rhodis, & Bernardi de la. Bret, & aliorum congelari fecimus argentum viuum per ſuam mẽſtrualem naturam. Et quamuis hoc vidiſſent, & manifeſtè palpaſſent, tamen non potuerũt ſcire, quid eſſet, niſi ſimpliciter ſolummodo ruſtico more, regia maieſtate ſalua. Et ſi realiter ac philoſophicè cognoſcere potuiſſent per ſpeculationẽ intellectiuę virtutis dictum menſtruale ac ſuas virtutes, artem ac ſciẽtiam abſque dubio habuiſſent, prout dicti ſocij, qui per nos multum benè intellexerunt manifeſtè & habuerũt. Et

tunc

tunc argentum viuum vulgare dimisissent ad creandum lapidem, & ad exuberandam suam humiditatem, & ideo nos cogit ratio, quòd ignoranti habeamus illud celare. Et tibi fili non celauimus, neque celare volumus, cui, & quando diximus, quòd rem vilem accipias, ac eã facias suos amplexare parentes, quousq; penitus crepẽtur, & sint velut mortui, & recipe ab ipsorum ventre argentum viuum, à quo lapidem formes, & postea medicinam, quæ non omnibus est conferenda, & sic vertetur de pauco in bonum, & de bono in melius. Benedictus Deus supremus conditor & redemptor noster, qui de tam vili re preciosam ita creauit, quę teneat in se proprietatem & virtutem, ac virtutum ac proprietatum possessionem, quæ in alia non est.

Quod argentum viuum philosophorum, non est argentum viuum commune, & quare sic rarò inuenitur lapis super terram.

CAP. LXXXVIII.

Post hęc intelligere potes, quòd argẽtum viuum nostrum non est vulgare.

Imò argẽtum viuum nostrum est aqua alterius naturę, quod reperiri non potest supra terrã, cùm in actionem venire nõ possit per naturam absque adiutorio ingenij, & humanarum manuũ operationibus respectu naturæ. Et ideo, cùm natura sola nõ possit eum trahere in actũ à rebus, in quibus erat in potentia, nisi per tenebrosam resolutionem, & ideo est nobis opus, si velimus nostram creare medicinã, quòd de illis, in quibus potentialiter erat, nos trahamus de potentia in actionem respectu naturæ per industriam rationabilem boni magistri ac operatoris, per viam generationis factæ per præmeditatam corruptionẽ, quam nobis philosophia concessit, & scire dedit. quare ad nos illius generatio spectat, virtutem ac potentiam naturæ sequẽdo, quam virtutẽ philosophiæ nostrę germanæ ad naturalem reperimus, & non rustica virtute, quæ cõtra naturam est. Et hac ratione illud argentum viuum nostrũ est, & nõ rusticorum, qui impotentes sunt ad humificandum naturam mineralem. Postquam ergo supra terram generari nõ potest per solem artificium naturæ, nisi nostri artificij adiutorio magistrali, per nos philosophicè reperto, sine aliqua ruralitate

vulga-

vulgari, ideo in ſua generatione opus eſt, quod nos ſubtiliter introducamus actionem naturæ metallinæ in materiam, vnde debet generari, ad quam rem peragendã omnis vulgaris ruſticus abſurdus eſt penitus & cæcus. Quia ei defecerunt rationes noſtræ philoſophicè, quæ regunt intellectum ad directionem abſque deuiatione per A.B. C. D. punctualem magiſterij noſtri. Quare patet, quòd argentum viuum noſtrum non eſt de vulgaribus, quoniam natura non poteſt eum creare ſupra terrã, neque ruſticus ſimiliter ar. vi. noſtrũ eſt, & penitus noſtræ philoſophiæ, ſicut filius eſt patris, qui ipsũ genuit. Ideo ſcias fili, quòd cauſa quare lapis noſter ſupra terram ita modicè reperitur, eſt: quia non eſt poteſtate naturæ per creatorem ſuperiorem conceſſa, quòd illum poſsit generare ſine ingenio & operatione manuum humanarũ. Et quia homines ignorant naturam, & naturalem illius commixtionem & operationẽ, ideo rarus eſt & paucus in actione manifeſta, quia ſuccurrere non poſſunt naturę, ratione ſuæ ignorantiæ, quouſque per philoſophiam tranſierint vniuerſalem, & deſideratam, quæ reuelat eis res, quæ eis erant abſconditæ & celatæ, atq; ignotæ.

Quomodo

Quomodo magisterium istud fit per naturam, & per operationem artis & scientiæ, & non miraculo, & de ipsius demonstratione.

CAP. LXXXIX.

NOn credas tamen fili, quòd hoc per aliquod miraculũ fiat, nec arte confusa, sicut aliqui fatui credunt: imò fit secundum cursum naturæ per artem notam, de qua certam habemus operationẽ, quæ nobis attulit desiderium nostrum per preparationem. quia mundat & purificat naturam vilem & immundã, & ponit & conuertit in naturam nobilem, & siccũ in humidum, calidumq; in frigidum, si hęc mutatio non esset terrestris, natura dominaretur superiori naturæ, & conuerteret naturam indiuidualem homogeneam, ad suã naturam grossam & terrestrem, & quòd hoc sit verum, apparet per experientiam incontradicibilem. Nam quando argentum viuum ponitur in vapore sicco atramentali, sicut est aqua acuta, statim dissoluitur per incisionem & penetrationẽ, quæ mouetur ab acuitate forti patenter, & in dissoluendo conuertit se in naturam atra-

menti

menti terrestris, non capiendo formã metallicam, nec formam claram, nec cœlestinam, sicut apparet post euaporationem dictæ aquæ, & suam cõgelationem in forma lapillorum croceorum, quæ croceitas à terreitate pontica & sulfurea procedit, quæ vltra mẽsuram erat in dicta aqua mixta per parua frusta cum vniuersalitate & simplicitate homogenea, quæ simplicitas erat capta & ligata per dictam terrestreitatem, mutatione lucis & claritatis atq; luciditatis in obscuritatem. Consimiliter per operationem mediam in contraria forma vertitur argentum in viuum mixtum cum atramentis per ablutionem aquæ & ignis, qui totum suum vaporem grossum deuorat & cõsumit, antequam mixtio illius fiat cum argento viuo, quòd per simplicitatẽ naturæ grossæ vertitur in simplicitatẽ, mediante acuitate moderata congelatur, & miscetur cum illo, quod magis participat sua natura in luciditate chrystallina, sicut apparet post sublimationem suam. Et inde mouetur causa, per quam commendamus temperantiam ignis ad sublimationẽ ar. vi. quousq; acuitas, quæ nimio igne grossam terrestreitatẽ portat, quę dat infectionem ar. vi. vt sit penitus euacuata, vel euaporata.

porata. Ideo quia ista per expressionē siccī ignis, portat naturam suam in ventre suo, sicut apparet in aquarum fortium confectionibus, de qua natura non indigemus; quia nostri magisterij corruptio est. Sed quòd velis nos benè intelligere per hunc modum. Accipe igitur aeritatem simplicem, & ablue optimè, & fac aquam, & eam præpara preparatione philosophica, quousque per quinque planetas transierit, & postea peruenit ad lunam, & quando per sex transierit, venit ad solem, qui clarificabit & illuminabit omnia. Fili, quòd dictū est, nobis notificat præparationum multitudinem, per quas habes ire, & in qualibet præparatione per virtutem eius infixa est cuiusslibet planetæ complexio, & ideo si indiuidua natura reperiat aptum & habilē locum suæ generationis in forma metalli, vel locus ille generationis est complexionatus à natura plūbi secundum suum planetam, vel Iouis, vel Martis, Veneris, Mercurij, Solis aut Lunæ. Si ad naturam Saturni sit complexionatus propter suam debilem digestionem, transmutabit indiuiduū in formam & speciem plumbi crudi, lutei & immundi. Et si ad naturam Iouis, Martis, aut aliorum, & indiuiduum conuertetur

tetur in naturam loci, ad quem addetur propter eius infectam digestionem. Et vltrà, quoniam si locus prædictus generationis est complexionatus ad naturã Mercurij, erit debilioris digestionis, & minoris potentiæ ad terminandum indiuiduum in forma corporis duri. Et ideo conuertere non potest, sed tantùm inspissare, & de natura aeris cõuertit in naturam aquę per condensationem, quam capit aer de suis paruis partibus terrestribus modicum digestis, quæ immiscentur cum eo vapore elementali, defectu constrictiuæ virtutis, & ideo inspissatur in rem crudam, se reincrudando per actionem vniformis caloris & humiditatis vnctuosæ, laxatiuæ, tartareæ, sicut lac facit in mammillis.

De natura abortiua corporum imperfectorum, & de temperantia vasis naturæ.

CAP. XC.

IDeo fili tibi sit manifestum, quòd corpora suprà dicta non sunt nisi abortiua, quæ terminum suæ perfectionis habere non potuerũt, sicut illi, qui nati sunt & nascuntur in locis menstruosis indigestis & corru-

corruptis, patientibus infirmitatem lepræ, & corruptionē in ſuis corporibus, & hoc facit natura ob defectum debitæ præparationis & naturalis caloris, quinon poſſunt benè digerere mēſtruale, quod eſt in materia metalli, vel per ſuā nimiā excitationē, vel ſtimulationem caloris adurentis, ardētis, & cholerici, vel indiuidui, vel loci ſui nimis mutabilis, in quo plurima accidēti multotiens poſſunt aduenire: cùm ſit continens totius materiæ omnis generationis. Quare ſi locus mutationis indiuidui ſit talis, quòd ſit tali modo temperatus, quòd per ſuam digeſtionem, vel bonam temperantiam habeat magis poteſtatem depurandi cum conſeruatione mutatiua germen ſuum clarum & purificatum, congelabit & tranſmutabit illud in finā lunam, & purā per vaporem ſui ſulfuris iam à macula originali purgati leproſitatis, qui dicitur locus dictæ tranſmutationis, vel in ſolem perfectum ſecundum bonam temperantiam, quā capiet humidum indiuiduale à loco ſuæ generationis & digeſtionis completæ, aut incompletæ. Nam illic, vbi locus generationis eſt Solis, & commutationis & congelationis humiditatis Mercurialis in finum ſolem, ibi certè domina-

tu-

tur ignis cum multum nobili temperantia & in loco generationis lunæ, dominatur aer cum cœlesti virtute. Et ideo clarificatur, & demonstratur, quòd fumus aut vapor menstrualis terrestris, & argenti viui non debent excedere, neque superare pōdus metalli puri, nisi æqualiter illi aliàs in præparationibus est auisandum. Quare patet, quòd si sit plus de virtute terræ in loco generatiōis, quàm habeat de lumine & de nobilitate, quæ veniunt per mixtionē planetarum in dicto loco, congelatum accipiet & obtinebit tenebrositatem, fuscositatem, ponderositatem lutulentam, & frigiditatem, sicut plumbum. Quare patet, quòd in plumbo dominatur elementum terrestre, sicut in auro dominatur elemētum altum cum temperātia perfecta. Et si dictus locus in plus participaret cœlestibus virtutibus, & minus in terrestribus, esset fulgens ac resplendens absque aliqua corruptione, firmum & solidum per constrictionem partium, quòd demonstrant grauitas & pōderositas exiccationes, quātum est de hoc per contrarium, est dicta proportio constituens speciē auri, ad quā proportionem venit materia depurata in illum terminum proportionalem in ma-

teriæ congelatiõe per frigiditatem loci & per calorem locati, quæ importauit omnẽ calorem naturalẽ ventris materni per terminatam digeſtionẽ, & mater mortua remanſit abſq; aliqua virtute, & in frigiditatem verſa, quæ conſtringit Mercuriũ congelando plenum calore perfecto in metallo iam formato.

Quomodo Artiſta debet notare virtutes minerales propinquiores perfectioni. Et de operis abbreuiatione per fermẽtationem.

CAP. XCI.

QVare de omnibus, quæ tibi diximus, ſis auiſat⁹ ſimul & ſingulariter, multum notãdo virtutes minerales perfectioni propinquas. Quia tibi dicimus, quòd argentum viuum depuratũ poteſt reuerti ad naturam illorum, quibus adiunctũ eſt, & intellige hoc tã in parte prima, quæ eſt, purgationis & creationis lapidis, quàm in ſecũda, quæ eſt fermentatio & mutatio eius in finam & veram medicinam. Quando igitur tranſieris ad ſecundam partem gradus ſecundi, adde iam curatum ſulfur cum fermento lauato & abluto, quod appellatum

pellatum est vnguentum, vt totum conuertatur in fermentum; ergo totum vnguentum erit. quoniam scitum est, & cognitum; quòd ille, qui dat formam, cũ eo concordat quod illam recipit. Item apparet, & suprà positũ est, quòd omnis generatio debet esse ex conuenientibus naturę quæ formas portat, & virtutes cœlestes in se, & hæc est causa, quare præparatio nostra suppleri non potest, nisi fortè virtute lõgitudinis tẽporis per multos errores in prima parte fermentum supplet, & cõplet per suas virtutes benè tẽperatas, & multũ benè digestas, temporis per breuitatẽ sine impedimento magno. Si hoc scias in secũda parte facere, & in hoc transimus cursũ naturæ, quia finit suam operationẽ vna digestiõe sua sola. Et nos facimus per fermẽtum illud, quod natura digestione sua iam compleuerit. Et ideo habeas in te præparationes notas, & patientiam in longa ipsarum mora. Nam omnis prolixtas temporis est in opere naturæ, quia non operatur nisi per minimè. Et præparationes nostræ non fiant, nisi per illã in terminis reuolutorum temporũ perfectæ sunt, sicut res aliæ per naturam creatę. Fili nisi nostras agnoscas preparatiões, nunquã habebis thesau-

rum omnibus electis præparatum, & beati, qui illum intelligunt.

Quomodo Artista debet intelligere, quando lapis perdit suam naturã & minuitur, ad illũ emendandũ.

CAP. LCII.

PEr hæc fili tibi dicimus, quòd opus est tibi, quòd scias in prima parte emendare lapidem, qui perdit de sua prima virtute temperata in toto regimine præparationis: nam in illa præparatione indiget reuerti, & transire de illa ad mortem per partem gradus secũdi. Ideo fili tibi dicimus, quòd de quantò magis elongatur à suo temperamento per mortificationes corporis factas in prima parte, tantò magis perdit de sua prima natura, & est corpus passum tanquam homo in magna existẽs infirmitate per turbationem suorum spiritualium virtutum ab eo separatarum, & elongatarum per resolutionem ipsarum, quam continuè passum est. Et hanc rem labilitatem clamamus, quando corpus à suo nobili temperamento remotum est, vel à coequalitate sua cõplexionali in-

quantũ

quãtum patitur, quia ei deficit ipsũ quod ei confortaret. Et inquantum sui elongamenti partem accepit, tanto melius per viam confortationis appropinquat per reductiõem naturalem, vel attractionem ad temperantiam naturalẽ, & de tanto quòd magis extendes rotam in portando corpus ad longiorem corruptionem & mortificationem sub aliqua conseruatione caloris naturalis, de tanto erit maioris vitę & perfectiõis, si postea per confortationem suorum spirituum deperditorum reducatur ad suũ tẽperamentũ. Et hoc est ratione illius, quod accipiet in sua prima attractione facta in regimine reductionis, quo superabit in melius, quam perdiderat in sua mortificatione. Quoniam temperamentũ non fit, nisi per restaurationẽ rei deperditæ. s. spirituũ deperditorũ viuificatorũ, & restauratio nequit fieri absq; naturali attractione, neq; attractio absq; euacuatione, neque aliqua euacuatio sine mortalitate quadam, quæ fit per crematiõem & combustionẽ corporis & calcinationem, & euacuationem humidi radicalis.

Ad sciendum, quomodo lapis est remotior à suo temperamento.

CAP. XCIII.

SCire debes quo tẽpore lapis est à suo temperamẽto remotior, quando corpus est crematum, & à suo spiritu vacuum & inanimatum, tunc remotior est, quàm possit esse à suo tẽperamento, & finiuit rotam corruptionis ad essendum locus proprius generationis. Et quantò plus humorem superfluum in sua solutione perdidit, tãtò plus attrahet ad se dictum humorem exuberatum in sua reductiõe. Exemplum, si corpus perdat B. & G. in suis solutione & corruptione per rotam extensam id inueniet, & attrahet D. & E. qui æquipollent perditioni de B. & C. Et vltrà ad plus per naturam in regimine reductiõis attrahet F. & G. qui sunt exuberati per D. & E. propter fermentationẽ de B. & de C. Et si corpus non perdat nisi B. per minorem rotã, non potest recuperari loco sui, nisi C. & postea D. exuberatum de B. proeundo ad temperamentum maius. quia sua perditio non suffert, nec cursus naturæ, & in quantũ temperamẽtum rotę minoris est minus perfectũ causa suæ minoris corruptiõis, in tanto est maior temperantia rotæ extensæ ad duplicem perfectionem, quæ à maiori

nasci-

naſcitur attractione humiditatis in profũ diori ratione ſuæ calcinatiõis fortioris ſolutionis & mortificationis. Et per hoc intelligere potes totam intentionem noſtrã, ſcilicet, quòd totum magiſterium noſtrũ non eſt, niſi colligatio humoris reſoluti, vel reſolutio vnius, & congelatio alterius, vel mortificatio vnius quę eſt ſpiritualis, & viuificatio alterius, q̃ eſt corporalis. Quoniam quocunque modo lapis ſit diſſoluẽdus, in eodem modo componendus eſt. Et hæc colligatio nihil aliud eſt, quàm argenti viui exuberati & fixi multiplicatio. Per cuius multiplicationẽ noſter lapis venit ad maiorẽ perfectionẽ & temperantiã.

De cauſa ſupplementi diminutionis corporum imperfectorum, & quomodo lapis noſter cõplebit eorum defectum. Et de interligamento ad reſpectum elementorum naturalium.

CAP. XCIIII.

IN hoc fili eſt complementum diminutionis corporum imperfectorum, quæ deficiunt à quadam pauca humiditate fixa & inſpiſſatiõe perfecta. Quare patet, quòd noſtra

nostra medicina portat complemẽtum illorum in corpore perfecto, scilicet, multiplicationem argenti viui & inspissationem bonam, & fixionem permanentem. Fili considera omne illud, quod tibi ostendimus, quia totius nostri secreti manifestamus tibi primas causas, quæ sunt entia realia magisterij nostri, & sine illis vllo tẽpore non potest adimpleri. Ideo illud intellige, quod notamus in testamento nostro per acuitatem tui intellectus, & vide, qualiter doctrinæ nostræ sunt associatæ, & in quibus melius conueniunt, & quando fiendæ sunt, & quot sunt regimina, & quod vadit primò, & quod vltimò, & quam potentiã habent. Quia iam tibi diximus, quòd magisterium nostrum non est, nisi vnius formę corruptio, & generatio alterius per cõseruationem suæ speciei multò magis resplendentis. Ideo fili, quòd quantum potes naturali corruptioni per tuam elucidationem appropinquare appropinqua, & illud, quod elongare potes, ab illo elonga, & tu venies ad corruptionẽ primę formæ, verissimi passus, & ad generationẽ secundæ formæ, quæ nobilis generationis est. Fili nostri magisterij regimina sunt interligata & incathenata. Quia primũ adiuuatur

ſuuatur à tertio & à ſecundo, & tertium à primo & à ſecundo, & ſecundum à primo & tertio. Et quando eris in primo, media ipſum de ſecundo & tertio. Et quando eris in ſecũdo, manu leua ipſum à primo & tertio. Et quando eris in tertio, manu leua ipſum à primo & ſecundo. Et omnia iſta ligantur vnum cum alio, non tantùm ſola operationis mixtione diuerſa, ſed per decoctionis diuerſam digeſtionem, quo reducuntur per reiteratam putrefactionem. Quare tibi oſtendimus, quòd totum non eſt, niſi vnum ſolum regimẽ decoctionis, quod per diuerſas mixtiones operatiuas cum intẽtionibus ordinatis primum gradum adimplent magiſterij noſtri, quem ſi benè intelligis, intelliges ſecũdum & tertium, quod eſt tota veritas adimplens magiſterium noſtrum. Fili intentio naturę eſt multum ordinata per opera erratica. Intellige ergo naturæ intentionem & ſuę operationis, & totius reuerſionis eius, quia prima mutatio reſpicit ad vnum actum, & per intẽtionem illius ipſa agit, & per illam tranſitur ad actionem ſecundam mutatiuam, quæ tertiam reſpicit mutationem. Et nulla iſtarum finiri poteſt ſine alterius adiutorio, cùm ſe habeat fieri per contrarias

operationes, prout ſentire potes per corporum ſolutionem, quæ eſt cauſa congelationis ſpiritus, & congelatio ſpiritus eſt cauſa diſſolutionis corporis. Et ſic quilibet reſpicit actum ſuum differentem cum ratione diſcordantiæ. Hæc eſt erratica elementoru m conuerſio, quam intelligere benè tibi opus eſt, & ſi benè intelligis, reſplẽdebit intellectus tuus vberaliter & plenè, & confortatio & debilitatio, quæ facte ſunt in noſtro ſupremo ſecreto, & in omni corpore naturę. Nam per illas eſt omne tẽperamentum, vel diſtemperamentum noſtri magiſterij, quæ ſunt latitudo complexionis.

De latitudine complexionis, & quomodo ex duobus terminis comprehenditur.

CAP. XCV.

OMnis latitudo complexionis fili, cuiuſcunq; ſit ſpeciei, ad temperamentum, vel diſtemperamentum vertitur. Et ideo primæ differentiæ complexionis ſunt duæ tantùm, ſcilicet, Temperata complexio, & diſtemperata. Temperata eſt illa, ni quæ primæ qualitates per mixtionem diſrum-

disrumpuntur, quousq; veniant ad illum terminum, per quem resultat melior dispositio compositi, secũdum illũ modum, qui suæ speciei debetur. Nam in qualibet specie absolutè est temperamẽtum, quod quidem est tale ad suam speciem respectu suæ indiuidualitatis, & complexio distemperata est illa, in qua corpº solare à meliori dispositione recedit per dominationem quarundam qualitatum primarum. Quare apparet, quòd cùm in nulla complexione possit aliqua dominari qualitas, nisi simpliciter vel compositè, ideo omnis cõplexio distemperata, vel erit simplex, vel composita. Simplex est illa, in qua vna qualitas tantùm dominatur, sicut in nostro lapide siccitas cum qualitate simplici dominatur. Nec intelligas, quòd dicamus adeo simplam, quin cum alijs participat in aliquo: nam hoc esset contra rationem cõplexionis, cùm sit qualitas cõposita de quatuor primis Sed quia per iudicium euidẽtis notitiæ, quã nobis concessit per sensum manifestum, nos videmus ac scimus, q̃ vna illarũ quatuor tantũ dominatur multũ suæ contrariæ. Et ideo dicere volumus quando lapis reducitur, verti debet de humiditate magna in magnam siccitatem, & in humidi-

humiditatem minorem, & frigiditatē minorem, ac minorem caliditatem. Quare apparet, quòd cùm per iſtam ſiccitatē elementum terreſtre determinetur noſter lapis humidus in naturam terræ aereæ per regimen deductionis naturaliter conuertitur. Propterea voluerunt aliqui dicere, quòd noſter lapis ſicc⁹ erat in vltimo gradu, & remotior ſui perfecti temperamenti iam paſſus ratione ſuæ ſiccitatis & acuitatis. Quare voluerunt illum cibum foras educere ad ſuum temperamētum cum nutritiua humiditate fermentabili: ſed hoc cōtra ſtabilem rationem viſum eſt, per naturæ ſapientiam, & ſuo intellectui magnū inconueniens, cùm lapis noſter per regimen reductionis iā ſit informatus per oppoſitas qualitates differentiales per concordantiam, per quam informationem omnis res ſuo temperamento ſe temperat & appropinquat. Quoniam cùm lapis noſter fuerat per ſecundum regimē occiſus mortuus ac ſubuerſus in gurgite Sataliæ magnæ, & ſua paſtura & nutrix fuerat de toto cremata, arſa, & combuſta, deficiens à vita perfecta, quæ eſt cauſa approximationis nobilis temperamenti, idcirco viſum eſt, quòd lapis noſter eſt remotior, quàm eſſe

poſsit

posſit à temperamento ſuo exiſtente in regimine ſecundo ſtante infra illum terminum, in quo ſunt duæ complexiones magis extremæ & longinquæ, quia opus eſt, quòd materia non ſit ad contrarium proiecta extra dicti termini latitudinem, ſed quòd participet quodammodo alicui de complexionibus metallinis, quæ ſunt proximæ extremitati. Et quòd materia non tranſeat vltra extremas complexiones, quę participant mòrti. Alio modo, ſi intenſius, vel remiſsius procederent contra naturã à qualitatibus fortibus & oppoſitis, ibi penitus deficeret dicta materia à complexione metalli, intantum, quòd poſtea ſaluari ſub illa non poſſet indiuiduum metallinæ ſpeciei, ſicut apparet in combuſtibilitate materiæ, quando per ignem nimium corrumpitur, omnino ſeparatur à natura ſua ob defectum informationis naturalis. Fili vide ne corpus tuũ omnino recedat à natura ſua, hoc eſt à ſuis particularibus complexionibus vltimatis, quæ continẽtur ſub latitudine temperamenti, & in tali puncto materia exiſtente dicimus, quòd à ſuo tẽperamento eſt remotior: ſed ſi velis propter hoc dicere, quòd magiſterium noſtrũ haberet incipi per tertium regimen, deficeres

ceres ab intellectu nostri operis, cùm adhuc non habeamus subiectum, aut materiam conuenientem, in qua & per quam elementa fixanda sunt. Quare opus est, quòd per tertium regimen de terra & aqua noster lapis procreatur.

Quomodo substantia sulfuris exiet ab extremitatibus, quando lapis creatur.

CAP. XCVI.

DIcimus ideo, quòd noster lapis primò creatur, vt subtilis substantia calida & sulfurea extrahatur à suis extremis, & quòd ille contemperetur cum humore, & cum calore, qui est secundum instrumentum perfectiuum naturæ, & medium participans immediatè dictæ substantiæ, per quod recipit metalli tincturam, quæ est in dicto instrumento. Sic fili trahimus lapidem nostrũ ab extremitatibus, in quibus sunt media confusa, vt non sit vnum nec alterum: sed vt sit medium, aut neutrũ dictis extremitatib⁹, id est, inter eas, à quibus materialiter exiuit, quam neutrum vocamus, secundum consideratione expressatam in tractatu de intentione Alchymista-

miſtarum ſapiẽtum, & ſubtilium: nõ quòd ſit neutra propter negationem extremitatum, ſed propter participationem vnius & alterius. Et omnes extremitates ſuæ ſunt corpus dictæ ac ſpiritus, de quibus corporibus neutra cum omnibus medijs procreantur, & ſunt procreata. Cùm igitur tale neutrum ſit à ſuis extremitatibus procreatum mineralibus certis & notis, abſq; dubio in naturis eorum participat indiſtinctè, ſecundum iudicium ſenſus & experientiæ. Et per conſequens, ſic habebit & poſsidebit certas extremitates ſubtiles & mixtas & indiſtinctas abſolutè. Et ideo dictus eſt neutrum, ſicut ſunt ſani infirmi. Et ideo habet in ipſis indifferenter operari per ſuam proprietatem neutram, & corpora infirma reddere nec ſana, neq; infirma, quouſque virtus ſanitatis in eo ſit integrata. Et ideo patet, ꝓ hoc eſt propter cauſam imperfectã, quæ venit à ſua infirmitate & ęgritudine. Poſtea fac de illa neutralitate extremitatẽ perfectam, ſicut eſt imperfecta. Tu adiunges ei alia vice de ſua natura homogenea, ex qua creabãtur in parte, videlicet ſimpliciter. vſq; ad finẽ vt de perfectione ſanitatis, quæ eſt in aere, tollat infirmitatem & ægritudinem neutri, & quòd

virtus

virtus vnius per alterius virtutem confortetur, & quòd infirmitas & ægritudo dicti neutri, quæ ex parte terræ, & aquæ venit, ſit commenſurabiliter per humorẽ & calorem alienata, & tũc inuenies appropinquatum extremitati perfectæ ac temperatæ, & non tenet niſi mediam partem ęgritudinis, & duas ſanitatis. Altera vice fac iſtud extremum imperfectum, & adde ei duas operatiuas virtutes, videlicet aerem & ignem naturales, & reperies ab extremitatibus & medijs imperfectis reuerſum ad extremitatem plenam ſanitate, & omni tẽperamento. Intellige fili, nam omnia hæc diximus poſt conſiderationem ca.168. quod incipit: Lapis noſter remanet in omnibus ſuis elementis, &c. Laus honor & gloria Ieſu.

Finis Theoricæ teſtamenti.

INCI.

INCIPIT PRACTICA MAGISTRI RAYMVNDI LVLLI SVPER LAPIDE PHILOSOPHICO. ET PRIMO DEFINITIO, quæ res eſt, ſeu quæ ſcientia, vel ars Alchymia.

CAP. I.

Alchymia eſt vna pars naturalis philoſophiæ occultæ cœlica, magis neceſſaria, quæ conſtituit & facit vnã artem & ſcientiam, quæ nõ omnibus eſt nota, & docet mundare & purificare omnes lapides precioſos, non perfectos, ſed deciſos, & ponere ad verum temperamentum, & omnia humana corpora lapſa & infirma reſtituere, & ad verum temperamentum reducere ad optimam ſanitatem, & etiam tranſmutare omnia metallica corpora in verã lunam, poſtea in verum ſolem, per vnum corpus medicinale vniuerſale, ad quod o-

mnes medicinę particulares reductę sunt, & fuerunt. Et per quod integratum & factum per vnum manuale regimen reuelatum est philosophiæ filijs perfectis, medi-
Δ Calores. ante ignis calore, respectu sex latitudinũ
1) caliditatis. quæ in tres principaliter reducuntur. Primus vocatur Hebetatus, & iste prohibet & defendit motum naturæ integralem. Et ideo ducit & inducit putrefactionem in rebus mixtis, sine qua putrefactione venire nõ potest animatio in rebus
2) elementatis. Secũdus calor est calor excitatus cum calore tolerabili viuificationis, & hic calor ducit & inducit generatiõem
3 & multiplicationem. Tertius est calor excessiuus & mortalis, qui destruit oẽs sensus & instrumenta, instinctus, & appetitus naturales, per quos fiunt corruptiões, generationes, & multiplicatiões. Fili hęc scientia appellatur flos regalis, per quam intellectus humanus rectificatus est, vi experientiæ, respectu oculi, & veræ notitiæ, cũ experientiæ suæ pati non possunt aliquas probationes phantasticas, sed omnes alias scientias viuaciter intrare ostendit intellectui, quomodo habet virtutes diuinas penetrare, quæ velandæ sunt: etiam per naturam intelligimus illud, quod est, vnde

plures

plures fatui & infames credunt, quòd nihil est: sed nos scimus, si hæc res sit an non. Et ideo secretum hoc non erit notũ ignoranti. Nam per scientiam talem, intellectus est expulsus superfluitatibus, quæ ipsum remouẽt à tota veritate, & alio modo hæc scientia nominatur vexillum & instrumentum philosophicum, per quod boni philosophi, & antiqui Poetæ sensum ipsorũ direxerunt ad quamlibet scientiam, ad intrãdum per hoc in omnem experiẽtiam, per artem fiendam, secundum naturæ cursum per realem notitiam.

Quomodo practica traditur per duplex instrumentum. Et quæ sunt instrumenta quæ dat.

CAP. II.

FIlli in hac secũda parte practicali fuit, & est intẽtionis nostrę practicã tradere, ac modum practicandi duplici instrumento. Primum instrumentum est memoratiua practica, aut recordatiua, vel recolitiua. Secundum est practica operatiua, totum intimul mixtum, tamen successiuè, per modum & formam Alphabeti factum

ſecũdum cuiuſlibet regiminis determinatiõem, & hoc vt melius regale magiſteriũ intelligas, & illud formare per artẽ, ad faciendum & conſequendum practicæ factum quod eſt certũ. quoniã ante oculos tuos actione tibi nota per experientiã claram oſtendemus. Et quia virtus principij currere, neque diſcurrere aut fluere non poteſt vſque in finẽ, niſi virtute media, extremitatum copulatiua mediãte, hæc procedit à ratione: quæ dicit, quòd nos formabimus per memoratiuam artẽ ſuprà dictum inſtrumentũ, maximè cũ ita ſit prout dictatus nobis oſtendet naturæ realis, quòd theorica intellecta nõ debeat ſeparari per vnũ paſſum, nec elõgari à practica ſcita. Nam vna format aliam, & ſuos corrigit defectus. Et ideo poſuimus practicam memoratiuã ſecundũ hanc ſcientiã in forma media, q̃ naturaliter exiuit de ſuis proprijs extremitatibus, & ſunt propriæ extremitates ſuę, practica operatiua in ſecundo latere, & in primo ſua ſoror. ſ. theorica. Et illa ſunt verorũ inſtrumẽtorum principia, quę integrant & perficiunt totã ſcientiam & artem, quę formatur per primum, Quia nunquã erit ars aut ſcientia, niſi primò inchoetur, & incipiat à ſuis certis principijs.

De

De secunda diuisione huius partis per instrumentum memoratiuum.

CAP. III.

ISte liber, qui est dictus & nominatus secũda pars, diuisus & partitus est in quatuor operatiões principales. Prima est dissoluere, secunda abluere, tertia cõgelare, quarta est materiam fixare. Prima & principalis operatio est in duas partes solutiuas diuisa, sicut in nostra theorica tetigimus. per primam facimus de pluralitate vnionem, per secundam de vnione pluralitatẽ, prout tibi per honestam & pulchram doctrinam ostendetur. Fili omnes operationes istæ tibi datæ sunt intelligi per certas & determinatas distinctiones alphabeticas, scilicet per modum Alphabeti A.B.C. & figurarum, & definitionum, mixtionũ & applicationum.

De prima distinctione, quæ est de A.B.C.

CAP. IIII.

PRo prima distinctione, quæ est A.B. C. in prima operatione A. significat Deum Dominum nostrũ, qui omnia creauit, & à quo omne procedit, B. significat argẽtum viuum, quod est communis substantia, stans in omni corpore corruptibili prout per eius proprietatem apparet. quia habet corrumpendi actionem & generandi, coniungendi, diuidendi, inspissandi, grossificandi, rarificandi, indurandi, mollificandi, augmentandi, diminuendi, dissoluendi, congelandi, calcinandi, mortificandi, viuificandi, crudificandi, maturificandi, abluendi, desiccandi, humefaciendi, calefaciendi, refrigerandi, lenificandi, blandiendi, asperificandi, dulcificandi, amarificandi, confortandi, debilitandi, intrandi, ingressionem faciendi, tingendi, pondus dandi, incerandi, pascandi, impregnandi, ingrossandi, sublimandi, ac primum materiam faciendi, desponsandi, ac primum matrimonium faciendi corporis ac spiritus fixandi, obscurandi, & accendẽdi. Per hoc enim argentum viuum, sciant omnes doctrinæ filij opera naturæ per suas proprietates discernere, & plures ac multas ex illis per suam proprietatem reducere de potentia in actionem, & illius opera-

operationes ſecũdum quod inſtinctus & inſtitutio naturæ vult regulare & ordinare. Et ideo tibi dicimus, quòd cùm ſit pater omnium liquabilium, propter conuenientiam & communitatem ſuæ propriæ naturę, tene ipſum charum & ſecretum, & noli diffamare. Iſte eſt materia naturæ, ſine qua aliqua res naturæ non generatur corporalis, quæ ab eo principium non habeat ab vna limoſitate, in qua eſt natura, quę operatur, percutit, & ſemper fabricat, ſine ſuæ tranſitu menſuræ. C. ſignificat ſalis petram, qui communem habet naturã & ſimilem arg. viuo per proprietatem ſuæ fortis naturæ. D. ſignificat vitriolum azoqueũ quod corrũpit & confundit omne illud, quod eſt de natura, & eſſe cõmunis argẽti viui. E. ſignificat menſtruale, quod continet naturas trium dictorum totum ſimul F. argẽtum finum, purum, & reſplendens ſignificat. G. ſignificat Mercurium, quem ſcimus. H. aurum ſignificat, quod tantum eſt honoratum. Quæſtio, quare poſuimus A. in hac arte, hoc eſt, quia ſine Deo Domino noſtro nihil creatum aut generatũ eſt, nec opus inceptum, neque ſine ipſo conſummatum, & quia ipſe eſt efficiens cauſa principalis & finalis omnium crea-

turarum & operationum, digna & vera ratio nobis oſtendit; quòd præponatur, & anteponatur, tanquã formator & creator totius creati, quodque ipſo mediante ac ſua immenſitate Artiſta in hoc illuminetur opere, qui quidem coram oculis ſuis habere debet Dei creatoris noſtri bonã, veram, fortem, ac principalem memoriam.

De ſecunda diſtinctione, quæ eſt de figuris primæ partis ſolutiuæ.

C A P. V.

HAEc figura docet, quòd mediante A. componuntur ſex dictæ figuræ, pro prima parte ſolutiua, ſcilicet, tres triangulares, & tres circulares. Prima circularis figura ſignificatur per E. & eſt facta de B.C.D. Secundus circulus per I. ſignificatus, eſt factus à ſecundo triangulo, compoſitus de E.F.G. Tertius circulus ſignificatur per K. factus à tertio triangulo, cõpoſito de E.G.H. & iſtæ figuræ tantũ pertinent ad primam partem ſolutiuam, quæ magis propriè vocatur liquefactiua.

De

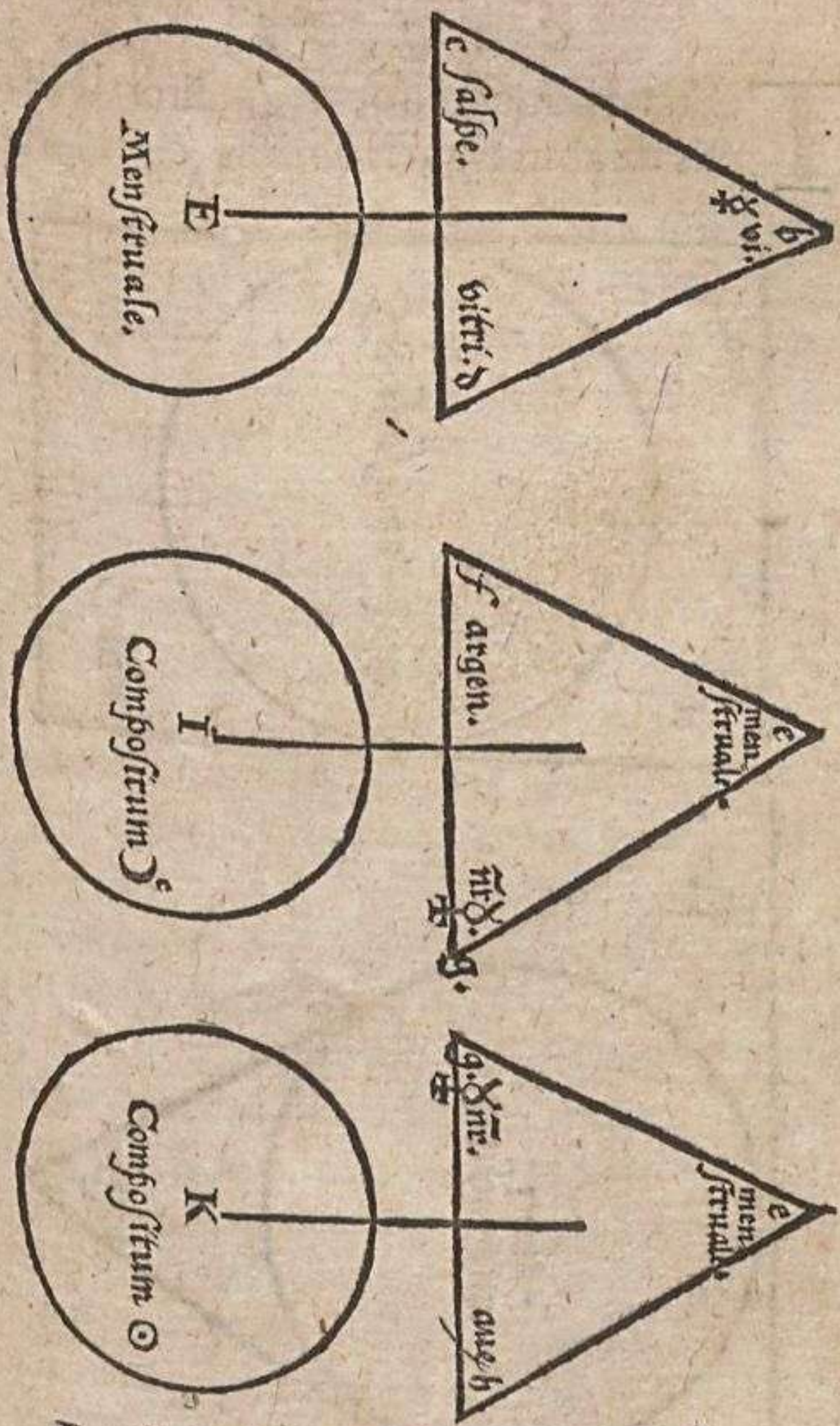

De tertia distinctione, quæ est de figuris, de secunda parte solutionis.

CAP. VI.

TErtia diſtinctio docet, qualiter de dictis duabus figuris vltimis circulari-

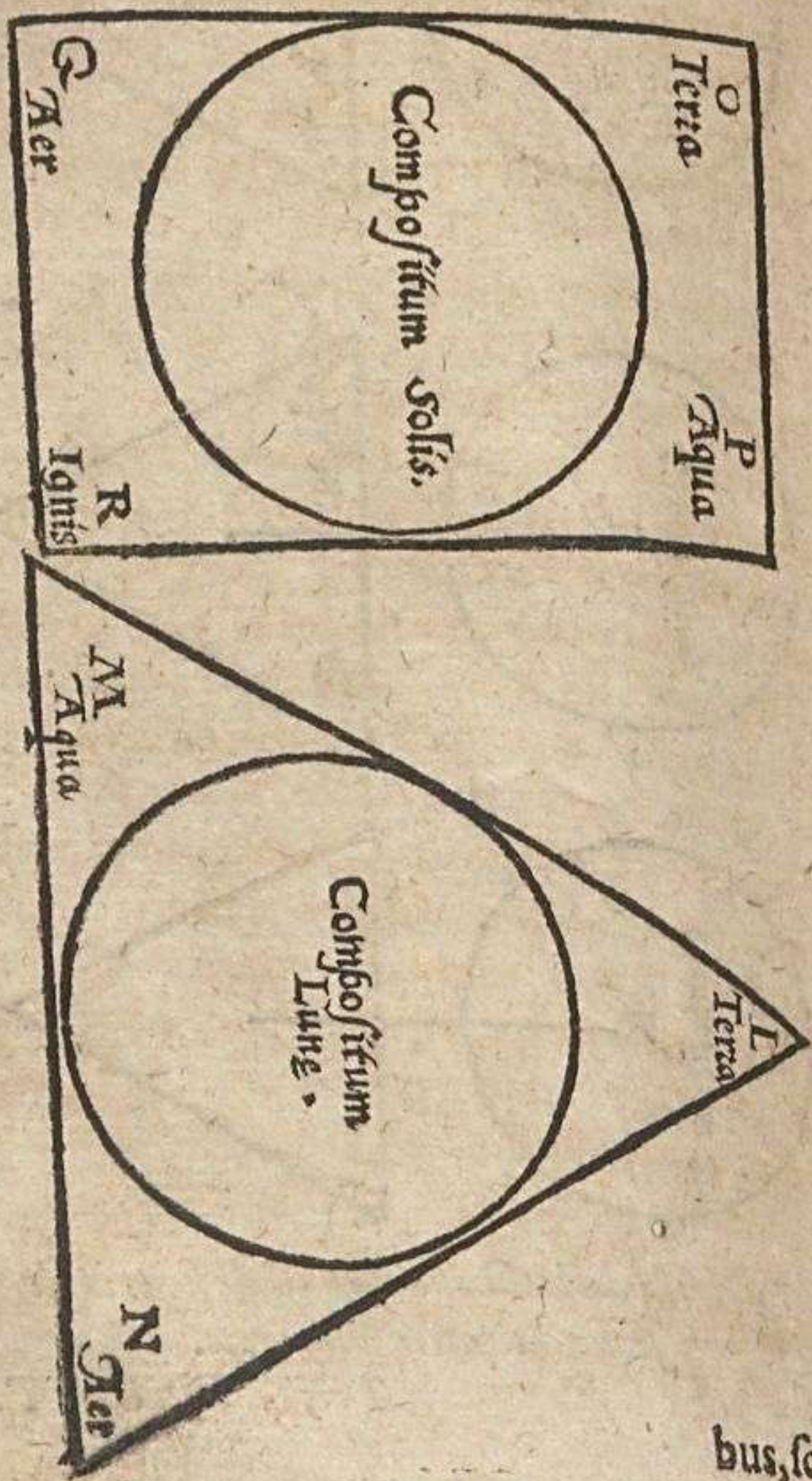

bus, ſci-

bus, ſcilicet de I. & K. in quibus eſt confuſa prima figura de E. alia diuiſione formantur duæ figuræ per modum, qui poſtea patebit in capit. ſubſequenti. Ideo ſciendum eſt primò, quòd per figuram circularem de I. ſignificatum eſt compoſitum, & compoſitio lunæ. per aliam figurã circularem de K. ſignificatum eſt compoſitum, & compoſitio ſolis. à dicta figura I. trahuntur, & exeunt. L. M. & N. Et iſtę tres literæ conſtituunt primam figurã ſequentem triangularem tertiæ deſtructionis. & ab alia figura de K. circulari ſunt per diuiſionem ſeparatæ O. P. Q. R. per quas eſt figura ſequens conſtituta & facta quadrangularis. per hanc literam L. terra eſt ſignificata per N. aer, per O. eſt ſignificata terra compoſiti rubei pro ſole, & per P. eſt aqua dicti compoſiti ſignificata, per Q. eſt ſignificatus aer, per R. ſignificatus eſt ignis terræ noſtræ rubeæ ſiue compoſiti, qui eſt dictus lapis noſter. Et iſtæ duæ figuræ tantùm ſpectant ad partem ſecundam ſolutiuam, per quam integrata eſt, & perfecta prima & principalis operatio, quæ eſt diſſolutio facta per reductionem illius in argentum viuum. opus eſt fili, quòd benè ſcias iſtud A. B. C. corde tenus: nam ſi vis

practi-

practicam habere, quæ sit formata per artem in ratione theoricæ, quæ promptè veniet ad memoriam tuam firmam per nobilem intellectum. Si studuisti, etiam habebis habituatam practicã in figura reali, quam in actionem ponere poteris ad tuum velle, sine vexatione magna. Et nisi corde tenus scias dictum A.B.C. practicare, non poteris, neque quid incipere, & sic à Deo impeditus eris, quòd nescies quid agere: quia ignorabis specierum receptiones, quas literæ significant, neq; illas miscere tali modo, quo natura requirit, neque tuas facere mixtiones, quæ tibi, & omni Artistæ practicali atque practicanti opus est scire facere, vt dictæ mixtiones sint operationes naturæ, quodque dictæ literæ, vel ipsarum significata sint propria materia, & quòd ipsa postulat.

De secundo instrumento practicali, & primò de prima parte solutiua.

CAP. VII.

INstrumentum practicale, tantum valet dicere, sicut ponere theoricam, ad factum operatiuam, mediante instrumento, quod est memoria, quæ tibi habet ostendere, qualiter dictæ literæ sunt figuratæ

pro

pro prima parte ſolutiua, quę ſunt ſex figuræ principales. Ex quo igitur tale inſtrumentum habes habituatum, reduc illud in practicam, cõuertendo ipſum ad primam figuram, quæ compoſita eſt de B.C.D. in modum, qui ſequitur.

De figura prima triangulari, quæ demonſtrat principium practicæ, & de intentione triangulari.

CAP. VIII.

SVper hanc figuram ſequentem, quę eſt prima triãgularis, tibi oſtẽdimus prin-

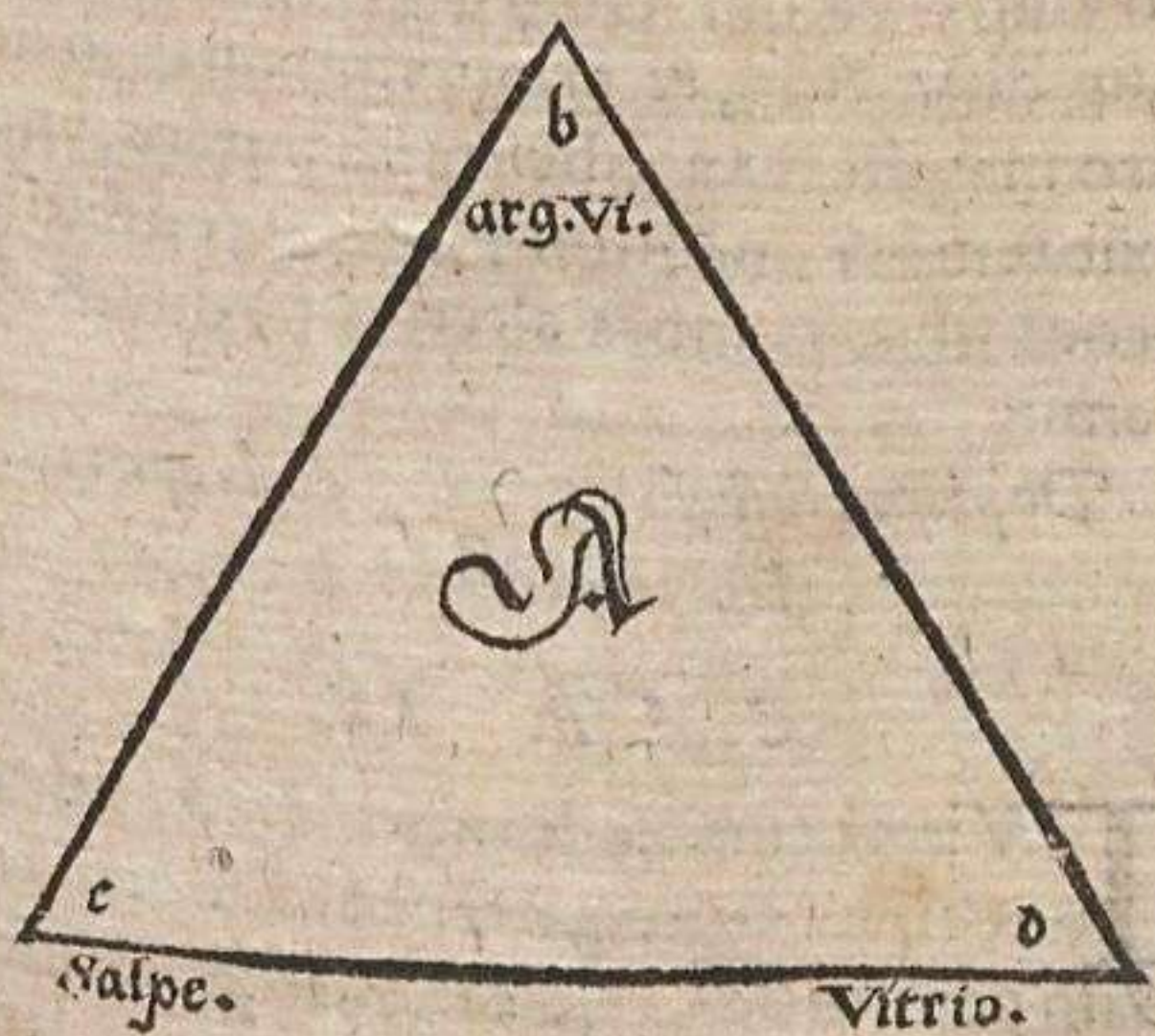

cipium

cipium diſtrictum practicæ & dicimus, quòd fit, vel fieri debet de duabus ſubſtantijs corporalibus, & vna ſubſtantia eſſentiali & accidentali, deportata in eorũ ventre, prout per hanc figuram tibi repræſentabitur. Fili intentio, quare hunc triangulum facimus, eſt, vt de ipſo per artificium, diuina bonitate de A. mediante, nos trahamus & habeamus tale menſtruale humidum, temperatum à calore contra naturã, in quo & per quod metallica corpora poſſint in argentum viuum diſſolui, quod eſt elementum omnium corporum liquabilium, & prima materia, & quòd in illo poſſit noſter ſiccus lapis cõtinuari, de argento viuo creatus. Cùm ergo fili hic ſit primus diſtinctus, & primus introitus in noſtro magiſterio, applica te ad puteos, vnde exit temperamentum libratim redditum, prout fili ſine mora alterius tarditatis dicemus.

De prima diſpoſitione, incipiendo opus in forma practica.

CAP. IX.

TV in virtute ac honore de A. primò recipies vnam partem de D. & dimidiam partem de C. quæ ſimul optimè molen-

lentur & cribellētur ſuper marmore ſubtiliter puluerisentur, & benè miſceantur. ponesque in vna cucurbita vitrea, ſituata in furno, & ſuperpoſito alembico, in quo per reſolutionem ſecundantur ſpiritus, & condenſantur, & lutabis iuncturas vaſorū, cum panno lineo impaſtato & madefacto in luto, facto de flore farinæ, & albuminibus ouorum diſtemperato, vt proprietates triū Mercuriorum vnitæ, ſcilicet ſalſuginoſus, vitrioſus, & aquaticus ſimul iunctæ, & in vnum poſitæ, non perdantur, vel non perdamus. Et aduerte, ne dicti pulueres in cucurbita poſiti non tranſcendāt, neq; ſuperēt pondus octo vnciarum, & ad tempus abbreuiandum, pones in alijs duabus cucurbitis, de pari puluere ſecundum pondus octo vnciarum in qualibet cucurbita, & illas colloca ſupra furnellos lōgos, per modum, quem declarabimus in capitulo furnorum, nec pone niſi tres cucurbitas ſupra vnum furnellum: nam ignis nō poſſet pluribus æqualiter miniſtrare, prout requirit mixtio naturæ, & ſint dictæ cucurbitæ collocatæ, vna ab alia remotæ quinque, vel ſex digitorum ſpatio. & lutentur fundi cucurbitarum de terra argillata percuſſa fortiter cum pilis animalium,

quan-

quantum illi fundi furnellum intrabunt per tria foramina ſummitatis dicti furnelli, & ad ſpiſsitudinem materiæ : & pone cineres puros benè cribellatos ſubtus benè compreſſos ad ſpiſsitudinem quinque digitorum, & pone ad naſum cuiuſlibet alẽbici phialam vnam vitream colli longi ad finem, quod continens illarum phialarum non ſentiat furni calorem, ne aqua phialarum poſsit refluere, neque ſpiritus recedere aut fugere. Poſtea habeas lignorum ſerraturas, de quibus prouiſionem habeas magnam, & accipe duas partes, & partem dimidiam marci torcularis vindemiarum, aut de tomba minuta, vel de tanno ſicco, & miſce cum dicta ſerratura. Et de tali cõpoſitione furnum tuum imple, pòſt ignem tuum accende in duabus extremitatibus, & eũ accendere permitte. Nam alius ignis non eſt tibi faciendus, quouſque videbis diſtillare ſex guttas aquæ, vel 10. aut 15. vel 20. Et quando ad viginti diſtillauerit, fac ignem cum paruis lignis, ſiue buſquetis lignorum ſiccorum, & ſic paulatiuè incipe facere ignem flammæ in directo materiæ. Et vide, quando diſtillabit, quòd aqua ſit clara, & quando erit ad quindecim puncta, & aqua erit clara, & fumi ſubtiles continua

tinua ignẽ illũ ęqualiter. Et ſi videas, quòd de quindecim pũctis ad duodecim reuertatur, aut minus, fortifica ignem, & continua ſecundũ punctum ſuæ diſtillatiõis, & poſtea tertiò fortifica ignẽ tuũ de vno pũcto vltrà, & continua vſque nil plus diſtillet, & tunc dimitte ignem facere, & claude furnum tuum, & refrigerari permitte, & ſi aqua ſit fina & clara ſine aliquo colore turbido, vel ſine turbulentia, hanc accipe & cuſtodi, & phialã obſtruc cum cera tepidà, ne aliquid reſpiret, nec aer intret, quia ſtatim corrũperẽtur ſpiritus, qui ſunt ſubtiles per aerẽ, qui intrat plenum immũditia ac extranea natura. Recordare, quãdo incipies ignem facere lignorum ſiccorum, quòd vaſa tua debent eſſe habituata de paſta ſuprà dicta, atq; lineis pannis circundata, phialæque benè lutatæ ad naſos alembicorum, de luto eodem ponẽdo vnam paleã inter naſum alembici & bendã lineam. Nam plerumque dum ignis operatur, aer vult exire & reſpirare, quando continentem nõ habet, qui eum poſsit retinere. Nã calidus & caloroſus eſt, & ſubiectum quod eum retinet, calorem excellentem pati non poteſt. Et ideo indiget aliquo loco, in quo valeat reſpirare. Aperi

ergo ei foramen, quando ſufflare audieris. O pater, quomodo feciſti practicam ita longam? Fili, vt ſit habituatus in omnibus rebus paruis & magnis, & vt habeas ſpecialiter & generaliter ignium notitiam, & aliarum operationum, per præſens capi, & etiam omnium lutamentorũ: quia noſtræ non eſt intentionis, quòd amplius de ipſis dicamus, cùm ſapienti intuenti & intelligenti mediante prædicto nihil eſt ibi ſubtile. Et quia poſtea dicere potes, quòd menſtruale fœtens eſt ad tuum pręceptũ, quod eſt res vilis, per quam omnia corpora in eorum primam naturam breuiter conuertuntur, & eſt pura & propria origo rei mirabilis & vtiliſsimę, ſed cum intellectu claro ipſam cognoſcere ſcias. Fili, menſtruale hoc elementariè factum, eſt vnum corpus organiſatum & aquoſum, per altam virtutem, quæ quartum elementum eſt, quod eſt ignis caloroſus, quæ miſcet omnes res vniformiter, ad quã mixtionem homo nõ poteſt attingere, niſi ſit ignis magiſter, qui de tribus rebus vnã fecit per ſuã reductionẽ, prout vult natura, quę hoc vniformiter miſcet cũ humore, qui eſt principiũ naturę maioris operationiş. Quæſtio, Pater quid eſt tertium? tu non poſuiſti. Fili, forma ſine

materia

materia ſtare nõ poteſt, nec res quæcunq; fieri poteſt, ſi forma defecerit, nec D. poteſt eſſe ſine B. qui habet res formare, quæ in mundo ſunt, hoc eſt ar. viuũ, & inde nomen habet, prout in theorica dictum eſt. Sic dicimus de C. quod formatum eſt de B. quoniam ſic vult A. propter quod probatum eſt, quod plus eſt ibi de B. quàm de C. vel de D. & hæc eſt cauſa, quam per proprium nomen menſtruale vocamus, & hoc eſt, quia in ſimplici vnitate ſeipſam collocauit cum magna poteſtate, quã lucrata fuit à tribus proprijs ſubſtantijs coniunctis in vnam, quæ eſt intus, cõmunis cuilibet corpori minerali & lapidi ſimiliter, & eſt rei vegetabili ſubalternata, prout tibi traditum in proprietario noſtræ præſentis artis. Quare tibi dicimus, q̃ benè eius virtutem agnoſcas, ac ſuam potentiã: nã poſtea cũ illa alias cognoſces, quę ſunt maioris potẽtię & valoris. Quare in memoria habeas primã ipſi⁹ figurã, per E. ſignificatã, quę eſt hic præſentata.

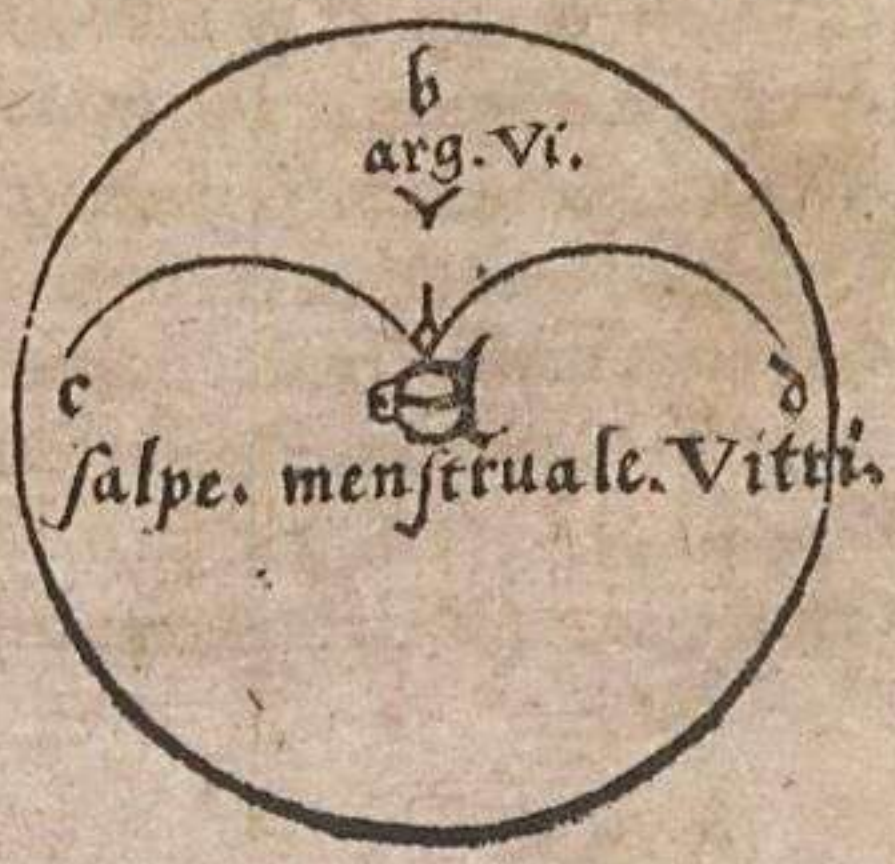

De prima parte ſolutiua per formam practica. Et de liquefactione.

C A P. X.

FIli lucem mundi, vel partem ipſius oportet, vt nunc diſſoluas per liquefactionē omnium ſuarum partium, quę ſunt ſubſtantiales & accidentales cuſtodiātur in trituratione facta motu ignis cōtra naturam, vnde ſtolidi deluſores ignorant eius menſurā, & ideo hoc modo facies, abſque tangendo materiam pedibus aut manibus. Tu in virtute A. vnam vnciā accipe de F. benè purgatam per capellam, vel cinericium forte. Et illud benè percuſſū in rotellas ſcinde per petias paruas, curtas & ſtrictas. Poſtea in duas partes æquales diuide, & accipe duo vaſa vitrea, ſolutoria nūcupata: ſed melius liquefactoria ſunt dicta & vocitata, quorum in hoc regimine forma & menſura tibi demonſtrabuntur in capitulo vaſorum, & in quolibet iſtorum duorum pone vnam vnciam cum dimidia de E. ſcilicet octauam partem totius menſtrualis, proijce ſtatim intus quālibet partem de F. & incontinenti non negligenter

obſtruas

obſtruas os vaſis ſuo cooperculo, & luta benè iunctura de luto iã dicto, vel de cera clara & mũda, quo facto, pone in balneo Mariæ calido per triduum, vt Deus det tibi bonam diem.

De liquefactione G. qui eſt Mercurius philoſophorum.

CAP. XI.

FIli vnam vnciã accipias de G. & pone in phiala vitrea longi colli, in qua prius poſueris tres vncias de E. & ſtatim obſtrue, vt nihil reſpiret de ſuo cooperculo cum cera communi, & benè ſigilla. & pone in balneo Marię calido per biduum naturale, & poſt biduum in aquam claram reperies diſſolutam.

De coniunctinne & matrimonio dictarum liquefactionum.

CAP. XII.

POſtea accipies F. & aquam in aliã ampullam colabis vitream mundam, & vas multum benè inclinabis & cautè, ne terra de F. cũ aqua colari poſsit, nec aqua turbari & dictã phialã, vbi poſueris aquã de F. obſtrue, vt ſuprà de alijs dictum eſt,

& ad partem pone. Postea incõtinenti super solutorium de F. quod debet dissolui, pone suum alembicum, qui districtè & sapienter iungatur cũ luto suprà dicto, post hoc supra cineres cribellatos situetur, & ponatur inde supra furnellum, & fac primum ignem, faciasque distillari, & humorem in phiala vitrea sume, & fac de sarraturis lignorum ignem, & quando humor quasi distillatus fuerit totus, fortifica ignẽ de carbonibus paulatim, secũdum quod videbitur ad punctiualiter calcinandum terram, sed à nimio calore custodi, nam vidimus, quod ad calorem solis factum est. Intellige benè, nisi velis fatuus fieri, & da hunc calorem continuè per vndecim horas, pòst furnellum obstrue, & vade dormitum, & de mane accipe tuum calcinatorium (quia sic nominatur propter operationem suę proprietatis, quod tibi offert actus materialis) & infra proijcies mẽstrua le sæpè dictum, in quo G. dissolutus est, & illud videbis operari, & furnum in altum ascendere, & metallum calcinari cũ liquefactione, sed melius quàm antè obtura de proprio cooperculo, quod intrat intus, & caue ne ponas in alium calorem, quousq; fuerit operatũ sua propria virtute, & post-

quam

quam operatum fuerit, & requieuerit, luta benè iuncturam cum cera communi, & sic lutatum pone in calido balneo Mariæ per triduũ naturale, prout aliàs fecisti, quia sic expedit, postea aquam cela, & humorẽ distilla, & calcina terram, vt suprà dictum est, & totiens reitera, quòd tota terra sit dissoluta per istud regimẽ in forma liquoris, & semper limum solutũ, ad partẽ pone, vel oleum arte dissolutum, quod est substantia corporis per aquam depurata, & portata per aquam venti. Et quando totũ erit dissolutum insimul coniunge, postea pone per mensem cum dimidio ad putrefactionẽm in calore temperato, vbi vas optimè sit lutatum cum suo dicto cooperculo, & sic debet fieri figura de I.

De coniunctione rubei.

CAP. XIII.

POstquam diximus de albo, dicemus nũc de rubeo. Fili, corpus solis totũ essentiale est respectu argẽti. Ideo auisari debes, qualiter eum habeas transmutare, per quę, & cũ quibus: nam omnia ipsius opera cõcordant in vnius operationis essentia, si scias considerare illud, quod principaliter

philoſophicè dicemus de aqua corruptibili, quæ ſua virtute magna liquefacit & fundit ſolē & in aerem ſuperius fert, quod eſt noſtrum ſecretum, & omnis alterius philoſophiæ.

De aqua corruptibili.

CAP. XIIII.

TV in virtute A. recipe vnam vnciam aquæ compoſiti argenti per alembicum diſtillatæ, & in illam proijce ℥ de G. vegetabili, poſtea pone intus de auro fino, ſecundum pondus de G. Pòſt pone in balneo Mariæ per triduum, vel quatriduū. Et infra illum terminum reperies, vt carbo nigrum, tunc infrà pone duodecim partes de E. pòſt ad putrefactionem pone per menſem completum.

De alia aqua corruptibili.

CAP. XV.

RECipe duas ℥j. de G. vegetabili, & humorem eius per alembicum extrahe cum duabus vncijs, vel tribus aquæ rectificatæ ſimpliciter, quæ eſt aqua viua, & proijce intus tuum ſolem, quem diſſol-

uere

uere volueris. Hæc diſſolutio eſt ſub conſeruatione ſuæ formę. Ideo ſapientes Phyſici faciunt de illo potabilem aquam, ſeparando per alembicum, pòſt infra proijciũt de iure, vel ſucco lunariæ, quantum volunt, & quòd vident aurum totum diſſolutum in illa aqua vegetabili in colore ſolis, & ſic de tribus rebus formamus figurã circularem, ſignificatam per K.

De ſecunda parte ſolutionis, quæ eſt ſolutio & ſeparatio elementorum.

CAP. XVI.

FIli, quando tuum album compoſitum per menſem cum dimidio putrefactũ fuerit, tunc erit benè animatum, & virtutis magnæ & benè appreciatum, & ab iſto ſeparabis elementa per modum, qui ſequitur. Amouebis à vaſe, in quo tua eſt materia, cooperculum, & ſuperpones alembicũ, optimè lutabis, & in balneo Mariæ calido pones, prout melius ac diſcretiꝰ ſcies, & ſicut per noſtram doctrinam oſtendetur. Et primò recipies aquam, quæ per diſtillationem exiet per leuem ignem æqualiter continuatũ, quouſque nihil diſtillari

posit, tũc ab igne cessa, & infrigidari permtte. Postea vas accipe, & super cineres pone in alutello, & paulatiuè vigorando ignem in furnello, aerem distilla totum cum suo igne mixtum, & illum recipe in phiala vitrea, quã obtura benè, vt dictum est, & ad partem pone, illud autem, quod in fundo remanebit, cucurbitæ combustũ & arsum, erit tanquam terra sicca & nigra. Pater quare aquæ distillatio fit in calido & humido, cùm aer distilletur in sicco & calido? Fili ratio est, quia substantia aquæ de natura subtili ostenditur. Quare opus est illam aquam extrahi per substantiam humidam & calorem subtilem multum, cùm artificialiter non posset esse subtilior separatio balneo Mariæ, in omni quod visum est, quia aqua stans in sui natura ignitionẽ non sustinet, & ideo necesse est, ꝙ cum igne per medium corrupto, separetur. Sed aer & ignis, qui sustinent ignitionem, supra cineres distillantur, quoniam partes grossæ & calores terrestres separantur, & ad aera superius ascendunt. Sic diuides, & separabis tria elementa, quæ ad albũ sunt, significata per L. M. & N. quia ad album non est ignis, sed ad rubeum sunt omnia quatuor elementa significata per O. P. Q. R.

Quo-

Quomodo Artista debet habere terram fixam.

CAP. XVII.

FIli post hanc separationem habebis terram fixam, & quòd nihil ex ea possit amplius sublimari, & hoc post rectificationem quatuor elementorum, per quam secundum regimen est constitutum, quod est vnum de quatuor principalibus regiminibus, in hac separatione nitaris superare proprietatem Mercurialem in tua mixtione. Nam si hoc feceris, naturæ victricis magister eris. Et hanc rem intellige in premissa mixtione prima, prout tibi diximus in theorica nostra. Ideo tibi necesse est, ꝙ Mercurialium proprietates superent proprietates fœtētis menstrualis, si velis inuentor esse preciosi perfectionis naturæ. Filii ratione huius vocabuli ꝓprietates tibi datæ sunt oēs res ad cognoscendū, videlicet materiarum virtutes, & sicut in proprietario huius artis extitit declaratum. Ideo, quia proprietas quælibet, quamuis non sit nisi vna omnibus mineralibus communis, veruntamen ipsa determinationem recipit à

pita ſua cauſa, ſicut viſibilis experiẽtia cum lumine claro nobis effectualiter oſtendit poſt eius diuiſionem per quatuor elementa, & ſicut videre potes manifeſtè modo ſimili, quia proprietas, quæ eſt in parte terræ deſiccat multum, congelat & fixat. Et illa, quæ eſt in aqua, refrigeſcit multum, diſſoluit & lauat. Et illa, quę in aere eſt, humectat, madidat, lenificat & fluere facit partes diſcontinuatas, & quæ in igne eſt, calefacit & tingit. Adhuc accipit hæc proprietas aliam determinationem ſecundum materiam elementi ſui in groſsitie & ſubtilitate, per varietatem & variationem, propter quam ſunt quatuor ignes principales obſeruandi ad reſpectũ ſubſtantię proprietatum quatuor elementorum. Ideo, quòd proprietas, quæ eſt in terra groſsioris eſt ſubſtantię, & fixioris naturæ, per quã contra ignem maiorem tolerãtiam habet. Ideo ſibi proprius debetur ignis, ſecundum ſuæ naturæ exigentiam, & ſic eſt de alijs elementis. Quare patet, quòd ſub cõſeruatione ſuę proprietatis materia gubernatur per certos gradus excitantis caloris & ſtimulantis. Ideo, quando ſeparabis elementa, reſpice, quòd materia non euacuetur à proprietate ſua per nimium

ignem

ignem vel excessiuum, nec contra natu-
ram. * Nã adhuc illa elementa sunt dissi-
dentia & inimici mortales generationis,
nisi Geometriæ regula obseruetur, cum
qua trahere poteris per tuum velle aerem,
& sine hac regula non. Fili hic est secre-
tum, quod valet melius omni denario, ad
trahendum extra naturam, quæ est verus
Mercurius proprietate plenus. Fili practi-
cã tibi diximus, qualiter eã poteris extra-
here, cum igne appropriato. Sed nunc di-
cemus totum nostrum instrumentum, per
quod poteris custodire, & rectè ducere,
& opus dirigere. Quando tu volueris ae-
rem trahere à suo proprio hospitio, tibi o-
pus est assimilare naturæ tuum opus. Fili
in subiecto vacuitatis sunt extrema & me-
dia secundum magis & minus, propter
quod vnum elementũ fugit in aliud, & in
illud reuertitur, necessitate naturæ, prout
manifestè tibi exẽplificabimus, per aquã,
in qua dissoluitur tantundem salis, quan-
tum continuari potest in humido aquati-
co respectu aeritatis salis. Quapropter tibi
ostẽdimus, quòd humidum est porosum,
& foraminibus plenum, in qua porositate
continuatur sal, quod est lapis naturalis in
aqua deportatus, qui est dominus lapidis,

* *Alias quia ambo hi ignes sunt destructores & inimici mortales generationis.*

in

in ſede ſua exiſtenti. Fili ſedes ſua ſunt po-
ri & parua ſuarum aquarum foramina,
quæ primò erant plena aere nimio ſubti-
li, & pòſt implentur de re ſe inſpiſſante.
Quare patet, quòd in quanto magis in-
ſpiſſatur, tanto fugit rarefactionem, & va-
dit ad condenſitatem, quando pori & fo-
ramina parua implentur materia groſſa,
per euacuationem ſimplicis, quia nullo
tempore eſt dare vacuum naturæ, plus e-
nim deſtrueretur, quàm illud poſsit pati,
& ex hoc exemplum oſtendemus, Phyſici
in ſcientia vẽtoſorum, & nos in extractio-
nibus aerum naturalium. Vnde volue-
runt aliqui philoſophorum antiquorum
dicere, quòd natura vacua erat ab omni
entitate, quando ad ſe rem attrahunt à ſuo
proprio gradu, ſed non habent de natura
profunditatem omnem. Ideo, quia quan-
uis calor ignis conſumat materiam aeris
humoroſam, & poroſam reddat, dicta ta-
men materia adhuc habet dictum locum
plenum non obſtante, quòd attrahat ſe-
cundum proportionem naturæ vacuæ à
dicto loco plus quàm perdiderit, prout
apparet in conualeſcentibus poſt infirmi-
tates magnas, natura quorum plus appe-
tit, quàm digerere poſsit, & tamen locus
ille

ille propriè secũdum veritatem nunquam moratur vacuus omnibus entitatibus naturæ. Sed solummodo à sua materia magis simplici, quæ ibi participat secundum scientiam nostram sensibilitatis inter simplex & simplicissimum, quæ sunt extremitates magis simplices, sicut est aer, in quo spiramus duarum extremitatum suarum respectu, videlicet elementi aquæ simplicis & aeris puri simplicissimi, qui per clericos æther vocatur, quia propriè & post ignem existit, & si hoc erat verum, nullum elementum veram sphæram haberet animationis & stationis, & maximè ille aer, qui vocatur æther, qui destrui non potest ab igne, neque per eius calorem corrumpi, qui semper sibi sit propinquus & iungẽs. Ideo declaratum est, quòd nunquam vacuitas data est naturæ, quin sit de alto in basis sphæris, quia ignis ibi locum habet, sicut natura suã est appetens perfectionẽ. Alio modo corrumperetur, & remaneret inanimatus locus naturę, qui est sphęra circa vnius elementi, vel alterius, & nihilominus sine virtute, & sine attractione, & per consequens remaneret à fine vacua, quod nõ fuit aut erit vnquã requisitum per naturam, quòd remaneat absq; illis potentijs,

quare

quare vastāta materia simpliciore, scilicet, aeris, quæ erat humorosa in hac sphæra, quæ sibi data est & propriè sibi debetur per medium ponderositatis & leuitatis, deinde omni tempore in omni loco remanet altera simplex, quam ignis destruere neque vastare potest. Sed quātum ad hanc materiam simplicissimā, cùm sit sufficiens, aut sufficienter occupatiua, vel repletiua loci dictæ sphæræ, secundum suam substantiam, ideò volens natura in dicto loco per suum instinctum & institutionem recuperare per restaurationem suæ deperditæ materiæ cum re simili vel ei pari, desiderans semper ad suam perfectionem attingere recuperat eam in attractatiua virtute, cum appetitu magno ad se trahendo aliorum elementorum substantiam per ipsorum rarefactionem, quousque natura debitum suum recuperauerit; scilicet illud, quod per ignis calorem perdiderat, & quantò plus locus euacuatur, tantò magis illorum elementorum natura attrahit per suum magnum appetitum, & habet maiorem vim maioris attractionis, vt tibi diximus, sicut apparet in condensatione aeris & pluuiarum. Et sicut videtur, quando natura vitalis in restauratione confortans,

recti-

rectificat membrum vulneratũ, quod est vna de partibus substantiæ suæ veræ induidualis, in qua portatur, & ista est ratio radicalis & posse naturæ, sine cuius intentione nihil facere potes, quia per istam elementa ascendunt & descendũt, ingrossantur & rarefiunt, componunt & associant, disligant, & subtiliãt vi amoris. Et quãtò ignis simplicior est cum actiõe magna in dicto loco naturę, tãtò fortioris deperditionis suæ materiæ est dictus locus continens, & per consequens attractionis fortioris. Fili si hanc rem intelligis benè, scies qualiter omnes res mundi per naturam factæ sunt, & quomodo eas facere poteris respectu naturæ, si aerem habere poteris qui per naturã causatur. Sed animatio quintæ essentiæ ratiõalis, nulla res est, quæ sciat facere, nisi Deus creat illud. Ideo certas res habemus, & alias scientias multas, ad plures artes & scientias, de quibus hæc est vna, quæ est forma ad sciẽdum omnes alias, à subtiliori subiecto per naturã causatas: nam illud quod facit natura, destruere possumus, & postea reformare intus ponendo naturam, sine qua quæuis cura fieri nequit per physicum. Et hoc tibi datum sit ad diuidendũ quatuor elementa, quod

eſt maximum ſecretum, ad formãdum In-
ſtrumentum. Et ſicut de albo compoſito
feciſti, fac de rubeo, propter quæ figuram
ſequentem aſpice, quæ docet, quomodo
elementantur elementa, & qualiter vnum
elementum intrat in aliud circulariter per
artificium naturale. Figura ſequens oſten-
dit, quomodo elementa per artificiũ con-
ſtituunt vnum elementum rotundum: ita
quòd minima pars vnius eſt in parte mini-
ma alterius, aliter non eſſet vera nec bona
mixtio in terminatis corporibus, nec per
conſequens eſſet bonum ad aurum, vel
argentum operandum.

De operatione ſecũdi regiminis, quod eſt lauare. Et primò de aqua & aere, qui habet generare.

CAP. XVIII.

FIli quando diuiſeris elementa lapidis
ſeu lapidem per elementa quatuor, o-
pus eſt vt ea purges per hoc regimen. Sed
primò ſciendum eſt, ſubſtantiam quatuor
elementorũ & eam cognoſcere, vnde tibi
dicimus, quòd terra & ignis ſimiles ſunt
in ſubſtantia lapidea, & ideo neceſſaria eſt
præpa-

præparatio ignis calcinatiui. Et alia duo, ſcilicet, aqua & aer, ſunt in ſubſtãtia aquoſa, & natura aquatica. Et idcirco opus eſt, quòd ſcias præparationem ordinatam ad exigentiam ſuæ naturæ. quia aer & aqua indigent præparatione, quæ fit per ſeptenas diſtillatiões, aut plures, quouſq; omni aduſtione vacuẽtur; quæ venit ex parte menſtrualis, & tunc quælibet ipſorum plenus vera tinctura, manebit ſine crematura vel aduſtione. Fili aquam & aerem diſtillabis ad partem quemlibet in ſua rectificatione, & vaſe per ſe, & feces aquæ pones cum terra, quas in qualibet diſtillatione facies. Et poſt ſextam diſtillationem pones vnam guttam vel duas ſuper calidam laminam argenti fini & puri, quę ſi nigreſcat, non eſt omni aduſtiõe ſua vacua. Pone igitur ad ſeptimam diſtillationẽ & plus quouſque argentum dimittat abſque corruptione nigra, & tunc habebis aquã vitę, cum qua terram ablues, & Mercuriũ philoſophicum, confortatiuum & medium, quod facit matrimonium tincturarum. Et ſicut feciſti de aqua lunę, facias de aqua ſolis, & ſicut audiuiſti de aqua, ſic etiã intelligе de aere, & illud, quod remanebit poſt aeris diſtillationẽ, erit ignis tinctura totus

plenus, & aurum & anima, & vnguentum philosophorũ, sine quo dictũ magisteriũ compleri non potest. Et intellige fili, quare dicimus, quòd ignis distillatur cũ aere, & non cum aqua. Fili aqua non habet aeris officium facere, sed tantummodo lauare & nõ tingere. Nã si tingeret, ignis absq; humore maneret. Quia aqua fugit ignem nec faceret tincturam fusibilem defectu humiditatis, ideo tibi dicimus, quòd distilles ignem per aerem, quia in qualitate secordant, & aqua fugit ignem, quia induta est qualitate igni contraria. Per hoc autem discordant. Sed aer, quia est aqua magna digestione tincta, est oleũ, & etiã tinctura fortis, & magnæ mixtionis. Et ignis est sua tinctura, & corpus fortiter digestũ. Et spiritus est aer, qui ignem ducet. Considera fili ad ea, quę tibi diximus & dicemus scilicet, quòd velis operari lapidem humidũ, qui est substãtia limosa ad aquã & terrã tantum, quia de illis duobus procreabitur purum sulfur, & sulfur siccum velis operari ad ignem & aerem, cũ ista sint tinctura & perfectio totius magisterij. Fili si misceas ignem lapidis cum Mercurio, statim sine separatione rubeus efficietur. Et ideo quando voles facere permanentem

tinctũ-

tincturam, sulfur tuum in igne lapidis rubifica, & omni tempore se amabunt.

De ablutione ignis & terræ.

CAP. XIX.

FIli quando ignem voles abluere, primò separabis aerẽ, in quo quiescit per distillationem, & omnes feces, quæ coloris sunt, inter nigrum & rubeum insimul pones, in quib⁹ pones suũ pōdus de aqua prima, & postea totũ distillabis, quousque nō remaneat nisi ignis siccus, & hoc septẽ vicibus reiterabis, & inuenies ignẽ tuũ rubeũ in puluere subtili. Fili sic de terra facies, quousq; vacua sit ab omni humiditate, & humiditas, quã separasti à terra, est oleũ albũ, multũ preciosũ, p incerãdo, & quia naturæ corporis magis participat, tantò ab eo difficilius separatur, & per consequens tenetur pro re preciosiori pro complendo omne elixir. Et quando videbis terram inter ponderosum & leue in modum pulueris esse, pone de ipsa modicum super calidam laminam cupri, & vide si de ipsa aliquid euaporet, quòd si non, ostendit quòd priuata est & mundata ab omnibus spiritibus suis, qui eam tenebant

inuitam. Custodi ipsam multum charè: nã ipsa est magnesia, quæ dabit tibi illud, quod petis post suam resurrectionem, & quando, sicut prędiximus, quatuor elemẽta purgaueris, custodi ea benè, quodlibet ad partem in suo vase vitreo benè obturato cum cera, & maximè & specialiter oleum: nam aer subintrans statim corrumperet & consumeret propter cõuicinitatem naturæ, quæ in ipso est, quod quidem aereum est ac multum volatile, & tibi sufficiat quod diximus de benè lauando omnia quatuor elementa.

De tertia operatiõe, quæ est creare lapidem de supra dicta substantia præparata, de quatuor elemẽtis.

CAP. XX.

FIli nostri lapidis operatio tertia est, ꝗ tu reducas aerem, qui est significatus per M. post suam rectificationem cum O. qui reducitur cũ L. quia ipsi duo sunt duo elementa sicca naturæ fixæ. Adde ergo O. de composito rubeo cum L. quæ est de composito albo, vt mixtio, quæ per cõfortatiõem fit, sit vtilior præparatio de O.

&L.

& L. ſic vt recipiant & recuperẽt maiorem humiditatem per attractionem, quam in ſua calcinatione perdiderunt, per quam priuatum eſt ab omni humiditate. Et ideo quãdo ſiccũ eſt, & omni humiditate ſua vacuum, ſpecialiter libentiſsimè ſuum humidum aquaticum epotat. Et ſi tu nos intelligis, intelliges id, quod diximus in noſtra theorica in capitulo ſexageſimo tertio, quod incipit, Intentio naturæ fili. & ſuper illo, quod diximus de perfecta preparatione, quæ ſuccedit purificationem elementorum ſuprà dictorum. Fili hæc præparatio valet omne aurum: nam per eam lapides fini fiunt & precioſi ac omnes perlæ & margaritæ. Ergo fili ad conſequendum dictam hanc præparationem, accipias M. ad conſequendum naturam, & ſuum affectũ & illud diuides in duodecim partes ad põdus de O. & L. quoniam medietas de M. ad plus eſt neceſſarium vt cuſtodias, & ꝓ alia pars ſit æqualis ad pondus de O. & M. diuiſum in duodecim partes, & quãlibet partem pones cum eo, & cum L. totũ inſimul mixtũ infra vas ſimile alijs. Sed illud appellamus iſto regimine Ymen. Poſtea obturabis vas tuum de ſuo cooperculo vitreo cum cera, & pones in fino, & ibi faci-

es enutriri in pascendo cum modica aqua primò, & postea cum maiori, sicut natura te docet in paruorum pueroru educatione. Et non sis lentus, neque piger de imbibendo terram de quindecim in quindecim diebus, secudum quod videbis, quod comedet & conuertet, nec te tædeat hoc opus multis reiterare vicibus, & quando reperies quòd erit congelatum & couersum, & siccum, pone in sicco igne per die vnum naturalem. Postea da ei plus M. & fac totum vt tibi diximus: nam in isto opere non potes errare, dum tamen patientiam habueris in longo, & tædioso nutrimento. Fili videbis ibi tot, & tantos colores, de quibus nõ cures, quousque materia ducatur & terminetur in pulueres albos finos, vel in terram albæ foliatæ in colore margaritarũ translucentiũ. Et si videris in forma puluerum alborum subtilissimorum, scias quòd est maioris fortitudinis, & maioris virtutis mineralis sulfurei ad congelandum Mercurium, & transmutãdum omnia metallica corpora post suã elixationẽ. Fili nõ volumus hic tibi longũ facere sermonem, ne tuus impediatur intellectus per verba. Nã nostra theorica tibi satis potest sufficere, q̃ benè conuertere

potes

potes in practicam veram per hanc, quam tibi damus. Hæc est res quæsita terra foliata congelabilis, noster arsenicus, sulfur nostrum, quod completum est ad album profaciẽdo medicinam ad argentũ, sicut tibi dicemus, cùm iam sit sulfur completum album non vrens, per quod medicina fieri debet.

De compositione sulfuris rubei.

CAP. XXI.

FIli sulfur album accipies, & illud imbibes per imbibitã rorationem de aqua rubea post dissolutionem eius in dicta aqua. Et quando aqua in illo fuerit congelata ad medium sui põderis totum album erit, tunc ignem carbonum fortifica: nam aliud facere non est opus, quousque videas rubeum sicut scharletum, pòst fortifica ignem cum flamma, quousque sublimetur. Fili, scito, quod sublimabitur, erit sulfur album, nobile multũ, & illud, quod remanebit in fundo vasis fixum, erit sulfur rubeum fixum, sicut sanguis, rubeũ, multum clarum & preciosissimum; & tibi hic sit ostẽsum, quòd illud, quod erat album, versum est in rubeũ manifestum per igni-

tionem & ignibilitatem aquę, quæ ibi posita est per substantiam sulfuris albi essentialiter. Et de hoc sit tibi speculum substãtia plumbi, & pro tanto tibi sufficiat traditio compositionis sulfuris albi & rubei, à quo per artificium quartæ operationis beneficio elixir factum est ad complendum & transmutandum omnia corpora metallica imperfecta, & diminuta in verum aurum, & in verum argentum.

De quarta operatione, per quam fit compositio elixiris. Et primò de compositione lapidis, qui est primum sulfur.

CAP. XXII.

FIli, quando velis facere medicinam, considera primò cui perfectioni præparationis ducere proponis, & supra quale corpus vis proiectionem facere: nam de illo corpore, supra quod vis facere proiectionem medicinę, debes in ea ponere, sed si ad vltimam præparationem intendis ducere philosophicè, quale corpus imponas non est curandum, nisi solummodo argentum viuum, quod est medium & mediator omnium, & si non intendis, nisi ad

quan-

quandam ſubtiliationis ſimplicitatē frondem medicinam ducere, debes corpus, ſupra quòd proiectionē facere velis, ſubtiliare. ſupponamus ergo, quòd ſit ſupra ſtannum, tunc ſic tuum elixir compones, recipe duas partes cum dimidio argenti fini ſubtiliſsimè limati, & de illo fac amalgama cum quinque partibus argenti viui communis ſimul iungendo, & ducatur ac formetur ad modum butyri, quòd partes argenti dicti ſentiri non poſsint. Deinde cape mediam partem Iouis, & illum funde tribus vicibus, & proijce in aceto diſtillato, & amalgama, & ciba de vna parte argenti viui inſimul molendo, quouſque fiant vnum corpus. Poſtea illa duo amalgamata laua, quodlibet ad partem, cum ſale communi præparato, & in aceto diſtillato, diſſoluto, quouſque acetum exeat clarum, purum & mundum, inde amalgamata duo iunge, & iterum ſimul ablue cū ſale & aceto diſtillato, molendo, & miſcendo, & lauando, quouſque acetum, vt ſupra clarum remaneat. Poſtea laua totum in aqua dulci, vt totum ſal exeat, & deſicca aquam ad ſolem, vel ad ignem lentum. Fili magiſterium noſtrum in duas partes eſt diuiſum, ſcilicet, in creando lapidem,

dem, & componendo medicinam. In prima parte argentum viuum ponimus, tale, vt diximus in tota nostra theorica, & in principio nostri magisterij in practica positum. In secunda parte debet addi sulfur cum materia metalli. Fili sulfur est suus ignis, qui materiam digerit metalli, & argentum viuum, quod ibi nominatur loco medij, & stat inter sulfur & corpus. Et hoc tibi dicimus, vt in verbo rusticano non intelligas, neq; communi, sed in verbo philosophicali nos tibi dicemus, quòd alia sunt media cum extremis differentialibus, quia alio modo nõ possemus dicere, quãdo materiæ sunt transmutatæ philosophicè. Et ideo, quando philosophicè dicimus, debes intelligere de materijs iam trãsmutatis per virtutem, opusque philosophiæ. Et quando rusticaliter dicimus, intellige re debes de materijs, quas natura communis omnibus gentibus creauit, accipiendo ab illa similitudinem. Ideo in verbo philosophico tibi dicimus, quòd alia media sunt, sine quibus tincturæ fermentorum addi, nec misceri possunt cum tincturis vnguẽti rubei. Et ideo nobis opus est, vt trãseamus ex eodem medio ad mediũ, donec simus in extremis, quæ petimus. Fili cibamentũ,

quod

quod nos tibi dedimus, philosophicè loquendo, est vnum de medijs inter aquam & spiritum, scilicet, quãdo in puluerẽ versum est per alterationem. Et sulfur & aer sunt extremitates: sed absque philosophiæ volũtate tibi dicere poterimus, cùm ibi sit alteratio, quòd argentum viuum vulgariter intellectum, ratione suæ similitudinis, est medium perfectiuũ, multiplicatiuum, & completiuum elixiris, quia effectiuum est omnis fusionis metallicæ, & totius ingressionis, ratione sui ponderis, de quo suprà loquebamur ad voluntatẽ nostræ philosophiæ in sua prima extremitate, quòd eum eleuauit de necessitate, & alterauit in sua speciali differentia. Secunda extremitas absq; voluntate philosophiæ dicimus, quòd sunt metalla ad componendum elixir. Et alia media & extremitates, philosophicè loquendo, sunt materiæ post earum purificationem mundam, ideo, quia inter sulfur & argentum viuum est puluis factus ex corpore, & argento viuo, & inter dictũ puluerem, in quo est sulfur & finis magisterij, sunt duo argẽta viua, quæ sunt causa cõtinuationis partium dicti pulueris in finam medicinam, & inter aquã, est calx, & aer. Fili totum initium & finis huius operis, fit

tis fit tantummodo per vnam solam operationem, quam vocamus propriè reductionem. Fili intellige benè potestatē naturæ, quæ totum debet mutare. Sulfur nostrū est terra subtilis, vel aqua sicca, in ventre cuius ignis naturæ fortiter multiplicatus est, causa suæ siccitatis est terminatio humiditatis caloroſæ, quam accepit à cōpressione ignis, qui est in suis visceribus & ventre. Fili argentum viuum est liquor inundans & fluens, præseruans ignem à cōbustione & arsura, & aer est materia sulfuris, in qua compromittitur & comprimitur ignis per ingenium magisterij respectu naturæ, quousque terminetur in terrā siccam & subtilem, quæ est sulfur, & sicut aer, qui est materia ignis, induit eius formam in eo: ita argētum viuum est materia sulfuris, & conuertitur in ipsum ratione proprietatis suæ naturæ. Quare fili nō mireris, quādo res videbis mutari coram oculis tuis per potentiam sulfuris, quia multum calidum est & siccum, & caloroſum. Ideo necessarium est, quòd proprietatem ignis habeat, videlicet aperiendi partes totius corporis, & argenti viui, & penetrandi ac terminandi, quia per calorem, quem habet in se, naturaliter aperit poros clausos &

ſos & ſeratos. Et cum ignis ſit ſubſtantialiter colligatus & collectus in ſubſtantia ſubtili, cũ tota illa etiam vaporabiliter intrat infra totum corpus, cùm eius ſubſtãtia, per quã ligatus eſt & collectus, ſit multum ſicca, terminat & congelat humiditatem, in quam intrauit, ſecundum ſui caloris informationem, qui eſt inſtrumentum informatiuum & digeſtiuũ naturæ. Et ſic fili dictum ſulfur noſtrum habet virtutem ſigillandi & formandi ſimile ſibi, & omne quod petitur, & non retinẽdi in ſe. Et ideo dicimus, quòd eſt pater & ſemen maſculi, per ignorantiam, cuius multi deciderunt Alchymiſtæ fatui & non experti, credentes ſine igne naturę fixare amalgamata, nõ cuſtodiẽtes rectum, neque rectitudinem rei propriæ, quæ deberet eis deducere & adducere ad perfectionem verę digeſtionis. Quia argẽtum viuum minerale res eſt multum crudæ, & groſſę ſubſtantię. Quare opus eſt, quòd fortis virtus ſibi adminiſtretur, quæ iuuet eũ duci ad perfectiõem, & de hoc largè fuimus loquuti in libello intentionis Alchymiſtarum. Idcirco fili in nomine illius Domini noſtri, qui pro peccatoribus paſſus eſt mortem crudelem, incipe noſtras alterationes philoſophicas

facere

facere per hunc modum, faciendo primò signum sanctæ crucis, ne diabolus tibi noceat, & intellige quãdo dicimus ar. vi. vulgare, hoc dicimus ad similitudinem illius, quod ei assimilatur per artem viuificatũ: quia metallorum corpora differentiã recipiunt per illum modum, per quem argentum viuum differt à suis similibus. Et quando similes dicimus, hoc est ad differentiam purorum, & impurorum metallorum, & hoc tibi fili datum sit pro regula graui & profunda in tuo adiutorio ad cõponendum regalem medicinam in hunc modum. Accipias vnum vas vitreum cum longo collo, vnius palmi, & fundo rotundo, & ore stricto, adeo, quòd non possit intrare, nisi tuus digitus medius largè, & ad modum colli ampullæ factũ, & habeat cooperculũ, quod subintret, & benè iungatur. Post recipe amalgama, & in sex partibus illius pone partem vnam lapidis nostri in fundo dicti nostri vasis. Pòst artificiosè pone tuum amalgama infra, sine violentia ad longum vasis, & quòd cooperiat lapidem totum, modo tali, quòd lapis respirare non possit, quando sentiet calorem, nisi per medium amalgamatis: quia necessaria res est, quòd amalgama nostri

lapidis

lapidis vaporem accipiat, & in ſuo ventre retineat, & per illum alteretur. Poſtea colloca vas tuum ſuo cooperculo coopertũ, in furnello, inter cineres compreſſos vſq; ad quantitatem materiæ, vel modicũ minus, videlicet de ſpiſsitudine dorſi cultelli, vel minus, & hoc fac, vt videre poſsis alterari materiam, & pòſt accende ignem, ſi vis, de puluere carbonum, vel de ſarraturis lignorum. Et ſic dimitte, vt paulatiuè calefieri incipiat, vel ſi vis de carbonibus, qui faciant ignem ſine fumo. Et quando ſentiet calorem, tunc calor ſulfuris mouere incipiet, & quòd eſt in ſuo vapore inſpirabit in ſubſtantiam argenti viui, & penetrabit, & cõgelabit amalgama. Primò in forma argenti fini, dèmitte adhuc ignem cõtinuari, quia metallica ſpecies tibi oſtendet, quòd totum ſulfur non eſt adhuc in vapore eleuatum, dum adhuc omnes ſuos affectus non præſtitit, neque virtutes, nec adhuc intrauerũt ventrẽ dicti amalgamatis, quoniam non debes intentionis eſſe, quòd habeas creare vnam petiam metalli per dictum ſulfur, in quo metallo modica eſt virtus, ſed creare medicinam, in cuius ſubſtantia ſunt congregatę plures & multæ virtutes, per quas, & in quibus facies

poſtea talia, quæ ad miraculum ſunt reputata, per omnem perſonã magnam & diuitem, niſi ſit philoſophus, qui ſuas agnoſcat potentias atque virtutes, per quas operatur, & quas tibi dicemus, dum eas teneas ſecretè. Fili effectus ſulfuris quẽ debet tradere & præſtare dicto amalgamati, eſt, quòd ratione poteſtatis proprietatis ſuæ, conuertit eum in finiſsimos pulueres. permitte igitur eum continuare in tuo igne: quia aliter non habes facere, quouſq; videbis dictum amalgama in puluerẽ in ſua ſuperficie conuerſum. Et hoc totum fit in quatuor, vel ſex horis, vel modicum plus, aut minus, ſecundum quòd ignis benè & diſcretè continuatus eſt, reſpectu proprietatis materię: ſed ſtatim, cùm videris ſignũ dicti pulueris, amoue à furnello ignem, & refrigeſcere permitte, vt virtus ignis noſtri non debilitetur. Fili ſi modicum huius ſulfuris proijciatur per talem infuſionem, vt tibi ſuprà diximus, ſupra multum corporis, tali modo, quòd habeat potentiam ſuper illud, ſtatim illud reducet in puluerem multum ſubtilem, color cuius erit talis, ſicut color corporis, in quo ſpiritus totus infuſus eſt virtute diuina. Ideo fili habeas intellectum bonum multiplicandi

dictam

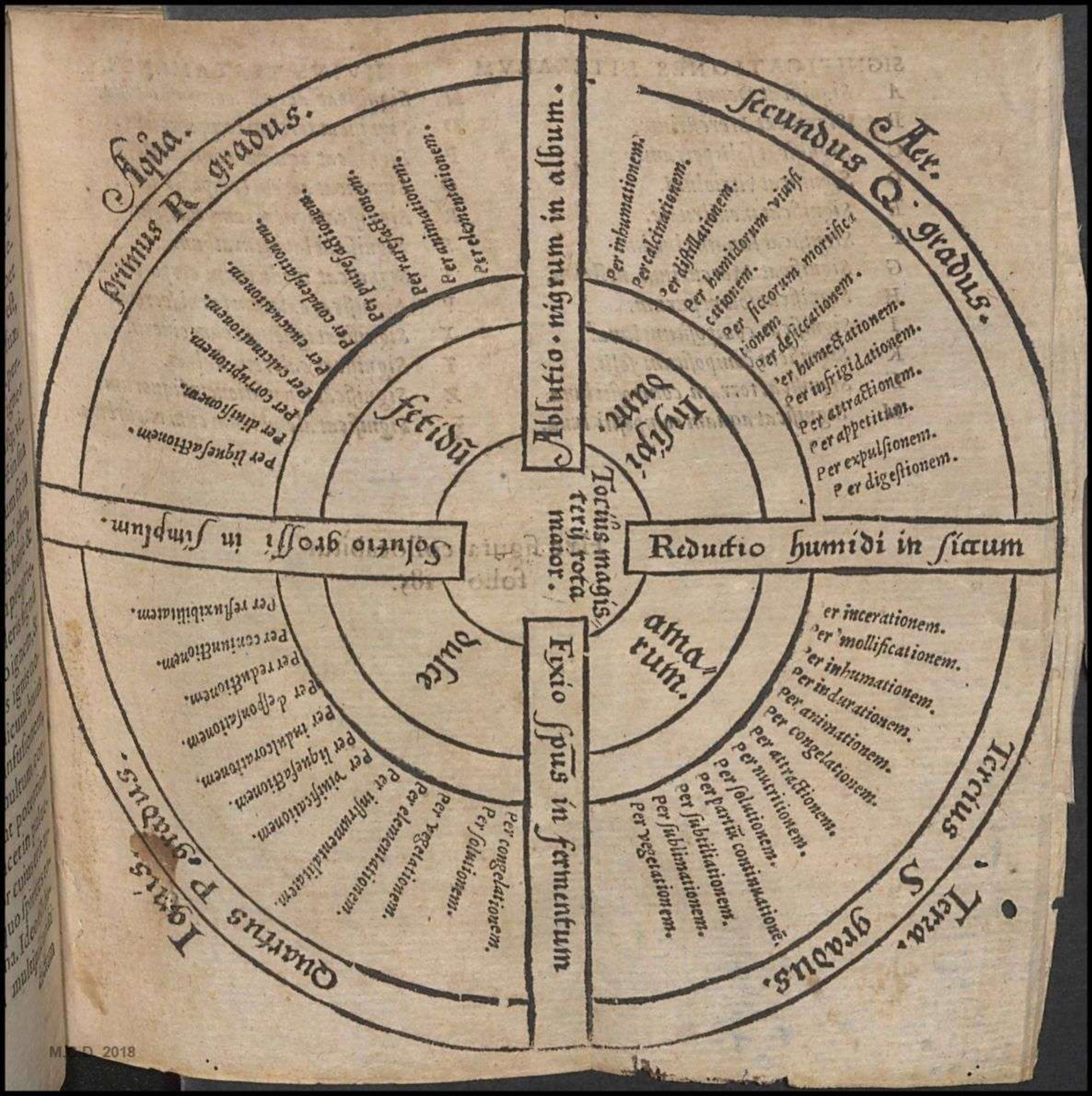
Aqua.
primus R gradus.
Per liquefactionem.
Per dissolutionem.
Per corruptionem.
Per calcinationem.
Per chaemisationem.
Per condensationem.
Per putrefactionem.
Per fermentationem.
Per elementationem.
Solutio grossi in simplum.
Fetidū
Abluti o nigrum in album.
Per imbibitionem.
Per calcinationem.
Per distillationem.
Per humidorum viuificationem.
Per siccorum mortificationem.
Per desiccationem.
Per humectationem.
Per infrigidationem.
Per attractionem.
Per appetitum.
Per expulsionem.
Per digestionem.
secundus Q gradus.
Aer.
Reductio humidi in sicum
Per incerationem.
Per mollificationem.
Per inhumationem.
Per indurationem.
Per animationem.
Per congelationem.
Per attractionem.
Per nutritionem.
Per solutionem.
Per partū continuatione.
Per subtiliationem.
Per sublimationem.
Per vegetationem.
Tertius S gradus.
Terra.
Quartus P gradus.
Igneus.
Per reflexibilitatem.
Per continuationem.
Per redactionem.
Per deponsationem.
Per indulcorationem.
Per liquefactionem.
Per vinificationem.
Per instrumentalitatem.
Per elementalationem.
Per vegetationem.
Per congelationem.
Per solutionem.
Fixio spus in fermentum
Tocius magis terrij rotundi maior.
Tocius magis aquatum.
Fixio spus in fermentum

SIGNIFICATIONES LITERARVM HVIVS TESTAMENTI.

A *Significat Deum.*
B *Significat Mercurium.*
C *Significat salispetram.*
D *Significat vitriolum.*
E *Significat menstruale.*
F *Significat lunam claram.*
G *Significat Mercurium nostrum.*
H *Significat solem purum.*
I *Significat compositum lunæ.*
K *Significat compositum solis.*
L *Significat terram compositi lunæ.*
M *Significat aquam compositi lunæ.*
N *Significat aerem compositi lunæ.*
O *Significat terram compositi solis.*
P *Significat aquam compositi solis.*
Q *Significat aerem compositi solis.*
R *Significat ignem compositi solis.*
S *Significat lapidem album.*
T *Significat medicinam corporis rubei.*
V *Significat calorem furni secreti.*
X *Significat ignem siccum cineris.*
Y *Significat calorem balnei.*
Z *Significat separationem liquorum.*
ξ *Significat alembicum cum cucurbita.*

Hæc figura collocabitur folio 185.

dictam materiam virtute sulfuris primi, antequam facias medicinam.

De multiplicatione nostri secundi sulfuris, & proprietatibus eius.

CAP. XXIII.

FIli non debes potentias omnium tuorum sulfurum ignorare, potētiæ quorum duobus reperiuntur modis, secundū numerum graduum suarum virtutum, scilicet per signa & experientias, quæ rarificant claro lumine rationē sensus. Fili virtutes punctualiter, & gradualiter sunt colligatæ & congregatæ per augmentationem, & confortationem in substantia sulfuris nostri. Ergo tibi dicimus, quòd quātò plures habet gradus punctuales, tantò habet maiorem potentiam sua substantia alterandi omnia pondera binalia, & duplicia, quodlibet de decem numeris. & hoc agit propter dictæ virtutis proprietatem, quæ est in eius forma, per quam materia specificata est in substātia sulfuris, & si plus ponas, maiorē virtutē accipiet substātia succedēs, propter pluralitatē virtutū captarū & collectarū in pcedēti substātia,

exemplum ponamus, quòd primum sulfur in se non habeat, nisi quindecim gradus punctuales in numero virtutum, propter quam rationē vis experimentalis nos docuit, quòd sulfur, quod non habet nisi vnum gradum virtutis, reseruato pondere simplicis substantiæ, alterat duo pondera, integra, quæ possunt partiri, vel diuidi in 20. numeros, qui sunt dicti & nominati simplicia pondera. Nos numeramus pondera simplicia 1.2.3.4.5. & 6.7.8.9. vocamus numeros cōpositos simplices, & 10. vocamus numerum integrum, quia recipit relationem de vno, & ideo gradualis virtus nostri sulfuris correspōdet 10. & sic de alijs. Et ideo intellige, quòd per differētiam ponderum materiarum conuertibilium, & per intentionem & remissionem virtutis sulfuris, virtus specificat dictā materiam in diuersam formam, sicut declaratum extitit in tractatu graduum magnæ medicinæ. Igitur fili postquam vna virtus integra punctualiter congelat 10. argenti viui in metallum perfectum per proiectionem vnius ponderis supra 10. substantialiter, consequenter vnū pondus 50. virtutū, congelat 500. ar. viui proportionaliter in metallum perfectum, quia nullo tempore

virtus

virtus minoritatem accipit propter diminutionem ſui actus, quin operetur ſecundum proportionem gradus ſuæ actionis, prout gradus piperis calidi in quarto gradu, ſenſibiliter operatur in natura humana, ac etiam pars eius propter virtutẽ, quæ vniformiter ſtat in toto, & in tota ſubſtãtia piperis, & ideo pars gradus ſimiliter eſt in eodem gradu. Quia tantũ, quantum ſubſtãtia & virtus poteſt cõtinuare, tanto mõſtrat effectum propriũ ſuę operatiõis, quę dependet à ſua gradualitate. Etſi pondus vnius aut alterius proijciatur ſupra minus ſui ponderis proportionalis, tunc faciet in illo metallo maiorem combuſtionem ſiue ignitionem, & in tanto vltra, quãto igneitas & virtus ſuæ potentiæ extrahitur digerendo, & vltrà ardendo & comburendo. Et in quanto erit vltra proportionẽ ponderis conuertibilis, intanto magis ac melius conſequetur effectũ alterationis perfectæ, ſi pondus conuertentis non ei augmentetur proportionaliter tantum, ſicut conuertibile eſt in ſubſtantia augmentatum vltra proportionem recti ponderis. Fili, per hanc intentionem ſi nos benè intelligis, potes habere verum pondus virtutum noſtri lapidis, quouſque tibi poten-

tiam oſtẽdat ſimplicis ignitionis nõ vrentis, & eſt terminus & menſura, hoc eſt, quãdo congelat argẽtum viuum in metallum perfectum, & eum in ſpeciem ſpecificam auri vel ar. dimittit. Et quando dimittit eã in ſpeciali forma ſulfuris, id eſt, pulueris ſubtilis, tunc oſtendit, quòd magnæ ignitionis eſt, nec propter hoc eum minus appreciari debes, ſed fortius honorare, cùm ferri poſsit ad ſimplicis ignitionis terminum, per diſcretionem operatoris ſapientis in doctrina, quã ſuperius ars confert in ſubſtantia multiplicatiua. Ideo multæ virtutes collectæ in vno paruo ſubiecto, ſe extendũt & ampliãtur in multam & magnam materiam terminãtem eam, & portantem ad aliquem gradum perfectionis, ſecundũ actionem potentię perfectiuę, ac exhibitionem ponderũ adminiſtratorum. Poſtea fili ad melius intelligẽdum partem illorum, quæ diximus per experientiã viſibilem accipe lapidis partem vnam, & ei decem partes arg. viui, adminiſtra amalgamati, vel ſimplicis, & vide quomodo terminabitur poſt ipſius tranſmutationem, ſi eum in forma ſpecifica dimittet argẽti, potes indicare, quam virtutẽ habet. Et ſi perfectè ar. vi. non congelat, minoris virtutis

eſt, &

eſt,& tunc requirit, quòd pondus cõuertibilis debet diminui cum pondere cõuertentis augmentando. quod ſi dimittat argentum viuum in forma terræ albę in vna maſſa,virtus eius ignificatiua dat tibi agno ſcendum, quòd fortioris actionis eſt,quã erat in principio, & ideo maioris valoris: nam quantò plus tenet vltra ſpecificationem formæ metalli perfecti, tantò magis poteſt contra aliud argẽtum viuum, propter potentiam virtutis lapidis in ea diffuſam.Et ſi in formam pulueris dimittat, tũc ſignum oſtẽdit,quòd nobilis & fortis virtutis potentia munitus eſt. Accipe igitur vnum pondus illius pulueris,& appropinqua illud decem ponderibus argenti viui ſicut ſuprà diximus. Et ſi tranſmutet in ſimiles pulueres, debet iudicari virtutis excellentis. Continua igitur fili hanc operationem, quouſque venias ad illum gradum, quòd vltimò mutat non ſolum argẽtum viuum in puluerem, aut metallum perfectum, ſed ſolummodo in terram albam in modum maſſæ frangibilis.Fili hoc eſt argentum viuum, quod mutatum eſt in formam perfecti metalli,& habet virtutem ſimplicis ignitionis ad æqualitatem ſui numeri integri, ſed quando hæc virtus

respectu dicti numeri in cõpositione medicinæ nostræ non sufficit, cùm proportionabiliter se non extendit, nisi ad terminationem dicti argenti viui ad formã metalli, & non ad terminationem suorum elementorum, quæ in medicinam debent terminari, nisi hoc per aliud pondus fieret, & per ingenium subtile in decoctione lõga. Ideo ponere nõ debes ad finem, quòd non erres, nisi sis multum efficax in scientia & arte, nec adhuc in forma puluerís, quia ignitionis nimiæ foret, & cremaret ac arderet elementa simplicia. Et quando simplicia dicimus, hoc est ad differentiam substantiæ fermentabilis, quã in elixiri ponimus, nec poterimus tibi eius temperamentum ostendere: sed illud, quod in formam terræ mutatur totum in massam frãgibilem, illud est contemperatiuum medium simplicis ignitionis artificialis, ad creandum medicinam immediatè, & cõseruatiuum omnium suorum elementorũ. Contempera igitur sulfur tuum, quousq; venerit ad passum terræ, quã massam frangibilem appellamus. Fili, de quantis numeris integris successiuè cõuertet, tot virtutes integras habebit. Quando igitur de virtutibus suis volueris experiri, noli de to-

to la-

to lapide facere experientiam, sed de parte minori, qua poteris, & aliam ad partem pone, quousque videris, & sciueris quot virtutes, & quantas potentias tenebit. Et quando scies virtutum suarum potentias, adde ei, & da cibum secundum proportionem suę fortitudinis. Et quia eius virtus est decem ponderum, proportionabiliter ei addere debes & administrare argenti viui 100. pōdera, & si 115. adde 150. & si 100. est supra 1000. Nunc igitur pone in actu reali, postquam sciuisti, quantas virtutes integras tenet lapis in minori parte. Quando dicimus minorē, hoc est, propter mediam rationem loquendi, & sic intelligere debes, si multiplicare velis lapidem materialiter, etsi certitudinaliter scias, quòd in se teneat vim 50. integrarum virtutum, tu capies totum lapidem, & pone in 450. pondera argenti viui amalgamati, vel non amalgamati. Quia de quolibet denario subtrahatur pars decima, & hanc subtractionem facimus, vt materia non terminetur in metallum perfectum. Et tunc ipsius ignitio esset hebetata & minorata. Ideo de quanto illud minus ascendit de substantia argenti viui, de tanto plus est superans in actione virtus diffusa, quæ est in sua sub-

ſtantia. Et hanc magis facimus ſecundum temperamenti rationem. De iſto igitur fili medicinam creabis, ſicut dicemus: ſed primitus dicimus tibi multiplicationem virtutis dicti ſulfuris. Fili, nos vocamꝰ ſulfur, totam ſubſtantiam ſuprà dictam in terram conuerſam per primam noſtri lapidis virtutem. Hanc igitur accipies, & de illo capies vnam partem, ſecundum proportionem ponderis materialium, quæ ponere vis in elixiri. Nam opus eſt tibi, quòd de ipſa ſit decima pars, & totum reſiduum ſulfuris pone in ampullam cum longo collo, & illam in calore ſerua. Si velis, quòd virtus de pluri multiplicetur de menſe in menſem, da ei de argento viuo 50. partem ipſius in ampulla, quam firmiter claude: nam aliud non eſt tibi opus facere. Sic habebis in re tua, & domo duplices mineras pro regnando in Dei ſeruitio, ſed ſcias tenere ſecretum. Fili tibi dicere non poſſemus huius rei potentiam, quia innumerabiles ſunt, ſi tibi ſcimus terminum dicere fines huius mundi, cùm eius potẽtia, aut multiplicatio ſit infinita, quia infinita eius erit duratio. Nos dicimus infinita, nõ ſimpliciter, ſed ad differentiam vitæ hominis, & durationem huius mundi.

De

De fixatione, vel de confectione medicinæ.

CAP. XXIIII.

FIli, tibi præcipimus, quòd capias duas partes cum dimidia argenti fini, fac inde, vt tibi diximus amalgama in capitulo precedenti de multiplicatione lapidis. Postea adde ei partem vnam dicti sulfuris vltimatè congelati, & postea misce totum simul in vitreo mortareo molendo, donec totum fiat vnum corpus. Postea elixir tuũ humecta cũ vna parte aquę suæ, & nutri totum in calore febrili, sicut in creatione nostri lapidis fecisti, hanc cõtinuando decoctionẽ, quousq; aqua super eũ sit cõgelata per viã sublimationis. pòst paulatiuè ignẽ tuum fortifica, quousq; ad vltimũ per expressionem ignis, omne quod est volatile sublimetur. Scias tunc, quòd corpus efficitur & vertitur in volatile per potestatem volatilis, quod detulit rem fixam. Postea quãdo vas erit frigidũ, accipe illud, quod est sublimatum, & cum vna alia parte aquę suæ iterùm supra feces repone, molẽdo, & imbibendo, & assando secundũ quòd natura vult, coque & sublima. Et sic amodo conti-

continua dictũ regimen vigorando ignẽ, quousque duæ partes aquæ fixæ sint cum terra. & quòd de illa nihil possit sublimari. Fili omnium istarum fixationum regimen fit in tali vase, quale est illud, in quo reductiones fiunt, nec est differentia inter fixionem & reductionem, quantum ad regimen faciendi, nisi quantum ad intentionẽ fixandi, & non tantummodo indurandi. Et ideo debes ignem tuum multiplicare in fixione, vt humidum fixetur in igne per ignem, & semper reuerti debes illud, quod sublimabitur supra rem fixam manentem, quousque totum fixum sit, quia sulfur antè dictum, cùm sit fixum & coagulatum per suam proprietatem, & à se congelatũ, naturaliter coagulat suum Mercurium, & hoc est per frequentem sublimationem supra rem fixam reiteratam, & hoc facimus, vt dicti sulfuris partes sint in dicto argento viuo benè continuatæ, quod est de suo proprio naturali humido. Fili, si scias benè ab extra disponere naturam, erit tibi & ipsi sufficiens eundi ad perfectionẽ totius rei, de qua indiget. Quia ipsa, cùm sit multum sagax per suum instinctum, est multum solicita pro appetitu naturali ad incorporationem sui corporis, cuius solicitudinis non

habet

habet finem. Et ideo tibi ſit declaratus naturæ motus, quod eſt inſtrumentum, per quod omnia facit. Fili, ſi ab extra ſcis naturam benè diſponere, ipſa ſufficiẽter ab intra operabitur, vſque ad vltimum ſuę perfectionis paſſum. Quoniam ſui motus, per quos intrabit, & ponet, ac iunget ſiccũ cũ humido, & continuabit humidum cũ ſicco, ita fortiter ei adhærendo tali ordine actum magna vnitate, quòd melior ac certior homo mundi nõ poſset, aut ſciret cõſiderare, quàm magna eſt perfectio naturæ, ratione & cauſa motuum adhærentiũ, quæ ſunt propinquiora inſtrumenta ſuis operibus. Quare fili tibi ſit intellectualiter reuelatum, quòd ratione complendi omnes motus ante dictos tarditas præparationi debet eſſe in nòſtro magiſterio, vt natura tranſire non poſsit motus ſuos per lineam tranſuerſam, quę mouetur ab impedimento contrario, ſicut eſt nimis citò cõplere, videlicet antequam naturæ motus per ſucceſsionem ordinis naturalis ſit cõtinuatus intentione rationis perfectiuæ. Ideo fili recapitulamus, quòd natura certum habeat tempus ingroſſandi, & impregnandi, & certum habet tempus pariendi, certum nutriendi, & certũ operandi. Ergo

fili,

fili, quando terram impregnaueris, expecta partum, & quando peperit, nutri eam vt infantem, quousque pati possit totum ignitionis ignem. Et tunc de illo facere poteris multùm nobilem proiectionem, propter quod ad implendum, vt suprà dictum est. Et Morienus dicit: Creatio hominis sit tibi speculum.

De fixione aeris.

CAP. XXV.

SI vis fili scire finem, qui est nostri magisterij perfectio paternali doctrina traditum, hoc est, quod reuerti facias dictam materiam non fusibilem ad perfectam liquefactionem, opus tuum assimilans modo naturæ per reiterationem, ac mollificationem, & quòd partes discontinuatę, sint continuatæ per talem humiditatem, quæ supra omnes humiditates alias habeat morari, ad calorem cuiuslibet ignis sine exhalatione aut terminatione ipsius, vt assimileris fili in hoc passu operi naturę, inquantum est possibile tibi dicimus, quòd ipsa in radice inceratione non cessat suum incerare corpo cum humiditate fusibilium, scilicet sulfuris, & argenti viui: quia nullum

lum aliud corpus magis conueniens natura reperit, quàm in ſulfure. Sed benè credas, quòd totum procedat ab argento viuo, & iſta humiditas non eſt terminatiua, neque conſumptiua, ſed potius perfectiua radicalis, multùm ſubtilis, in qua naturalis calor omnium fuſibilium, aut liquabilium, cõcaleſcit, quamobrem natura ratione eius inſtinctus deſiderat multum ſtare in eſſe, & in ſpecie per longum tempus in ſuo eſſe perpetuali indiuiduali. Ipſa ratione ſuæ perfectionis ordinauit, & ſtabiliuit in nutrimẽto caloris naturalis tale humidum, ſicut dictum eſt ſuprà, & infra illud poſita eſt. Ideo fili naturæ ſagaci aſsimilando debes prẹparare per exuberationis viam illam, ſeu ſimilem humiditatem. Nã ſicut vides, quòd natura ſuſceptiua in creatione hominis formauerit partes mẽſtruales, non ſolùm nutrimenti ſufficientis ad reſtaurandum rem deperditam, ſed ratione deportandi, ac ponendi ipſum ad maius crementum in tẽpore ſuo. Ideo natura dictas partes ſpongioſas formauit, vt magis de humiditate nutritiua recipiãt, & nutrimẽto, quàm deperditio ipſius aſcendat. Et ideo re perdita reſtaurata remanebit adhuc illis partibus ſpongioſis magna

& no-

& notabilis quantitas nutrimenti, quam quidem capit fœtus à ſubſtantia indigeſta per vmbilicum, quamuis nobilior ſit ſine comparatione illa, quæ ſuperius aſcendit ad mammillas propter neceſsitatem finis, quòd nutriat infantem poſt puerperium, quouſque valeat comedere panem. Ideo, quia omnis res vitalis re multũ temperata indiget. quare natura limitata, omni tempore in ſuis operibus eſt hoc facere ingeniata, & ſicut in membrorum humanorũ formatione prima ſufficit quantitas parua ſeminalis principij: ſimili modo parua ſulfuris quantitas ſufficiens eſt ad creandum medicinam, ſicut per dicta noſtra præcedentia manifeſtum extitit. Sed ad creſcendum, & augmentandum illum, & benè perfectè nutrire opus eſt tibi, quòd exuberare ſcias dictam humiditatem nutritiuam, aſsimilando naturæ ratione nutrimẽti, quia hoc ſciendo eſt magiſteriũ, & perfectio totius alti ſecreti huius artis & nobiliſsimæ ſcientiæ, & facies ſicut tibi dicemus poſt elixiris inceratione m. Ergo fili, quando aqua erit cum terra fixata, imbibe eam cum rorida imbibitione cum vna parte ſui aeris. & pòſt pone ad mollificandũ in fimo, vbi ſit pepanticus & paruus calor.

Ideo,

Ideò, ꝙ cũ dictis terra & aqua miſcebitur per motum, quem in ſua contritione facit natura, pòſt pone ad ſublimandum paulatiuè ignem augmẽtando, quouſque illud, quod volatile erit, ſit ſublimatum, & humidum cum ſicco miſceatur. Poſt hoc pone volatile ſupra fixũ cum altera parte aeris per modũ roridæ imbibitionis in principio lentum ignem, & poſtea fortiorem faciendo. Et ſic reitera, quia nihil aliud opus eſt tibi facere, quouſque per reiterationem continuam ſublimationis, & motu continuo tota res fixetur in vna parte cum dimidia aeris. Et tunc per diem naturalem fortem continuabis ignem, & per ſecundum diem naturalem fortiorem, & per tertium fortiſsimum, ſicut eſt ignis ad fundẽdum cuprum, & ſic aqua mediante, aer fixatur in terra, quia natura terræ alleuiatur & ſubleuatur à natura aeris, & natura terræ continet in ſe aeris naturam, & aqua ſimiliter, & hanc ipſa retinet. Quia vult perfici à natura calida aerea, & docet naturas aquæ & terræ debellare contra ignem per ſui concordantiam amoris. Nam in amorem conuerterunt, & fugientẽ in pigrum, quando aer obuiam proſequitur fugientem, & auis non plumata volucrem plu-

matam retinet, quòd non posit euolare. Fili pone spiritum tuum, ad intelligẽdum quæ dicimus: noli potare, nisi comedas, nec comedas, nisi bibas. Hoc tibi dicimus ratione imbibitionis vniformis, quam habes facere de humido cum sicco vicibus successiuis, ad dictæ creationis instantiam exemplo naturæ ad iuuandum calorem naturalem corporis transacti à latitudine temperamenti siue à distemperamento, sicut homo senex, propter sui temperamenti habilitatem, hoc modo non debet vti, videlicet, quòd non bibat nisi comedat, & è conuerso: nam partes siccæ habent fluere in humido & continuari in illo, & simplificari ad naturalem calorem confortandum. Et ideo in fixione aquam miscemus in terram paulatiuè, & sic conuertitur, & cum illa ligatur & fixatur potentia naturæ. Et deinde fixatur aer super illam, quousque per victum victus vicentem vicerit, quia quando aqua est mortua, tunc aer fixatur, & nõ antè. Nam aer ignem nutrit, sicut aqua terram, & ignis à limositate aeris viuit, & aer à limositate aquę, & aqua à limositate terræ. Fixa ergo fili primò aquam in terram, vt aer in ea fixari possit, quia natura sic vult potens, & si aqu[illegible]m interfe-

terfecisti, omnia alia sunt mortua & occisa, aqua tamen siue terra non fixatur, & ideo dicit philosophus hos versus, Cõsurgit nullus nunquam sine corpore fructus. In quo dum moritur semen fructum dare fertur. Sic cibus in stomacho fomentum suscipit intro.

De inceratione, quæ dat fusionem elixiri perfectam fixionem.

CAP. XXVI.

QVando fixaueris aquam supra terram, & aerem supra aquam successiuè, sicut tibi diximus, tu accipies de medicina ℥ vnam & illam pone in crusibulo terreo supra ignem leuem, & statim, vt sentiet calorem è gutta supra guttam, post guttam de oleo suo albo, scias, quòd oleũ omnes ipsius penetrabit partes, & insensibiliter corporis profundius intrabit elixiris, & ponet se ibi, & reddet eum fusibilem ingredientem, & benè intrantem. Tunc recipe de ipso modicum, & tenta ipsius fusibilitatem supra cupri laminam ignitam, si resoluatur vt cera sine fumo creata est medicina, si non & det fumum,

repone ad incerandum ſupra ipſum de oleo ſuo eguttando guttam poſt guttam, quouſq; faciat ſignum ſuprà dictum modo prædicto. Poſtea infrigidari permitte: quia elixir eſt completum, & impreciabile precium, quod omne corpus diminutum & imperfectum conuertit in infinitum, limificum, verum & bonum. Proijce igitur de ipſo pondus vnum ſupra 1000. argenti viui vulgaris abluti cum ſale & aceto, & conuertetur in puram lunam meliorem, quàm de minera in omni probatione approbata. Et ſimiliter ſupra quodlibet corporum imperfectorum ſi proijciatur, ſtatim poſt humiditatem radicalem in ar. verum transformabitur.

De exuberatione humidi nutrientis, vel nutritiui.

CAP. XXVII.

EXuberatio humidi nutritiui, & nutrientis fili non eſt aliud, niſi appropriare nutrimentale ad temperamentum proportionale qualitatibus nutriti, vt non ſit nimis frigidum, aut calidum, aut nimis crudum, aut multum coctum. Quia ſi nimis frigi-

frigidum, mortificaret conuertentes virtutes. Et si nimis calidum, suffocaret & extingueret digestiuam virtutem. Et id eo est opus, quòd omne generatiuum sulfuris, & argenti viui habeat potestatem calefaciendi & humectandi, secundũ rationem, & posse nutrimenti, vel per se, vel per accidens. Et quæ per se calefaciunt & humectant, sunt duæ res, de quibus vna est, quasi principium efficiẽs, scilicet, digestio perfecta talis, qualem facit natura, & illam in vna hora facimus per retrogradationẽ multum cocti in crudum sufficiens, & per graduationem successiuam multum crudi in coctum sufficiens. Alia est sicut medicinalis cibus, qui est habilis & aptus choleram generare calefaciendo, & deficcando, & per consequens congregandi phlegma, quod humectat refrigerando in infrigidando fixum non retinet. Et ideo dicitur aqua contra naturam. Sic ipsemet est aptus & habilis, nutrimentale ac nutriens humidum generare, quod est sicut lac, quod in sanguinem cõuertitur: nam tunc secundum exuberantiam humidi exuberati ipsum ratione suæ notæ mutationis calefacit & humectat argentum viuum, quod est sulfuris cibus, & hoc est in tanto,

quod eſt ſpiritualis ſanguinis generatiuũ: quia de ſubſtantia ſanguinis, qui eſt humidum exuberatũ ſpiritus generatur in ſubſtantia corporis medicinalis. Et de illo nutrimentaliter vigoratur ipſa prædicta ſubſtãtia. Quare fili recollige in te ipſo per ſuprà dicta, quòd ad multiplicationem ſulfuris & ar. viuorum neceſſaria eſt ipſorum perfecta exuberatio, & digeſtio cum aptitudine maioris & largioris generationis ſpiritus ſanguinei, ſed ar. illa viua, quæ de ipſorum natura non ſunt apta, nec habilia generare ſpiritus viuificatiuos abſolutè, ſicut ſunt omnia genera menſtruorum per accidens multiplicãtia, & in alijs generantia & procurantia generare: ſicut aqua vegetabilis Mercurij, quæ à natura ſua habilis eſt & apta phlegma generare, tamen ſi concordat & gaudet in calore, & ſiccitate ſua complexione, multiplicat ſpiritum viuificatiuum. Et ideo hæc aqua multiplicat ſulfur, quando proiecta eſt in ventribus maſculorum cholericorum. Et quando in ventribus fœmellarum proiecta eſt cholericarum argentum viuum multiplicatur multum temperatum, & fortiter exuberatum à calore & humido. Itẽ medicine, que potentiam habent amouendi omne illud,

quod

quod prohibet ſpiritum noſtrum, & ipſum procurant generare, ſunt ignis lapidis. Fili ſpeciale fermentum, ſi fuerit gradualiter ſubtiliatum & digeſtum, tunc propinquius eſt metallo, quàm ſit lapis. Et ideo ſic reuertitur lapis in naturam metalli, quando de puro ſanguine fuerit totaliter imbibitus, & non antè. Quando igitur talem ſanguinem habere velis ad imbibendum noſtrum lapidem per roridam imbibitionem, pone ſupra corporis ſubſtantiam, à quo ſanguinem extrahere volueris tantum de puro Mercurio, quod ſuperet quinque vel ſex digitos in vitreo vaſe longi & ſtricti colli, & fac ſubtus ignem paulatiuè, vſquequo videris ſanguinem ſupra Mercurium eleuari. Et omne illud, quod per liquefactionem diſſolutum fuerit ad partem pone, & adde alium Mercurium. Et hoc opus continua, quouſque ſanguinem ſuum habeas in liquore diſſolutum, pòſt per alembicum ipſum diſtilla. Et tunc argentum viuum reperies maioris caloris, quàm erat ante ſui exuberationem. Item ſi ipſum magis exuberare quæris, pone in aliud corpus, & fac vt diximus, quouſque traxerit ab eo totum viuificatiuum humorem: tali modo noſter lapis altè ad

cœlum aſcendit, & portatur in ventre vẽ-
ti, ſcilicet argẽti viui. ſic tuam exuberatio-
nem accidentalem facere potes, & illam
multiplicare ſemper in aliud corp' ad tuũ
velle, & ſi ſis ingenioſus ac ſubtilis nõ pro-
ijcias terras, quæ ſunt nigræ, & ſiccæ: nam
cum illis potes plures facere res inſtinctu
& inſtitutione, multoſque lapides creare.
Si ſis ocioſus fili, quòd neſcias quid face-
re, inter magiſterium noſtrũ, & ſatis habe-
bis facere, tantũ, quòd nullas diuitias mũ-
di appreciabis vnam botonem: quia ſcies,
quòd omnia precioſa mundi ad plenas
quadrigas ab vna re vili exitũ habuerunt.
Fili res iſta ab exuberata fermentatiõe, fa-
cta eſt ratione elõgationis corporis à ſuo
vero temperamento, & aqua ad ſuũ men-
ſtruale & appropriationis iſtius ad metal-
lum. Si ergo iterũ poſt diſtillationẽ corpo
ris diſſoluti, aliud corpus noui metalli diſ-
ſoluas, illud, quod poſtea diſſoluetur, ap-
propinquabitur maiori fermẽtationi pro-
pter virtutem impregnatam, & exubera-
tam, & melius proportionatã à natura me-
talli, pura per humidũ radicale. Et ſic per
extrema & media, opus eſt tibi facere exu-
berationem noſtrorum argentorum viuo
rum. Ideo quòd ſecundum melius valet,
quàm

quàm primum, & quartum, quàm tertiū, ſextumque, quàm quintum, ſaluo quòd quodlibet conſeruet ſuam perfectionem, ſecundū, quod eius natura exuberata fuerit. Et iſta multiplicatio ſemper fit perpetuò, & hoc eſt cauſa & ratione virtutis mineralis magnæ & excellentis, quæ in aqua noſtra eſt, per quam lapis, qui nō eſt lapis, delatus eſt de potentia occulta in actionē manifeſtam, & à virtute longinqua, & remota in virtutem propinquam per certos operationis gradus, qui fiunt infra temperamenti latitudinem ac intemperamenti. & ſic ſe appropriat natura ad perfectionē ſuam. Scias ergo fili, quòd in qualibet forma ſunt gradus, per quos corroborata eſt virtus per fermentationem & exuberationem. quia res temperata refrenat & arreſtat rem intemperatam, & eam multiplicat in virtute. Operatio noſtra fili non eſt niſi diſcurrere per totam temperamēti latitudinem, & intemperamenti. Et vltra illam artiſta tranſire non tenetur. Et ſi trāſeat, vltra noſtrum erit magiſterium.

De compoſitione elixiris rubei.

CAP. XXVIII.

TAli modo penitùs practicam conſer-
uãdo, qua factum eſt elixir ad album
facies elixir ad rubeum, quia nõ eſt in pra-
cticando differentia, dum omnia elemen-
ta rubea ſint, & ſicut albũ multiplicaueris
ſulfur, multiplicabis rubeum loco argen-
ti, aurum finum imponendo. Et quòd a-
qua Mercurij ſit primò cum igne lapidis
rubificata per ſolã decoctionem, & com-
ponatur medicina de tribus fermenti par-
tibus, de tribus aquæ, & tribus aeris, & vna
parte cum dimidia ignis. Et quando eris
ad reductionẽ aeris, ſublimationem reite-
ra, quouſq; tota ſimul fixetur, & pòſt cõ-
tinua tres ignes, quos diximus ad albũ ad
finem, ꝙ elixir melius fixetur & depuretur
per digeſtionẽ de optesis. Fili hæc optetic
ca digeſtio dat medicinæ potentiam & a-
ctionem, quam debet facere, quia per eam
terminatur humiditas & ignis digeritur.
Poſtea tuum elixir trahe, & pone, & ince-
ra infra vnum crucibulum cum igne leni
abſq; timore fugæ ipſius, & pota eum de
oleo ſuo rubeo guttatim, quouſq; funde-
re videas, ſicut cera, & ſine fumo, & ſicut
ſtannum ſupra ferrum ardens, & tunc erit
factum vnũ, ſtans, profundans, penetrans,
conſolidans, tingens, & permanens, de

quo

quo proijce vnum pondus ſupra 1000. lunæ, vel argenti viui abluti cum ſale & aceto, & transformabitur in verum & perfectum aurum ad omnẽ probam, & melius, quàm de minera, in omnibus proprietatibus ſuis. Fili tibi dicimus, quòd noſtrum aurum & argentum noſtrũ, non ſunt aurũ & argentum vulgaria, quia ipſorum tincturæ addimus magnum igneum additamentum, & facimus eis tradi, & concedi perſeuerantiam magnam in igne, per eorum proprietatem operationum noſtrarũ notarum, atque bonarum multarũ vtilitatũ ad omnem expellendam infirmitatem.

De perfectione & melioratione omnium medicinarum.

CAP. XXIX.

FIli, ſi poſt proiectionem vides, quòd metallum in aliud metallum conuerſum & tranſmutatum per medicinam, vel ſi medicina tua non erit de ſatis ſufficienti colore, addatur dicto metallo magis de dicta medicina. Et ſi rubeum habeat nimi[illegible]n colorem (nam album nimis habere non

non poteſt) non ponas tantum de medicina, & ſi poſueris, adde plus de metallo ad tranſmutandum & conuertendum, & ſi medicina tua non remaneat, vel plenè nõ reſiſtat contra ignem, defectus eſt fixiõis. Vnde ſua deficit ingreſsio, & indiget ſuccurſu, vel per reiterationem ſolutionis & congelationis, vel per ſublimationem de parte non fixa, ſupra rem fixam, quouſq; accipiet reſiſtentiam contra ignis aſperitatem. & ſi videas, quòd fundi non poſsit, niſi violentia & grauitate ignis, defectus eſt bonæ incerationis. reintegra igitur, & ſupple per incerationem olei lapidis, guttatim ſupra ignem lenem proijciendo in crucibulo, vt ſuprà, quouſque cera fluat. Fili quãdo incerare velis, adhuc magis pones de re calida & humida, quàm de re frigida & ſicca. Sed quando operaberis ſub intentione fixandi, pone tũc plus de re frigida & ſicca, quàm de calida & humida. Intellige, quæ dicimus, quia huius operis perfectio nihil aliud eſt, quàm naturarum mutatio.

Quomodo medicinæ ſe multiplicant de bono in melius: & de vno in plures.

CAP.

CAP. XXX.

QVando perfeceris dictas medicinas, & de ipsis proiectiõem feceris, duobus modis potes artificialiter multiplicare illarũ virtutes. Primus modus est, quòd facias dissolui eas in aqua Mercurij albi ipsarum, vel rubei, de qua fuerũt procreatæ, quousque sint facti aqua clara, & postea in decoctione leni facias congelari, & pòst in suis oleis incerari. Et supra ignem sæpè dictum, quousque veraciter fluant supra laminam, quam diximus, & propter hoc ipsarum virtus duplicabitur in tinctura, & omnibus perfectiõibus, prout videre poteris in suis proiectionibus: nam ipsorum pondus, quod proijciebatur supra 1000. proijcietur supra 10000. Et in ista multiplicatione non est pœna magna. Secundus multiplicandi maioris est pœnæ, quia si ea distilles postquam in aquam fuerint dissolutæ sui Mercuriæ, virtus earum in centesimum multiplicabitur, scilicet, vnum pondus valebit 100. Modus aũt multiplicationis est, quòd dissoluas quamlibet ipsarum speciem, singulariter in aqua sua per inhumationem, postea per distillationem separabis elementa, recipiendo primò

primò aquam, pòst aerem, vt est dictum, & remanebit in fundo terræ fixæ substantia clara in forma pulueris, reuertaris aquam supra ipsam post distillationem, quousque totam potauerit, & quòd illa aqua tota fixa sit cum illa terra, inde adaquare cum oleo suo, & de sua tinctura, quousque sit totum insimul fixum, & totum se fundat supra laminam, &c. Et de ista medicina proijce vnum pondus supra quæcunque corporum volueris conuerti, & certitudinaliter tincturam eius reperies de 100. virtutibus multiplicatam in potentijs tali modo, quòd si vnum pondus primò conuertebat 1000. cõuertet in 10000. Quarum si tertia vice præpares, vt dictum est, de tres cõuertet 100000. & sic procedendo in infinitò magis medicina subtiliata est, scilicet, dissoluta, sublimata & congelata, tãtò magis & abundantius operatur, quia in qualibet dissolutione lucratur, & acquirit decem põdera in qualibet proiectione, propter virtutem multiplicatam in ea. Ideo fili non tædeat te reiterare solutiones, sublimationes, & coagulationes: nam per tales operationes medicina digeritur, vnitur, & eius virtus multiplicatur, & perfectius

ctius operatur & fixatur. Quare fili, si benè dissolueris, & cõgelare, prout diximus, scias, & quòd species, de quibus debes operari, cognoscas, ad perfectionem nostri magisterij peruenies, alto & breui secreto, quod nullus reuelare potest reseruato, sicut tibi diximus. Sed si sis bonus indagator, & filius doctrinæ subtilis per ea, quæ diximus, & dicemus in libro nostro præsentis testamenti, & codicilli ac alijs, reperies ad plenum, & scies secretum. Et quãdo scies, sub anathematis pœna prohibemus, ne alicui discooperias: nam à Deo maledictus est, qui discooperuit. Et ideo philosophi sic celauerunt, & Deo dante celabunt futuris temporibus.

De multiplicatione medicinæ in quantitate.

CAP. XXXI.

FIli accipies ℥ j. dictæ medicinæ multiplicatæ in virtutibus, in quam proijcies ℥ 100. Mercurij, & statim quando dictus Mercurius in crucibulo calefieri incipiet, in finam medicinam congelabitur, & proiectionem faciendam supra Mercurium alium. Pòst accipe vnciam vnam

dictæ

dictę secundæ medicinæ, & fac proiectionem supra alias ℥ 190. Mercurij calidi. Cõuertetur iterum ad nouam medicinam veram & puram. Postea multiplicare habes in quantitate primam medicinam in toto, vel in parte, quia de vna vncia habuimus 200. vncias, non tamen paris virtutis, sicut prima, quæ tibi fecit, quod dictum est, nec erit, nisi per dissolutionem & congelationem multiplices: nam vt diximus, poterit multiplicari de vna virtute in infinitas virtutes, & postea in quantitate. Proijce igitur de medicina vltima congelata pondus vnum supra 100. Mercurij abluti cum sale & aceto, & calefac supra ignem. Et quando videbis fumare, cõgelabitur in purum solem, vel in lunam perfectam, ad exhibẽdũ omni proba ac iudicio, secundũ quod elixir erit album vel rubeum, de quo fili veritatem tibi dedimus sermone completo, ad quod potes absque dubio peruenire, si doctrinæ nostræ sint super hac re laboratæ cum intellectu bono. Habe igitur solicitudinem per modum dictorum regiminum in exercitio practicæ, & rationabilibus considerationibus intellectus eleuati, & veritatem illorum videbis corporaliter & omnia, quę tibi diximus in [illegible] ma-

nus

nus tuas realiter, & de facto reperies, quæ quidem res per se ipsam fit nec fortè, ac si diceres, quòd totum per miraculum fieret, sed per artem & scientiam fit, & completur per operationem continuam, & manum operi naturæ ministrando. Iste est lapis supremus fili ab omnibus antiquis philosophis secretatus & occultatus ignorãtibus & indignis, tibiq; reuelatus, qui conuertit omne corpus diminutum, & imperfectum in infinitum solificum vel lunificũ secundum quod elixir erit subtiliatum & præparatum. Pari ac simili modo tibi dicimus, quòd virtutem habet efficacem supra omnem numerum aliarum medicinarum, sanãdi realiter omnem infirmitatem, quæ fit, & esse possit in humano corpore frigidis aut calidis naturæ causatã. Et quia est subtilissimæ ac nobilissimæ naturæ, sanitatem humanam conseruat corporis. Et illam in tanto multiplicat, quòd virum senem facit ad potentiam & virtutem iuuenum peruenire, & omnem infirmitatem præsentem & futuram expellit à corpore per organicos conductus, & omne venenum cassat & destruit, humectat & dulcescit artheticas & guttas acutas ab omnib. men Cris, & illud, quod est & fuit in pul-

mone congelatum diſſoluit, ventremque vulneratum & læſum conſolidat, confortat ac ſanat, mundificatque ſanguinem, & purgat omnes ſpiritus, & eos in ſanitate conſeruat. Etſi infirmitas eſt vnius menſis, hęc medicina curat in vno die, ſi vnius anni, ſanabit purè in duodecim diebus, ſi lõginqua ſit infirmitas, in vno menſe puriſſimè curabitur. Et ideo non mireris, ſi hęc medicina ſupra omnes medicinas fuerit petita, & deſiderata ab homine, cùm omnes aliæ vniuerſaliter ad eam reducte ſint. Si ergo fili habeas ipſam, habebis theſaurum perpetuum. Et adhuc dicta medicina aliud habet poſſe: nam rectificat omne aliud animal, & viuificat omnes plantas in tempore veris per ſuum magnum & mirabilem calorem: nam ſi de ipſa grani milij quantitatem in aqua diſſoluas, & de illa aqua ponas in circuitu ſtipitis vnius vitis, quantum caperet teſta auellanæ artificialiter, naſcãtur flores & folia, & fructificabit & portabit racemos maturos in menſe Maij. Et ſic de omni alia planta, quæ res quando facta eſt, ad miraculum reputabitur, & cõtra naturę curſum, quia tales huius rei potentiam ignorant, & credunt, quòd talia per incãtationem fiant. Fili hæc

res

res nõ eſt niſi calor naturalis infixus in ſua humiditate radicali. Et ideo natura per ſuum inſtinctum appetit multum eſſe in profundiori totius elementatæ rei, & ei aperit & multiplicat naturalem calorẽ corporis, & in centro cuius intrauit, quia omni corpori eſt communis, & habet poſſe rectificandi partes omnes, quæ portant virtutem, & illas fixandi in illis, per modũ quem diximus in tractatu lapidarij, & facit vitrum malleabile, & plura alia mirabilia magna & ponderoſa facit in tribus naturis, ſcilicet, minerali, vegetabili & animali. Et iſtam medicinam non eſt oblitus Galienus in ſuo libro tertio tegni in canone illo, qui incipit: Vtilitas verò vtrorumq;. Sed cum talibus verbis occultis, quòd hodie non reperiuntur in mundo, niſi certæ perſonæ, quæ firma conſcientia credere poſsint, quod de ſuprà dicta medicina aliqui philoſophorum loquuti ſunt.

De recapitulatione magiſterij in forma diuiſionis.

CAP. XXXII.

FIli hoc magiſterium in tres gradus eſt diuiſum. Primus eſt diuiſus in tres diſ-ſolutiones principales, per primum gra-dum debes lapidem depurare, & fixũ vo-latile facere. Secundus eſt diuiſus in duas reductiones principales. Et per iſtum gra-dum mediũ lapis præparatus fixatur, quo-uſque quieſcere poſsit, & expectare in ig-nis preſſura. Tertius gradus eſt per præді-ctos duos formatus. Et ideo in duas par-tes diuiſus eſt. Prima eſt ſolutio & conge-latio. Secunda eſt fixatio, & per iſtum ter-tium gradum eſt lapis completus, & ipſius multiplicatio fit per operationes primi gradus.

Finis ſecundæ partis teſtamenti, quæ eſt de praxi.

INCI-

INCIPIT COMPENDIVM ANIMAE TRANSMVTATIONIS ARTIS METALLORVM RVPERTO ANGLORVM Regi per Raymundũ transmissum.

IAM sæpè & sæpius eloquuti, recolimus in multis & diuersimodis vijs practicandi super magisterium preciosi lapidis philosophorum. Nunc verò vt veritatem lumine perpendas, scias quòd tria principaliter sint notãda. Primò scias materiam vnde lapis philosophorũ & omnes alij lapides preciosi componuntur. Secũdò scias instrumenta, cum quibus operari quis debeat. Tertiò scias, quomodo dicta materia cum instrumento operari & practicari habeat. Circa ista tria noueris, quòd nostrum magisterium versatur.

Quæ est materia nostri lapidis.

PRimò ergo Rex illuſtriſsime, ſcias, quòd materia noſtri lapidis ſeu omnium lapidum philoſophorum atque virtuoſorũ, qui per artificiũ generantur vel componuntur, eſt anima metallica & mẽſtruum noſtrum rectificatum & acuatum, ſeu lunaria cœlica quæ apud philoſophos vocatur Mercurius vegetabilis ortus à vino rubeo vel albo, vt clarè patet, & clarè demonſtratum extitit, diuinitus reuelatũ in figura indiuiduorum tertij libri quintæ eſſentiæ conditi Abbati ſancti Benedicti apud Pariſios. Et etiam in noſtro Codicillo tibi miſſo per Regem Eduardum. Inſtrumenta ſunt duæ cucurbitæ vitreæ ſeptem vel octo habentes receptacula, vt demonſtratur in noſtro teſtamento tibi cum codicillo miſſo, in cap. quod incipit, Fili tu non, & cæt. Modus verò practicæ in ſequentibus ad plenum tractatur. Liber præſens diuiditur in duas partes principales: Prima quidem pars de Theorica huius artis, & manet indiuiſa, & incipit ibi, vt immediatè ſequitur: Sed tamen oportet princeps ſereniſsime, & cæte. Secunda verò pars eſt de practica, & diuiditur in duas partes principales. Prima eſt de compoſitione

positiõe lapidis philosophorum, & ibi incipit, Tu in virtute A. &c. Secunda verò pars huius secundæ partis est de compositiõe lapidũ preciosorum, & incipit, Opus namque margaritarum sic condies, &c.

Primapars.

SEd tamen oportet princeps serenissime prius nostrũ menstruum per magisterium à matre, id est, sordibus vini & flegmate extrahere per officium alembici, & acuatur in distillatione cum vegetabilibus pertinentibus quæ sunt, Apiũ silue-stre, Squilla, Solatrum, Cardus, Muscatelli, Oliandrum, Piper nigrum, Euforbium, Vicitella seu Flamula, & Piretrum omniũ ana & puluerisata. Ex altera parte ipsum menstruum in vase circulationis roretur continuè spacio decem dierum in fimo calido, vinatico, aut balneo mariæ. Item oportet fili charissime primam materiã elementorũ & sulfur naturæ habere. Et quia argentum viuum est existens genus metallorum, quod per artificium trahimus, & per artem magisterij à metallis per elemẽtorum diuisionem, & purificationem, & fixationem illorum cum agentibus illud

per rarefactionem & circulationem ex vna parte: ex altera verò parte per rectificationem elementorum metallorum: hoc quippe genus, de quo intelligimus philosophari in nostro codicillo in capitulo quod incipit, Per istam diuisionem eluci-datur secũda ratio &c. Et hoc quippe est, quod circa huius capituli primum Mercurium per limos intelligimus &c. Fili recipe de aere & de terra æquale pondus pauco minus vel plus & hoc etiam est de natura, de qua intelligimus fieri, & dicimus quòd vnctuosum humidum est materia nostri lapidis propinquior seu prior, in capitulo 36. quod incipit, Nos tibi diximus quòd quanto humiditas radicalis &c. per quam humiditatem vulgus intelligit sulfur fore vulgi. Recordare ô rex, quod diximus in nostro codicillo, quod incipit, Fili intendo tibi dicere materiam fermentorum, quoniam quando dicimus quòd per vnam decoctiõem, intelligimus aliam menstrui rectificationẽ. Habet simplicem potestatẽ, intelligimus rectificationem primam menstrui. Et quãdo dicimus ipsum gradualiter transferendo per aliam coctionem intelligimus aliã menstrui rectificationem vsque ad tertiam vel

am vel quartam. Item etiam intelligas in capitulo alias decoctiones lapidis vt patebit in ſequenti practica. Poſtea fili iſtam aquam quater rectificatam dicimus argẽtum viuum vegetabile vel aquam Mercurij. Et ita quicquid per iſtud capitulum dicimus, de illo intelligimus. Hæc etiam eſt materia, de qua intelligimus in eo codicillo in capitulo quod incipit, De iſta materia & hæc eſt iſta humiditas, dicta aqua, permanens, quam intelligimus in noſtro codicillo in capitulo quod incipit, Noſtra humiditas eſt aqua per totum. Hoc autem Rex clarius patet in libro ſecundo quintæ eſſentiæ, quem te latere non credo. Reſpicias ergo ô Rex naturam menſtrui noſtri quantum eſt virtuoſa, & quę dicta ſunt de illo, intellige capitulis prę allegatis. In tantum enim per ipſum nobilitatur magiſterium lapidis, quòd nullatenus poteſt exprimi illius abundantia. præſens ratio patet per illos qui metalla corrumpunt cum aquis extra naturam, quia noſtrum menſtruum ignorant, quia ſic fit, quòd eius diſſolutio aliquãtulum naturæ repugnat, tamen ſi metallum diſſolutum cum noſtro menſtruo confortarent cum inhumationibus duodecim aut ſedecim dierum,

& abluerẽt illud à nigredine, aquam contra naturam confortarent. Sed nesciunt illam cõfortare cum re naturali. Ideo eorum practica priuatur effectu finaliter, & defectum arti imponunt qui illorum est. Et quæ diximus de cognitione menstrui quę est vna de rebus, sine qua nihil fieri potest in magisterio huius artis: Hæc tibi de illo sufficiant.

De spermate metallorum, quod est materia nostri lapidis.

IAM noueris Princeps serenis. quòd metallorum spiritus est altera pars & materia nostri lapidis, quam oportet te à corporibus omnium metallorum euacuare. Et ista euacuatio fit dupliciter, vt inferius practica monstrabit, quia in duobus corporibus perfectis diuiditur per putrefactionem & elementorum diuisionem & eorum fixationem. Sed in metallis imperfectis diuiditur per purificationem & sublimationẽ simplicis vnitatis, & in isto passu errant ignorantes arbitrantes corpora metallorum cum fortibus aquis communibus, vt suprà dixi, cum aquis contra naturam reduci ipsa in materiam primę sui.

Et

Et ſi libros noſtros legiſſent, ſcirent vtique tales liquores intentioni philoſophorum repugnare. Et hoc qd' diximus, clarè demonſtratum eſt in codicillo noſtro quod incipit, Ideo diſſoluitur aurũ & argentum in rebus radicalibus ſui generis. Hæc eſt enim aqua, cum qua curantur infirmitates incurabiles, ſub conſeruatione ſuæ naturę, vt patet in codicillo quod incipit, Fili ſublimatio, &c. Et etiã in capitulo quod incipit N.D.E. &c. Etiam princeps ſereniſs. clarè conſtat ipſos fortes liquores nõ eſſe de intentione philoſophorũ, vt patet clarè & abſq; metaphora in dicto codicillo, in capitulo quod incipit, per iſtam diſtinctionem. Elucidatur ſecunda ratio in cap. quod incipit. Sicut matrix ingeniat per operationem aquaria forma circa finem capituli, nulla enim res eſt, quæ coniungit metallorum diſſolutiones, niſi noſtrum menſtruum, quia ipſum eſt aqua, cum qua fit corporum metallorum diſſolutio cum earum ſpecierum conſeruatione, vt patet in noſtro teſtamento codicilli, in capitulo quod incipit, Sed operari cum aquis fortibus eſt corruptio, & in capitulo, quia iſta habet potentiam cremandi omnia extranea. Etiam de iſto menſtruo

ſtruo intelligimus in capitulo, quod inci-
pit, Circa illud mẽſtruum, in quo eſt ignis
ſiccus contra naturam. Et ſimiliter iſta a-
qua menſtrualis eſt, cum qua diſſoluitur
argentum viuum ad opus margaritarum,
quod fit per reductionem iſtarum in pri-
mam materiam, vt inferius in materia pre-
cioſorum lapidum demonſtratur. Quare
princeps ſereniſsime aliter nõ poſſunt me-
talla diſſolui, niſi animarentur cum men-
ſtruo vegetabili, cuius quidem potentia fit
reſolutio in rebus diſſolubilibus.

De inſtrumento lapidum.

DIximus ſereniſs. princeps rẽ, de qua
lapis philoſophorum componitur.
Nunc verò dicemus inſtrumenta, cũ qui-
bus componitur lapis. Sunt enim vaſa, vt
clibanus, fimus aut vindemia, cum artificis
diligentia. Sed antequam venias ad ali-
quod, ſcire debes, quòd magiſterium in
tres partes principales diuiditur, ſcilicet
diſſolutionem, ſeparationem & vnionem.
Per hoc demonſtratur tibi, quòd prius ha-
bes corpora diſſoluere in noſtro meſtruo,
quòd debes menſtrua diuidere à lumina-
ribus, & illa purificare & fixare, & à corpo-
ribus

ribus imperfectis ſulfur naturæ extrahere. Tertiò debes vnire elementa cum elemẽtis, vel limum cum limo, aut elementa cum ſulfure naturæ. Et iſta vnio diuiditur in tot partes, quot ſunt mixtiones dictorum & vniones. Primus modus eſt vnire aerem cũ igne. Secundus modus eſt vnire aerẽ cum ſulfure naturę, & iſti modi ſunt in elementis duorum luminarium corporum. Tertius modus eſt vnire limum exortũ ex aere in igne cum limo exorto ex aere & ſulfure naturæ tantum per ſe. Quartus modus eſt, quòd vniatur ignis per ſe, & aer per ſe cũ ſulfure naturæ tantùm. Quintus modus eſt miſcere ſulfur naturæ cum elementis duobus ſemel, ſcilicet cum igne & aere. Et iſti modi mixtionis elemẽtorum cum ſulfure naturæ accidunt dupliciter, quia aut fiunt cum terra ſua aut aliena, cum terra verò aliena fit multo multipliciter, quanti ſunt modi mixtionis ſulfuris naturæ, cùm ad beneplacitum artiſtæ veniunt. Nã Princeps ſereniſsime plura opera particularia practicare poteris intellectu veraciter obiectante, quæ intellectus humanus grauiter enarrare poterit, exceptis illis, quæ expreſſa ſunt in tertia parte huius libri, & in magia, & in teſtamento noſtro, & in codicillo,

dicillo, & vade mecum, de numero philo-
ſophorum & in tertio libro quintæ eſſen-
tiæ, alijsq; libris meis. Quis ergo princeps
ſereniſsime narrare poterit particularia,
quæ ſunt in latitudine magiſterij poſt fi-
xionem & purificationem elementorum?
Scias ergo purificare elementa & illa diui-
dere priùs à metallis, quia in hoc totum
latet magiſterium. Diuiſis itaq; elementis
& ſulphure naturæ à metallis, aliud quaſi
nihil eſt reſpectui ad operandum. Nam to
tus labor & fatigatio eſt in hoc ſcilicet e-
lementorum & ſulphuris diuiſione. Hic
quippe eſt paſſus, vbi artiſtę dimittunt ma-
giſterium, ex eo, quòd illorum diuiſio
eſt multum tædioſa, & quia imperiti in pri-
ma diſtillatione arbitrantur ſe & ſecundi
gradus totum aerem poſſe diſtillare, & ex
prima diſtillatione tertij gradus totum i-
gnem à terra ſimiliter diſtillare. Hoc autē
eſt impoſsibile & contra curſum naturæ.
Quippe princeps ſereniſsime verū in præ-
ſenti proponimus tibi verbum reuelare,
nam aer à metallis diuidi non poteſt, niſi
in 20. vel 24. diſtillatiōe vel 30. Nam quot
ſunt diſtillationes, tot ſunt putrefactiones
& reiterationes aquæ & aeris, ſimul ſcili-
cet aquæ menſtrualis & in qualibet putre-
factio-

factione octo indiget diebus aut ſex continuis, ita quòd quaſi per annum durat diuiſio elementorum, ſed nos compleuimus elementorum diuiſionem in 7.menſibus, & ignis à terra diuidi nõ poteſt, niſi in 40.diſtillatione. Quis eſt enim, qui per annum tantum laborem vel per ſeptem menſes poſsit ſufferre? quaſi ſunt pauci. & ideo ignorantes principia naturalia arbitrantur cum metallis abſque elementorum diuiſione veram practicam facere, qui in hoc ſunt decepti. Poſtea ſunt aliqui, qui cùm repentè ad illorum libitum non diuidunt eorum elementa & ſulphur naturæ, nolunt attendere naturas minerarum, faciunt eorum mixtionem confuſam ſine purificatione aliqua aut ſublimatiõe & ſubtiliatione, & non perueniunt ad finem quæſitum, ſuæ ruditati nullam imponentes cauſam, ſed culpam arti imponunt, quam ignorant & aſſerunt artem eſſe falſam, de quorum numero te Regem vnum eſſe credimus. Non ergo fatigeris, nec ab opere ceſſes, & inuenies quod optas: ſcias enim, ô Rex, combinare principia naturalia, & fiet quod quæris.

De

De principijs non naturalibus, quomodo intelliguntur.

SEd cùm hæc principia non ſunt naturaliter in vna re indiuiduali producta, vt plures errando putant dicentes, quòd vna res in orbe erat, quæ virtutem habeat ad tranſmutandum omnia metalla ſuper terram, quod falſum eſt. Item eſt vt quæras extrema illius per principia naturalia per medium artis trãſcurrentis in ſuã mineram, quę eſt D.E.F. Sed cùm iſta ſunt contraria ratione ſuæ extremitatis ſuæ naturæ debet accipi E. quæ eſt media diſpoſitio extremitatis naturæ illius, quæ collecta eſt de L. Et ſic D. conuertit X.L. M.C. L. in E. à quo quippe D. trahe E. in ſimilitudinem aquæ viuæ in noſtro magiſterio: & ſic D. habet potentiam conuertendi F. in conſeruatione ſuæ naturę & formarum ſuarum. Tunc accipies omne illud actualiter quod erat in potentia in opere naturæ, & meliorum mediorum illius ratione extremorum, quia in D. & E. ſunt actualiter F.N.O.P.R. decocta purgata, & digeſta per ignem naturæ: quare fili, conueniunt E.N.O.P. cum F. & dum F. cõuerſum

fuerit

fuerit in E.N.O.P.tũc habebis F. ſimile naturæ:& hoc fit melius cum C.quàm cũ D. propter magnam experientiã, & fiat in F. de quo oriatur E. N. O.P. quæ aliter verò non cõuertuntur in G. in noſtro opere.Et ſic G. eſt ꝓxima & prima materia, de qua creauimus oẽs lapides philoſophorum, & per aliquos elixir Aqueum vocatur: & ideo,Princeps ſereniſsime, dicimus quòd omnes lapides non creantur, niſi ex vna ſola re,de G.ſcilicet argento viuo vegetabili & minerali. Ideo, fili, tu ibis ad digeſtionem de H. & trahe C. de communi potu principum ad actum,& in illo pones F.& ſemper conuertetur in L. & ſic calcinabitur F. ſub conſeruatione ſuæ naturæ: poſtea trahes C.L.de digeſtione H. & pones in digeſtionem I. tunc erit L. tale ſicut competit & conuenit. Poſteà de L. C. trahes E. N. O. P. hoc in metallis perfectis per magiſterium operationis per K.& exuberationis. Et cùm habueris E. N.O.P.per H.I.K.donec E. ſit album chriſtallinum, quod eſt magis propinquum naturæ de F. ad generandum lapidem philoſophorum, quàm erat L. Sunt ergo G. E. N. O. P. magis propinqua F. quàm L. quia ſunt quaſi fines magiſterij, ſed

magis propinquum eſt G· quàm E. N. O. P.& ideo eſt vis, quòd in opere maiori E. N.O.P. vertantur in G. quod eſt perfectio magiſterij:totum enim, quod diximus,nõ eſt niſi ſoluere, putrefacere, elementa ſeparare,purificare atque fixare,limoſq; cõcordare ſeu condenſare,atq; noſtrũ menſtruum rectificare. Vide fili, ſi capis F. & pones in C. & illud ponis in H. prima figura formatur F. C.H. in cuius medio ponis N.& iterũ ſi recipis N. & ponis in digeſtionem I.erit L.tunc originatur, & formatur vnus triangulus.Item ſi capis L.& ponis in C.& ponis in digeſtionẽ H.poſteà per plures digeſtiões de L. C.H. oritur N.O. P.& formatur alia figura triangularis.Item ex N.O.P. oritur in fũdo vaſis terra, quam oportet euacuare, & iſtam terram dicimus L.Si ergo capis L.& ponis in C. & in digeſtionem H. poſtea in digeſtionẽ I. ex L.C. H.I.oritur E.& fit alia figura quadrãgularis ex O.C.L. H.I.in cuius medio eſt E.id eſt anima metallorũ,quę generatur ex dictis literis.Item ſi capis E.& ponas in Q.& miſceas cũ C.D.O. & poſtea ſi capis D.O. ſecundum ſuum pondus, & ponas in alio Q.per digeſtionem H.tunc ex O.& P.oritur G. & ex E. O. oritur G. Tunc ſi capis G.&

G. & G. & ponis ſimul in moduli ceræ, vt conuenit, aut ſi G. ponis cũ D. incontinẽti oritur vna figura ex duobus quadrangulis, in cuius medio eſt X. Y. per quam volumus ſignificare lapidem philoſophorum. Totum autem hoc magiſterium datur per elementorum diuiſionẽ. Hoc quidem fit fili mi, ſecundum curſum huius artis, ita tamen, quòd ſcias quaſlibet figuras in alias reducere, & ſi vnam corrumpas, ſcias aliã generare vſque ad vltimam figuram, in qua omnes aliæ figuræ quieſcunt. Et hæc de Theorica tibi ſufficiunt cauſa breuitatis.

Dictum eſt de prima parte, quæ eſt de Theorica: dicendum eſt de ſecunda, quæ eſt de Practica. Et primò de prima parte. Secundò de ſecũda, quæ eſt de compoſitione lapidis.

TV in virtute A. Princeps ſereniſsime, accipe aurum, & proijce ipſum in aquam vegetabilem, de qua locuti ſumus in noſtro codicillo in capitulo quod incipit, Spiritus recipientis & formalis, aliàs generalis eſt, vt capias de ſicco lunariæ &c. Et in capitulo quod incipit, Et tibi

volumus reuelare de natura menſtrui, in quo eſt ignis contra naturam, & in eodem capitulo, quod incipit, Fili cùm illud mẽſtruum ſine quo non poteſt &c. per totũ, vbi ſatis declarauimus naturam iſtius & operationem. Et ſit aurum ad pondus aquę vegetabilis, & pone illud totum in digeſtiõem H. per ſex dies naturales, & aurum diſſoluſtur in aquam in colore croci. Poſtea verò diſtilla menſtruum in diſtillatione H. in balneo: poſtea ſuperpone aliam lunariam recentem, & pone iterum in digeſtionem H. per alios ſex dies naturales: & tunc extrahe, & mitte illud quod ſolutum eſt in aliam ampullam, & ſuper illud, quod remanſit, finitis ſolutionibus & diſtillationibus, iterum de menſtruo ſuperpone ad quantitatem terræ, & pone in digeſtionem H. per quatuor dies naturales, & illud quod ſolutum eſt de metallo, ſimul cum menſtruo pone in cucurbitam, vt prius: & ſic fac vſque ad ſex inhumationes & diſtillationes, & illud quod remanſit, finitis ſex diſtillationibus de fecibus, non cures, & diſtillationes ſeu liquefactiones, vel etiam diſſolutiones pone in digeſtionem H. & diſtilla totam aquam per alembicũ, & ſuper feces ponas de alia aqua

Mercurij

Mercurij recentis, & pone in digeſtionem per vnum menſem cum dimidio: poſteà tu recipe Q. in quo erat aurum putrefactum, & diſtilla inde aquam in diſtillatiõe H. & ſuper feces mitte tãtumdem de menſtruo recenti & iterum colloca vas in digeſtionem H. per ſex dies naturales aut decem: quibus finitis, pone vas in digeſtionem I. & diſtilla aerẽ ſimul cum menſtruo. Poſtquàm noluerit plus diſtillare, ſerua diſtillationẽ in vaſe ſuo, & ſuper feces mittas aliud menſtruum, & pone in digeſtionẽ H. per ſex dies naturales, & iterum diſtilla vt prius in diſtillatione I. & ſuper feces mitte de alia lunaria recenti, & pone in digeſtionem I. & ſic reiterabis inhumationes & diſtillatiões in H. & I. vſq; ad vigeſimam aut vigeſimamquintã diſtillatiõem. Sed dum fueris in vigeſimaſecunda diſtillatione, illam aquam, in qua eſt aliqua pars aeris, ſimul cum menſtruo ponas ad diſtillandũ in digeſtione H. & exibit menſtruum totũ per illam diſtillationem aut aliam: & ſi ibi fuerit aliquid aeris, manebit in fundo ad modum aquæ ſplendidæ aut citrinæ, & ſi nõ fuerit eius quantitas, niſi duę guttę, aut tres, vel quatuor, non reiteres inhumationes & diſtillatiões. Si verò plus fuerit, rei-

teres inhumationes & diſtillationes in digeſtione H. & I. vſque ad viginti ſex vel triginta diſtillationes, vt benè euacuetur terra ab aere, & in qualibet inhumatione indiget ad minus quinque diebus cõtinuis, donec totum aerem diſtillaueris, qui ſine falſo totus diſtillabitur per diſtillationes dictas, ſi benè regulaueris magiſteriũ. Poſt hoc verò tu accipies vas, in quo ſunt omnes diſtillationes, & diſtilla eas cum digeſtione H. tunc totus aer in fundo remanebit, quia non valebit per diſtillationem de H. aliquid aſcẽdere ſimul cum menſtruo. Cùm verò totum menſtruum diſtillaueris, manebit totus aer in profundo in colore aquæ ſplendidæ pulcherrimæ, & ſerua illud, qui aerẽ dũ ſic habueris, optimus fuit proceſſus: quippe quem de aere feciſti, eodem modo de abſtractione ignis à terra te docemus neque magis neque minus, niſi quia ſeparatio ignis à terra fit cũ aere inhumando, & qualibet vice diſtillãdo in digeſtione de K. Vel etiã poteſt fieri diſtillatio cum D. & non cum C. quia ſicut ignis eſt nobilius elemẽtum, ideo indiget nobiliori menſtruo, vel ſuo aere, & ſicut aerem diſtillaſti cùm 30. diſtillationibus. Quippe cùm ſic ſeparatæ fuerint, ſeu habueris.

bueris ſeparatam terram à ſuo ſpiritu, qui poteſtatẽ reſtringendi habet, quæ euacuatio ſic fit. Recipe terram, à qua extraxiſti elementa, ſcilicet ignem & aerem, & proijce ſuper ipſa de aqua vegetabili, & pone ad digeſtionem de H. ad tres dies, quibus finitis, extrahe illud, quod diſſolutũ eſt ad partem in Q. & ſuperpone ſuper feces de lunaria recenti ad quantitatẽ terræ, & ſtet per alios tres dies, & mitte illud, quod diſſolutum eſt in Q. vbi eſt alterum, & ſic facias tot inhumationes in H. & euacuationes in Q. donec modicũ maneat de terra. Et cùm dicta euacuatio fuerit facta, congrega omnes diſſolutiones ſeu euacuationes in alembico, & ediſtilla per alẽbicum totum menſtruum, & ſuper feces pone de C. tantũ ſicut eſt terra, & pone in digeſtione de H. per vnum diẽ naturalem, & iterũ diſtilla. Et iterum Princeps ſereniſsime reiterabis diſtillationes & inhumationes, donec tota terra cõuerſa ſit in puluerem impalpabilem, tũc ſuper ipſum mittes. D. vel C. Sed Princeps ſereniſsime melius & tutius fit cum D. & pone in digeſtione. H. per duos dies, poſtea diſtilla per alembicũ in digeſtione de I. & ſuper feces iterum mitte de D. ſi cum D. operatus, vel de C. ſi

cum C. operatus fueris, & pone in digestione de H. & postea distilla, & distillationem pone cum altera. Si verò defecerit menstruum, distilla illud, quod per distillationem extraxisti à terra, & operare cum illo. Tot quippe vicibus reiterabis D. super terram, & inhumabis & distillabis, donec tota terra simul cum D. vel C. ascenderit per alembicum, & descendit in recepto-rio. Ista quippe materia dicitur apud philosophos argentum viuum de consideratione Alchymistarum. Demumque, Princeps serenissime, cùm ista cõpleueris, tunc accipies omnes distillationes, & superpone alembicum, & distilla in digestione de I. quousque materia sit benè desiccata: deinde extrahe terram de digestione de I. & illam ponas in digestiõe de K. & sublimabitur terra, & terra erit ad modum argenti viui in virtute sublimationis: sed tu, Princeps serenissime, cùm omnia, quæ suprà diximus, compleueris, scias te omnia elementa habere, quibus indiges ad lapidem philosophorum componendum. Quando compositum album putrefeceris, melius tamen fiunt cum ipso D. purificatio elemẽtorum, quàm cum C. cùm C. aliquid retineat de superfluitate: D. verò cùm sit

sufficiens

ſubtilior naturæ, & per hoc elucidatur capitulum noſtri teſtamenti, quod incipit: *Quam tu aur as diuiſa la, &c.* id eſt, Quando diuiſeris lapidem per quatuor elementa. Itē in purificatione terræ, de qua diximus ſuprà in parte vltima. Diuiſio elementorū elucidatur capitulum, quod recoluimus ſcripſiſſe in capitulo teſtamēti, quod aliàs dicitur vade mecum, de numero philoſophorū, in capitulo quod incipit: Cùm autem per iam dictam ſublimationem Mercurius diminutus fuerit à corporibus, &c. Item, Princeps ſereniſsime, dum elementa ſic habueris diuiſa, intereſt, vt illa ſubtiles & fixes.

De ſublimatione aeris.

ACcipe igitur in Chriſti nomine aerē, & pones in alembico, & diſtillabis cum ſepties vel 6. cuius erit ſignum, donec noluerit diſtillari aliquid. Item, ſi forſan aer conuerſus fuerit in puluerem, diſtillabis & purificabis illum, cùm tantundēm de D. & in vltimo diſtillabis D. & manebit aer inferius: ſcire tamen debes, Princeps ſereniſsime, hoc, quod diximus, aeris diſtillatio & purificatio fit cum digeſtione

de I. Item tu ſatis potes purificare aerem cum aqua ſua, ſicut enim aerem purificaſti: ita de igne ſimiliter facias per omnia, ſicut de aere diximus, niſi quia ignis purificatio fit cum digeſtione de K. & aeris cũ digeſtione de I. Item Princeps ſereniſsime hoc, quod diximus de purificatione terræ, inuenies ad plenum in vade mecum de numero philoſophorum, in capitulo, quòd incipit: Partus verò fit per viam ſublimationis inuentæ, & cæter. per totum capitulum. Dum ergo Princeps ſereniſsime compleueris iſtam, quæ ſunt ſuprà dicta, tunc habebis totum illud, ex quo componitur lapis philoſophorum. Tu quidem fac mixtionem elementorum & rerũ pertinentium ad lapidem componẽdum. Recipe ergo elementa purificata, in qua purificatione neceſſarium eſt remanere feces in fundo vaſis. Inſuper etiam feces ignis & aeris ſerua ad partem, & accipe ignem & aerem quodcunq; iſtorum in vaſe proprio poſitum, & claude vas cum cera gummata, & pone in loco ſereno per tres dies continuos, quibus finitis, accipe tantùm de fecibus ignis ſicut aeris, & de fecibus terræ ſicut eſt aeris, & ſi tantæ non fuerint feces elementorum ſicut elemẽtum aeris,

ſuper-

ſuperadde de terra purificata vſq; ad quãtitatem dictam, & mitte totum cum fecibus ignis & aeris & terræ in vaſe proprio aeris, & claude multum benè vaſculum cum cera & maſtice & luta: & vnum iſtorum vaſorum, ſcilicet, vas aeris in terra ſepelies, & ſecum alterum, in quo eſt ignis ſuperius ſuſpendas in aere in parte altera. Et fac taliter, quòd lapis, vel aliqua res non noceat vitris, & ſtent ibi dicta vaſa per annum continuum, quo facto fabricabis quoſdam moles vel modulos ceræ, in cuius forma volueris lapidem exire ſeu facere, quibus factis aperias vas, quod in terra poſuiſti per annum, & mittas intus duas vel tres mollas, quæ ſupernatabunt, & ſtent ſic in vaſe & inſtanti claude, & ſtent intus per ſpacium quartæ partis horæ parum magis vel minus, & tunc quippe implebitur molle vel modulus aere cõſtrictiuo mirabili & inuiſibili, quia aſcendit ſuperius de aqua terræ. Et tranſacto igitur tempore, aperias vas, & accipe molles vel modulos, & teneas extra vas, imple illas de aqua, quam per ſpacium vnius anni ſuſpendiſti in aere, & iterum mitte modulos in vaſe primo, vbi eſt aqua terreſtris, & ſtatim claudas vas, & dimitte ſtare

per

per ſpatium ſupradictum, quo finito cum forpicibus argenti trahes molles vel modulos, in quibus miſiſti aquam ætheream ſiue aeream, & verte modulos ita, quòd illud, quod eſt ſuperius, tangat inferius taliter, quòd aqua, quam miſiſti intus, modulos tangat aquam terreſtrem, & ſtēt ſic per tres dies continuos ad fortem ſolem in æſtiuo tempore, & in autumno per ſeptem dies: in vere vel in hyeme per duodecim. Scias quippe, Princeps ſereniſsime, aquam, quam in mollibus terreis miſiſti, inuenies intus regenerationem congelatam in modum gummi: & iſta quippe gemma vocatur per philoſophos Elixir. Et molles dum in vaſe fuerint per ſpatium ſupradictum, & ſteterint in vaſe terreſtri: trahes igitur molles tuos extrà, & pone ad partem in vaſe vitreo, ſic cum lapidibus intus congelatis, & ſic facies lapides tuos vſq; plus. Et ideo habeas de aqua terreſtri & aerea, vel ætherea, Princeps illuſtriſsime, ſcias, q̃ de aqua reſtrictiua modicum expendiſti cum operatione, cùm molles non impleantur, niſi eius ſpiritu inuiſibili, cuius virtute aqua ætherea conuertitur in lapidē. Ideo dixerunt Alchymiſtæ, lapis noſter cōponitur ex duabus aquis: ex vna ſcilicet,

quæ

quæ facit lapidem volatilem, & ex altera, quæ ipsum fixat & indurat. Cum tali quippe aquæ terrestris spiritu inuisibili de argento viuo vulgi purum argentum facimus ad omnem probam bonum, sicut de minera sine calore ignis communis, qui ratione suę virtutis eius odore ita ☿ congelabit in probatissimum argẽtum, sicut basiliscus visu omne animal interficit in instanti. Tu quidem, Princeps illustrissime, habeas lapides tuos, videlicet & secundũ ordinẽ magisterij ipsos ad perfectionem D. deducere potes. Igitur ponas illos in quodam vase vitreo benè mundo, & dimitte stare per decem dies ad aerem taliter, quòd sit vas suspensum: quibus quidẽ finitis, oportet ipsos ponere ad tertiam decoctionem, vt habeat totius perfectionis complementum.

Sequitur decoctio prima, quæ fit cum calore Solis.

RECipe igitur lapides tuos, & pone illos in quodam vase vitreo, quod per Alchymistas perfectoriũ vocatur, & quod sit instrumẽtum oblongum, tenue in substantia: & claude multum benè vas cum mastice

maſtice & cum farina ſiliginis mixtis cum filis panni linei, & pone ad Solem per nouẽ dies in Vere & in Aeſtate vel Autũno & in Hyeme per octodecim dies, quibus quidem finitis, erit finita prima decoctio. Tunc oportet te ad ſecundã dirigere, quæ eſt medium inter primam & tertiam decoctionem: ſecunda decoctio eſt, quæ fit aliter cum primo calore.

De ſecunda decoctione lapidis.

SEreniſsime Princeps, ſecunda decoctio vocatur Optates, & fit cum eodẽ calore, ſed aliter: quia tu capias vas tenuiſsimum vitreum, quòd poſsis inuenire, & maius in quantitate, & impleatur aqua clariſsima, & ponatur ad radium Solis, & in parte illa inferiori vbi magis lucet, & vbi magis accipitur ignis per magiſterium vulgi, & ponatur vas ſupradictum cum lapidibus taliter, quòd luciditas ignis tangat vas, vbi ſunt lapides, & ſtet ibi, donec Sol non poſsit capi per vas aqua plenum. Et cõtinuetur iſta decoctio in Vere per octodecim dies, & in hyeme per quindecim dies, & in æſtate per octo: quibus finitis, eſt finita ſecunda decoctio, & oportet te tertiã miniſtrare, quæ eſt finis complementum lapidis.

Deco-

Decoctio tertia, quæ fit cum calore ignis communis.

TErtia quidem decoctio fit cum calore ignis communis: & fit in quodam furno, qui vocatur Tripes archanorum, cuius figura est in libro quintæ essentię verè situatus, quem te latere non credimus, & fit isto modo. Recipe ergo lapides, quos in vase habes perfectorio, & sic cum vase suo pone in Tripede archanorũ per spatium nouem dierum continuando sibi ignem de carbonibus ardentibus: quibus finitis, est finita vltima decoctio, quæ vocatur per Alchymistas Sulfur vel Sulpur D. H. Et in isto, Princeps serenissime, habes omne, quod à mundo desideratur thesaurum incomparabilem & innumerabilem, cum quo ad finem perfectissimũ sequi potest. Et est vnum de secretis ipsos lapides multiplicare: sed quia lapidum multiplicatio redundat in numero tertio vel quarto, cuius quidẽ duo modi valdè sunt tædiosi, quia sunt per reductionem lapidum ad primum: ideo hîc vnum explicabo, sed vnus modus, Princeps serenissime, est sensibus valdè placabilis, & est iste, qui sequi-

ſequitur. Et qualiter fit multiplicatio lapidis philoſophorum in quantitate tantum.

De multiplicatione lapidis.

MVltiplicatio iſta fit cum argento viuo vulgi iſto modo. Recipe de lapidibus in quantitate vnius ʒ. & mitte ſuper centum milia argenti viui vulgi, & tantus eſt ignis lapidis multiplicatus virtutibus cœleſtibus, quòd totũ Mercurium in puluerem poteſt redigere comburens omnes petias minerales exiſtentias in dicto Mercurio ſicut viſus baſiliſci cõburit omnem virtutem animalem in inſtanti, & interficit omne animal: quippe hîc habebis centum milia & vnum pondus argenti viui cõuerſi in medicinam, quorum quidem centum milia vnica pars ſuper centum milia ☿ redigit ipſum in puluerem, ſicut prius patet ex iſto puluere ſecundo, tertio pone ſuper centum milia ʒ. Mercurij, redigit ipſum in puluerem, de qualibet nouam multiplicationem vſque ad centum multiplicationes. Quis igitur enarrare poterit multiplicationem medicinæ multiplicatarũ quantitatem? quare Princeps ſereniſsime, quia ʒ. illarum centum milia centum ex ʒ. multipli-

tiplicatarum multiplicare potes, ſeu ſcies qualibet de noua multiplicatione j 3. ponẽ di ſupra cẽtum milia argenti viui, & fit totum medicina, Princeps ſereniſsime in tãtum continuetur proiectio medicinæ ſuper Mercurium, donec ignis lapidis ſit extinctus, & conuertatur materia in metallum perfectum, & non fiat ex illo puluis plus. Sunt autem aliæ multiplicationes, vna quidem dicitur virtualis, & quantitatiua ſimul, & quælibet iſtarum fit per reductionem ad principium, vt habetur in noſtro teſtamento, in capitulo quod incipit, *Quãtu auras cicabades les dictes coſes ea ges ſecta.* Cùm tu perfeceris dictas res, & feceris proiectiões per totum circulum, etiam non eodem libro multiplicatione hic multiplicata, & continuetur, vt patet in capitulo quod incipit, *Fil tu prendas vna 3. de la medicina decta multiplicata & c.* Fili tu capias j. 3. medicinæ dictæ multiplicatę. De altera verò multiplicatiõe inuenies in tertio lib. quintæ eſſentię, in capitulo quod de multiplicatione tractat.

De practica brancharum noſtri lapidis.

ET ſi vis, Rex illuſtriſsime alium ſcire modum ad noſtrum lapidem com-

ponendum, quod per Alchymiſtas dicitur practica brancharum, eſt, quòd purifices terram, vt ſuprà te docuimus in practica, in parte illa, quæ tractat de purificatione terræ in 6. quæ incipit, Dum quippe omnia elemẽta ſunt ſeparata. Etiam in noſtro codicillo, in capitulo, quod incipit, *Ara fil ercentant aqueſt menſtrual*. In capitulo etiam, quod incipit, *Ara fil neges chediten:* quoniam dum terram purificatam habueris deinde elementa ab auro & argento, & purificata terra illorum, vt ſuprà dictum eſt in practica recolimus ſcripſiſſe in 3. lib. 5. eſſentiæ, in parte illa, quæ de purificatione elementorum tractat in cap. quod incipit, Rectificatio quidem elementorum ac poteſtatum. Conditionata igitur terra de numero philoſophorum, quod incipit, Cùm autem per illam dictam ſolutionem M. diminutus fuerit à corporibus. Et cùm ſimiliter de elementis, tu potes tantas mixtiònes facere & combinatiões, quod difficulter numerare potes, ſed vt habeas aliquam practicam abbreuiatam per branchas arboris aliquas explicamus operationes. Eſt quidem mixtio illa ad componendos philoſophorũ lapides. Accipias quinque pondera ignis, & duo aeris, & alter duo

duo M.C.O.I.quintæ essentiæ: & ex altera parte tria pondera aeris, & tantum de terra tria pondera, & in mixtione terræ & aeris mittes de M.cœlico tria pondera.Item coniũge O. & P.& E. ita quòd O. & P.sit in pondere æquali, & D.sit medietas O.vel P. & de M. vegetabili tantũ sicut de G. ita quòd O. & P. de L. X.ambas dictas mixtiões,& distilla, limus primæ quidem mixtiones limi diuisum cum aeris & terræ, & D. colligatur ad partem & limus ignis & aeris,& D. ad alteram partem colligatur, & feces consimiliter. Et mitte de fecibus in quolibet limo tantum sicut medietas limi, & si non attingit ad hoc, non est vis: si verò super sum non, non mutat hoc quod dictum est. Et consimiliter facies de limo primæ mixtionis,& eorum fecibus denique limos habueris reconditos in vasis suis cum sequẽti practica, sicut dictum est suprà: & istæ mixtiones elementorum,& ex eorum limis ad doctrinam operis literalis sufficit causa breuitatis.

De mixtione abbreuiata.

TVm princeps serenissime quippe prequi intendimus ad mixtiones ab-

breuiatas. Et prima mixtio erit, quòd tu des terræ bibere de D. per continuas distillationes per quatuor partes sui, deinde fac quò terra sit pondera duo, de aere sex pondera, & de igne duodecim. Et des primò bibere terræ aerem incerando in crucibulo, donec fluat admodum mellis, deinde extrahe materiam, & dimitte illam quietare per decem dies: post hæc reitera sicut est mixtũ cum aere in alembico suo ad paruũ ignem, & mitte desuper guttam ad guttam, donec fluat sicut cera, & dimitte quiescere quatuor dies: postea vtere vnum pondus super centum milia, cuius fuerit E. & fiet metallum auri vel argenti.

De alia mixtione.

ET fiat alia mixtio sic, quòd coniungas tria pondera. P. & duo de O. & facias totum corpus vnum. Deinde cera terram suam, & aliã & cum isto igne incerare poteris O. istius metalli, aut illius duorum simul vel trium simul ad æquale pondus vel quatuor.

De alia mixtione.

ITem fiat alia mixtio, vt accipias octo partes. P. & vnam O. & coniunge simul, &

& pone in digeſtione de H. per octo dies: et poſtea cera terram iſtius vel alicuius metalli aut illius ad ſolutionem & limum. Si verò adminiſtrare volueris alicui de P. auri, & de O. argenti. Itaque de P. ſint octo partes, & de aere vna, & miſce ſimul, & pone in digeſtiõe de H. per octo dies. Deinde cera terram ſuam vel aliã, & cum hac medicina perfectum aurũ facies mixtionem ex contrarijs ſcilicet vnum pondus O. auri, & octo pondera P. argenti.

De alio modo miſcendi.

ITem aliter, ſi accipias de igne auri & de O. eiuſdem ad medietatem P. & de terra ad medietatem O. miſce ſimul cum ſeptima parte meræ 5. eſſentię, & diſtilla limũ deſertum, cum quo potes cerare terram ſuam vel aliam, & feces quæ remanſerunt: & ſic conſimiliter feces de argento. Et iſta tibi clariſsime Princeps, ſufficiant cauſa breuitatis: & per iſtas operationes, quas ſic explicamus, elucidatur capitulum noſtri teſtamẽti, in capitulo, quod incipit, *Quant tu auras fixat lagna ſebre la terra,* Quando fixeris aquam ſuper terram M. quod incipit, *Que tu pregnes de la medicina vna onza e quella methnas en vn cruſal,* Quòd tu ac-

cipias medicinam ſcilicet vnam ℥. & illam pone in cruſibulo. Etiam elucidatur aliud capitulum in eodem libro, quod incipit, *Tota aquella manera fil conſeruans la practica quæ ab fera ablanch*. Omnis ille modus, fili, conſeruans practicam. Etiam elucidatur aliud capitulũ, quod incipit, Fili plumbum tenet ſuccum magnam partem de H. combuſtibile. Et etiam in capitulo, quod incipit, Similiter facies de Venere ſicut feciſti de Saturno. Etiam elucidatur aliud, quod incipit in eodem lib. Ita facies perfectionem iſtorum duorum metallorum. In quibus quidem tractauimus ſatis de practica abbreuiata brancharum arboris. Dixi de prima parte ſecundæ partis principalis: nunc dicamus de ſecunda ſecundæ partis, quæ tractat primò de compoſitione margaritarum.

Compoſitio margaritarum.

OPus nanque margaritarum ſic condies: primò, quòd accipias aquam Mercurij, factam per modum quem te docuimus in noſtra quinta eſſentia, in libro primo, in capitulo quod incipit, Non reputes me mendacium, &c. vſq; ad G. quod inci-

incipit, &c. Recipe igitur illã rem, &c. Etiam per modum noſtri codicilli, in capitulo quod incipit, Præparatio ſpiritus lapidei & fermẽtabilis eſt, quòd tu accipias ſuccum lunariæ. Etiam per modum noſtri teſtamẽti. in capitulo quod incipit, Fili, tu accipies liquorem lunariæ, & ſit quãtitate duarum librarum vel trium, & in ipſa diſſolues ℥j. argenti puriſsimi per calorem digeſtionis per ſex dies, poſtea ſepara feces per diſtillationes quæ erunt albæ & pulchrę: Iſta eſt aqua, qua indiges ad diſſoluenda omnia ſex metalla, & illorum argẽtum viuum: cum qua quippe formantur lapides, qui parlæ vocantur, per reductionem illarum in ſuarum primam materiam.

De prima aqua dicimus.

RECipe auri ℥j. & diſſolue illud cum quantitate dictæ aquæ, quantum tibi benè viſum fuerit in digeſtione de H. ſicut argentum, & diſſoluatur in aquam colore croceo, & trahe aquam deauratam per filtrum, & ne cures de illis fecibus, qui nihil valent ad propoſitum: poſtea diſtilla aquam per alembicum, & ſerua feces ſecundas.

De aqua secunda.

AQua secunda sic fit. Recipe ℥j. Veneris, & dissolue quantum tu volueris aqua prima in digestione de H. sicut tu fecisti de alia, & distilla aquã per filtrum, donec tota sit distillata, & de istis fecibus ne cures: & distilla aquam illam per alembicum, & serua feces secundas.

De tertia aqua.

TErtia aqua sic fit. Recipe ℥j. plumbi, & dissolue in tanta quantitate aquæ dissoluẽtis, quantum tibi benè visum fuerit in digestione de H. postea distilla per filtrum, & dimitte feces primas, quia nihil valent. Postea distilla aquam per alembicum in digestione de H. & serua feces secundas.

De quarta aqua.

QVartam aquam sic facies. Recipe ℥j. stanni purissimi de cornu vagla, qui est in domo Angliæ, & dissolue ipsam in tanta quantitate aquæ, quantum tibi benè visum fuerit in digestione de H. distilla aquam

aquam per filtrum, & de fecibus ne cures: poſtea diſtilla aquam per alembicum in digeſtione de H. & conſerua feces ſecundas.

De quinta aqua qualiter fit.

QVinta aqua ſic fit. Recipe de Mercurio vulgi ℥ j. & diſſolue ipſum in vna libra cum S. aquæ diſſoluentis in digeſtione de I. & ſerua aquam illam, diſtilla per filtrum, de fecibus ne cures, ſecundas verò ſerua.

De ſexta aqua.

SExta aqua verò fit. Recipe ℥ j. ferri puriſsimi, & diſſolue ipſum cum tanta quantitate aquę, quantum tibi benè viſum fuerit in digeſtione de H. Poſtea diſtilla ſicut alias aquas feciſti & ſerua feces ſecundas.

De ſeptima aqua.

SEptima aqua ſic fit. Recipe ℥ j. argenti puriſsimi, & diſſolue in tanta quantitate aquæ diſſoluentis, quantum tibi benè viſum fuerit, & diſtilla per filtrum, &

reijce feces primas: pòſt diſtilla per alembicum in digeſtione de H. & ſerua feces ſecundas, & de omnibus aquis feces ſeruabis in vaſe ſuo: & iſtæ aquæ cum eorum fecibus eſt materia, de qua omnes lapides componuntur.

Sequitur de reſolutione.

CVm ergo metalla reſoluta fuerint in aquam, & quamlibet illarum recipiendo quemlibet limum in ſuo vaſe: & erunt iſti limi reſplendentes cũ virtute minerali, & cum magna limoſitate, quæ apparata eſt ad recipiẽdum virtutes influentiarum cœleſtium. Et quamlibet illarum aquarum recõdas in ſua ampulla vitri cum lõgo collo & fundo rotũdo, deinde claude orificiũ ampullarum cũ maſtice & corio alutæ, & quamlibet ampullarum cum ſua aqua pones in loco ſereno per vnũ annum integrum taliter, quòd nulla res noceat ſibi, & ingrauidentur ſeu impregnabuntur illæ aquæ per virtutem cœleſtium curſuum, & per ſubtile ingenium ipſas virtutes cœleſtes accipimus, & venamur cùm talis materia ſit ad hoc naturaliter diſpoſita, vt graduetur ſeu ingrauidetur per virtutem cœleſtium, in quibus eſt materia ſpi-

ritualis

ritualis constrictiua, & constrictibilis subtiliata atque simplex, cùm per ingenium artificis, quàm per velle & restaurationem naturæ. Tu quidem sis cautus in resolutione limorum, quia de quolibet limo duas aquas seu partes facias prius distillãdo medium limi, quem pones ad partem, quia ex ista parte prima fit aqua terrestris, & aliam partem similiter ad partem distillabis, ex qua fit aqua aerea, quæ suspenditur in sereno loco, vt suprà dictum, per annum.

De compositione vtiliore & leuiore.

EST autem compositio ista leuior & melior cum aliqua cõpositione, hoc est, quia dissolutis metallis, Princeps illustrissime, & qualibet aquarũ diuisa in duas partes. Tu recipe quintam partem illarum duarum, quas fecisti de vna aqua in speciali, & illam mitte cum suis proprijs fecibus, quas reseruasti ex distillatione alembici, & sororem huius partis, quam cũ fecibus sumpsisti, distilla limum quod idem, quod liquor procedẽs ex duobus corporib⁹, scilicet aqua & fecibus, quę erũt splẽdidissimi valdè. Et feces post distillationem remanebunt in fundo cucurbitę. Pones igitur limum ipsum in ampullam cum longo

longo collo & fundo ſphærico, & claude fortiter orificium cum maſtice vel olibano, & cum quodã corio fortiter deſuper, & ſuſpende limum ſupradictum in loco ſereno per vnum annum integrum. Dũque limum prędictum poſueris in loco ſereno, reuerte operationem ad aliam partẽ aquarum. Tũc igitur, clariſsime Princeps, recipe feces naturales, à quibus reſoluti ſunt limi prædicti per ſublimationem, de illis mittes quamlibet partem in parte ſua ſecundum ſuam propriam ſpeciem in quadam vitrea ampulla cum longo collo in longitudine duarum palmarum, & cum fecibus miſce aliam partẽ aquarum, quã reſeruaſti: quæ verò aquę ſorores illarum, à quibus reſoluti ſunt limi & claude orificium ampullarum, ſicut dictum eſt ſuprà. Et poſt hoc ſepelias illas in quodam antro terræ in profundo vnius palmi cum dimidio, & ponas circunquaque aliquam rem taliter, quòd lapis non noceat, vel aliqua res, & ſtent ibi per vnum annum integrum ſicut diximus: de alijs quippe taliter componendi ſunt lapides philoſophici, cũ vna eſt via ad vnũ, & ad aliud niſi quia differunt per maiorem ſublimationem naturæ, & vniuerſaliorẽ: quare ex eo quòd lapides

pides philoſophici corrumpuntur, & veraciter alterantur quia indiuidua quędam in altero indigent maiori ſublimatione, videlicet vt ſuprà in practica diximus: ſicut enim de vna aqua duas in magiſterio feciſti, ſic conſimili in altero facies, miſcendo aerem in ignem, & terram ad pondus æquale, & ſit tantum in pondere de D. ſicut omnia alia tria, ſed cũ O. quod pones C. miſces D. & pones O. P. D. ſit mixta in ſuo vaſe, in digeſtiõe de H. per 6. dies: quibus finitis, deinde liquorẽ diſſolutũ aliàs reſolutum reſolutiõe ex O. P. D. ponatur in cucurbita alembici cum ſuo roſtro rotundo, & pone in digeſtione de H. per tres dies: deinde extrahe, & pone alembicum, & diſtilla alias ſublima limum deſertum in digeſtione de I. vſque feces ſint ſiccæ, quæ limum in aere ſuſpende in ampullam cum collo longo, quam ſtare dimittas per vnum annum integrum. Igitur cùm iſta compleueris, recipe aliam partem aquæ, quam reſeruaſti, quę eſt ſoror limi ſuſpenſi, & ponas illam in cõſimilem ampullam cum lõgo collo, & ſupermittas omnes feces, ex quibus limos diſtillaſti, & claude officiũ ampullæ, ſicut de lapidibus preciofis diximus, & ſepelias illam etiam ſimiliter

in

in horto, in profundo vnius palmi cum dimidio, & fac vt suprà dictũ est, & dimitte ibi stare per vnũ annum integrum, & tunc habebis materiam aptam cum spiritu subtili ad componendum lapides philosophicos. Et tantum hoc, quod diximus sufficit, Princeps, modus compositionis aquarum per artificium, cum quibus formabis vtriusque lapides: sed quia ad præsens non fecimus compositionem lapidum philosophorum, ideo reuertemur ad presentis cõpositionem, quæ est de compositione lapidum precioforum.

De carbunculo.

CArbunculus est rex omnium lapidũ, sicut aurum est omnium metallorũ: vnde si tu, Principum serenissime, vis ipsum artificialiter componere, quod ita fit, & plus virtuosus naturali: recipe de aqua terrestri auri induratiua, quam sepelisti intra per annũ, & pone ipsum in vase, quod sit factum ad modum vnius figuræ inferius scriptæ rotundum vel triangulatum, vel quadrangulatum, sicut placuerit. Et in ipsa mole cerea existente, nauigando in vase aquæ terrestris per spatium quintæ partis horæ: quo finito, verte modulum, & cape

& cape lapidem cum forpicibus aureis vel argenteis deauratis: & fac taliter, quòd superficies lapidis tangat aquam induratiuam, & stet sic per tres dies ad solem, & deinde extrahes molem ceræ, in qua est aqua ætherea induratiua per virtutem aquę terrestris in similitudine gummæ. Princeps illustrissime, informatio omnium lapidum preciosorum est vna, & vno modo fit, scilicet finem suorum colorum accipiunt ex passione diuersarum materiarum quousque sint terminatæ per virtutem vltimæ formationis, quam lapis accipit per virtutem ignis communis in propria forma sub conseruatione suarum virtutum operatiuarum. Cùm ergo ipsam molem extraxeris extra vas, expolia ipsum lapidem à cera, qua est indutus, & da sibi decoctionē arteticam. Sed prius dimitte eum stare per tres dies in vmbra, & continuabis ignem illum per nouem dies in vere, & in æstate per 5. finita ista decoctione, da sibi decoctionem, quæ artatesis, per conditionem tēporis antedicti. Deinde prosequatur decoctio, quę sulfur dicitur per quinq; dies cōtinuos, deinde trahes lapidem tuū perfectum cum omnibus virtutibus ei pertinentibus sibi per naturam attributū. Dum

verò

verò Princeps ſereniſs. feceris prædictas decoctiones, ſcias quòd lapis ſtare debet in vaſe quod perfectorium, cuius figuram inferius demonſtrauimus. Scias igitur, ꝙ omnes decoctiones æqualiter exhibentur omnibus lapidibus, præter dyamanti, cuius decoctio longior eſt ratione ſuæ duriciei: virtutes enim illorum ponere nõ curamus in præſenti compendio, cùm intentio noſtra in præſenti cõpendio nõ ſit niſi tractare de illorum compoſitione, tantum tamen ſufficit tibi quòd omnes ſecũdum iſtam doctrinam compoſiti ſunt tantæ virtutis, ſicut quos natura produxit, & etiam fortiores & plures virtutes ſunt habentes, quam naturales vt experti ſumus. Et ſatis de virtute cuiuſlibet plenè tractauimus in noſtro lapidario, quem ſcimus tibi miſſũ à domino rege Eduardo Anglicorum illuſtriſsimo. Ideo hic in ſumma breui de aliquibus tractabimus, hoc eſt de illorum compoſitione, vt compendioſum reddamus, & non prolixum.

Compoſitio adamantis.

COmpoſitio adamantis ſic fit ex natura argenti terminati in naturam lapidificã. Recipe ergo de aqua argẽti terre

ſtre, &

ſtri, & pone illam in vaſe indurationis ad indurandũ, & mitte intus molem terream per temporis ſpatium ſupradictum. Poſtea mitte de aqua aerea in mole, in qua formari debet dictus lapis. Poſtea da ſibi informationem in vmbra per tres dies, quæ eſt prima informatio, quando aqua aerea fit gũma virtute ſpiritus aquæ terreſtris. Pòſt verò adminiſtra ſibi aliam informationem, quæ fit gyrando molem cum forpicibus argenti deaurati vel de auro ſcilicet illud, quod eſt inferius ad ſuperius taliter, quòd lapis tangat aquam induratiuam, & ſtet ibi per tres dies continuos ad ſolem fortem in eſtate: in Autumno verò & Vere per ſex dies, in hyeme per 12. quo facto, fac tranſire per digeſtionem, quę dicitur Opteſis, & per aliam, quæ dicitur Optateſis, per tempus, quod ſuprà ſcriptum eſt de lapidibus philoſophicis. Sed in digeſtione, quę dicitur Sulfur, ſtet per quatuor aut tres dies cõtinuos, quia ratione ſuæ indurationis indiget magis de iſta digeſtione quàm alij. Iſte lapis ſic compoſitus, omnibus alijs eſt ſolidior. Eſt enim tantæ ſoliditatis, quòd ferrum nec ignis ipſum diuidere poteſt, & fixatione altitudinis ſuæ naturæ, & eſt virtuoſio rnaturali.

De balaſtio.

BAlax eſt lapis, creatus ſeu generatus ex duabus naturis duplicis argenti viui æqualiter mixtorum, ſcilicet ex aqua aerea argẽti, & ex aqua aerea auri ſimul cõpoſitis in molle ſuo, pòne ad indurandum in aqua induratiua argẽti, & in aqua induratiua auri ſimul mixtæ æqualiter: deinde, quòd ſequatur ſibi per iſtas tres digeſtiones ſeu decoctiones, ſicut in coctiõe lapidis philoſophorũ diximus. Et tenẽdo proceſſum ſicut in compoſitione carbunculi, aliàs nihil addendo in proceſſu compoſitionis carbunculi.

De Sapphiro.

SApphirus componitur ex duplici natura argenti viui, aquatici ſcilicet ex aqua aerea argenti, & ex aqua aerea ſtanni in quarta parte ponderis argenti, & ſimiliter de aqua induratiua argẽti, & de aqua induratiua ſtanni prædicti ponderis induratum in molle cera, & decoctis, ſicut de alijs dictum eſt ſuprà.

Dè balandina lapide.

Balan-

BAlandina cõponitur ex ar. viuo ferri & est coloris rubei valdè, & resplendet ratione sulfuris decocto & cõuerso in naturã aquę aereę ignitę respiciens naturã ar. viui, & quia sua natura est ex aere, ideo restringit sanguinẽ. Recipe ergo de aqua aerea ferri, & imple mollẽ ceream post virtutem restrictiuam acceptam, & indura illã in aqua terrestri restrictiua ferri, & prosequere per informationes supradictas,

De compositione Turchosæ.

TVrchosa est cõposita ex natura duarum aquarum aerearum, & duarum restrictiuarum. Recipe ergo ℥. quatuor aquæ aereæ Veneris, & j ʒ. acreæ Saturni, & pone ad indurandum in molle cerea in aqua induratiua Veneris mixta cũ aqua terrestri plũbi per põdus dictarũ aquarũ aeris, & da sibi informatiões aliorum lapidũ,

De compositione Exmiraldi.

EXmiraldus componitur seu generatur ex vna natura duarum aquarum aerearum, & duarum restrictiuarum. Recipe quot partes volueris de aqua terrestri argẽti, & cũ illa misce, quantũ volueris de

aqua terreſtri cupri, donec videas, quòd habeat intẽſum colorem vel remiſſum, ſecũdum quod volueris, & pone prius mollem ceræ in proprijs aquis terreſtribus per ſpatium quintæ partis horæ, vt melius impleatur virtute induratiua, priº imple mollem aquæ aereæ cupri, & pone ad indurãdum per vnam partem horæ. Poſtea verò gyra mollem, vt dictum eſt de Carbunculo taliter, quòd aqua induratiua ſeu terreſtris tangat aquam aeream congelatam, & dimitte ſic ſtare per tres dies continuos ad fortem ſolem in æſtate, & in vere & in autumno per ſex dies continuos, in hyeme per 12. dies: quia iſtis finitis, extrahe lapidẽ induratum, & fac ipſum tranſire per tres informationes vel decoctiones, ſicut de lapide philoſophorum diximus in practica ſua, & per informationes intellige decoctiones tres: prima dicitur Optaſis, ſecũda Optateſis, tertia dicitur ſulfur, vt ſuprà explicauimus.

De compoſitione Eliotropiæ.

ELiotropia componitur ex vnamet natura, de qua componitur Exmiraldus & per põdus & mixtiones aquarum illius. Sed antequam aqua cupri veniat ad perfectam

ctam induratione m, ita quòd ſit in ſpiſsitudine ſicut albugo: capies mollem tuum cũ forpicibus ab aqua induratiua, & mitte ſuper aquã mediæ induratam 4. aut 5. guttas minimas de aqua aerea ferri, tunc mollem ſumes cum forpicibus argenteis, & mitte in aquam induratiuã per vnam partem horæ. Poſtea extrahe illam, & pone in aqua induratiua per vnum Credo in Deũ, & vnum Saluc regina, & da ſibi induratione m per tres dies ad ſolem fortem in aqua terreſtri Exmiraldi gyrãdo mollem, vt de alijs dictum eſt: poſtea extrahe illum à cera, & da ſibi informationes, vt diximus de Exmiraldo.

De compoſitione Camapheus.

CAmapheus eſt lapis, habens colores multos & multiformes: quidã ſunt albi, & alij nigri, & alij rubei, & alij inter nigrum & azurium & album ſicut calcedonij. Et quodlibet iſtorum habet ſuam diuiſam naturam, & virtutem in compoſitione: ſed inter omnes lapidarios rubeus laudatus eſt, ſed vterque ſunt boni ſecundum ſuam propriam naturam. Et albus compo nitur ex aqua aerea argenti, & ex aqua aerea ſtanni, & ex aqua aerea plumbi æqualiter mixtis poſitis ad indurandum in mo-

lem habentẽ figuram hominis in aqua induratiua argenti & ſtanni per æqualia põdera. Rubeus verò cõponitur ex aqua aerea auri, & aqua aerea ferri æqualiter poſitis ad indurandum in aqua terreſtri auri, & in aqua terreſtri ferri mixti per æqualia: vel poteſt componi ex aqua aerea argenti æqualiter mixtis ad indurandũ in aqua induratiua auri & argenti. Item, niger componitur ex aqua aerea plumbi, & ex aqua aerea argẽti, & ex aqua aerea auri indurati in aqua terreſtri plumbi per põdus prędictum. Poſtea poſitis ad ſolẽ, & quòd tranſeat per omnes tres informationes.

Quomodo componitur Topazius

TOpazius componitur ex natura duplici argenti viui reducti in ſpeciẽ aeris. Recipe ergo aquã aeream auri, & miſce cum illa quartam partẽ aquę aereę ferri & pone in molẽ ad indurandũ in aqua induratiua auri, & fac ſicut de alijs diximus.

De compoſitione Calcedonei.

CAlcedoneus cõponitur ex aqua terrea ferri, & ex aqua terrea argẽti mixtis æqualiter, & poſitis ad molẽ ad indu-

randu-

randum in aqua terrestri ferri, & lunæ mixtæ æqualiter. Et quod trãseat per omnes tres informationes sicut alij.

De compositione Berilli.

BErillus componitur ex substãtia duplici argẽti viui: vna verò est de aqua argẽti aerea, & altera de aqua aerea stãni, quæ ducũtur in aeris natura mixta æqualiter, & imple molem tuã, vt induretur in aqua terrestri argenti & stanni. Deinde da sibi informationes sicut de alijs diximus.

De compositione Parlarum

COmpositio parlarum fit ex substantia triplici argẽti viui cõuersę in substantiam aquæ aereę. Recipe igitur aquam aeream stanni, & aquam aeream plumbi, & aquam aeream argenti æqualiter mixti, & induretur in mole cerea in aqua induratiua stanni, & in aqua induratiua argẽti & plumbi mixtis æqualiter, & pòst trãseat per informationes, quas suprà diximus.

De compositione Parlarum per aliam viam.

PArlæ per aliam viam componuntur sic: Pulueriſa probas minutas in pul-

uerem ſubtiliſsimum, & diſſolue eas in tali aqua, in qua argentum vulgi diſſoluiſti ſuper digeſtione de I. ponendo de aqua dicta, quæ natat ſuper margaritas in groſſitudine medij digiti, & poſt ſolutionem natabit quædam limoſitas ad modum cuiuſdam telæ. Et iſta tela, Princeps ſereniſsime, eſt forma tranſparens parlarum orientalium. Et per hoc quod diximus, elucidatur illud capitulum noſtri teſtamenti, in parte illa, quæ tractat de parlarum confectione, quod incipit, Oſtenſio virtutum liquoris exuberandi. Item, poſtquam ſentiés, quòd margaritæ liquefactæ ſunt intus aquam M. ſeparabis aquam cum limoſitate margaritarum in vaſe altero inclinando vas ſuauiter taliter, quòd nihil de fecibus vadat cum aqua limoſitatis. Si verò cum aqua limoſitatis fuerit aliquid de fecibus, cola ipſum per pannum ſericum benè mũdum: poſt hoc pone aquam illam, in qua limoſitas parlarum in ampulla cum longo collo in digeſtione de H. per nouem dies, quibus tranſactis, fiet aqua illa cũ limoſitate metalli totũ vnum corpus. Et per hoc elucidatur cap. noſtri teſtamenti, quod incipit, *Quando tu neuras cell dictes parles eſt paſta blanc ſacram liquefactis*

factes per la virtut de laquet. Postea verò habebis moles tuos ex auro puro, vel ex argento deaurato à parte interiori, quod ad similitudinem cuiusuis margaritas formatas fore. Et consimiliter baculum auri vel argenti deaurati, & fac, quòd omnes molles in partes duas diuisæ sint. Et si molles fuerint rotundæ, vel quouis modo alio factæ, & indiguerit foraminibus, perforabis illas partes molles, coniungetur alteri, & imple molles tuas de pasta pulueris, quæ remansit de aqua limosa ita, quòd vterq; pars mollium sit pasta plena per foramen mollium mittes vnum filum auri: & sic facies omnes, & dimitte stare pastam sic in mollibus suis per vnum diem naturalem: quo transacto, si vides, quòd molles possunt diuidi à pasta, trahas grana illa à mollibus, & si nõ, dimitte siccare dũ possis grana illa extrahere. Cumq; grana illa extraxeris à mollibus iam dictis, ponas illam ad desiccandũ in silara marmorea, vel in quadam silara vitri, vel aliqua re vitrea, quę sit ampla & plana. Et cooperi cum quodam vase vitri, vel cum aliqua re, ne puluis tangat ipsos lapides. Et stent ibi vsq; sint benè siccæ. Et per hoc, quod breuiter diximus, elucidatur capitulum in testamento

nostro, in nostro magisterio, quod incipit, præterea postea fiet artificialiter modulus de auro & quãtitas, &c. Et post formationem margaritarum & illarum desiccationem tu accipias vnum filum auri longum, & mitte illum per foramen margaritarum, & caueas, quantum fuerit tibi possibile, ne illum tangas cum manu, nisi cum quibusdam forpicibus argenti deaurati, aut de auro: dum verò sic habueris, habeas quoddam vas vitreum, factum ad modum oui gallinæ, & cauillabis illa in vtraque parte. Illud, quod est intra, debet esse depositũ. Item, ponas margaritas suspẽsas per filum auri in aqua limositatis, quam per nouem dies posuisti in digestione de H. taliter, quòd submergãtur in aqua, & statim pone coopertorium, & dimitte sic stare ipsas per duos dies naturales: quibus finitis, extrahe margaritas tuas de vase illo, & pone illas ad vmbrã, vbi illas sol non tangat per tres dies naturales. Deinde administra sibi formationẽ Optasim hoc modo: Tu, Princeps serenissime, pones tres probas in filo auri, deinde mitte in vnam testam oui, quę cooperiat oẽs tres margaritas, vel plus secundũ illarum quantitatẽ. Deinde alias secundũ quantitatem oui, quã voluerit sub

se en-

ſe cõtinere, & ponas vas vitreum vel ouũ: & ſic deinceps, donec ordinatæ fuerint. Et ſi fuerit tempus æſtiuum, mitteſtare illas ſic ad ſolem per tres dies naturales. In vere verò & autumno per ſex dies, in hyeme per nouem. Sed nullam decoctionem Obteticam, aut Obtatentam conſulimus tibi in hyeme alicui facere, & qualibet die gyrabis vua vel vaſa ſupradicta de tribus in tribus, horum quippe finitis diebus trahas margaritas tuas, deinde adminiſtra ſibi formationem per tres dies Inlſulderh ipſis poſitis in vaſe, quod dicitur perfectorium: quibus finitis, ponas margaritas tuas à tripode Attanor, & videbis, quæ naturalibus non inuident in omni perfectione, tunc vtere illis.

Alia compoſitio margaritarum.

SI autem iſtam fabricationem conſimiliter facere volueris de conchilibus inuẽtis in ripa maris, quę colores habẽt multifarios: quia quædã ſunt albæ, vt parlę cõmunes cum colore oriẽtali, quędam croceæ ad modum auri puriſsimi ſimiliter colorem habentes orientalem. Alia verò cum colore briſilij habentia ſimiliter colorem orientalẽ. Potes igitur Princeps illu-

ſtriſsime

ſtriſsime componere parlas tuas de quibuſuis conchilibus. Et parlę eruntillorũ colorũ, de quibus conchilia erant, de quibus fuerunt compoſitæ. Fitq; pulcherrimum operis ex omnibus iſtis. Nõ vidimus verò partem, in qua iſta conchilia ſupradicta reperias, niſi in Cypro prope ciuitatẽ Famaguſtę, & in regione Portugallię prope ciuitatẽ Liſtone, in ripa maris. Et in quadam villa Anglia, quæ dicitur Conilla, & in alio loco, quæ dicitur portus Syluenæ vſque ad ſanctum Vincentium de finibus mundi. Vidimus enim omnia iſta dum ad Angliam tranſimus, propter interceſsionẽ domini regis Eduardi illuſtriſs. Ergo quæ omnia tibi diximus tam de philoſophicalibus lapidibus, quàm de virtuoſis vel precioſis lapidibus ſufficiat cauſa breuitatis. Et quia doctrina quæ tibi tradita eſt, potes alios quoſuis componere recipiendo colorem vniuſcuiuſque lapidialis, & formas illorum & figuras, & tunc facere mixtionem de aquis diuerſis ſecundum doctrinam prius traditam. Et ſi tu Princeps illuſtriſsime iſta, quæ verbis groſsipedalibus ſcripſimus, ſine aliqua ſubtilitate operis compleueris, inuenies verũ quod diximus. Noli tamẽ feſtinare, nec ab opere ceſ-

ſare.

ſare. Nõ enim agites naturam propter minas. Et ſi diuiſeritis naturam propter minas operare plus dabit tibi, quàm optas. Si verò Princeps illuſtriſsime vis ſcire rationẽ, quę eſt naturaliter, quia aqua iſtius doctrinæ tantam habet virtutem, vt per artificium de illarum natura componitur ex vna parte iſti lapides, vt illi potentiores in virtute ſint naturales. Ex altera parte philoſophorum lapides quæras in lapidario noſtro, quia ſatis prolixè tractauimus in parte prima ad faciẽdum rationem huiuſmodi. Et ſic habebit omnium complemẽtum cùm noſtra intentio in præſenti compendio non ſit niſi practica nuda & theorica cũ adiuuamine qui eſt trinus perſonaliter, vnus eſſentialiter regnans per omnia ſæcula ſæculorum.

Amen.

Finis compendij animæ tranſmutationis artis metallorum.

De ſigni-

A Significat Deum, qui eſt huius operis cauſa prima.

B Significat quatuor elementa confuſa in metallis.

C Sig. lunariam rectificatam in qua ſoluuntur metalla.

D. Sig. quintam eſſentiã vini, ſeu quintam eſſentiam in ſua perfectione.

E Sig. animam metallorum, quæ dicitur Sulfur naturæ.

F Significat ipſa metalla.

G Significat limos elementorum.

H Sig. calorem primi gradus balnei.

I Significat calorem ſecundi gradus cineris ſcilicet.

K Sig. calorem tertij, ſublimationem ſulfuris.

L Sig. animam corporum, id eſt, calcẽ immediatè genitam propter mẽſtrui diſſolutionem.

M Significat ſpiritus corporum perfectorum.

N Significat aquam metallorum.

O Significat aerem.

P Significat ignem.

Q Significat inſtrumenta vitrea.

R Significat ipſum lapidem.

INDEX

INDEX MATERIARVM COPIOSISSIMVS.

In Theorica.

artista

C.

D.

E.

F.

G.

H.

I.

L.

de La-

M.

V.

INDEX
In practica.

de G. re-

de Sal-

In transmutatione animæ.

Que

INDEX.

FINIS

TESTAMENTVM

RAYMVN-

DI

SIMI

PHI

LIB

C

EIVS

AN

SECV

collat

CO

Apud

M. D. LXXIII.

Cum Gratia & Priuilegio Cæsar. Maiestatis.